

POSLOVNO POROČILO
TRŽNEGA INŠPEKTORATA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA LETO
2013

Ljubljana, januar 2014

KAZALO

1. UVOD.....	1
2. ORGANIZACIJA, KADRI IN DELO	3
2.1. ORGANIZIRANOST.....	3
2.2. SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST	5
2.3. PREGLED DELA PO MESECIH	6
2.3.1. Januar.....	6
2.3.2. Februar	7
2.3.3. Marec	7
2.3.4. April.....	7
2.3.5. Maj	8
2.3.6. Junij	8
2.3.7. Julij	9
2.3.8. Avgust	9
2.3.9. September	9
2.3.10. Oktober	10
2.3.11. November	10
2.3.12. December.....	10
2.3.13. Akciji »Zbudimo se« in »Vklopi razum, zahtevaj račun«	11
3. STATISTIKA INŠPEKCIJSKEGA DELA	13
3.1. INŠPEKCIJSKI PREGLEDI	14
3.2. UKREPI.....	15
3.2.1. Upravni ukrepi	15
3.2.2. Prekrškovni ukrepi	18
3.2.3. Plačila, uklonilni zapori in izterjave	24
3.3. REŠEVANJE ZADEV NA SODIŠČIH	25
4. INŠPEKCIJSKO DELO	27
4.1. VARSTVO POTROŠNIKOV	27
4.1.1. Nepoštene poslovne prakse	28
4.1.2. Nepošteni pogodbeni pogoji.....	30
4.1.3. Sezonske razprodaje	31
4.1.4. Pogodbe na daljavo	32
4.1.5. Reševanje reklamacij in prijav potrošnikov.....	33
4.1.6. Pogodbe o turističnih aranžmajih	35
4.1.7. Sejemska prodaja	37
4.1.8. Označevanje cen blaga in storitev, ki se ponujajo potrošnikom	37
4.1.9. Garancije in navodila	39
4.1.10. Podaljšane garancije	39
4.2. POTROŠNIŠKI KREDITI	41
4.3. NADZOR SKLADNOSTI PROIZVODOV S TEHNIČNIMI PREDPISI	44
4.3.1. Proizvodi, za katera veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov.....	46
4.3.2. Električna oprema	54
4.3.3. Elektromagnetna združljivost naprav.....	61
4.3.4. Radijska oprema in telekomunikacijska terminalska oprema	62
4.3.5. Stroji.....	65
4.3.6. Osebna varovalna oprema	71
4.3.7. Plinske naprave	76
4.3.8. Gradbeni proizvodi.....	78
4.3.9. Rekreativna plovila.....	80

4.3.10.	Energijsko označevanje proizvodov	81
4.3.11.	Okoljsko primerna zasnova proizvodov, povezanih z energijo	82
4.3.12.	Odpadna električna in elektronska oprema	83
4.3.13.	Sodelovanje Carinske uprave Republike Slovenije in Tržnega inšpektorata Republike Slovenije pri nadzoru uvoza proizvodov iz tretjih držav	83
4.4.	DELO NA ČRNO	85
4.4.1.	Izvajanje dela na črno.....	86
4.4.2.	Oglaševanje dela na črno	87
4.5.	TRGOVINA.....	89
4.6.	GOSTINSTVO.....	89
4.6.1.	Nadzor gostinskih obratov, ki nudijo mehansko ali živo glasbo za ples	90
4.6.2.	Opravljanje gostinske dejavnosti v glavni turistični sezoni.....	91
4.6.3.	Opravljanje gostinske dejavnosti na smučiščih in drsališčih.....	93
4.6.4.	Opravljanje dejavnosti turističnih kmetij	93
4.6.5.	Kategorizacija nastanitvenih obratov.....	94
4.7.	OBRT	95
4.8.	VARSTVO KONKURENCE	96
4.9.	NEPREMIČNINSKO POSREDOVANJE	97
4.10.	ADMINISTRATIVNO DOLOČENE CENE IZDELKOV IN STORITEV.....	98
4.10.1.	Cene proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja.....	99
4.10.2.	Cene komunalnih storitev	99
4.10.3.	Cene učbenikov.....	100
4.11.	STORITVE NA NOTRANJEM TRGU	101
4.12.	OSTALE VRSTE NADZORA.....	102
4.12.1.	Prodaja in reklamiranje tobaknih izdelkov	102
4.12.2.	Prodaja in reklamiranje alkoholnih pijač	104
4.12.3.	Pranje denarja	105
4.12.4.	Vedeževanje	106
4.12.5.	Gorski vodniki	107
4.12.6.	Turistično športne dejavnosti	108
4.12.7.	Športne dejavnosti.....	109
4.12.8.	Kontrola prometa s pirotehničnimi izdelki	110
4.12.9.	Avtorske pravice.....	111
4.12.10.	Javna raba slovenskega jezika	113
4.12.11.	Nadzor prodaje samoniklih gliv	114
4.12.12.	Nezaželena elektronska pošta (spam).....	115
4.12.13.	Nadzor naključnih subjektov	116
5.	DRUGE AKTIVNOSTI.....	119
5.1.	PREDLAGANE SPREMEMBE.....	119
5.1.1.	Zakon o alternativnem reševanju potrošniških sporov.....	119
5.1.2.	Zakon o avtorski in sorodnih pravicah	119
5.1.3.	Zakon o varstvu konkurence	120
5.1.4.	Energetski zakon	120
5.1.5.	Zakon o inšpekcijskem nadzoru	120
5.1.6.	Zakon o elektronskem poslovanju na trgu.....	121
5.1.7.	Zakon o gostinstvu.....	122
5.1.8.	Zakon o spodbujanju razvoja turizma.....	123
5.2.	SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE.....	124
5.2.1.	Sodelovanje z drugimi inšpektorati in inšpekcijskimi službami - Inšpekcijski svet	124
5.2.2.	Sodelovanje v sosvetu inšpektoratov	125
5.2.3.	Sodelovanje s kontaktno točko v Sloveniji po Uredbi (ES) št. 764/2008 ...	126
5.2.4.	Odnosi z javnostjo.....	126

5.3.	MEDNARODNO SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE	130
5.3.1.	Sistem za mednarodno izmenjavo podatkov nevarnih proizvodov (RAPEX)	130
5.3.2.	Obvestila proizvajalcev po 12. členu Zakona s splošni varnosti proizvodov	134
5.3.3.	Sistem zaščitnih klavzul (SGC)	134
5.3.4.	Mednarodni sistem za izmenjavo podatkov o proizvodih (ICSMS)	134
5.3.5.	Sistem za sodelovanje med organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (CPCS)	135
5.3.6.	EU SWEEP 2013	136
5.3.7.	Mednarodno sodelovanje z inštitucijami Evropske unije in tretjih držav ..	136
5.3.8.	Mednarodno sodelovanje z inštitucijami Evropske unije in tretjih držav ..	139
6.	SPLOŠNO	141
6.1.	IZVAJANJE PRORAČUNA ZA LETO 2012	141
6.1.1.	Materialni stroški	141
6.1.2.	Analize vzorcev	142
6.1.3.	Investicije	143
6.1.4.	Plače zaposlenih	143
6.1.5.	Nadzor skladnosti svetlobnih nizov	144
6.1.6.	Izmenjava uradnikov	144
6.1.7.	Odškodnine	144
6.1.8.	Stvarno premoženje	144
6.2.	TEHNIČNA OPREMLJENOST	144
6.3.	OPREMLJENOST S PREVOZNIMI SREDSTVI	145
7.	KAKO NAPREJ	147

KAZALO SLIK IN TABEL

Slika 1:	Organigram organiziranosti Tržnega inšpektorata RS	3
Slika 2:	Teritorialna razpršenost Tržnega inšpektorata RS	4
Slika 3:	Upravni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2013	13
Slika 4:	Prekrškovni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2013	13
Slika 5:	Število opravljenih pregledov v obdobju 2009 - 2013	14
Slika 6:	Zakoni, ki so bili najpogostejše pregledani	15
Slika 7:	Zakoni, za katere je bilo najpogostejše izrečeno opozorilo ZIN	16
Slika 8:	Zakoni, za katere je bila najpogostejše izdana upravna odločba	17
Slika 9:	Zakoni, za katere je bilo najpogostejše izrečeno opozorilo ZP-1	19
Slika 10:	Zakoni, za katere je bilo najpogostejše izrečen opomin	20
Slika 11:	Zakoni, za katere je bila najpogostejše izrečena globa s plačilnim nalogom	21
Slika 12:	Zakoni, za katere je bila najpogostejše izrečena globa z odločbo o prekršku	22
Slika 13:	Rezultat preizkušanja varnosti otroških igrar v uporabi	47
Slika 14:	Razmerje med skladnimi in pogojno skladnimi ter nevarnimi igrar v uporabi od leta 2010 do 2013	48
Slika 15:	Rezultat preskušanja varnosti otroških previjalnih miz	53
Slika 16:	Rezultati preverjanja skladnosti svetlobnih nizov	59
Slika 17:	Rezultat preizkušanja skladnosti glede električne varnosti proizvodov	60
Slika 18:	Rezultati preizkušanja vzorčenih proizvodov glede elektromagnetne združljivosti	62

Slika 19: Rezultat preizkušanja radijske in telekomunikacijske terminalne opreme	64
Slika 20: Rezultat preizkušanja skladnosti strojev	71
Slika 21: Rezultat preizkušanja skladnosti čelad za alpske smučarje in deskarje na snegu	75
Slika 22: Rezultat preizkušanja skladnosti čelad za kolesarje in uporabnike roln in kotalk	75
Slika 23: Rezultat preizkušanja skladnosti varovalnih rokavic za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi.....	75
Slika 24: Rezultat preizkušanja skladnosti plinskih naprav	78
Slika 25: Pregled po direktivah, kjer sprostitev v prosti promet ni bila dovoljena	84
Tabela 26: Število zadev na podlagi obvestil Carinske uprave RS.....	84
Tabela 27 : Pregled opravljenega dela z izrečenimi ukrepi	86
Tabela 28 : Pregled opravljenega dela z izrečenimi ukrepi pri posameznikih (šušmarjih).....	87
Tabela 29 : Pregled opravljenega dela na področju oglaševanja dela na črno.....	88
Slika 30: Število kršiteljev avtorskih pravic na računalniškem področju	113
Slika 31: Pregled števila kršiteljev pri naključnem nadzoru subjektov	118
Slika 32: Domača stran Tržnega inšpektorata RS z aktualnimi novicami.....	128
Slika 33: Aktualna poročila o opravljenih nadzorih	128
Slika 34: Rubrika »Pogosta vprašanja«	129
Slika 35: Nevarni proizvodi	129
Slika 36: Pregled števila RAPEX obvestil v zadnjih 10 letih	131
Slika 37: Pregled vrste proizvodov priglašeni v RAPEX.....	131
Slika 38: Pregled vrste najdenih proizvodov iz sistema RAPEX.....	132
Slika 39: Pregled prigrasitev v sistem RAPEX po vrsti proizvodov	132
Slika 40: Najdeni nevarni proizvodi, zaznani s strani Tržnega inšpektorata RS v letu 2013 na slovenskem trgu in priglašeni v sistem RAPEX.....	133
Slika 41: Nevarni proizvodi iz sistema RAPEX, ki jih je Tržni inšpektorat RS v letu 2013 zaznal na slovenskem trgu.....	133
Slika 42: Spletna stran mednarodnega sistema ICSMS.....	135
Tabela 43: Prevozniki stroški in storitve	146

PRILOGE

PRILOGA 1: Seznam zakonov in podzakonskih predpisov.....	149
PRILOGA 2: Primerjalni pregled števila pregledov in ukrepov v letih 2003-2012.....	160
Opombe: Prostor za opombe bralca.....	161

1. UVOD

ZDRUŽITI SE, je začetek.
DRŽATI SKUPAJ, je napredek.
DELATI SKUPAJ, je uspeh.

Henry Ford

Za uspešno delovanje Tržnega inšpektorata Republike Slovenije
v letu 2013 se zahvaljujem vsem sodelavcem in vsakomur posebej,
v želji, da bomo s skupnim prizadevanjem delali dobro in pošteno še naprej.

Delajmo dobro v dobro vseh nas še naprej!

Povzetek aktivnosti Tržnega inšpektorata Republike Slovenije sledi na naslednjih straneh.

S spoštovanjem,

Andrejka Grlič

Glavna tržna inšpektorica

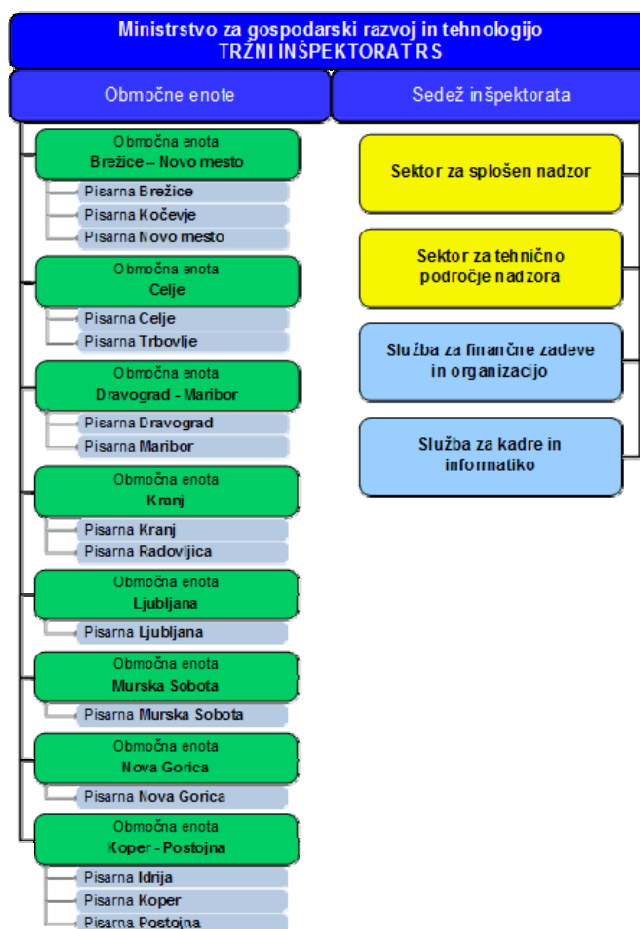
2. ORGANIZACIJA, KADRI IN DELO

2.1. ORGANIZIRANOST

Na Tržnem inšpektoratu RS delo od 1. 12. 2012 dalje poteka na sedežu ter na 8 notranjih organizacijskih enotah - območnih enotah, ki se nahajajo v Celju, Mariboru, Kranju, Ljubljani, Murski Soboti, Novem mestu, Novi Gorici in Postojni. Zaradi večje učinkovitosti in zagotavljanja večje prisotnosti tržnih inšpektorjev na terenu, deluje v okviru območnih enot tudi 7 inšpekcijskih pisarn in sicer v Brežicah, Dravogradu, Idriji, Kočevju, Kopru, Radovljici in Trbovljah. Do ukinitve in združitve območnih enot v letu 2012 je prišlo predvsem zaradi zagotavljanja ustreznega delovanja organa in s tem racionalizacije stroškov poslovanja. Zaradi teritorialnih sprememb organizacije je bila spremenjena tudi sistemizacija, ki je bila potrjena tako s strani resornega ministrstva, kot tudi Vlade RS. S sistemizacijo, ki je pričela veljati s 1. 12. 2012, je prišlo do združitve prej samostojnih območnih enot Brežice in Novo mesto v novo Območno enoto Brežice-Novo mesto, Dravograd in Maribor v novo Območno enoto Dravograd-Maribor ter Koper in Postojna v novo Območno enoto Koper-Postojna. Območna enota Domžale se je priključila Območni enoti Ljubljana.

Na sedežu inšpektorata poteka delo v štirih notranjih organizacijskih enotah in sicer v Sektorju za splošen nadzor, Sektorju za tehnično področje nadzora, Službi za kadre in informatiko ter Službi za finančne zadeve in organizacijo.

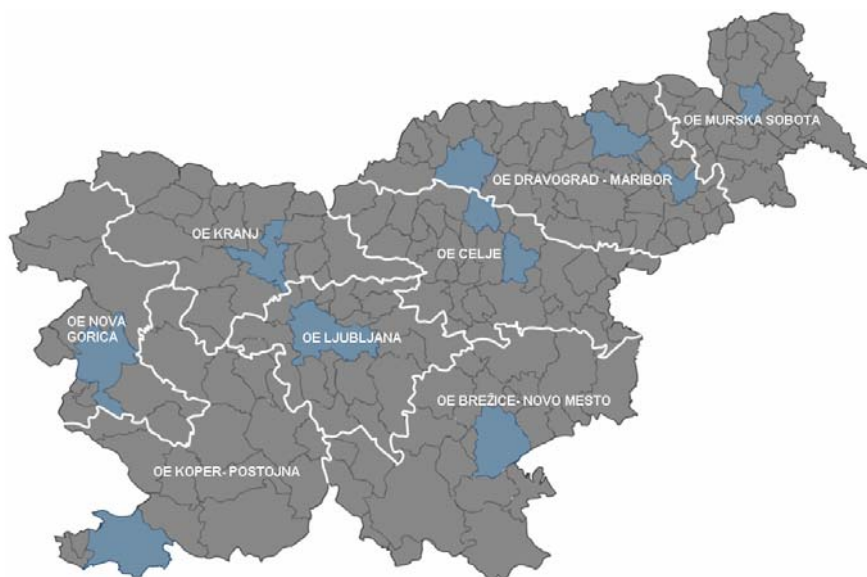
Slika 1: Organigram organiziranosti Tržnega inšpektorata RS

Tržni inšpektorat RS vodi in predstavlja glavna tržna inšpektorica. Glavna tržna inšpektorica organizira, usklajuje in vodi delo inšpektorata, skrbi za učinkovito in smotrno opravljanje nalog, razporeja delo, organizira ustrezne oblike sodelovanja med zaposlenimi in tudi z drugimi organizacijami ter izdaja akte, za katere je pristojen inšpektorat. Glavna tržna inšpektorica tudi predstavlja Tržni inšpektorat RS v Sloveniji in v tujini ter izvaja vse oblike komuniciranja s predstavniki medijev, saj Tržni inšpektorat RS nima svojega predstavnika za stike z javnostjo.

Vodje sektorjev in služb vsebinsko in strokovno pokrivajo posamezno področje delovanja inšpektorata z opravljanjem nalog upravnega in strokovnega dela na zaokroženem delovnem področju inšpektorata. Vodje sektorjev in služb delujejo v skladu z dolgoročnimi usmeritvami in cilji inšpektorata ter v skladu z usmeritvami glavne tržne inšpektorice, kateri so tudi neposredno odgovorni za svoje delo.

Vodje območnih enot organizirajo, usklajujejo in vodijo delo enot, skrbijo za učinkovito in smotrno opravljanje nalog, razporejajo delo v enoti, skrbijo za delovno disciplino ter opravljajo strokovno najzahtevnejše naloge. Vodje območnih enot vodijo območne enote v skladu z usmeritvami glavne tržne inšpektorice, kateri so tudi neposredno odgovorni za svoje delo.

Delo na Tržnem inšpektoratu RS je organizirano glede na teritorialno razpršenost, določila Uredbe o delovnem času v organih državne uprave in Navodila o poslovnem času in uradnih urah Tržnega inšpektorata RS ter o delovnem času uslužbencev Tržnega inšpektorata RS.

Slika 2: Teritorialna razpršenost Tržnega inšpektorata RS

Uradne ure na sedežu inšpektorata ter pisarnah v Ljubljani, Mariboru in Celju so od ponedeljka do četrтка od 9. ure do 15:30 ure ter v petek od 9. ure do 14:30 ure. Uradne ure ostalih pisarn so v ponedeljek in sredo od 9. do 11. ure.

Za stalno prisotnost na terenu, boljši inšpekcijski nadzor ter ugotavljanje potencialnih kršitev (nekatero dejavnosti, ki so predmet nadzora, se pretežno opravljajo v popoldanskem delovnem času), ima Tržni inšpektorat RS organizirano delo tudi v popoldanskem času od 12. do 20. ure oziroma od 1. novembra do 31. marca od 10. do 18. ure in sicer za večje pisarne (Ljubljana, Maribor in Celje) dvakrat tedensko, za manjše pisarne pa enkrat tedensko. Dan omenjenega popoldanskega dela ni določen, saj je v

interesu inšpektorata, da potencialni kršitelji ne vedo, kateri dan se bo v okviru rednega delovnega časa izvajal inšpekcijski pregled. Vodja območne enote inšpektorja in dan popoldanske izmene določi s tedenskim razporedom dela.

S takšnim načinom dela se je na Tržnem inšpektoratu RS zmanjšalo opravljanje dela preko polnega delovnega časa, saj se tako nekateri inšpekcijski nadzori (obratovalni časi gostinskih obratov, trgovine...) lahko opravljajo v rednem delovnem času. Hkrati sta se zaradi tega zmanjšala tudi obremenjenost in potrebna finančna sredstva za nadurno delo. Kljub temu pa še vedno ostaja potreba po delu preko polnega delovnega časa v nočnem času, sobotah, nedeljah in praznikih, predvsem zaradi posameznih dejavnosti nadzora (kršitve v gostinskih lokalih, izvajanje turistične dejavnosti, različni sejmi...), ki so organizirani le ob določenih dnevih ali časih dneva.

Tržni inšpektorat RS enkrat mesečno organizira sestanke vodij območnih enot, kjer se predstavijo vodila za izvajanje nadzorov na podlagi prej sprejetega letnega plana nadzorov ter reši tekoča problematika dela posamezne območne enote. Ker pa se zakonodaja vedno spreminja in ker Tržni inšpektorat RS nima zadostnih sredstev za izvajanje izobraževanja zaposlenih, si pomaga tako, da v lastnih prostorih območnih enot ali sedeža organizira posamezna interna izobraževanja za različne skupine, tako za tržne inšpektorje, kot tudi strokovno tehnične sodelavce, z namenom predstavitve sprememb na področju zakonodaje oziroma predstavitev ostalih sprememb, ki jih zaposleni potrebujejo za nemoteno izvajanje dela. Ravno tako pa so se zaposleni Tržnega inšpektorata RS udeleževali brezplačnih seminarjev, delavnic in usposabljanj, ki jih v okviru Ministrstva za notranje zadeve organizira Upravna akademija.

2.2. SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST

Na dan 31. 12. 2013 je bilo na Tržnem inšpektoratu RS zaposlenih 125 delavcev. Neposredno inšpekcijsko nadzorstvo je opravljal 101 tržni inšpektor, druge upravne naloge je opravljal 6 uradnikov, spremljajoče naloge pa je opravljal 18 strokovno tehničnih delavcev. Povprečna starost javnih uslužbencev je 45,9 let.

V letu 2013 je delovno razmerje prenehalo 3 javnim uslužbencem zaradi starostne upokojitve, 4 javni uslužbenci pa so bili na njihovo pobudo premeščeni v druge organe državne in javne uprave. Tako se je število zaposlenih na Tržnem inšpektoratu RS zmanjšalo za 5 inšpektorjev in 3 strokovno tehnične delavce.

Ker se je v letu 2012 zaradi velikega števila upokojitev število zaposlenih na Tržnem inšpektoratu RS zmanjšalo za 15%, se je za potrebe popolnitve inšpektorskih delovnih mest izvedel postopek nadomestnih zaposlitev za 5 inšpektorjev in tudi za 2 delovni mesti spremljajočih dejavnosti (1 administrator in 1 višji svetovalec). Najprej se je izvedla notranja seznanitev med uslužbenci Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, nato pa se je izvedla tudi seznanitev uslužbencev drugih ministrstev in organov. S premestitvijo javnih uslužbencev na Tržni inšpektorat RS se je tako izvedla popolnitev 4 inšpektorskih delovnih mest ter 2 delovnih mest spremljajočih dejavnosti.

Tržni inšpektorat RS bi lahko imel po prvotnem kadrovskem načrtu Tržnega inšpektorata RS za leto 2013 na dan 31. 12. 2013 zaposlenih 136 javnih uslužbencev, vendar so bila pri pripravi kadrovskega načrta za leto 2013 upoštevana izhodišča Vlade RS za pripravo proračuna RS za leti 2013 in 2014, na podlagi katerih so morali proračunski uporabniki z lastnimi ukrepi in reorganizacijo dela skupaj z učinki že sprejetih ukrepov (Zakon o uravnoteženju javnih financ) osnovo za določitev stroškov dela še dodatno znižati. Tako bi

lahko imel Tržni inšpektorat RS po kadrovskem načrtu za leto 2013 na dan 31. 12. 2013 zaposlenih 127 javnih uslužbencev.

Vlada RS je v septembru 2013 sprejela nov sklep, ki ministrstvom nalaga, da v okviru kvote dovoljenih zaposlitev posebno pozornost namenijo ustrezni kadrovski popolnitvi delovnih mest inšpektorjev, ki pa ga ministrstvo zaradi zmanjšanja obsega sredstev za stroške dela ni v celoti izpolnilo, kljub dejstvu, da to potrjuje in zahteva tudi širša javnost, saj poudarja, da je večja prisotnost posameznih inšpekcijskih služb na terenu nujno potrebna.

2.3. PREGLED DELA PO MESECIH

Tržni inšpektorat RS je v letnem planu dela za leto 2013 predvidel izvedbe nadzora na različnih delovnih področjih ter izvedbe izrednih nadzorov na podlagi lastne zaznave stanja na trgu, prijav in prejetih obvestil.

Na področjih, ki sodijo v splošni del nadzora, so bili izvedeni nadzori na področju varstva potrošnikov, dela na črno, obrtne dejavnosti, gostinstva in turizma, omejevanja porabe alkohola, omejevanja porabe tobaknih izdelkov, trgovine na drobno izven poslovnega prostora, internetne prodaje, varstva avtorske in sorodnih pravic, označevanja obutve, gorskih vodnikov, raftarjev, tekstilnih izdelkov, zakonsko določenih cen, prodaje pirotehničnih izdelkov na črno ter samoniklih gliv.

Na področju tehničnega nadzora so bili izvedeni nadzori proizvodov, za katere veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov, električne in elektronske opreme, elektromagnetne združljivosti naprav, radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme, osebne varovalne opreme, strojev, plinskih naprav, gradbenih proizvodov, rekreacijskih plovil ter okoljsko primerne zasnove proizvodov, ki rabijo energijo. Poleg navedenega so bili opravljeni nadzori glede prisotnosti proizvodov na trgu na podlagi prejetih obvestil o nevarnih proizvodih iz sistema RAPEX, preko izmenjave informacij o zaščitnih klavzulah iz mednarodnega sistema ICSMS in na podlagi obvestil Carinske uprave RS o zadržanju sprostitev proizvodov v prosti promet. Opravljen je tudi izredni nadzor termoizolacije EPS, gorilnikov na pelete in kotlov za gretje vode.

V nadaljevanju so navedeni izvedeni planirani in izredni nadzori, ki so jih tržni inšpektorji koordinirano izvajali po posameznih mesecih v letu 2013.

2.3.1. Januar

Planirani nadzori:

- nadzor potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- akcija »Zbudimo se«
- nadzor varnosti otroških oblačil - vrvic in vezalke
- nadzor razprodaj in prodaje tekstilnega blaga in obutve po znižanih cenah
- nadzor označevanja tekstilnih izdelkov in obutve
- nadzor gostinske dejavnosti na smučiščih
- nadzor storitev oglaševanja vedeževanja
- nadzor nad nedovoljenim reklamiranjem dela na črno

2.3.2. Februar

Planirani nadzori:

- ♦ nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- ♦ nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- ♦ nadaljevanje nadzora gostinske dejavnosti na smučiščih
- ♦ nadzor označevanja gospodinjskih hladilnih aparatov
- ♦ nadzor z odvzemi vzorcev čelad za alpske smučarje in deskarje na snegu, čelad za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk in varovalnih rokavic
- ♦ nadzor oblikovanja cen komunalnih storitev
- ♦ nadzor prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov v prodajalnah
- ♦ nadzor turne smuke
- ♦ nadzor nad ponujanjem in oglaševanjem po Zakonu o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami - t.i., podaljšane garancije
- ♦ nadzor spletne trgovine
- ♦ nadzor nad nepoštenimi pogodbenimi pogoji (kuponko)

2.3.3. Marec

Planirani nadzori:

- ♦ nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- ♦ nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- ♦ nadaljevanje nadzora spletne trgovine
- ♦ nadzor električnih svetilk
- ♦ nadzor javljalnikov dima, ogljikovega monoksida in plina
- ♦ nadzor nad izdajanjem računov v sodelovanju z Davčno upravo RS (odvetniki)
- ♦ nadzor obrtnih dejavnosti, kamnoseštvo
- ♦ nadzor naključno izbranih subjektov

Izredni nadzori:

- ♦ nadzor nad vodenjem skupinskih vadb

2.3.4. April

Planirani nadzori:

- ♦ nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- ♦ nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- ♦ nadaljevanje nadzora čelad za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk in varovalnih rokavic
- ♦ nadaljevanje nadzora spletne trgovine
- ♦ nadzor skladnosti električne opreme z metodo vzorčenja
- ♦ nadzor skladnosti proizvodov glede elektromagnetne združljivosti z vzorčenjem
- ♦ nadzor izpolnjevanja zahtev za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo z vzorčenjem
- ♦ nadzor izpolnjevanja zahtev za radijsko opremo in telekomunikacijsko terminalsko opremo z vzorčenjem
- ♦ nadzor z odvzemi vzorcev cepilnikov za les, motornih škropilnic in električnega ročnega orodja
- ♦ nadzor skladnosti osebne varovalne opreme za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk: kolesarske čelade, ščitniki zapestja, kolena in komolca
- ♦ nadzor opreme za varovanje pred padci z višine

- ♦ nadzor z odvzemi vzorcev otroških previjalnih miz
- ♦ nadzor cen daljinskega ogrevanja
- ♦ nadzor primerjalnega oglaševanja in nepoštenih poslovnih praks pri nujenju cenovnih ugodnosti
- ♦ nadzor turističnih agencij - licence in računalniški programi
- ♦ nadzor nad izvajanjem Zakona o javni rabi Slovenščine (TV oglasi)
- ♦ nadzor obrtne dejavnosti fitnes masažni saloni

2.3.5. Maj

Planirani nadzori:

- ♦ nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- ♦ nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- ♦ nadaljevanje nadzora skladnosti osebne varovalne opreme za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk
- ♦ nadaljevanje nadzora opreme za varovanje pred padci z višine
- ♦ nadaljevanje nadzora spletne trgovine
- ♦ nadaljevanje nadzora z odvzemi vzorcev otroških previjalnih miz
- ♦ nadzor otroških igrar
- ♦ nadzor nad označevanjem plavajočih pripomočkov za učenje plavanja in plavajočih pripomočkov za prosti čas, ki se uporabljajo na vodi in v njej
- ♦ nadzor koles z električnim pomožnim pogonom (EPAC)
- ♦ nadzor rešilnih jopičev in vzgonskih pomagal
- ♦ nadzor z odvzemi vzorcev plinskih žarov
- ♦ nadzor prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov v prodajalnah
- ♦ nadzor sejemske prodaje
- ♦ nadzor pogodbenih pogojev pri turističnih aranžmajih
- ♦ nadzor turističnih kmetij

2.3.6. Junij

Planirani nadzori:

- ♦ nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- ♦ nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- ♦ nadaljevanje nadzora otroških igrar
- ♦ nadaljevanje nadzora alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov v prodajalnah
- ♦ nadaljevanje nadzora rešilnih jopičev in vzgonskih pomagal
- ♦ nadaljevanje nadzora spletne trgovine
- ♦ nadaljevanje nadzora turističnih kmetij
- ♦ nadaljevanje nadzora sejemske prodaje
- ♦ nadzor plinskih naprav in žarov
- ♦ nadzor gostinskih obratov v glavni turističnih sezoni
- ♦ nadzor gorskih vodnikov
- ♦ nadzor turističnih športnih dejavnosti

Izredni nadzori:

- ♦ administrativni nadzor gorilnikov na pelete
- ♦ nadzor nad nepoštenimi pogodbeni pogoji pri odkupu zlata
- ♦ nadzor izdajanja računov z izmenjavo inšpektorjev

2.3.7. Julij

Planirani nadzori:

- nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- nadaljevanje nadzora otroških igrar
- nadaljevanje nadzora sejemske prodaje
- nadaljevanje nadzora gostinskih obratov v glavni turističnih sezoni
- nadaljevanje nadzora turističnih športnih dejavnosti
- nadaljevanje nadzora spletne trgovine
- nadzor otroških oblačil - vrvice in vezalke
- nadzor motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat
- nadzor opreme za zaščito pri konjeniških aktivnostih
- nadzor prodaje tekstilnega blaga in obutve po znižanih cenah
- nadzor razprodaj
- nadzor označevanja tekstilnih izdelkov in obutve
- nadzor opravljanja dejavnosti zbiranja odpadnih kovin
- nadzor nad opravljanjem dejavnosti oddaje prostorov za organizacijo piknikov
- nadzor gorskih vodnikov

Izredni nadzori:

- nadaljevanje nadzora izdajanja računov z izmenjavo inšpektorjev

2.3.8. Avgust

Planirani nadzori:

- nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- nadaljevanje nadzora otroških igrar
- nadaljevanje nadzora sejemske prodaje
- nadaljevanje nadzora gorskih vodnikov
- nadaljevanje nadzora gostinskih obratov v glavni turističnih sezoni
- nadaljevanje nadzora turističnih športnih dejavnosti
- nadaljevanje nadzora opreme za zaščito pri konjeniških aktivnostih
- nadaljevanje nadzora motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat
- nadaljevanje nadzora prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov v prodajalnah
- nadzor osebnih računalnikov pri proizvajalcih
- nadzor cen učbenikov
- nadzor nad nepoštenimi pogodbenimi pogoji na področju telekomunikacijskih storitev
- nadzor nad oglaševanjem tobaka in tobačnih izdelkov

Izredni nadzori:

- nadaljevanje nadzora izdajanja računov z izmenjavo inšpektorjev
- nadzor nastanitvenih obratov in gostinskih obratov pred in med Eurobasketom
- nadzor kampov

2.3.9. September

Planirani nadzori:

- nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja

- ♦ nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- ♦ nadaljevanje nadzora gostinskih obratov v glavni turističnih sezoni
- ♦ nadaljevanje nadzora gorskih vodnikov
- ♦ nadaljevanje nadzora nad nepoštenimi pogodbenimi pogoji na področju telekomunikacijskih storitev
- ♦ nadzor trgovanja s samoniklimi glivami
- ♦ nadzor opreme za nošenje otrok

Izredni nadzori:

- ♦ nadzor nad opravljanjem taksi dejavnosti v času Eurobasketa

2.3.10. Oktober

Planirani nadzori:

- ♦ nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- ♦ nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- ♦ nadaljevanje nadzora sejemske prodaje
- ♦ nadaljevanje nadzora gostinskih obratov v glavni turističnih sezoni
- ♦ nadaljevanje nadzora opreme za nošenje otrok
- ♦ nadaljevanje nadzora trgovanja s samoniklimi glivami
- ♦ nadzor premičnih plinskih peči
- ♦ nadzor katalogov, letakov
- ♦ nadzor računalniških programov
- ♦ nadzor prodaje cvetja, cvetličnih aranžmajev in sveč zunaj prodajaln
- ♦ nadzor oglaševanja tobačnih izdelkov
- ♦ nadzor kategorizacije nastanitvenih obratov

Izredni nadzori:

- ♦ nadzor kotlov za gretje vode na pelete
- ♦ nadzor termoizolacije EPS

2.3.11. November

Planirani nadzori:

- ♦ nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja
- ♦ nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov v prodajalnah
- ♦ nadzor skladnosti svetlobnih nizov
- ♦ nadzor osebnih predvajalnikov glasbe
- ♦ nadzor nad trgovanjem z lesom in drvni z vidika preprečevanja sive ekonomije
- ♦ nadzor nad oglaševanjem tobaka in tobačnih izdelkov

Izredni nadzori:

- ♦ nadaljevanje nadzora kotlov za gretje vode na pelete
- ♦ nadzor snežnih frez

2.3.12. December

Planirani nadzori:

- ♦ nadaljevanje nadzora potrošniškega kreditiranja in pranja denarja

- nadaljevanje akcije »Zbudimo se«
- nadaljevanje nadzora prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov v prodajalnah
- nadaljevanje nadzora skladnosti svetlobnih nizov
- nadzor prodaje pirotehničnih izdelkov
- nadzor nad opravljanjem gostinske dejavnosti, ki nudi živo glasbo
- nadzor z odvzemi vzorcev CO detektorjev

Izredni nadzori:

- nadzor sejemske prodaje in opravljanje gostinske dejavnosti izven gostinskih obratov v času veselega decembra
- nadaljevanje nadzora snežnih frez

2.3.13. Akciji »Zbudimo se« in »Vklopi razum, zahtevaj račun«

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 nadaljeval s pozivi potrošnikom, naj budno spremljajo izdajanje računov, izvajanje dela na črno, nespoštovanja podanih reklamacij, prisotnost nevarnih in neskladnih proizvodov ter da svoja opažanja in svoje izkušnje delijo z organi nadzora.

V želji, da bi tudi Tržni inšpektorat RS pripomogel k izboljšanju težke gospodarske situacije v državi ter pripomogel k zmanjšanju sive ekonomije in dela na črno ter z namenom osveščanja potrošnikov, je bil že januarja 2011 na spletni strani www.ti.gov.si objavljen začetek akcije s sloganom »Zbudimo se!«. Zaradi uspešnosti akcije v preteklih letih, so se aktivnosti nadaljevale tudi v letu 2013. S to kampanjo je želel Tržni inšpektorat RS v prvi vrsti seznaniti potrošnike, kakšne so njihove pravice pri nakupu blaga ali opravljeni storitvi v skladu z Zakonom o varstvu potrošnikov, med drugim tudi, da je prodajalec ali izvajalec storitve v skladu s 35. členom zakona dolžan potrošniku izdati račun. Prav tako je Tržni inšpektorat RS želel s sloganom »Zbudimo se!« spremeniti miselnost potrošnikov, da bodo plačali manj, če se izdaji računa zavestno odpovedo. S tem dejanjem potrošnik v danem trenutku morebiti res privarčuje, vendar se je dolgoročno že izkazalo, da je takšen nakup blaga ali plačila storitve lahko precej dražji, kot bi bil, če bi prejel račun. Prodajalcu ali izvajalcu namreč slepo verjame vse do tedaj, dokler ne pride do kakšnega zapleta ali potrebe po uveljavljanju pravic iz naslova stvarne napake (t.i. reklamacije) ali garancije. Potrošnik takrat običajno nima nobenega dokazila o nakupu, hkrati pa mu Zakon o varstvu potrošnikov ne nudi nobenih pravic, če je bilo delo opravljeno na črno. Na ta način se podpira delo na črno in siva ekonomija ter utaja davkov prodajalcev ali izvajalcev storitev, ki zaslužek »pospravijo« v svoj žep, potrošnik pa lahko na koncu ostane tako brez denarja, ki ga je porabil za takšen nakup, kot tudi brez blaga ali storitve.

Preko kampanje »Zbudimo se!« so bili potrošniki pozvani, da lahko vsak primer neizdaje računa prijavijo na Tržni inšpektorat RS. Ker je neizdaja računa opredeljena tudi kot hujši davčni prekršek, so potrošniki seznanjeni, da lahko podajo prijavo tudi na pristojni davčni inšpekcijski organ.

Na podlagi 5686 inšpekcijskih pregledov v letu 2013, ali se potrošnikom izdajajo računi, je bilo ugotovljenih 295 kršitev, za kar je bilo izdanih 181 plačilnih nalogov, 46 odločb z izrekom globe, 5 opominov in izrečenih 63 opozoril po Zakonu o prekrških.

Potrošniki so po objavi kampanje »Zbudimo se!« postali bolj pozorni na izdajo računa pri nakupu blaga ali opravljeni storitvi ter pričeli opozarjati na nepravilnosti v obliki prijav zoper podjetja, ki računa niso izdala.

Tržni inšpektorat RS je skupaj z ostalimi nadzornimi organi z namenom zmanjšanja sive ekonomije v mesecu oktobru 2013 začel tudi s kampanjo »Vklopi razum, zahtevaj račun!«. Kampanja je posledica vladnega dokumenta Obvladovanje sive ekonomije v Sloveniji, v kateri je siva ekonomija opredeljena kot neprijavljena ali napačno prijavljena proizvodnja, storitve, zaposlenost in drugi dohodki v okviru redne in legalne dejavnosti. Pojavne oblike sive ekonomije so različne, npr. delo in zaposlovanje na črno, neizdaja računov, prikrivanje dejanskega prometa podjetij ter druga nezakonita dejanja. Namen kampanje je spodbuditi občutek zavedanja vseh državljanov o obstoju sive ekonomije in njenih negativnih posledicah tako za državo kot njene državljane, zaradi česar so vse pojavne oblike sive ekonomije družbeno nesprejemljive. Tržni inšpektorat RS je v okviru navedene akcije v času od oktobra do decembra 2013 sodeloval pri nadzoru prodaje cvetja, cvetličnih aranžmajev in sveč za urejanje grobov, nadzoru opravljanja gostinske dejavnosti na smučiščih, nadzoru sejemske prodaje v prednovoletnem času, nadzoru nad izdajanjem dokumentov pri dobavi vina, nadzoru prodaje pirotehnike, nadzoru nad ravnanjem z izrabljenimi vozili in nadzoru vulkanizerjev. V tem času so inšpektorji opravili 553 pregledov, zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih 15 upravnih odločb in 76 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru, v prekrškovnem postopku pa je bilo izdanih 30 plačilnih nalogov, 1 prekrškovna odločba, izrečenih je bilo 8 opominov in 105 opozoril po Zakonu o prekrških.

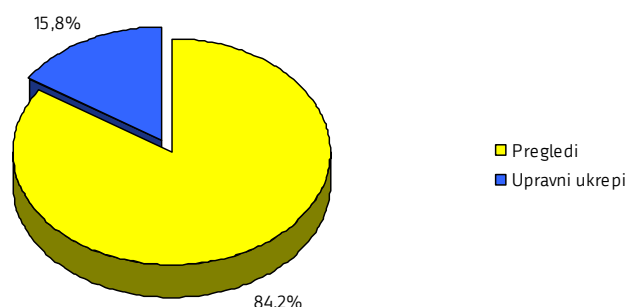
Tržni inšpektorat RS bo z obema akcijama nadaljeval tudi v letu 2014.

3. STATISTIKA INŠPEKCIJSKEGA DELA

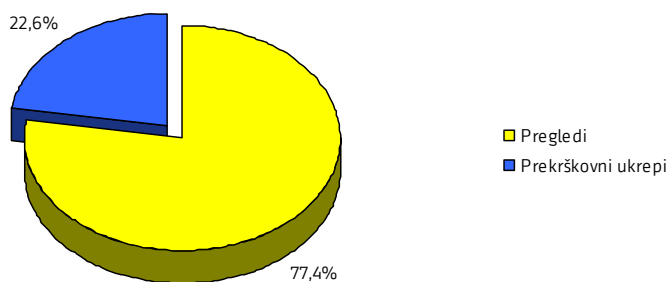

Tržni inšpektorji Tržnega inšpektorata RS opravljajo nadzor spoštovanja zakonskih in podzakonskih predpisov preko inšpekcijskih pregledov. Če se na takšnem pregledu ugotovi kršitev s področja pristojnosti inšpektorata, tržni inšpektor ukrepa v skladu z veljavnimi predpisi in v okviru svojih pristojnosti. Ukrepi, ki jih lahko izreče tržni inšpektor, so lahko upravni (izdaja odločbe o odpravi pomanjkljivosti ali omejitev ali prepoved prodaje oziroma opravljanja storitve), prekrškovni (izrek globe za kaznovanje prekrška ali drugega, z zakonom predpisanega ustreznega ukrepa) ter izvršbeni (predpisan postopek prisilne izvršitve izrečenih upravnih ukrepov).

V letu 2013 je bilo opravljenih 21593 pregledov, v upravnem postopku je bilo izrečenih 4044 upravnih ukrepov (2662 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru in 1382 upravnih odločb), v prekrškovnem postopku pa 6312 prekrškovnih ukrepov (3559 opozoril po Zakonu o prekrških, 1004 opominov, 931 glob s plačilnim nalogom, 808 glob z odločbo o prekršku ter podanih 10 obdolžilnih predlogov).

Slika 3: Upravni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2013

Slika 4: Prekrškovni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2013

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 opravil za 7,3% več pregledov, izrekel za 1,4% več upravnih ukrepov in za 0,8% več prekrškovnih ukrepov. Če le obstajajo zakonski pogoji, tržni inšpektorji pri ugotovljenih nepravilnostih raje posežejo po milejših (opozorilo ali opomin), kot po najtežjih ukrepih (odločba ali globa). Razlogi za to so najmanj trije. Prvič, ker to narekuje že zakonodaja sama, drugič, ker inšpektor z izrekom milejšega ukrepa večinoma lažje in hitreje doseže cilj pri kršitelju in tretjič, ker tržni inšpektorji delujejo tudi preventivno in so zato tudi posledice kršitve manjše.

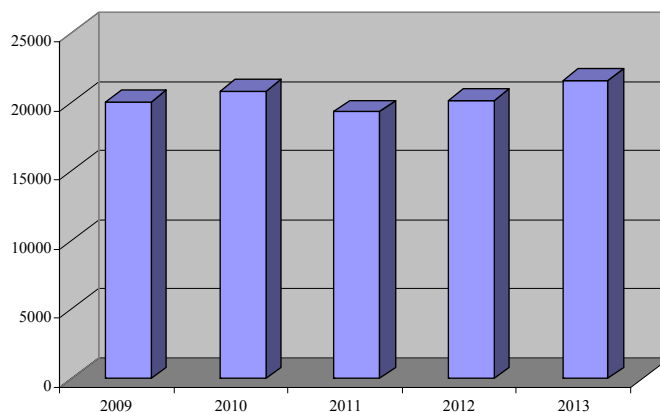
V nadaljevanju so podrobneje razčlenjeni pregledi ter upravni in prekrškovni ukrepi Tržnega inšpektorata RS v letu 2013.

3.1. INŠPEKCIJSKI PREGLEDI

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS prejel 7946 prijav (25,6% več kot v letu 2012) oziroma 32 prijav vsak delovni dan. Ker je večina prijav pomembna za tistega, ki je prijavo podal, tržni inšpektorji obravnavajo skoraj vsako prijavo (izjeme pomenijo anonimne prijave, iz katerih ni moč razbrati kršitelja, ali prijave zoper kršitelje, ki so jih tržni inšpektorji v bližnji preteklosti že preverjali in v zvezi s predmetom prijave niso ugotovili nepravilnosti ali prijave, iz katerih je takoj razvidno, da ne sodijo v pristojnost Tržnega inšpektorata RS). Poleg prejetih prijav opravljajo tržni inšpektorji inšpekcijske preglede še na podlagi letnega plana, ki je sestavljen tako, da pokrije celotno področje nadzora Tržnega inšpektorata RS, ter osebne zaznave na terenu, v medijih ali na spletu. Tržni inšpektorji so tako pri nadzoru izvajanja zakonskih in drugih predpisov iz svoje pristojnosti v letu 2013 opravili 21593 pregledov.

Kot je razvidno iz shematičnega prikaza števila opravljenih pregledov za obdobje 2009-2013, opravlja Tržni inšpektorat RS zadnjih pet let, kljub povečevanju števila predpisov in zmanjšanju števila inšpektorjev, v povprečju vsako leto več pregledov.

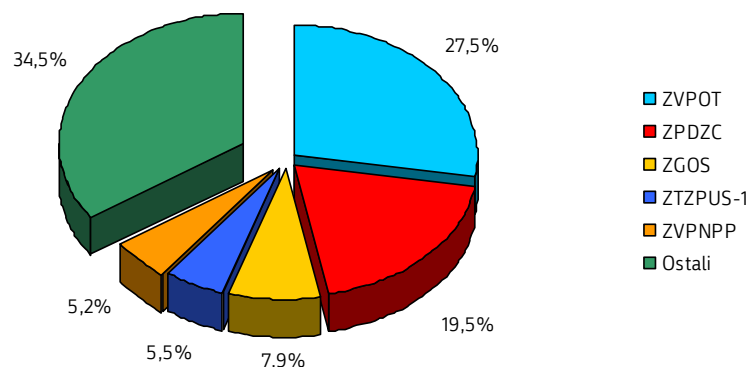

Slika 5: Število opravljenih pregledov v obdobju 2009 - 2013

Na enem pregledu lahko tržni inšpektor opravi nadzor spoštovanja določil po različnih zakonih oziroma po različnih določilih (členih) znotraj enega zakona. Tako je bil na vseh pregledih skupaj opravljen pregled spoštovanja 37011 zakonov (1,7 pregledanih zakonov na enem pregledu) oziroma 85728 določil teh zakonov (4,3 določil zakona na enem pregledu).

Seznam najpogostejše pregledanih zakonov:

- ♦ Zakon o varstvu potrošnikov (10161 ali 27,5%),
- ♦ Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (7229 ali 19,5%),
- ♦ Zakon o gostinstvu (2924 ali 7,9%),
- ♦ Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti (2018 ali 5,5%),
- ♦ Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (1919 ali 5,2%).

Slika 6: Zakoni, ki so bili najpogosteje pregledani

Na inšpekcijskih pregledih so se najpogosteje pregledala določila (členi):

- Zakona o varstvu potrošnikov, ali subjekt ob izročitvi blaga oziroma po opravljeni storitvi potrošniku izstavi račun (5686 ali 6,6%),
- Zakona o varstvu potrošnikov, ali ima subjekt, ki posluje s potrošniki, proizvode oziroma storitve označene s ceno (4413 ali 5,1%),
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ali je posameznik, ki je opravljal dejavnost oziroma delo, vpisan ali priglašen kot to določa ta ali drugi zakoni (3326 ali 3,9%),
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ali pravna oseba opravlja dejavnost, ki jo ima vpisano v sodni register, oziroma opravlja dejavnost, ki jo ima določeno v temeljnem aktu, ali če ima z zakonom predpisane listine o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane ali v temeljnem aktu določene dejavnosti (1966 ali 2,3%),
- Zakona o varstvu potrošnikov, ali subjekt, ki posluje s potrošniki, upošteva označene cene (1920 ali 2,2%).

Ostale podrobnosti glede opravljenih pregledov so podane v poglavju »4. Inšpekcijsko delo«. Pri tem je potrebno še enkrat poudariti, da tržni inšpektorji praviloma pri enem pregledu preverijo opravljanje dejavnosti subjekta nadzora po več zakonskih in podzakonskih predpisih hkrati.

3.2. UKREPI

Tržni inšpektor je v primeru, da pri inšpekcijskem pregledu ugotovi, da subjekt nadzora ne spoštuje določil zakonskih in podzakonskih predpisov, dolžan ukrepati glede na določila predpisa, iz katerega kršitev izhaja. Ukrep je lahko upravni in/ali prekrškovni.

3.2.1. Upravni ukrepi

V primeru ugotovljenih in dokazanih kršitev zakonskih in podzakonskih predpisov lahko tržni inšpektor upravno ukrepa, če mu ustrezni zakoni dajejo takšna pooblastila. Po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru ima tržni inšpektor na voljo dve vrsti upravnega ukrepa: kršitelja lahko na ugotovljene nepravilnosti samo ustno opozori (v nadaljevanju: opozorilo ZIN), ali pa mu izda ustrezno upravno odločbo. Tržni inšpektor lahko izreče opozorilo ZIN

le takrat, kadar oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo ZIN zadosten ukrep. Ugotovljene nepravilnosti, izrečeno opozorilo ZIN in rok, do katerega je potrebno nepravilnosti odpraviti, zapiše v zapisnik o inšpekcijskem pregledu. Če zavezanec nepravilnosti ne odpravi v določenem roku, mora ukrepati v skladu z ustrezno zakonodajo.

Skupno so tržni inšpektorji v letu 2013 izrekli 4044 upravnih ukrepov, od tega so v 2662 primerih izrekli opozorilo ZIN, v 1382 primerih pa so izdali upravno odločbo. S temi upravnimi ukrepi je bilo, v skladu s posameznimi predpisi, kršiteljem naloženo, da odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti, ali pa jim je bilo prepovedano opravljanje dejavnosti oziroma prepovedana ali omejena prodaja določenih proizvodov.

Ostale podrobnosti glede upravnih ukrepov so podane v poglavju »4. Inšpekcijsko delo«.

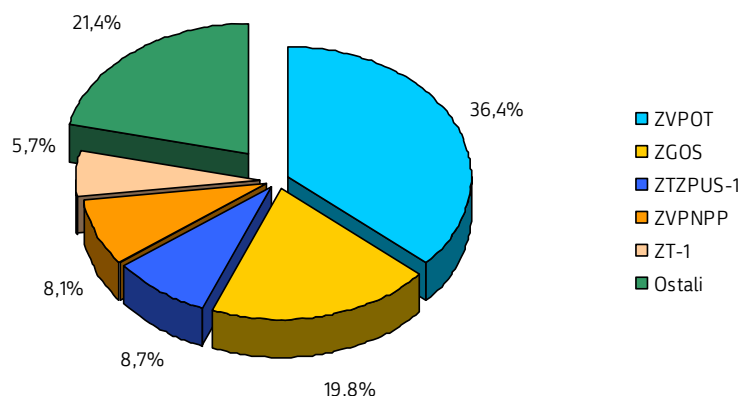
3.2.1.1. Opozorila ZIN

V skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru lahko tržni inšpektor namesto izdaje ustrezne upravne odločbe kršitelja na ugotovljene nepravilnosti samo ustno opozori (ugotovitve, izrečeno opozorilo in rok za odpravo nepravilnosti mora inšpektor navesti tudi v zapisniku o pregledu). V letu 2013 so tržni inšpektorji opozorila ZIN izrekli v 2662 primerih, kar pomeni v primerjavi z letom 2012 (2595 opozoril ZIN) povečanje za 2,6%.

Subjekt nadzora lahko krši določila enega ali več zakonov, znotraj enega zakona pa lahko krši več določil (členov). Praviloma lahko tržni inšpektor za vse kršitve skupaj izreče eno samo opozorilo ZIN. Tako so bili z vsemi opozorili ZIN skupaj subjekti opozorjeni na kršitev 2936 zakonov oziroma 3158 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZIN:

- Zakon o varstvu potrošnikov (1068 ali 36,4%),
- Zakon o gostinstvu (581 ali 19,8%),
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti (255 ali 8,7%),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (237 ali 8,1%),
- Zakon o trgovini (166 ali 5,7%).

Slika 7: Zakoni, za katere je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZIN

Opozorilo ZIN je bilo najpogosteje izrečeno zaradi kršitev določil (členov):

- Zakona o gostinstvu, ker gostinec ne izpolnjuje pogojev ali niso izpolnjeni pogoji glede storitev, ki jih določa ta zakon ali ni označil cen v skladu z določbami tega zakona (559 ali 17,7%),
- Zakona o varstvu potrošnikov, ker subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (485 ali 15,4%),

- Zakona o varstvu potrošnikov, ker subjekt blagu, ki je namenjeno prodaji potrošnikom, ni priložil predpisanih dokumentov (252 ali 8,0%),
- Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ker so subjekti do potrošnikov uporabljali zavajajočo poslovno prakso (213 ali 6,7%),
- Zakona o varstvu potrošnikov, ker garancijski list ni vseboval vseh predpisanih podatkov (155 ali 4,9%).

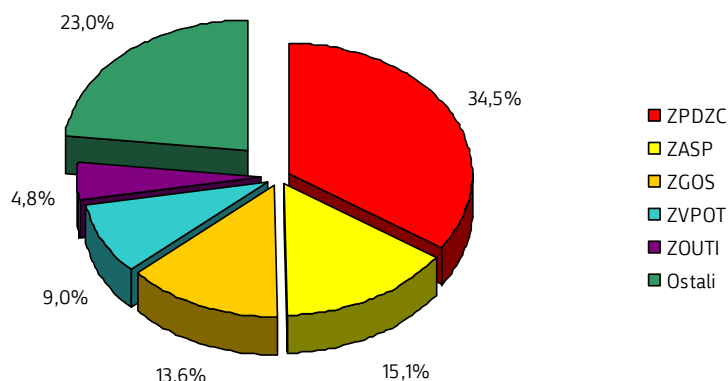
3.2.1.2. Upravne odločbe

V letu 2013 so tržni inšpektorji izdali 1382 upravnih odločb, kar pomeni 0,9% manj, kot v letu 2012 (1394 odločb).

Subjekt nadzora lahko krši določila enega ali več zakonov, znotraj enega zakona pa lahko krši več določil (členov). Praviloma lahko tržni inšpektor za vse kršitve skupaj izda eno samo upravno odločbo. Z vsemi upravnimi odločbami so inšpektorji od kršiteljev zahtevali odpravo nepravilnosti, ki so bile ugotovljene po 1566 zakonih oziroma 2345 določilih teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bila najpogosteje izdana upravna odločba:

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (541 ali 34,5%),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (236 ali 15,1%),
- Zakon o gostinstvu (213 ali 13,6%),
- Zakon o varstvu potrošnikov (141 ali 9,0%),
- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (75 ali 4,8%).

Slika 8: Zakoni, za katere je bila najpogosteje izdana upravna odločba

Upravna odločba je bila najpogosteje izdana zaradi kršitev določil (členov):

- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je posameznik opravljal dejavnost oziroma delo in ni bil vpisan ali priglašen, kot to določa ta ali drugi zakoni (382 ali 16,3%),
- Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, ker subjekt ni spoštoval avtorjeve materialne pravice (100 ali 4,3%),
- Zakona o gostinstvu, ker gostinski obrat ni izpolnjeval vseh minimalnih tehničnih zahtev za opravljanje gostinske dejavnosti (95 ali 4,1%),
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je pravna oseba opravljala dejavnost, ki je nima vpisane v sodni register, oziroma opravlja dejavnost, ki je nima določene v temeljnem aktu, ali nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane ali v temeljnem aktu določene dejavnosti (82 ali 3,5%),
- Zakona o gostinstvu, ker gostinec cen gostinskih storitev ni objavil na predpisan način (76 ali 3,2%).

3.2.1.3. Ostali upravni ukrepi in postopki

Na odločbe tržnih inšpektorjev so se kršitelji pritožili v 110 primerih, kar predstavlja 8,0% glede na vse izdane upravne odločbe. Tako majhno število pritožb vsekakor odraža visoko usposobljenost in strokovnost tržnih inšpektorjev.

Po pravnomočnosti odločbe je tržni inšpektor dolžan preveriti, ali je kršitelj spoštoval izdano odločbo in ugotovljeno nepravilnost odpravil. Če inšpektor ugotovi, da subjekt določil odločbe ni upošteval, začne s postopkom izvršbe, t.j. s sklepom o dovolitvi izvršbe. Na ta način so tržni inšpektorji ukrepali v 68 primerih (4,9% vseh izdanih upravnih odločb). Kljub temu, da je v sklepu o dovolitvi izvršbe zagrožena denarna kazen, če kršitelj izdane odločbe ne bo spoštoval, je bilo v nadaljevanju izvršbe izrečenih še nadaljnjih 33 sklepov z denarno kaznijo (ta ukrep lahko tržni inšpektor izreče istemu kršitelju večkrat zapored).

V primeru, da subjekt nadzora ne spoštuje niti določil izdane odločbe, niti denarne kazni v izvršbi, se izvede pečatenje delovnih prostorov in opreme kršitelja, kar se v letu 2013 ni zgodilo.

3.2.2. Prekrškovni ukrepi

Prekršek je dejanje, ki pomeni kršitev zakona, uredbe vlade ali odloka samoupravne lokalne skupnosti, ki je kot tako določeno kot prekršek in je zanj predpisana sankcija za prekršek.

Z uveljavitvijo Zakona o prekrških leta 2005 je Tržni inšpektorat RS postal tudi prekrškovni organ, tržni inšpektorji pa pooblaščené uradne osebe prekrškovnega organa.

Pooblaščená uradna oseba odloča o prekrških po hitrem postopku, razen v primerih proti mladoletnim storilcem prekrškov. Po uradni dolžnosti ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločitev o prekršku. Če ugotovi kršitev zakonskega ali podzakonskega predpisa, storilcu izreče globo v znesku, v katerem je predpisana. Če je globa predpisana v razponu, mu mora izreči najnižjo predpisano višino globe, razen če je v zakonu predvideno, da se lahko izrekajo tudi višje globe. Globa se izreka z odločbo o prekršku ali plačilnim nalogom.

Za prekrške neznatnega pomena in v primerih, ko pooblaščená uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja to zadosten ukrep, lahko namesto izreka sankcije izreče samo opozorilo (v nadaljevanju: opozorilo ZP-1). Hkrati z opozorilom ZP-1 mora pooblaščená uradna oseba kršitelju predstaviti storjeni prekršek. Namesto globe lahko pooblaščená uradna oseba kršitelju izreče opomin, vendar le, če je prekršek storjen v takih olajševalnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega. Opomin se sme izreči tudi kršitelju, ki je storil prekršek s tem, da ni izpolnil predpisane obveznosti ali pa je s prekrškom povzročil škodo, vendar je pred izdajo odločbe o prekršku izpolnil predpisano obveznost oziroma popravil ali povrnil povzročeno škodo.

V letu 2013 so tržni inšpektorji izrekli 6312 prekrškovnih ukrepov, od tega so v 3559 primerih kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1, v 1004 primerih je bil kršiteljem izrečen opomin, v 931 primerih je bila kršiteljem izrečena globa s plačilnim nalogom, v 808 primerih je bila kršiteljem izrečena globa z odločbo o prekršku, v 10 primerih pa je bil zoper kršitelje vložen obdolžilni predlog. Število prekrškovnih ukrepov je v letu 2013 tako naraslo za 0,8% glede na leto 2012 (skupaj 6262 prekrškovnih ukrepov).

Posamezni kršitelj lahko z enim ali več dajanji krši enega ali več zakonov, znotraj enega zakona pa lahko krši več določil (členov). Vse tako storjene prekrške mora tržni inšpektor

praviloma obravnavati skupaj in kršitelju izreči tako enotno sankcijo, kot jo predpisujeta Zakon o prekrških in tisti zakon, katerega kršitev je bila ugotovljena.

Poleg pravne osebe po Zakonu o prekrških odgovarja za storjeni prekršek tudi odgovorna oseba in sicer za tisti prekršek, ki ga stori pri opravljanju poslov, za katere je pri njej pooblaščen. Odgovorna oseba je odgovorna za prekršek, če je bil storjen z njenim dejanjem ali z opustitvijo dolžnega nadzorstva. Odgovornost odgovorne osebe ne preneha s prekinitvijo delovnega razmerja pri pravni osebi, niti s prenehanjem poslovanja pravne osebe. Enako kot za pravno osebo velja tudi za samostojnega podjetnika posameznika, pri čemer oseba, ki je nosilec posla samostojnega podjetnika posameznika, ne more biti hkrati tudi njegova odgovorna oseba (ker odgovarja že kot nosilec posla). Tržni inšpektorji so tako v letu 2013 obravnavali 7646 kršiteljev (pravnih oseb in njihovih odgovornih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in njihovih odgovornih oseb, posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost ter domačih in tujih fizičnih oseb).

Vsem kršiteljem skupaj je bilo v letu 2013 izrečenih za 3.314.354,94 EUR glob ter za 288.829,23 EUR sodnih taks. Konec leta 2008 je namreč začel veljati Zakon o sodnih taksah, ki je namesto stroškov postopka, ki so se gibali v razponu in jih je izrekla pooblaščen uradna oseba v prekrškovnem postopku, uvedel sodno takso. Le-ta je za vsako prekrškovno dejanje določena v točno določenem znesku. Vsa izvršena plačila izrečenih terjatev so prihodek Proračuna RS.

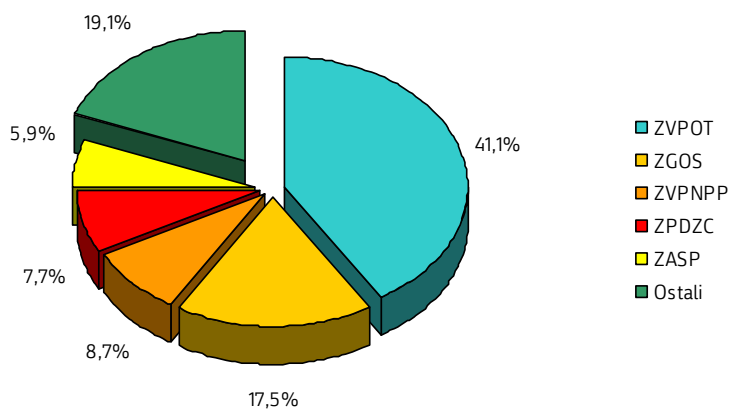
3.2.2.1. [Opozorila ZP-1](#)

Glede na določila Zakona o prekrških lahko tržni inšpektor namesto izreka globe kršitelja opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. V letu 2013 so tržni inšpektorji opozorila ZP-1 izrekli v 3559 primerih, kar je za 2,7% manj, kot v letu 2012 (3656 opozoril ZP-1).

Tržni inšpektorji so z vsemi opozorili ZP-1 skupaj kršitelje opozorili na kršitev 3917 zakonov oziroma 4822 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZP-1:

- Zakon o varstvu potrošnikov (1610 ali 41,1%),
- Zakon o gostinstvu (685 ali 17,5%),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (342 ali 8,7%),
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (303 ali 7,7%),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (230 ali 5,9%).

Slika 9: Zakoni, za katere je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZP-1

Opozorilo ZP-1 je bilo najpogosteje izrečeno zaradi kršitev določil (členov):

- Zakona o varstvu potrošnikov, ker subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (526 ali 10,9%),
- Zakona o gostinstvu, ker gostinski obrat ni izpolnjeval vseh minimalnih tehničnih zahtev za opravljanje gostinske dejavnosti (339 ali 7,0%),
- Zakona o gostinstvu, ker gostinec cen gostinskih storitev ni objavil na predpisan način (274 ali 5,7%),
- Zakona o varstvu potrošnikov, ker subjekt blagu, ki je namenjeno prodaji potrošnikom, ni priložil predpisanih dokumentov in listin (256 ali 5,3%),
- Zakona o varstvu potrošnikov, ker subjekti niso poslovali s potrošniki v slovenskem jeziku ali v pisnih sporočilih niso uporabljali celotno ime svoje firme in sedeža (213 ali 4,4%).

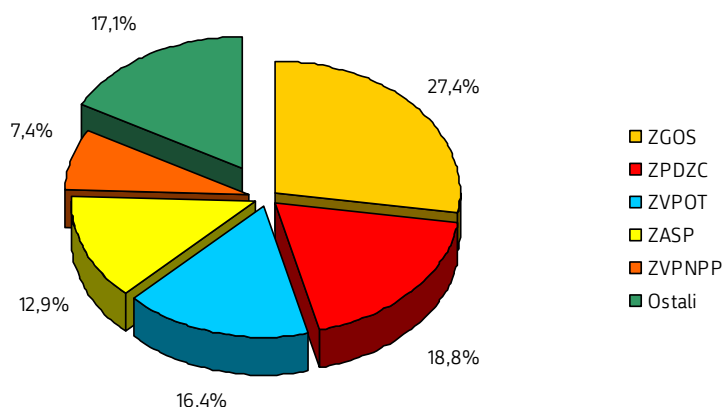
3.2.2.2. Opomini

Glede na določila Zakona o prekrških sme tržni inšpektor izreči opomin za prekršek, storjen v takih olajševalnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega, ali pa če je prekršek v tem, da ni bila izpolnjena predpisana obveznost, ali je bila s prekrškom povzročena škoda, storilec pa je pred izdajo odločbe o prekršku izpolnil predpisano obveznost oziroma popravil ali povrnil povzročeno škodo. V letu 2013 so tržni inšpektorji za storjene prekrške v 1004 primerih izrekli opomin, kar je za 5,2% manj, kot v letu 2012 (1059 opominov).

Tržni inšpektorji so z vsemi opomini skupaj kršitelje opozorili za kršitev 1143 zakonov oziroma 1596 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bilo najpogosteje izrečen opomin:

- Zakon o gostinstvu (313 ali 27,4%),
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (215 ali 18,8%),
- Zakon o varstvu potrošnikov (187 ali 16,4%),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (148 ali 12,9%),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (85 ali 7,4%).

Slika 10: Zakoni, za katere je bilo najpogosteje izrečen opomin

Opomin je bil najpogosteje izrečen zaradi kršitev določil (členov):

- Zakona o gostinstvu, ker gostinec ni posloval v določenem obratovalnem času (117 ali 7,3%),
- Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, ker subjekt ni spoštoval avtorjeve materialne pravice (77 ali 4,8%),
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je subjekt naročil in objavil oglas za delo na črno (74 ali 4,6%),

- Zakona o gostinstvu, ker gostinski obrat ni izpolnjeval vseh minimalnih tehničnih zahtev za opravljanje gostinske dejavnosti (59 ali 3,7%),
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je podjetnik opravljal dejavnost, ki je nima vpisane v ustrezni register oziroma nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane dejavnosti (55 ali 3,4%).

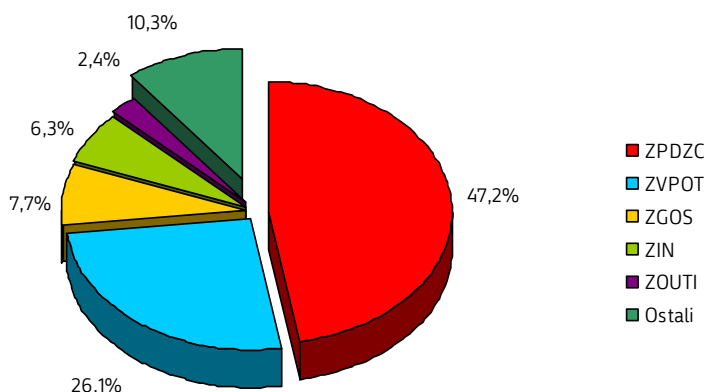
3.2.2.3. [Globe, izrečene s plačilnim nalogom](#)

Tržni inšpektor izda plačilni nalog v skladu z Zakonom o prekrških in ga vroči kršitelju praviloma takoj na kraju prekrška, če prekršek osebno zazna ali ga ugotovi z uporabo ustreznih tehničnih sredstev ali naprav. Ob vročitvi plačilnega naloga kršitelju hkrati predstavi storjeni prekršek in dokaze, kar zaznamuje tudi na plačilnem nalogu. V letu 2013 so tržni inšpektorji za storjene prekrške v 931 primerih izdali globo s plačilnim nalogom, kar je za 19,8% več, kot v letu 2012 (777 plačilnih nalogov).

Tržni inšpektorji so z vsemi plačilnimi nalogi skupaj kršitelje sankcionirali za kršitev 951 zakonov oziroma 1066 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bil najpogostejše izdan plačilni nalog:

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (449 ali 47,2%),
- Zakon o varstvu potrošnikov (248 ali 26,1%),
- Zakon o gostinstvu (73 ali 7,7%),
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (60 ali 6,3%),
- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (23 ali 2,4%).

Slika 11: Zakoni, za katere je bila najpogostejše izrečena globa s plačilnim nalogom

Plačilni nalogi so bili najpogostejše izdani zaradi kršitev določil (členov):

- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je posameznik opravljal dejavnost oziroma delo in ni bil vpisan ali priglasi, kot to določa ta ali drugi zakoni (390 ali 36,6%),
- Zakona o varstvu potrošnikov, ker subjekt ob izročitvi blaga ali po opravljeni storitvi potrošniku ni izstavil računa (181 ali 17,0%),
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je subjekt naročil in objavil oglas za delo na črno (52 ali 4,9%),
- Zakona o inšpekcijskem nadzoru, ker subjekt nadzora inšpektorju v postavljenem roku ni predložil pisnih pojasnil, dokumentacije ali izjav v zvezi s predmetom nadzora (43 ali 4,0%),
- Zakona o varstvu potrošnikov, ker subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (36 ali 3,4%).

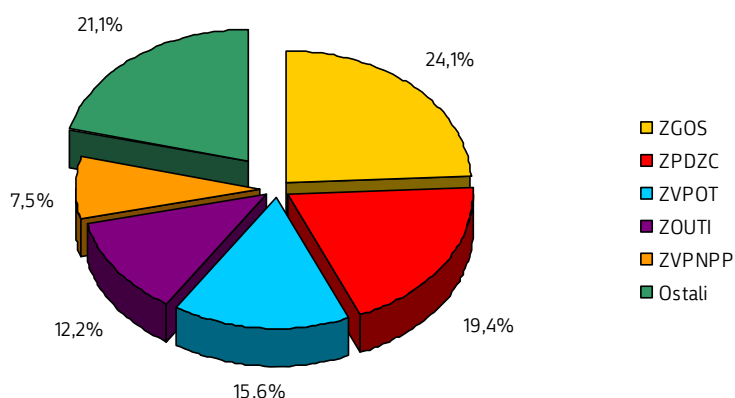
3.2.2.4. [Globe, izrečene z odločbo o prekršku](#)

Glede na določila Zakona o prekrških mora tržni inšpektor vsako kršitev zakonskih in podzakonskih predpisov sankcionirati z globo, ki jo izreče v odločbi o prekršku. Izjeme, kdaj lahko prekršek sankcionira tudi z drugimi ukrepi (opozorilom, opominom ali plačilnim nalogom), določa zakon. V letu 2013 so tržni inšpektorji za storjene prekrške v 808 primerih izrekli globo z odločbo o prekršku, kar je za 7,4% več, kot v letu 2012 (752 prekrškovnih odločb).

Tržni inšpektorji so z vsemi prekrškovnimi odločbami skupaj kršitelje sankcionirali za kršitev 928 zakonov oziroma 1312 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bilo najpogosteje izdana prekrškovna odločba:

- Zakon o gostinstvu (224 ali 24,1%),
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (180 ali 19,4%),
- Zakon o varstvu potrošnikov (145 ali 15,6%),
- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (113 ali 12,2%),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (70 ali 7,5%).

Slika 12: Zakoni, za katere je bila najpogosteje izrečena globa z odločbo o prekršku

Prekrškovna odločba je bila najpogosteje izdana zaradi kršitev določil (členov):

- Zakona o gostinstvu, ker gostinec ni posloval v določenem obratovalnem času (176 ali 13,4%),
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je posameznik opravljal dejavnost oziroma delo in ni bil vpisan ali priglasi, kot to določa ta ali drugi zakoni (92 ali 7,0%),
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je subjekt naročil in objavil oglas za delo na črno (63 ali 4,8%),
- Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, ker je subjekt kakorkoli neposredno ali posredno oglaševal ali promoviral tobak ali tobačne izdelke (57 ali 4,3%),
- Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, ker se tobačni izdelki niso oglaševali v dovoljeni obliki ali podobi zaščitene blagovne znamke (56 ali 4,3%).

3.2.2.5. [Obdolžilni predlogi](#)

Glede na določila Zakona o prekrških mora tržni inšpektor vložiti pri pristojnem sodišču obdolžilni predlog samo v primeru, če hitri postopek po zakonu ni dovoljen. V letu 2013 so tržni inšpektorji za storjene prekrške v 10 primerih vložili obdolžilni predlog, kar je za 44,4% manj, kot v letu 2012 (18 obdolžilnih predlogov).

Tržni inšpektorji so 9 obdolžilnih predlogov vložili zaradi kršitve določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno in 1 zaradi kršitve določil Zakona o gostinstvu. Obdolžilni predlogi so bili vloženi zaradi kršitev določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je posameznik opravljal dejavnost oziroma delo in ni bil vpisan ali priglasičen v skladu z ustreznimi zakoni (v 8 primerih), ker je podjetnik opravljal dejavnost, ki je nima vpisane v ustreznih register oziroma nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane dejavnosti (v 1 primeru) in ker je pravna oseba, podjetnik ali posameznik omogočila eni ali več osebam opravljanje dela na črno, za katero je vedela, da opravljajo delo na črno, kot soudeleženec dela na črno (v 1 primeru). Zaradi kršitev določil Zakona o gostinstvu je bil 1 obdolžilni predlog vložen, ker gostinec ni posloval v določenem obratovalnem času.

Sodišča so v letu 2013 obravnavala 11 kršiteljev, zoper katere je bil v istem ali preteklih letih vložen obdolžilni predlog. Skupaj so s sodbo spoznali za odgovorne 10 (90,9%) subjektov, za 1 (9,1%) subjekt pa so postopek ustavili.

3.2.2.6. [Zahteve za sodno varstvo](#)

Tržni inšpektorji so v letu 2013 izrekli prekrškovni ukrep (opomin, plačilni nalog ali odločbo o prekršku) 4076 kršiteljem - pravnim osebam in odgovornim osebam pravnih oseb, samostojnim podjetnikom posameznikom in odgovornim osebam samostojnih podjetnikov posameznikov, posameznikom, ki samostojno opravljajo dejavnost ter fizičnim osebam. Zoper izrečeni ukrep lahko kršitelj, ki mu je bil ukrep izrečen, vloži zahtevo za sodno varstvo. V letu 2013 je tako na Tržni inšpektorat RS vložilo zahtevo za sodno varstvo 386 (9,5%) kršiteljev. Statistično se vložitev zahteve za sodno varstvo gospodarskega subjekta in njegove odgovorne osebe obravnava ločeno, ker lahko vloži vsak kršitelj zahtevo za sodno varstvo neodvisno drug od drugega (npr. zahteva za sodno varstvo, ki jo je vložila pravna oseba, ne velja tudi za njeno odgovorno osebo, ki je bila kaznovana z isto sankcijo, in obratno). Zato je pri zahtevah za sodno varstvo prikazano, koliko kršiteljev je vložilo zahtevo za sodno varstvo in ne v koliko zadevah (primerih) je bila zahteva za sodno varstvo vložena.

Vlagatelj zahteve za sodno varstvo lahko le-to umakne do izdaje sodbe o prekršku. V letu 2013 se je to zgodilo v 1 primeru.

Zahteva za sodno varstvo ni dovoljena, če jo je vložila oseba, ki je nima pravice vložiti, ali če po zakonu ni dovoljena. Nedovoljeno ali prepozno zahtevo za sodno varstvo tržni inšpektor s sklepom zavrže. V letu 2013 so tržni inšpektorji pravnomočno zavrgli 13 zahtev za sodno varstvo.

Tržni inšpektor mora po prejemu zahteve za sodno varstvo ugotoviti (lahko tudi z dopolnjenim dokaznim postopkom), ali lahko navedbe v njej kakorkoli vplivajo na prvotno izrečen ukrep. Če ugotovi, da je zahteva utemeljena, lahko svojo prvotno odločitev (zoper katero je bila vložena zahteva za sodno varstvo) odpravi in ustavi postopek zoper kršitelja, ali pa se odloči, upoštevajoč nova dejstva, za nov ukrep, ki je v skladu z novim dejanskim stanjem. V letu 2013 so tržni inšpektorji na podlagi vložene zahteve za sodno varstvo 10 kršiteljem izdali nov opomin, plačilni nalog ali odločbo o prekršku, zoper 11 kršiteljev pa je bil prekrškovni postopek ustavljen.

Tržni inšpektor mora, če zahteva za sodno varstvo ni umaknjena s strani vlagatelja, če je ni zavrgel, če ni izrekel novega ukrepa ali če prvotno izrečenega ukrepa ni odpravil, takšno zahtevo za sodno varstvo z vsemi dokumenti in dokazi posredovati v odločitev pristojnemu sodišču. V letu 2013 je bilo od vseh vloženi zahtev za sodno varstvo odstopljenih v nadaljnje reševanje na okrajna sodišča 320 zahtev.

V letu 2013 so sodišča rešila 422 zahtev za sodno varstvo, ki so jim jih inšpektorji kadarkoli odstopili v nadaljnje reševanje. Od vseh rešenih zahtev za sodno varstvo so jo okrajna sodišča v 10 primerih (2,4%) zavrgla kot nedovoljeno ali prepozno, v 209 primerih (49,5%) pa zavrnila, s čimer je bil pri obeh vrstah odločitev sodišča ukrep tržnega inšpektorja v celoti potrjen. V 5 primerih (1,2%) je sodišče sicer potrdilo odločitev tržnega inšpektorja, ker pa se je zoper kršitelja v času, ko se je zahteva za sodno varstvo reševala na sodišču, začel ali celo že končal stečaj, sodišče globe ni izreklo. V 65 primerih (15,4%) je sodišče načeloma sicer potrdilo ukrep inšpektorja, vendar je ocenilo, da je zakonsko predpisana globa previsoka in je zato znižala izrečeno globo ali pa namesto globe izrekla opomin. V 133 primerih (31,5%) pa je bil ukrep inšpektorja odpravljen (ker je sodišče odločilo v korist kršitelju ali ker je ustavilo prekrškovni postopek zaradi relativnega ali absolutnega zastaranja prekrška).

3.2.3. Plačila, uklonilni zapori in izterjave

Kršitelj, ki mu je bila izrečena globa in ki ni vložil zahteve za sodno varstvo, lahko v 8 dneh po pravnomočnosti plačilnega naloga ali prekrškovne odločbe plača samo polovico izrečene globe. Kršitelj, ki zamudi ta rok, ali ki je vložil zahtevo za sodno varstvo, mora plačati globo v celoti. V celoti mora plačati tudi vse ostale terjatve (sodno takso, upravno takso, stroške postopka, denarno kazen...).

Lahko pa kršitelj prekrškovni organ zaprosi za plačilo globe na največ 12 obrokov, vendar samo, če so izpolnjeni zakonsko določeni pogoji. V primeru obročnega plačila mora kršitelj plačati globo v celoti.

Vsem subjektom skupaj je bilo izrečenih za 3.873.033,49 EUR različnih terjatev:

- 3.314.354,94 EUR glob,
- 288.829,23 EUR sodnih taks,
- 50.228,34 EUR stroškov upravnega postopka,
- 8.219,99 EUR upravnih taks,
- 26.400,00 €EUR denarnih izvršb ter
- 185.000,99 EUR ostalih terjatev.

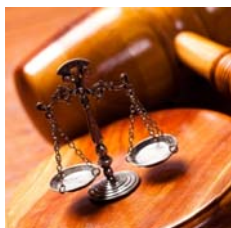
V letu 2013 je bilo od vseh izrečenih terjatev (ne glede na leto nastanka terjatve) plačanih za 1.118.713,75 EUR (906.409,75 EUR glob, 151.545,39 EUR sodnih taks, 46.292,78 EUR stroškov upravnega postopka, 1.862,42 EUR upravnih taks, 7.165,90 EUR denarnih izvršb ter 5.437,51 EUR ostalih terjatev) ter izterjanih za 4.757,71 EUR (20,00 EUR glob, 0,00 EUR sodnih taks, 3.300,29 EUR stroškov upravnega postopka, 36,24 EUR upravnih taks, 1.001,18 EUR denarnih izvršb in 400,00 EUR drugih terjatev). S spremembo Zakona o prekrških iz leta 2011 se vse prekrškovne terjatve, ki jih prekrškovni organ po tem datumu odstopi v prisilno izterjavo organu, pristojnem za izterjavo nedavčnih terjatev, prenesejo na ta organ. Od 1. 1. 2012 naprej vse nedavčne terjatve izterjuje Carinska uprava RS, na katero je Tržni inšpektorat RS v letu 2013 prenesel 677.318,02 EUR terjatev (604.904,16 EUR glob, 72.392,46 EUR sodnih taks in 21,40 EUR drugih terjatev) oziroma dal v izterjavo 6.772,82 EUR (1.336,58 EUR stroškov upravnega postopka, 36,24 EUR upravnih taks, 5.000,00 EUR denarnih izvršb in 400,00 EUR drugih terjatev).

Dodatno je bilo zaprtih še za 1.797.215,49 EUR terjatev zaradi različnih razlogov: zaradi pravice kršitelja, da plača samo polovico globe; zaradi upravičeno vloženi zahtevi za sodno varstvo; kjer je tržni inšpektor sam odpravil svojo sankcijo; zaradi odločitev sodišč, da kršiteljem zmanjšajo globo ali namesto globe izrečejo opomin ali globo v celoti odpravijo; ker terjatve ni bilo možno izterjati in drugo.

Preostanek odprtih terjatev predstavljajo terjatve (velika večina) v zadevah, kjer je vložena zahteva za sodno varstvo, ki še niso postale pravnomočne oziroma zoper neplačnike še vedno poteka postopek prisilne izterjave.

V kolikor kršitelj fizična oseba izrečene globe deloma ali v celoti ne plača, Zakon o prekrških določa, da se ga prisili k plačilu tako, da se mu določi uklonilni zapor. O uklonilnem zaporu odloča sodišče. Uklonilni zapor traja, dokler globa ni v celoti plačana, vendar najdlje 30 dni. Z izvršitvijo uklonilnega zapora ne preneha obveznost plačila globe. V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS zaradi neplačanih glob sodiščem predlagal, da začnejo postopek uklonilnega zapora za 264 kršiteljev.

3.3. REŠEVANJE ZADEV NA SODIŠČIH

Kot je razvidno iz zgornjih podatkov, so tržni inšpektorji v letu 2013 pristojnim sodiščem predali v nadaljnje reševanje 330 kršiteljev (320 zaradi vloženih zahtev za sodno varstvo in 10 z obdolžilnim predlogom). Sodišča so v letu 2013 skupno obravnavala 433 kršiteljev, ki so v preteklosti vložili zahtevo za sodno varstvo (422 kršiteljev) oziroma je bil zoper njih podan obdolžilni predlog (11 kršiteljev).

Iz zgornjih podatkov izhaja, da so okrajna sodišča v letu 2013 obravnavala 103 (31,2%) kršiteljev več, kot pa jim jih je Tržni inšpektorat RS v istem letu, ali zaradi vložene zahteve za sodno varstvo ali zaradi vloženega obdolžilnega predloga, odstopil v reševanje. To pomeni, da so sodišča tudi v letu 2013 rešila še nekaj zaostankov prejšnjih let.

4. INŠPEKCIJSKO DELO

4.1. VARSTVO POTROŠNIKOV

Področje varstva potrošnikov je eno izmed področij, ki mu je Tržni inšpektorat RS tudi v letu 2013 namenil veliko pozornosti. Z opravljanjem nadzora nad spoštovanjem zakonodaje s tega področja si prizadeva za čim višjo raven varstva potrošnikov v Sloveniji in visoko stopnjo spoštovanja potrošnikovih pravic. Brez aktivnega nadzorovanja spoštovanja te zakonodaje namreč vse pravice potrošnika ostanejo mrtva črka na papirju. Najpomembnejši predpis na tem področju je nedvomno Zakon o varstvu potrošnikov, od leta 2007 pa je pomemben tudi Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

Pravna podlaga za nadzore in izrekanje ukrepov so:

- Zakon o varstvu potrošnikov
- Pravilnik o načinu označevanja cen blaga in storitev
- Pravilnik o blagu, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje
- Pravilnik o uporabi jezikov narodnih skupnosti v procesih poslovanja podjetij s potrošniki na območjih, kjer živi italijanska in madžarska narodna skupnost
- Pravilnik o obrazcih za informacije o pogodbah o časovnem zakupu, o dolgoročnem počitniškem proizvodu, o nadaljnji prodaji in o zamenjavi ter o obrazcu za odstop od pogodb
- Pravilnik o načinu vpisa in pogojih za vpis potrošniških organizacij v register
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami
- Zakon o elektronskem poslovanju na trgu
- Zakon o spodbujanju razvoja turizma.

Tržni inšpektorat RS v okviru področja varstva potrošnikov opravlja tako nadzor nad poslovanjem podjetij in podjetnikov, rešuje pa tudi reklamacije potrošnikov v razmerju do podjetij. Ravno v okviru slednjega se Tržni inšpektorat RS iz leta v leto srečuje z različnimi t.i. potrošniškimi spori, ki so rešeni zgolj s posredovanjem tržnega inšpektorja in prisilno ukrepanje sploh ni potrebno. Na podlagi teh izkušenj Tržni inšpektorat RS že od leta 2008 aktivno opozarja na nujnost sprejema predpisa, ki bi uredil alternativno reševanje potrošniških sporov in dejansko vzpostavil sistem za alternativno reševanje potrošniških sporov. Ti spori namreč zaradi svoje specifičnosti niso primerni za reševanje preko rednih sodišč, zato se v veliko primerih zgodi, da potrošniki dejansko ostanejo brez varstva in so vse pravice, ki jim jih zagotavlja slovenska zakonodaja, zgolj mrtva črka na papirju. Z ustanovitvijo posebnega organa za alternativno reševanje potrošniških sporov bi se tako po eni strani zagotovilo hitro, učinkovito in ekonomično reševanje potrošniških sporov, s čimer bi se zagotovila višja raven varstva potrošnikov ter posledično tudi razbremenitev rednih sodišč, po drugi strani pa bi se dosegla tudi razbremenitev Tržnega inšpektorata RS, ki bi lahko s tem več pozornosti namenil drugim, bolj problematičnim področjem nadzora.

V letu 2013 je na Tržni inšpektorat RS prispelo 510 prijav s področja Zakona o varstvu potrošnikov in 48 prijav s področja Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami. Na podlagi prejetih prijav in v okviru načrtovanih akcij nadzora je bilo tako na področju Zakona o varstvu potrošnikov opravljenih 10161 inšpekcijskih pregledov, na področju Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami pa 1919 pregledov.

S področja Zakona o varstvu potrošnikov je bilo na podlagi ugotovljenih nepravilnosti oziroma kršitev izdanih 141 upravnih odločb ter izrečenih 480 opozoril ZIN. Tržni inšpektorji so opozorila ZIN izrekli, ko so ocenili, da je to zadosten ukrep in da bodo podjetja v skladu z opozorilom in v določenem roku odpravila nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti.

Tržni inšpektorji nastopajo tudi kot pooblaščen osebe prekrškovnega organa, zato so v primerih, ko je nepravilnost, pomanjkljivost ali kršitev z zakonom opredeljena kot prekršek, izdali odločbo ali plačilni nalog, s katerim so kršitelju naložili plačilo globe oziroma so mu namesto globe izrekli opomin ali opozorilo ZP-1. Tako so tržni inšpektorji izdali 145 odločb o prekršku in 248 plačilnih nalogov. V 187 primerih so, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin. V 910 primerih pa so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

Na podlagi Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami so tržni inšpektorji izdali 70 upravnih odločb ter izrekli 237 opozoril ZIN. Poleg tega so izdali tudi 74 odločb o prekršku in 3 plačilne naloge. V 85 primerih so, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin. V 342 primerih pa so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

4.1.1. Nepoštene poslovne prakse

Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami kot nepošteno poslovno prakso opredeljuje poslovno prakso, ki nasprotuje zahtevam poklicne skrbnosti in v zvezi z izdelkom bistveno izkrivlja ali bi lahko izkrivljala ekonomsko obnašanje povprečnega potrošnika, ki ga doseže ali mu je namenjena. Kadar je poslovna praksa namenjena posebni ciljni skupini potrošnikov (npr. otroci in starejši), se presoja ali izkrivlja oziroma bi lahko izkrivljala ekonomsko

obnašanje povprečnega člana te skupine.

V zvezi s splošno opredelitvijo nepoštene poslovne prakse velja, da je za izdelek šteti tako blago, kot storitev. Poslovno prakso Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami opredeljuje kot dejanja, opustitve, ravnanja, izjave ali tržno komuniciranje, vključno z oglaševanjem in trženjem, ki so neposredno povezani s promocijo, prodajo ali dobavo izdelka, bistveno izkrivljanje ekonomskega obnašanja potrošnikov pa uporabo poslovne prakse v razmerju do potrošnikov z namenom bistveno omejiti potrošnikovo sposobnost sprejeti odločitev ob poznavanju vseh pomembnih dejstev in tako povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel.

Za nepoštene poslovne prakse zakon šteje zlasti tiste, ki so zavajajoče ali agresivne, s tem da zavajajoče poslovne prakse deli na zavajajoča dejanja in zavajajoče opustitve. Zavajajoče dejanje predstavlja poslovna praksa, ki vsebuje napačne informacije in je torej neresnična, ter tudi poslovna praksa, če kakor koli, vključno s celotno predstavitvijo, zavaja ali bi utegnila zavajati povprečnega potrošnika, četudi je informacija točna glede enega ali več naštetih elementov, ter v vsakem primeru povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečen potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel. Kot zavajajočo opustitev zakon opredeljuje poslovno prakso, kjer podjetje izpusti bistvene informacije, ki jih glede na dejanske okoliščine povprečen potrošnik potrebuje za sprejem odločitve o poslu, in prav s tem povzroči ali bi utegnilo povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel, ter tudi primere, ko podjetje prikriva ali nejasno, nerazumljivo, dvoumno ali ob neprimernem času navede bistvene informacije, ki jih glede na dejanske okoliščine povprečen potrošnik potrebuje za sprejem odločitve o poslu, in

prav s tem povzroči ali bi utegnilo povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel. Agresivno poslovno prakso pa predstavlja ravnanje podjetja, pri katerem se z nadlegovanjem, prisilo, vključno z uporabo sile ali nedopustnim vplivanjem, bistveno zmanjša ali bi utegnila bistveno zmanjšati svoboda izbire ali ravnanja povprečnega potrošnika v zvezi z izdelkom ter se s tem povzroči ali bi utegnilo povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel.

Tržni inšpektorat RS je kot pretekla leta tudi v letu 2013 nadzor na področju nepoštenih poslovnih praks izvajal na podlagi prejetih prijav in osebnih zaznav ter v okviru koordiniranih nadzorov. Skupaj je bilo po določilih Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami opravljeno 1919 pregledov (6,5% več kot v letu 2012).

Inšpektorji so v okviru vseh opravljenih inšpekcijskih pregledov izdali 70 upravnih odločb (13% več kot v letu 2012), s katerimi so prepovedali uporabo nepoštenih poslovnih praks. V posameznih primerih, ko je podjetje z nepošteno poslovno prakso že prenehalo (npr. prostovoljno je umaknilo sporno oglaševanje, določeno oglaševanje se je zaključilo), inšpektorji upravnih odločb niso izdajali. V 237 primerih so izrekli opozorila ZIN.

Hkrati so inšpektorji zoper kršitelje vodili tudi prekrškovne postopke, v okviru katerih so za storjene prekrške v 73 primerih (14% več kot v letu 2012) izrekli globo, od tega v 70 primerih z izdano odločbo in v 3 primerih s plačilnim nalogom. V 85 primerih (25% več kot v letu 2012) so inšpektorji kršiteljem, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin, v 342 primerih so inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

V okviru koordiniranih nadzorov se je Tržni inšpektorat RS zlasti osredotočil na zavajajoča dejanja in sicer predvsem zavajanja potrošnikov glede cen, načina izračunavanja cen in določenih cenovnih prednosti blaga in storitev, ki jih podjetja oglašujejo oziroma obljublajo. Prav z morebitnim zavajajočim oglaševanjem oziroma zavajajočo poslovno prakso na področju cen lahko namreč pride do največjih oškodovanj potrošnikov, ki se odzivajo na obljube podjetij, in tako na podlagi zavajajočih informacij sprejemajo svoje odločitve o nakupovanju. Oglaševane cene oziroma cenovne prednosti namreč znatno vplivajo na odločitev potrošnika za nakup določenega izdelka, poleg tega pa je mogoče zavajajoče oglaševanje zaznati že skoraj na vsakem koraku.

Tako je Tržni inšpektorat RS zaradi povečanega števila prijav zaradi zavajajočega navajanja akcijskih oziroma znižanih cen v mesecu aprilu opravljal poostren nadzor tega področja z vidika določil Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami ter določil Zakona o varstvu potrošnikov, ki določajo, da morajo podjetja, za storitve oziroma blago, ki ga ponujajo, vidno označiti ceno ter slednjo tudi upoštevati. Tržni inšpektorji so pregledovali zlasti reklamno gradivo, ki so ga potrošniki prejeli na dom ter oglaševanje cenovnih prednosti v prodajalnah. Skupaj je bilo opravljenih 65 pregledov, pri čemer so bile v 44 primerih ugotovljene določene kršitve, v 21 primerih pa ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. V največjih primerih kršitev je bilo ugotovljeno, da se izdelki, ki so se prodajali po znižani ceni, pred akcijo dejansko niso nikoli prodajali po višji redni ceni ter da so podjetja uporabljala različna poimenovanja akcij ugodnosti, pri tem pa potrošnikom niso na jasen in razumljiv način predstavila, v čem je določena ugodnost, npr. z navedbo odstotka popusta. Ob tem so inšpektorji ugotovili tudi posamezne kršitve 26. člena Zakona o varstvu potrošnikov, ko podjetja cen blaga niso označila ali pa cene niso bile vidno označene. Zaradi ugotovljenih kršitev določil Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami so inšpektorji izdali 6 upravnih odločb, s katerimi so kršiteljem prepovedali uporabo nepoštenih poslovnih praks, v 1 primeru pa je kršitelj po opozorilu ZIN pomanjkljivosti odpravil v postavljenem roku. V okviru uvedenih prekrškovnih postopkov so tržni inšpektorji izdali 6 prekrškovnih odločb, s katerimi so kršiteljem naložili plačilo globe, v 5 primerih so ocenili, da je opomin zadostna sankcija za

storjeni prekršek, v 8 primerih pa so kršitelje zgolj opozorili. Ob tem velja poudariti, da so se inšpektorji za »milejši« ukrep odločili v tistih primerih, kjer je bila ugotovljena nepravilnost takoj odpravljena.

Tržni inšpektorat RS je sicer nadzor z vidika nepoštenih poslovnih praks koordinirano izvajal še v okviru drugih nadzorov, kot npr. nadzorov razprodaj, ponujanja in oglaševanja t.i. podaljšanih garancij, označevanja cen blaga in storitev, ki se ponujajo potrošnikom, vedeževanja, pogodb na daljavo itd. Ta področja dela so po posameznih poglavjih podrobneje predstavljena v nadaljevanju.

Tržni inšpektorat RS bo še naprej poostreno nadzoroval omenjeno področje, saj podjetja iščejo vedno nove načine oglaševanja blaga in storitev, da bi povečala prodajo oziroma obdržala svoj tržni delež in potrošnike prepričala, da je ravno njihovo blago tisto, ki ga potrebujejo. Množično se oglašujejo akcije, popusti, razprodaje in druge vrste ugodnosti, slovenski potrošniki pa so zelo dovzetni za takšno oglaševanje. Prav na področju oglaševanja cen in popustov je tudi največ uporabe nepoštenih poslovnih praks, saj želijo podjetja potrošnike prepričati, da je določeno blago prav pri njih najcenejše. Hkrati podjetja potrošnikov ne privabljajo več le z vsebino in ceno svoje lastne ponudbe (izdelkov ali storitev), pač pa z namenom pospeševanja prodaje na nakupe velikokrat vežejo tudi raznorazne dodatne privlačne akcije (npr. organiziranje nagradnih iger).

Poleg Tržnega inšpektorata RS so sicer za inšpekcijski nadzor nad izvajanjem Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami pristojni tudi drugi inšpekcijski organi, vsak na svojem področju dela.

4.1.2. Nepošteni pogodbeni pogoji

V letu 2013 se je s strani Tržnega inšpektorata RS nadaljeval nadzor nad pogodbenimi pogoji po 24. členu Zakona o varstvu potrošnikov, pri čemer je bil, zaradi večjega števila prejetih prijav, v prvih mesecih leta poudarek na splošnih pogojih podjetij, ki na svojih spletnih straneh objavljajo različne akcijske ponudbe blaga in storitev (poimenovali smo jih »kuponkoti«), npr. 50% popust na smučarsko vozovnico, 66% popust na barvanje las, 85% popust na kmečki krožnik za dve osebi. Večina »kuponkotov« ponuja kupone, z nakupom katerih potrošnik že v celoti plača določeno blago ali storitev, tako da gre v teh primerih za nakup, podoben nakupu vrednostnega oziroma darilnega bona, prav tako pa je podobno tudi pravno razmerje, v katero vstopi potrošnik, ki se odloči za sklenitev pogodbenega razmerja (nakup kupona).

Za pogodbene pogoje se štejejo vse sestavine pogodbe, ki jih enostransko določi podjetje, zlasti tiste, ki so določene v obliki formularne pogodbe ali splošnih pogojev poslovanja, na katere se pogodba sklicuje. Določi jih podjetje in so oblikovani za vse potrošnike, ki sklepajo določeno vrsto pogodb, na njihovo vsebino pa potrošniki nimajo nobenega vpliva. Ker so v takšnih primerih potrošniki v bistveno šibkejšem položaju od podjetij, ki tovrstne pogodbene pogoje določajo, mora biti potrošnik z njimi seznanjen še preden ga zavezujejo, pogoji pa morajo biti jasni in razumljivi ter nikakor ne smejo biti nepošteni do potrošnika. V nasprotnem primeru so nični, kar posledično pomeni, da so neveljavni in v razmerju do potrošnika ne učinkujejo.

Tržni inšpektorji so v okviru nadzora ugotovili uporabo nepoštenih pogodbenih pogojev pri dobri polovici pregledanih ponudnikov - »kuponkotov«. Zaradi kršitev določb 24. člena Zakona o varstvu potrošnikov, ki taksativno določa, kdaj gre za nepošteno pogodbeno pogoje, so bile v večini primerov ugotovljene zgolj manjše nepravilnosti ali pomanjkljivosti,

kot npr. izključitev ponudnika od odgovornosti za morebitne napake ali odstopanja od cen končnih ponudnikov storitev, omejitev odgovornosti za morebitni strošek in škodo, nastalo na podlagi uporabnikovega koriščenja informacij na spletni strani, ponudnik si je pridržal pravico, da kadarkoli brez odpovednega roka, če se mu zdi potrebno, ukine ali spremeni kateregakoli od navedenih Pogojev uporabe (take spremembe lahko med drugim vključujejo uvedbo pristojbin ali plačil), pri tem pa je uporabnikom naložil dolžnost, da sami od časa do časa ponovno preberejo informacije, vsebovane v Pogojih uporabe, da bi bili obveščeni o teh spremembah, itd.

V drugi polovici leta se je nadzor ponovno usmeril v preverjanje nepoštenih pogodbenih pogojev na področju sklepanja pogodb s ponudniki telekomunikacijskih storitev, saj je bilo v nadzoru, ki je na tem področju potekal v letu 2012, ugotovljeno veliko število kršitev in sicer so splošni pogoji pri prav vseh ponudnikih telekomunikacijskih storitev vsebovali nepošteno pogodbeno pogoje.

V sklopu planiranega nadzora so tržni inšpektorji pregledovali splošne in posebne pogoje posameznega ponudnika telekomunikacijskih storitev, pri čemer so posebno pozornost namenili tistim splošnim pogojem, katere imajo podjetja (ponudniki) objavljene na svojih spletnih straneh. Najpogostejše ugotovljene kršitve so bile:

- ponudniki so si pridržali pravico, da enostransko spremenijo pogodbene pogoje (sprememba nabora storitev, sprememba vsebine storitev ipd.), o spremembi pa svoje uporabnike obvestijo preko svoje spletne strani ali na drug primeren način;
- ponudniki so se omejili od prevzema odškodninske odgovornosti, povezane z delovanjem storitev iz pogodbe;
- naročniki so s podpisom naročniške pogodbe podali izvajalcu svoje soglasje, da na njihovi nepremičnini vzpostavi in vzdržuje svoje omrežje, ob tem pa naj bi se naročnik že vnaprej odpovedal vsem odškodninskim zahtevam do izvajalca iz tega naslova, itd.

V letu 2013 so tržni inšpektorji po vprašanju nepoštenih pogodbenih pogojev opravili 200 inšpekcijskih pregledov. Glede na to, da so bila podjetja v večini primerov že ob izvedbi nadzora pripravljena odpraviti ugotovljene kršitve oziroma nepravilnosti, so inšpektorji pretežno izrekli opozorila ZIN, s katerim se je podjetju naložilo odpravo nepravilnosti in rok za odpravo le-teh. Če so bile nepravilnosti odpravljene skoraj nemudoma, so inšpektorji izrekli le opozorila ZP-1. Tako je bilo izrečenih 89 opozoril ZIN in 66 opozoril ZP-1. V 8 primerih so inšpektorji izdali upravno odločbo, s katero so prepovedali prodajo blaga oziroma storitev z uporabo nepoštenih pogodbenih pogojev, poleg tega pa jo bilo izdanih še 8 prekrškovnih odločb z izrekom predpisane globe ter 9 prekrškovnih odločb z izrekom opomina.

V primerjavi z letom 2012 se je uporaba nepoštenih pogodbenih pogojev (glede na ugotovljene kršitve) proporcionalno gledano zvišala za 18%. Po mnenju Tržnega inšpektorata RS predstavlja to precejšnje povišanje ugotovljenih kršitev, kar je jasen znak za nadaljnji poostren nadzor na predmetnem področju.

4.1.3. Sezonske razprodaje

Tržni inšpektorji dvakrat letno (januar/julij) opravijo koordinirani nadzor nad pospeševalno-prodajnimi aktivnostmi trgovcev pri prodaji tekstilnih izdelkov in obutve ter v okviru tega preverjajo spoštovanje zakonskih določil, ki urejajo to področje. Nadzori se tako opravljajo pri trgovcih, ki se odločijo za uvedbo sezonske razprodaje, ter pri trgovcih, ki uvedejo druge oblike znižanja cen (popusti, akcije...).

Potrebno je namreč razlikovati med uvedbo razprodaje ter drugimi znižanji, kot so popusti, akcije, ugodnosti. Tako se pri trgovcih, ki se odločijo za uvedbo razprodaje, preverja zlasti, kakšna je bila objava razprodaje, ali je blago označeno s ceno pred znižanjem in znižano ceno ter ali najvišji objavljeni odstotek znižanja zajema najmanj eno četrtno vrednosti blaga v razprodaji, kot to določa Zakon o varstvu potrošnikov. Pri tistih trgovcih, ki se odločijo za druga znižanja, pa se preverja zlasti morebitno zavajanje potrošnikov v zvezi s ceno oziroma cenovno ugodnostjo, ki jo podjetja objavljajo v svojih oglasih na samih prodajnih mestih ali v medijih, in morebitno navidezno znižanje blaga, če trgovec neposredno pred uvedbo popusta zviša cene svojim izdelkom, ki jih potem nudi po znižani ceni.

Tržni inšpektorji so v času zimskih in poletnih razprodaj v letu 2013 skupaj pregledali 426 trgovcev, od tega se je samo 38 trgovcev (8,9%) odločilo za uvedbo razprodaje, ostali pa so uvedli druge oblike znižanja cen svojih izdelkov. Tržni inšpektorat RS tako nadaljuje z ugotavljanjem trenda, da se čedalje manj trgovcev odloči za uvedbo razprodaje in čedalje več trgovcev raje poseže po drugih načinih nudenja ugodnejših cen svojim kupcem.

Pri trgovcih, ki se odločijo za uvedbo razprodaje, se ugotavljajo zlasti kršitve glede objave razprodaje (brez navedbe vrste blaga, ki je na razprodaji, ni navedbe o trajanju razprodaje, ni označitve odstotka znižanja) ter glede upoštevanja določbe o obvezni količini blaga, ki mora biti znižana za največji odstotek znižanja v primerih objave razprodaje z odstotki znižanja v razponu (npr. od 20-50%). V letu 2013 so bile kršitve na področju uvedbe razprodaje ugotovljene pri 3 trgovcih.

Pri nadzoru ostalih akcijskih prodaj in drugih popustov so bile kršitve ugotovljene pri 34 trgovcih, in sicer se je največ kršitev nanašalo na t.i. navidezno znižanje cen - izdelek, ki se je prodajal po znižani ceni, pred tem ni bil v prodaji po višji ceni, v nekaj primerih je bilo ugotovljeno, da so oglasi glede cenovnih ugodnosti nejasni, da trgovec ni časovno opredelil akcije, da znižano blago ni bilo jasno ločeno od neznižanega blaga, da je trgovec objavil zavajajoče informacije o odstotku znižanja, da je trgovec oglaševal razmeroma visok odstotek znižanja (50%, 70%), dejansko pa bila znižana majhna, zanemarljiva količina izdelkov (samo nekaj kosov oblačil, trije pari čevljev...).

Vsako leto se istočasno z nadzorom prodaje tekstilnih izdelkov in obutve po znižanih cenah opravi tudi nadzor nad ustreznostjo označevanja teh izdelkov. Pri tekstilnih izdelkih se preverja navedba surovinske sestave, pri obutvi pa piktogrami ali pisne oznake glavnih sestavnih delov obutve in piktogrami ali pisne oznake materialov, ki se nanašajo na glavne sestavne dele obutve. Večjih kršitev na tem področju v zadnjih letih ni opaziti.

4.1.4. Pogodbe na daljavo

Pogodbe na daljavo Zakon o varstvu potrošnikov v 43. členu določa kot pogodbe o dobavi blaga ali opravljanju storitev, vključno s finančnimi storitvami, ki so sklenjene med podjetjem in potrošnikom na podlagi organiziranega programa za ponujanje blaga ali storitev na daljavo, ki ga vodi podjetje in ki za namen sklenitve uporablja izključno enega ali več sredstev za komunikacijo na daljavo, vse do takrat in vključno s trenutkom, ko je pogodba sklenjena. Sredstva za komunikacijo na daljavo so zlasti pisemske pošiljke in druge tiskovine, katalogi, telefonski pogovori, oglaševanje v tisku z naročilnico, televizijska prodaja, faksimile naprava, elektronska pošta, svetovni splet oziroma internet.

Tržni inšpektorat RS na tem področju preverja predvsem spoštovanje določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno z vidika ustreznega statusa podjetja oziroma

priglasitve dejavnosti, spoštovanje določil Zakona o varstvu potrošnikov, ki veljajo za pogodbe, sklenjene na daljavo, ter posebej še glede morebitnih nepoštenih pogodbenih pogojev, spoštovanje določil Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami z vidika zavajajočih opustitev (npr. podjetje v spletni trgovini ne navede podatka, ki bi ga v skladu z zakonom moralo in torej predstavlja opustitev bistvene informacije za potrošnika) in morebitnih zavajajočih poslovnih praks (predvsem glede cenovnih prednosti) ter spoštovanje določil Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, ki specifično ureja področje elektronskega poslovanja na trgu.

V letu 2013 je tako Tržni inšpektorat RS v okviru koordiniranega nadzora od začetka februarja pa do konca julija (poleg tega se nadzor izvaja čez celo leto na podlagi prejetih prijav) pregledal 139 spletnih trgovin. V 9 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, v vseh ostalih pa so bile ugotovljene določene kršitve zgoraj navedenih predpisov.

Kot še vsako leto do sedaj, so še vedno najpogostejše ugotovljene pomanjkljivosti oziroma kršitve določil Zakona o varstvu potrošnikov glede podatkov, ki jih mora podjetje zagotoviti potrošniku v spletni trgovini (npr. navedba podrobnejše ureditve plačila, točna navedba tehničnih korakov, ki vodijo do sklenitve pogodbe, pravica do odstopa potrošnika od pogodbe, podatek o vpisu v register oziroma drugo javno evidenco z navedbo registra oziroma evidence in številko vpisa), nekaj pa je bilo tudi primerov, ko so inšpektorji ugotovili, da podjetje do potrošnikov uporablja nepošteno pogodbene pogoje. Inšpektorji so v posameznih primerih ugotavljali tudi kršitve drugih predpisov, po katerih se je opravljal nadzor, npr. podjetje za opravljanje dejavnosti sklepanja pogodb preko interneta ni imelo ustreznega statusa, podjetje je objavljalo določene cenovne prednosti, čeprav po označenih višjih cenah blaga dejansko ni nikoli prodajalo.

Tržni inšpektorji so zaradi ugotovljenih kršitev izrekli 9 upravnih odločb, od tega dve zaradi dela na črno, v 108 primerih pa so kršitelji po opozorilu ZIN pomanjkljivosti odpravili v postavljenem roku. V okviru uvedenih prekrškovnih postopkov so tržni inšpektorji kršiteljem v 2 primerih izrekli globo, v 9 primerih so ocenili, da je opomin zadostna sankcija za storjeni prekršek, v 113 primerih pa so kršitelje zgolj opozorili.

Kljub številnim ugotovljenim kršitvam je Tržni inšpektorat RS tudi v letu 2013 ugotovil, da gre v večini primerov za manjše pomanjkljivosti, kot je npr. odsotnost katerega od številnih podatkov, ki ga mora podjetje po Zakonu o varstvu potrošnikov in Zakonu o elektronskem poslovanju na trgu navesti na spletni strani oziroma v spletni trgovini. Večinoma so podjetja že med samim pregledom ali pa takoj po opozorilu inšpektorja pomanjkljivost tudi odpravila, ugotovljena kršitev pa je ponavadi le posledica nezadostnega poznavanja predpisov oziroma nepoučenosti in ne namernega izogibanja določilom predpisov.

4.1.5. Reševanje reklamacij in prijav potrošnikov

Tržni inšpektorat RS s strani potrošnikov prejema tako zaprosila za pomoč pri reševanju reklamacije, kot tudi različne prijave. V okviru zaprosil za pomoč pri reševanju reklamacije se potrošniki na Tržni inšpektorat RS obrnejo predvsem, kadar sami s podjetjem ne morejo rešiti svojega problema in sicer največkrat iz naslova stvarne napake ali garancije. Prijave potrošnikov pa se največkrat nanašajo na zavajajoče oglaševanje, delo na črno, neizdajo računa, previsoke stroške opomina zaradi zamude pri plačilu, različne cene na izdelku in računu, poslovanje v tujem jeziku, neizdajo garancijskega lista za rabljeno vozilo, poslovanjem upravnikov večstanovanjskih stavb, nakupom stanovanja, opravljanjem dimnikarskih storitev in še kaj.

V kolikor se ugotovi, da Tržni inšpektorat RS ni pristojen za obravnavanje določene prijave, le-to odstopi v reševanje pristojnemu organu. Če te možnosti ni, potem se potrošnika seznani, da lahko svoje pravice uveljavlja pred sodiščem oziroma pred drugim pristojnim organom ali institucijo.

Na podlagi zaprosil potrošnikov za pomoč pri reševanju reklamacije, kot najbolj neposredne oblike reševanja sporov med potrošnikom in podjetjem, se, kadar gre za uveljavljanje reklamacijskih zahtevkov, seveda ob utemeljenih zahtevkih, zagotavlja spoštovanje potrošnikovih pravic. Iz teh zaprosil je še vedno mogoče zaslediti, da potrošniki v samem reklamacijskem postopku, ki ga začnejo pri prodajalcu, ne ločijo med garancijo in stvarno napako, saj gre pri tem za dva različna instituta in tudi za različne pristojnosti Tržnega inšpektorata RS.

Medtem, ko tržni inšpektor v primeru uveljavljanja stvarne napake ob izpolnjenih predpisanih pogojih lahko izda odločbo, s katero podjetju naloži, da potrošnikovemu zahtevku ugotovi, tega ne more storiti pri uveljavljanju garancijskih zahtevkov. Na tem področju namreč zakonodaja ne daje tržnemu inšpektorju podlage za izdajo upravne odločbe, s katero bi podjetje prisililo k spoštovanju in uresničitvi potrošnikovih pravic, pač pa lahko zoper dajalca garancije ukrepa zgolj z izrekom globe.

Zato je tako še kako pomembno dejstvo, da se večina reklamacij reši zgolj s posredovanjem tržnega inšpektorja, s čimer se zagotovi reševanje tudi tistih reklamacij, ki jih sicer ne bi bilo mogoče rešiti s prisilnim ukrepanjem in bi potrošniku preostala le še sodna pot za uveljavljanje njegovih pravic. Le-ta pa ravno zaradi specifičnosti potrošniških sporov ni najbolj primerna. Na teh področjih se torej še kako pokaže nujnost vzpostavitve alternativnih oblik reševanja potrošniških sporov, za kar si Tržni inšpektorat RS prizadeva že nekaj let, a žal le-ta še vedno ni vzpostavljen.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS obravnaval 274 reklamacij potrošnikov. V primerih, ki so se nanašali na garancijo oziroma obveznost dajalca garancije iz tega naslova, so bila izrečena predvsem opozorila. V primerih reševanja reklamacij iz naslova stvarne napake pa so tržni inšpektorji zaradi nespoštovanja zakonskih določil, ki določajo pravice potrošnikov in obveznosti podjetij, izdali 18 upravnih odločb, s katerimi je bilo podjetjem naloženo, da ugodijo potrošnikovemu zahtevku iz naslova stvarne napake, kadar napaka ni bila sporna.

V primerih, ko podjetje ni ugodilo potrošnikovemu zahtevku iz naslova stvarne napake, kljub temu, da napaka ni bila sporna, so inšpektorji izrekli tudi prekrškovne ukrepe. V primerih, ko podjetje ni odgovorilo na potrošnikov zahtevek v predpisanem roku, so inšpektorji podjetjem v 14 primerih izrekli opomin, v 13 primerih so bile izdane prekrškovne odločbe, v 1 primeru pa je bil izdan plačilni nalog.

Za hitrejše in učinkovitejše reševanje reklamacij potrošnikov je Tržni inšpektorat RS pristopil k obliki reševanja zadev na način, da se v primerih, ko gre bodisi za neizdobavo blaga oziroma v primerih, ko je trgovec priznal stvarno napako in jo ne reši v primernem roku, zavezanca z dopisom pozove, da v roku 3 dni posreduje pojasnilo, kako namerava rešiti reklamacijo oziroma nastalo problematiko. Tovrstno reševanje teh zadev se je izkazalo za izredno učinkovito, saj se spori že na podlagi dopisa zavezancem v kar 90% rešijo v korist ene ali druge strani.

4.1.6. Pogodbe o turističnih aranžmajih

Tržni inšpektorat RS je v mesecu aprilu in maju 2013 opravljal nadzor opravljanja dejavnosti organiziranja in prodaje turističnih aranžmajev in pridobivanja licenc Gospodarske zbornice Slovenije ter oseb, ki opravljajo delo turističnih spremljevalcev ali turističnih vodnikov.

Pogoje za opravljanje dejavnosti organiziranja in prodaje turističnih aranžmajev, turističnega vodenja in spremljanja od leta 2004 podrobneje ureja Zakon o spodbujanju razvoja turizma. Subjekti, ki opravljajo dejavnost organiziranja in prodaje turističnih aranžmajev kot pridobitno dejavnost, morajo pridobiti ustrezno licenco Gospodarske zbornice Slovenije. Licenca je dokaz, da izpolnjujejo vse zakonsko določene pogoje. Na trgu pa poslujejo tudi subjekti, ki iz različnih razlogov ne izpolnjujejo pogojev, kot jih določa zakon, ter v turizmu vidijo le hiter zaslužek. Zato s svojim delovanjem nekorektno nastopajo na trgu nasproti vsem turističnim podjetjem, ki poslujejo zakonito. Največkrat gre za male agencije ali posameznike ter društva, ki zaradi še vedno močnega trenda potovanj kljub finančni krizi svojo ponudbo oglašujejo na internetu ali preko popotniških forumov.

Tržni inšpektorji so tako opravili nadzor zagotavljanja vodnikov in spremljevalcev s pridobljenimi licencami Gospodarske zbornice Slovenije, ki so opravili vodenje v času pred in med prvomajskimi prazniki, ko organizatorji potovanj organizirajo večje število turističnih potovanj in izletov doma in v tujini.

Zakon o spodbujanju razvoja turizma v 33. členu definira turistični aranžma kot vnaprej dogovorjeno kombinacijo dveh ali več storitev, ki se jih nudi v prodajo in prodaja po skupni ceni, če storitev traja nepretrgoma več kot 24 ur ali vključuje nastanitev preko noči. Med turistične aranžmaje se šteje tudi potovanje, ki traja manj kot 24 ur (izlet) in ne vsebuje storitve prenočevanja, vključuje pa vnaprej dogovorjeno kombinacijo dveh ali več storitev. Pravica do opravljanja dejavnosti organiziranja ali prodaje turističnih aranžmajev se pridobi na podlagi licence, ki jo podeljuje Gospodarske zbornice Slovenije, kot to določa 35. člen Zakona o spodbujanju razvoja turizma. Licenco lahko pridobi organizator ali prodajalec turističnih aranžmajev, ki izpolnjuje vse pogoje, določene v 36. in 37. členu zakona.

Obveznost zagotavljanja turističnega vodenja in spremljanja je določena v 38. členu Zakona o spodbujanju razvoja turizma, ki določa, da mora organizator potovanja pri vsaki izvedbi turističnega aranžmaja doma ali v tujini za vsako organizirano skupino posebej zagotoviti turističnega spremljevalca ali turističnega vodnika, ki izpolnjuje pogoje iz 39. člena zakona, to je, da ima opravljen preizkus znanja iz programa strokovne usposobljenosti in pridobljeno ustrezno licenco Gospodarske zbornice Slovenije.

Ponudniki (pretežno razna društva, zavodi in jezikovne šole), ki opravljajo organizacijo aranžmajev na nepridobitni podlagi, ki so namenjeni le zaprtemu krogu udeležencev, ne zapadejo pod določila Zakona o spodbujanju razvoja turizma.

Tržni inšpektorji so na območju celotne Slovenije opravili 81 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so pred začetkom nadzora pregledali lokalne medije, popotniške forume in spletne strani ponudnikov (organizatorjev, prodajalcev) potovanj in izletov ter pozornost namenili malim ponudnikom (fizične osebe, ki največkrat organizirajo avanturistična potovanja v eksotične države ali potovanja s športnimi aktivnostmi), društvom in avtobusnim prevoznikom. Glede opravljanja dejavnosti vodenja ali spremljanja turističnih aranžmajev so v okviru pregledov inšpektorji pregledali dokumentacijo izvedenih turističnih aranžmajev v mesecu aprilu ali maju 2013.

Tržni inšpektorji so ugotovili, da je en subjekt oglaševal turistični aranžma, ki ga sicer ni izvedel, a za tovrstno dejavnost ni registriran, zato je bilo ukrepano v skladu z določili Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Z ugotovitvami, da en subjekt ne izpolnjuje zahtevanih pogojev, kot jih za imetnike licenc določa Zakon o spodbujanju razvoja turizma, je bila seznanjena Gospodarska zbornica Slovenije, ki podeljuje licence. En ponudnik pa je opravljal dejavnost organiziranja turističnih aranžmajev brez ustrezne licence Gospodarske zbornice Slovenije. Zoper kršitelje so tržni inšpektorji ukrepali z izdajo odločb in izrekli prekrškovne ukrepe po Zakonu o prekrških.

V zadnjem času so se pojavljale težave pri prenosu plačil s strani organizatorjev potovanj na izvajalce storitev (ki so največkrat v tujini), kar posledično pomeni, da se potrošnik kot potnik lahko na nekem oddaljenem tropskem otoku znajde v težavah. Prav tako iz preteklih pregledov izhaja, da kljub stalnemu nadzoru inšpektorji še vedno ugotavljajo nepravilnosti, ki jih nato zavezanci tudi odpravijo. Glede na navedeno se je ocenilo, da je tovrsten nadzor v času pred poletnimi počitnicami, ko se storitve turističnih agencij koristijo v še večjem številu, še vedno potreben.

Tržni inšpektorji so torej tudi v letošnjem letu v mesecu maju opravili nadzor pogodbenih pogojev in oglaševanja cen turističnih aranžmajev. Pri organizatorjih turističnih aranžmajev so se pregledovali splošni pogoji, pogodbe in aktualni izdani katalogi, prospekti in razpisana potovanja.

Na območju celotne Slovenije je bilo pregledanih 52 subjektov, pri čemer v 25 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, kjer pa so te bile, pa so se nanašale predvsem na:

- naveden ali nepravilen rok za odpoved potovanja s strani organizatorja,
- potnik nima pravice do vračila stroškov cepljenja in vizumov ob odpovedi s strani organizatorja,
- obvestilo pred odhodom,
- nepravilno naveden rok v primeru odpovedi potovanja s strani agencije,
- zahtevke za uveljavljanje nepravilne izpolnitve (t.i. reklamacijske zahtevke),
- omejevanje pri uveljavljanju odškodninskih zahtevkov,
- doplačila na kraju samem,
- obvezna doplačila (vizumi, letališke pristojbine...),
- omejevanje pravice do sodnega varstva,
- spremembo cene s strani organizatorja.

Glede na opravljen nadzor v preteklih letih je mogoče ugotoviti, da se nepošteni pogodbeni pogoji pojavljajo v manjšem številu in da gre predvsem za nepravilnosti v zvezi s samimi določili, ki jih kot obvezne določa že Zakon o varstvu potrošnikov v poglavju o pogodbah o turističnih aranžmajih, predvsem obvezne sestavine potrdila o potovanju (glede možnosti spremembe cene, informacije o mejnih in carinskih formalnostih, zdravstvenih predpisih in druge koristne podatke).

Iz pregledov je mogoče zaključiti, da se manjši in novejši organizatorji pri sestavljanju splošnih pogojev poslužujejo splošnih pogojev večjih in starejših turističnih agencij, ki so že bile predmet nadzora, kar seveda ne izključuje možnosti posameznih odstopanj in nepravilnosti.

Zoper kršitelje so inšpektorji ukrepali in sicer v večini primerov z izrečenimi opozorili ZIN in opozorili ZP-1, saj so organizatorji k odpravi ugotovljenih nepravilnosti tudi takoj pristopili.

4.1.7. Sejemski prodaja

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 izvajal dva koordinirana nadzora na tem področju, prav tako pa je nadzore vršil tudi na podlagi prejetih prijav. Od meseca maja pa do konca oktobra 2013 je tako izvajal poostren nadzor sejemske prodaje potrošnikom na sejmi, ki so potekali po celotnem območju Slovenije, ob zaključku leta pa je nadzoroval še prodajo na različnih decembrskih prazničnih sejmi in stojnicah.

V okviru tokratnih nadzorov, ki so sicer že vsakoletna stalnica Tržnega inšpektorata RS, so tržni inšpektorji preverjali, če podjetja izpolnjujejo vse pogoje takšne prodaje. Tako so se nadzori opravliali z vidika preverjanja spoštovanja določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, v skladu s katerimi mora imeti prodajalec glede na svoj status dejavnost ponujanja in prodaje blaga oziroma storitev na daljavo, ki jo opravlja, določeno v statutu ali družbeni pogodbi oziroma ustrezno priglašeno, določil Zakona o varstvu potrošnikov glede označevanja cen, izdaje računov in posebnih pravil, ki veljajo pri sklepanju pogodb izven poslovnih prostorov, ter določil Zakona o trgovini, v skladu s katerimi mora trgovec za prodajo zunaj prodajaln npr. pridobiti pisno soglasje lastnika ali pooblaščenega upravljalca prostora, na katerem se prodaja blago.

Tržni inšpektorji so v okviru obeh koordiniranih nadzorov opravili 588 inšpekcijskih pregledov, pri čemer so bile v 295 primerih ugotovljene določene kršitve zgoraj navedenih predpisov, v 293 primerih pa ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Skupaj so tržni inšpektorji zaradi ugotovljenih nepravilnosti izrekli 117 opozoril ZIN ter izdali 34 upravnih odločb, v prekrškovnem postopku pa izdali 49 plačilnih nalogov ter 26 prekrškovnih odločb (od tega so v 11 primerih izrekli globo, v 15 primerih je bil izdan opomin). Zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti je bilo skupno izrečenih tudi 140 opozoril ZP-1.

V največ primerih so bile ugotovljene kršitve določil Zakona o varstvu potrošnikov glede obveznosti prodajalca, da potrošniku ob prodaji blaga izroči obvestilo, ki vsebuje vsaj firmo in sedež podjetja, vrsto in ceno blaga, pravice potrošnika iz naslova odstopa od pogodbe brez navedbe razloga ter kraj in datum, obveznosti označitve cen ponujenega blaga in storitev ter obveznosti izdaje računa. Kršitve določil Zakona o trgovini so se nanašale predvsem na pridobitev ustreznega soglasja za prodajo zunaj prodajaln ter podatke o trgovcu in podatke o trgovskem blagu, zaradi česar so bile izdane odločbe o prepovedi prodaje do odprave nepravilnosti oziroma določen rok za odpravo nepravilnosti. V 15 primerih je bilo ugotovljeno tudi, da so sejmsko prodajo vršili subjekti, ki za tovrstno dejavnost niso bili registrirani ali niso imeli ustreznih listin, kot to določa Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

4.1.8. Označevanje cen blaga in storitev, ki se ponujajo potrošnikom

Označevanje cen izdelkov in storitev je ena izmed osnovnih potrošnikovih pravic, saj potrošnikom zagotavlja poznavanje vrednosti nakupa in omogoča primerjanje cen izdelkov in storitev različnih ponudnikov. Iz tega razloga je z vidika varstva potrošnikovih pravic pomembno, da so cene blaga in storitev, ki se ponujajo potrošnikom, jasno in nedvoumno označene ter za potrošnika na vidnem in

dosegljivem mestu.

Na splošno velja, da mora podjetje za blago oziroma storitve, ki jih ponuja, vidno označiti ceno, ki vključuje davek na dodano vrednost v primeru, da je podjetje zavezanec za davek na dodano vrednost. Cena blaga oziroma storitve mora biti označena v evrih. Natančnejše

določbe glede načina označevanja cen pa določa Pravilnik o načinu označevanja cen blaga in storitev, ki določa način označevanja prodajnih cen in cen za enoto izdelkov, ki jih podjetja ponujajo potrošnikom. S prodajno ceno morajo biti označeni vsi izdelki. Če je prodajalna večja od 500 metrov², dodatno velja, da morajo biti izdelki označeni tudi s ceno na enoto. Cene na enoto pa ni potrebno označevati, če je enaka prodajni ceni ali če to ne bi bilo koristno zaradi narave ali namena izdelkov, zlasti če količina izdelka ni pomembna za primerjavo cen ali se v isti embalaži prodajajo različni izdelki.

Cena izdelkov mora biti označena na izdelku. Cena se lahko označi tudi na enega od naslednjih načinov, vendar tako, da ne obstoja možnost zamenjave s ceno drugega blaga: na polici, kjer je izdelek nameščen (pred, pod ali nad izdelkom z imenom izdelka), na izvirni embalaži izdelka, v obliki cenika, v katalogu, na nek drug ustrezen način.

Cena mora biti označena nedvoumno, lahko prepoznavno, čitljivo in za potrošnika na vidnem in dosegljivem mestu, pri čemer velja, da je cena nedvoumno označena, če je ni možno zamenjati s ceno drugega blaga, ki se nahaja v neposredni soseščini, čitljivo pa, če je velikost številčk najmanj 3 mm. Pri označevanju cen v obliki cenika sta prodajna cena in cena na enoto izdelka označeni čitljivo, če je velikost številčk najmanj 5 mm. Pri označevanju cen na polici, kjer je izdelek nameščen, je prodajna cena označena čitljivo, če je velikost številčk najmanj 4 mm, cena za enoto izdelka pa, če je velikost številčk najmanj 2 mm.

Tržni inšpektorat RS je tako tudi v letu 2013 opravljal nadzor nad tem, ali trgovci oziroma prodajalci spoštujejo svoje zakonske obveznosti glede označevanja cen blaga in storitev, ki jih ponujajo potrošnikom, pri čemer je bil dan poseben poudarek na ustreznosti označevanja cen blaga, ki ga trgovci ponujajo v t.i. hladilnih vitrinah, označevanja različne pijače, ki se prodaja posamezno in v paletah, ter označevanja izdelkov, pri katerih je del brezplačen.

Ker je v Sloveniji v poletnih mesecih prišlo do dviga stopnje DDV (zgornje na 22%, spodnje na 9,5%), se je istočasno opravljal tudi nadzor nad morebitno nepošteno poslovno prakso in sicer predvsem na področju oglaševanja oziroma kakršnegakoli drugačnega predstavljanja blaga in storitev, pri katerih so prodajalci navajali, da cene ostajajo nespremenjene, kljub dvigu DDV.

Poudariti je potrebno, da se cene blaga sicer določajo prosto na trgu, seveda pa oglaševanje cen ali kakršnihkoli cenovnih ugodnosti ne sme biti zavajajoče. Ker je bilo pričakovati, da bodo skušali trgovci dvig DDV izkoristiti v svojo korist tudi v okviru oglaševanja, se je preverjal ves oglaševalski material, ki je bil na voljo potrošnikom in ki se je nanašal oziroma skliceval na spremembo DDV.

Z vidika označevanja cen izdelkov in storitev je bilo skupaj opravljenih 97 pregledov, pri čemer so bile z vidika označevanja cen manjše nepravilnosti ugotovljene v 68 primerih, z vidika nepoštenih poslovnih praks pa v 8 primerih. Potrebno pa je poudariti, da je šlo pri tem za zavajajoče oglaševanje oziroma neupoštevanje oglaševanih popustov in ne za oglaševanje, ki bi se nanašalo na spremembo stopnje DDV v Sloveniji - takšnega oglaševanja pravzaprav v času nadzorov niti ni bilo zaznati. Na podlagi opravljenih nadzorov se ugotavlja, da je še največ kršitev glede označevanja cen prisotnih v hladilnikih oziroma vitrinah z mesom in mesnimi izdelki, na policah s pijačo ter na policah s sadjem in zelenjavo. Trgovci so v večini primerov nepravilnosti takoj odpravili, zato so inšpektorji izrekli predvsem opozorila.

Na podlagi opravljenega nadzora je tako mogoče zaključiti, da trgovci načeloma ustrezno označujejo cene blaga in storitev, ki se ponujajo potrošnikom, se pa pojavljajo določene nepravilnosti na manjši količini artiklov oziroma skupinah artiklov v posameznih

prodajalnah. V vidika spoštovanja določb Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami pa večje nepravilnosti niso bile ugotovljene.

4.1.9. Garancije in navodila

Tržni inšpektorat RS je v okviru poizvedb nevarnih proizvodov skozi celo leto v prodajalnah nadziral prilaganje garancijskega lista in navodil za uporabo v slovenskem jeziku pri naključno izbranih proizvodih. Zakon o varstvu potrošnikov določa, da mora podjetje za blago, ki je namenjeno prodaji potrošnikom, v prodajalnah, zunaj prodajaln in prodaji blaga, sklenjeni s pogodbami na daljavo, med drugim izročiti garancijski list, navodilo za sestavo in uporabo, oziroma druge spremne dokumente, če je s predpisom tako določeno.

Pri 499 gospodarskih subjektih so inšpektorji izvedli nadzore, v okviru katerih se je pregledalo ustreznost garancijskega lista in navodila za uporabo v slovenskem jeziku za 2901 proizvod.

Ugotovljeno je bilo, da 272 proizvodov ni imelo ustreznega garancijskega lista, 140 proizvodov pa ni imelo ustreznih navodil za uporabo v slovenskem jeziku.

Glede na to, da so bila podjetja v večini primerov že ob izvedbi nadzora pripravljena odpraviti ugotovljene kršitve oziroma nepravilnosti, so inšpektorji pretežno izrekli opozorila ZIN, s katerim se je podjetju naložilo odpravo nepravilnosti in rok za odpravo letih. Če so bile nepravilnosti odpravljene skoraj nemudoma, so inšpektorji izrekli le opozorila ZP-1. Tako je bilo izrečenih 107 opozoril ZIN in 75 opozoril ZP-1. V 11 primerih so bile izrečene globe, od tega 5 z izdano odločbo o prekršku in 6 z izdanim plačilnim nalogom. Izdane so bile 4 prekrškovne odločbe z izrekom opomina.

Poleg tega se je pri nadzoru plinskih naprav, predvajalnikov glasbe in energijskega označevanja gospodinskih hladilnih aparatov, računalnikov in gorilcev na pelete tudi kontroliralo prilaganje navodil za uporabo in garancijskih listov. Od 86 pregledanih plinskih naprav (kamp oprema in premične plinske peči) sta bili dve plinski napravi brez garancijskega lista, k 8 napravam pa so bili priloženi pomanjkljivi garancijski listi. Pri pregledanih 63 predvajalnikih glasbe je bilo odkritih 6 pomanjkljivih garancijskih listov, pri 94 pregledanih hladilnikih pa je bilo odkritih 11 pomanjkljivih garancijskih listov. Pri peletnih gorilnikih je bilo odkritih 18 nepopolnih garancijskih listov od 49 skupno pregledanih gorilnikov. Pregledalo se je tudi 57 računalnikov in pri 21 ugotovilo nepopolne garancijske liste. Ugotovljene nepravilnosti so bile odpravljene med inšpekcijskim pregledom, zato so inšpektorji izrekli 66 opozoril ZP-1.

4.1.10. Podaljšane garancije

Glede na to, da je Tržni inšpektorat RS v zadnjem času, tako na podlagi lastnih opazanj kot tudi na podlagi vprašanj in prijav potrošnikov, opazal, da se trgovci v čedalje večji meri, predvsem pri izdelkih, pri katerih je garancija za brezhibno delovanje obvezna, odločajo za prodajo t.i. podaljšanih garancij, je v mesecu februarju 2013 izvedel poostren nadzor na tem področju.

Ugotovljeno je namreč bilo, da podjetja ob nakupu določenih izdelkov (za katere je garancija obvezna) proti plačilu (znesek je v nekaterih primerih fiksna, v drugih pa odvisen od vrednosti izdelka) ponudijo v nakup tudi neke vrste dodatno zaščito,

ki jo poimenujejo »podaljšana garancija« in v okviru katere naj bi potrošniki imeli določene pravice, če bi se izdelek v tem »podaljšanem« času pokvaril oziroma bi prišlo do takšnih okoliščin, ki jih ta »podaljšana garancija« krije. Iz same vsebine oziroma splošnih pogojev te »podaljšane garancije« pa je mogoče zaključiti, da v teh primerih pravzaprav ne gre za garancijo v smislu določb Zakona o varstvu potrošnikov, ampak za neke vrste zavarovanje. Z uporabo izraza »garancija« namreč prodajalci pri potrošniku zbujajo vtis da bo, ob nekem doplačilu, deležen enakih pravic, kot v primeru garancije po Zakonu o varstvu potrošnikov, še posebej, ker trgovci to »podaljšano garancijo« predstavljajo neposredno skupaj z obvezno garancijo - potrošniki tako dobijo vtis, da bodo, ob plačilu, po poteku obvezne garancije, določeno (podaljšano) obdobje uživali enake pravice, kot jih imajo na podlagi obvezne garancije. A se izkaže, da temu ni tako: prodajalci v večini primerov ne določijo roka, v katerem bo napaka odpravljena, predviden je določen delež (npr. 30% vrednosti popravila), ki ga mora plačati potrošnik pri odpravi napake, obvezno obveščanje zavarovalnice pred oddajo izdelka na popravilo ipd. Poleg tega je v večini primerov določeno, da začne t.i. podaljšana garancija teči z dnem izročitve izdelka potrošniku (ko začne po zakonu teči tudi obvezna garancija), zaradi česar potrošnik še v večji meri podaljšano garancijo povezuje z obvezno in ne z zavarovanjem, za kar pravzaprav v primerih t.i. podaljšane garancije gre.

Trgovci seveda lahko potrošnikom nudijo določene pravice/ugodnosti po poteku obvezne garancije, tudi ob doplačilu. A v kolikor le-te ne ustrezajo pravicam, ki jih ima potrošnik v okviru garancije na podlagi Zakona o varstvu potrošnikov, potem samega izraza »garancija« ne morejo uporabljati, saj s tem izkoriščajo pomen in vsebino tega pojma, ki je razširjena pri povprečnem potrošniku oziroma zavajajo potrošnika glede pravic iz naslova garancije.

Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami v 7. točki prvega odstavka 5. člena določa, da se poslovna praksa šteje za zavajajočo, če vsebuje napačne informacije in je torej neresnična. Poslovna praksa se šteje za zavajajočo tudi, če kakor koli, vključno s celotno predstavitvijo, zavaja ali bi utegnila zavajati povprečnega potrošnika, čeprav je informacija točna glede enega ali več naštetih elementov, ter v vsakem primeru povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečen potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel, in sicer glede pravic, ki jih ima potrošnik v skladu z zakonom, ki ureja varstvo potrošnikov, vključno s pravico do garancije. Podjetje, ki torej oglašuje t.i. podaljšano garancijo, le-ta pa po vsebini ni enaka, kot je obvezna garancija, po Zakonu o varstvu potrošnikov uporablja zavajajočo poslovno prakso, ki je prepovedana.

V okviru nadzora je bilo pregledanih 36 trgovcev, ki ponujajo in oglašujejo t.i. podaljšane garancije. Kršitve so bile ugotovljene v 14 primerih, in sicer je šlo za to, da te podaljšane garancije niso nudile potrošnikom enakih pravic, kot jih imajo le-ti na podlagi garancije po Zakonu o varstvu potrošnikov, poleg tega je bilo potrebno podaljšano garancijo plačati (garancija po Zakonu o varstvu potrošnikov pa je brezplačna). Trgovci so po opravljenih inšpekcijskih pregledih zamenjali ali vsebino teh podaljšanih garancij (in jih uskladili z garancijo po Zakonu o varstvu potrošnikov) ali pa sam naziv oziroma so izraz garancija zamenjali z drugim.

Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih 8 upravnih odločb, s katerimi se je podjetjem prepovedala uporaba nepoštenih poslovnih praks ter 4 opozorila ZIN, v prekrškovnem postopku pa 3 opozorila ZP-1, 3 odločbe z izrekom opomina, nekateri postopki pa do zaključka tega poročila še niso končani.

Zaradi aktualnosti področja in vedno več trgovcev, ki se odločajo za ponujanje t.i. podaljšane garancije, bo Tržni inšpektorat RS tudi v prihodnje temu področju namenil več pozornosti

4.2. POTROŠNIŠKI KREDITI

Tržni inšpektorji so v letu 2013 nadaljevali s poostrenem nadzorom potrošniškega kreditiranja, pri tem pa so obravnavali tudi vse prejete prijave s tega področja. Področje potrošniškega kreditiranja je eno od občutljivejših področij, predvsem ob upoštevanju dejstva, da posega v pravice in obveznosti potrošnika in ima ob nespoštovanju zakonskih določil s strani zavezancev za potrošnike lahko tudi dolgotrajne škodljive posledice, predvsem v sferi premoženja.

Pravna podlaga za izvajanje nadzorov in ukrepanje:

- Zakon o potrošniških kreditih,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kreditni posrednik,
- Pravilnik o poročanju dajalcev kreditov o sklenjenih kreditnih pogodbah dogovorjeni efektivni obrestni meri,
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati dajalec kreditov za pridobitev dovoljenja za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja,
- Zakon o varstvu potrošnikov,
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami,
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

Predmet nadzora so bili dajalci kredita, ki dajejo ali obljublajo, da bodo dali potrošniku kredit v okviru svoje dejavnosti, poslovanja ali poklica. Podlaga za določitev zavezancev nadzora je bil med drugim seznam kreditodajalcev, katerega je pripravilo in posredovalo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, ki ažurno pripravlja seznam le-teh in ga tudi objavlja na svojih spletnih straneh, ter na podlagi rezultatov v preteklih obdobjih opravljenih nadzorov s strani Tržnega inšpektorata RS.

Nadzor je bil usmerjen tudi v gospodarske subjekte, ki svojo dejavnost potrošniškega kreditiranja in posredovanja pri pridobitvi kredita oglašujejo v raznih medijih (npr. Salomonov oglasnik, radio, TV, reklamni letaki, internet...). Pri nadzoru je Tržni inšpektorat RS ugotavljal predvsem, ali zavezanci spoštujejo materialna določila Zakona o potrošniških kreditih in sicer: ali ima dajalec kreditov dovoljenje Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja in nalepko, s katero izkazuje pridobitev dovoljenja; ali ima imetnik dovoljenja nalepko na vidnem mestu; ali imajo oglasi, s katerimi se ponuja kredit ali posredovanje pri pridobitvi kredita, predpisano obvezno vsebino; ali je kreditna pogodba sklenjena v pisni obliki; ali kreditna pogodba vsebuje vse predpisane sestavine, kot jih določa zakon; ali je morebitna potrošniška hipotekarna kreditna pogodba sklenjena v obliki notarskega zapisa; ali dajalec kredita ob sklenitvi kreditne pogodbe od potrošnika ne zahteva izdajo ali sprejem *bianco* menice ali čeka ali drugega plačilnega instrumenta, ki ima po svoji naravi podobne učinke, ker je to prepovedano; ali dajalec kredita izračunava efektivno obrestno mero ali skupne stroške kredita skladno z zakonom; ali s kreditno pogodbo dogovorjena efektivna obrestna mera ostaja v obsegu najvišje še dopustne efektivne obrestne mere, kot to določa zakon; ali določilo kreditne pogodbe ni v nasprotju z zakonom in ni v škodo potrošnika; ali dajalec kredita Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo poroča o sklenjenih pogodbah in dogovorjeni efektivni obrestni meri v roku in na način, kot to zahteva zakon; ali dajalec kreditov še izpolnjuje pogoje, ki jih mora sicer izpolnjevati za pridobitev dovoljenja za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja; ali kreditni posrednik izpolnjuje pogoje za opravljanje dejavnosti posredovanja; ali imajo oglasi, s katerimi se ponuja kredit ali posredovanje pri pridobitvi kredita, predpisano obvezno vsebino.

Zaradi zaostrenih pogojev na področju potrošniškega kreditiranja, so se na slovenskem trgu pojavili tuji dajalci kreditov, ki imajo sedež v eni izmed držav članic EU, v Sloveniji pa nastopajo izključno preko kreditnih posrednikov in tako v Sloveniji nimajo niti poslovne enote, niti podružnice. To posledično pomeni, da imajo potrošniki, ki sklepajo kreditne pogodbe s temi dajalci kreditov, stik samo s kreditnimi posredniki, ne pa tudi z dajalci kreditov. Na ta način se dajalci kreditov v povezavi s kreditnimi posredniki izognejo izpolnjevanju predpisanih pogojev, potrebnih za poslovanje, zaradi česar so potrošniki deležni nižje ravni varstva njihovih pravic.

Da je treba pogoje za kreditne posrednike približati pogojem za dajalce kreditov izkazuje predvsem trend, v okviru katerega dajalci kreditov ne sklepajo kreditnih pogodb s potrošniki, pač pa veliko raje poslujejo preko mreže kreditnih posrednikov. Prav zaradi tega je bil v letu 2013, na podlagi spremenjenega Zakona o potrošniških kreditih, sprejet nov Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati kreditni posredniki, z veljavnostjo od 10. 8. 2013. Nemalokrat se je dogajalo, da so potrošniki sklepali pogodbe v poslovnih prostorih, kjer ima svoje prostore več podjetij in tako niti ne vedo, s katerim podjetjem so sklenili kreditno pogodbo, oziroma katero podjetje je kreditni posrednik pri sklepanju kreditne pogodbe.

Kljub temu, da je mogoče domnevati, da zaradi krize vse več potrošnikov išče kredite tudi pri drugih ponudnikih kreditov, ki niso banke in hranilnice, pa v letu 2013 ni zaznati povečevanja števila prijav. V povprečju se letno število prijav potrošnikov giblje med 15 in 20. Samo število prijav ni odraz dejanskega stanja, zato je stalna naloga tržnih inšpektorjev spremljanje raznih objav, oglasov, sporočil ipd, na podlagi katerih se v nadaljevanju izvaja nadzor. Število kreditodajalcev se ni povečalo, so pa tisti, ki so se na trgu obdržali, spremenili način dela, kar otežuje dokazne postopke tržnim inšpektorjem (spremembe sedežev družb, statusna preoblikovanja in ustanavljanja novih družb z istimi ustanovitelji, ustanavljanje družb v tujini z odgovornimi osebami, ki so običajno tujci).

Na področju potrošniškega kreditiranja je bilo v letu 2013 uvedenih več postopkov, tako zoper posrednike pri sklepanju kreditnih pogodb, kot zoper kreditodajalce. Nepravilnosti so bile ugotovljene glede načina oziroma vsebine oglasnih sporočil ter glede zagotavljanja predhodnih informacij in ocene kreditne sposobnosti potrošnikov. Ob obravnavanju kreditodajalcev je potrebno izpostaviti dejstvo, da v večini primerov do ugotovljenih dejstev glede načina izvajanja Zakona o potrošniškem kreditiranju tržni inšpektorji ne bi prišli brez prijav potrošnikov oziroma opravljenih zaslišanj prič v ugotovitvenem postopku. V vseh obravnavanih primerih so bile izdane odločbe o prepovedi opravljanja dejavnosti potrošniškega kreditiranja ali prepoved do odprave nepravilnosti, v kolikor so bile nepravilnosti ugotovljene. Težave na tem področju so v glavnem v tem, da so zastopniki družb tuji državljani, tako da je vročanje pošilk po določilih Zakona o splošnem upravnem postopku oteženo. Prav tako so težave glede sporazumevanja in poznavanja jezika. Za prevajanje aktov tržni inšpektorji niso ustrezno usposobljeni.

Kreditojemalci na domnevne nepravilnosti opozorijo šele takrat, ko ugotovijo, da ne morejo več plačevati anuitet in po podani prijavi upajo, da jim kredita ne bo več potrebno vrniti. Pravne osebe so registrirane v tujini, zato je nadzor še težje izvajati. Tržni inšpektorji imajo težave pri pridobivanju dokazil o dejanskem sklepanju pogodb in brez sodelovanja potrošnikov bi bilo nadzore dejansko nemogoče opravljati. Ugotavljamo, da pravni subjekti, ki opravljajo dejavnost potrošniškega kreditiranja, iščejo vedno nove načine, da bi zaobšli veljavno zakonodajo na tem področju.

V letu 2013 so tržni inšpektorji v okviru koordiniranega nadzora pri zavezancih opravili 84 inšpekcijskih pregledov, od tega 4 v izvršilnem postopku. Pri tem je bilo zaradi ugotovljenih kršitev določil Zakona o potrošniških kreditih izdanih 12 upravnih ukrepov in 18 odločb o prekršku.

V 5 primerih ugotovljenih kršitev so tržni inšpektorji ob upoštevanju narave in teže storjenega prekrška kršiteljem izrekli opomin.

V nekaterih primerih je bilo ugotovljeno, da imajo sklenjene pogodbe elemente kaznivega dejanja oderuštva po 214. členu Kazenskega zakonika. Dve ali več podjetij so s skupnim nastopanjem na trgu skušala zaobiti dovoljeno višino efektivne obrestne mere, ki jo za potrošniške kredite predpisuje Zakon o potrošniških kreditih in pri tem izkoriščala slabo finančno situacijo pri najbolj ranljivih skupinah ljudi, ki zaradi različnih vzrokov ne uspejo pridobiti kreditov pri drugih finančnih institucijah. Zoper storilce so bila pri pristojnih organih pregona vložena ustrezna naznanila. Prav pri opisu dejanja kaznivega dejanja oderuštva po 214. členu Kazenskega zakonika, ki poleg nesorazmerne premoženjske koristi, kot zakonskega znaka kaznivega dejanja določa tudi subjektivni element (slabo premoženjsko stanje, hude stanovanjske razmere, stisko, nezadostno izkušnost ali lahkomišelnost), Tržni inšpektorat RS meni, da bi bilo potrebno to določbo nekoliko posodobiti (spremeniti) in sicer tako, da bi bil ključni element v opisu kaznivega dejanja nesorazmerna premoženjska korist. Poleg navedenega bi bilo potrebno tudi pri tem kaznivem dejanju, podobno kot v tretjem odstavku 249. člena Kazenskega zakonika (davčna zatajitev), oblikovati določbo, da je kaznivo dejanje tudi preprečitev ugotovitev dejanskega stanja sklenjenih pogodb, kot tudi oviranje nadzornih organov pri razkrivanju nepravilnosti v postopku nadzora potrošniškega kreditiranja.

Skozi postopke Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da zlasti ponudniki, ki delujejo kot organizirane združbe (običajno imajo podjetja registrirana v tujini) organom nadzora ne zagotavljajo potrebnih listin (pogodb in drugih dokumentov), na podlagi katerih bi nadzorni organi lahko preverili njihovo poslovanje. Samo v primeru tuje pravne osebe Fragorex s.r.o., registrirane v Češki republiki, ki na slovenskem trgu nastopa preko različnih kreditnih posrednikov in zoper katero Tržni inšpektorat RS vodi več postopkov, lahko tržni inšpektorji vodijo postopke le na podlagi prijav in dokazil, pridobljenih s strani izplačevalcev dohodkov.

Na podlagi opravljenega nadzora je bilo ugotovljeno, da se v letu 2013 ni povečalo število kreditodajalcev, ki dejansko opravljajo dejavnost potrošniškega kreditiranja in ne izpolnjujejo formalnih pogojev, ki jih za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja predpisuje Zakon o potrošniških kreditih. Se pa je, zaradi zaostrenih gospodarskih razmer v Sloveniji, povečalo število prikritih ponudnikov potrošniških kreditov. Temu področju je bila v letu 2013 posvečena posebna pozornost. Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da bi pri nekaterih ponudnikih »ugodnih« potrošniških kreditov bilo potrebno sodelovanje tako tožilstva, Policije, Urada za preprečevanje pranja denarja in Davčne uprave RS.

Potrebno je poudariti, da je bilo število kršitev v smislu najtežjih prekrškov v letu 2013 manjše, kot letu 2012. Zato je moč zaključiti, da je poostren inšpekcijski nadzor na področju potrošniškega kreditiranja v letih od 2010 do 2012 prinesel določne pozitivne rezultate.

Tržni inšpektorat RS je v okviru opravljanja inšpekcijskega nadzora nad ponudniki potrošniških kreditov, ki niso banke in hranilnice, skozi celo leto 2013 opazal, da se na spletnih straneh z različnimi domenami pojavljajo tudi poslovni subjekti, ki v Sloveniji nimajo sedeža podjetja, podružnice ali poslovne enote, in oglašujejo ugodno ponudbo potrošniških kreditov. V tej zvezi je Tržni inšpektorat RS preko svojih spletnih strani in sredstev javnega obveščanja potrošnike sproti opozarjal na skrajno previdnost pri poslovanju s takšnimi poslovnimi subjekti, saj v primeru kršitev Tržni inšpektorat RS zoper njih nima zakonske podlage za ukrepanje. Potrošnikom je bilo svetovano, da preko spletne strani Varni na internetu vedno preverijo elektronski naslov pošiljatelja in ali se elektronski naslov ujema z naslovom uradne institucije.

4.3. NADZOR SKLADNOSTI PROIZVODOV S TEHNIČNIMI PREDPISI

Pravna podlaga za izvajanje nadzorov in ukrepanje na področju skladnosti proizvodov s tehničnimi predpisi so:

- ♦ Zakon o splošni varnosti proizvodov,
- ♦ Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi,
- ♦ Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu,
- ♦ Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti,
- ♦ Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- ♦ Pravilnik o radijski in telekomunikacijski terminalski opremi,
- ♦ Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC),
- ♦ Pravilnik o osebni varovalni opremi,
- ♦ Pravilnik o varnosti strojev,
- ♦ Pravilnik o plinskih napravah,
- ♦ Pravilnik o rekreacijskih plovilih,
- ♦ Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom,
- ♦ Zakon o gradbenih proizvodih,
- ♦ Pravilnik o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov,
- ♦ Uredba (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. 3. 2011 o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive sveta 89/106/EGS,
- ♦ Zakon o varstvu okolja,
- ♦ Uredba o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo,
- ♦ Energetski zakon,
- ♦ Uredba o navajanju porabe energije in drugih virov z energijskimi nalepkami in standardiziranimi podatki za proizvode, povezane z energijo,
- ♦ Pravilnik o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo,
- ♦ Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. 7. 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93.

Z uveljavitvijo tehničnih predpisov, ki prevzemajo določbe direktiv, ki temeljijo na usmeritvah t.i. »novega pristopa« k tehnični harmonizaciji in standardom in »globalnega pristopa« k ugotavljanju skladnosti, se je spremenil tudi način nadzora skladnosti proizvodov z zahtevami, ki so določene s temi predpisi. Razlog je v tem, da se sistem izkazovanja skladnosti spreminja tako, da vsak proizvajalec skladnost proizvoda, ki ga je dal na trg, načeloma potrjuje sam z izdajo ES izjave o skladnosti in znakom skladnosti in ne nujno s posameznimi listinami, ki jih obvezno izda tretja stranka. To pa pomeni, da se nadzorstvo pristojnih državnih organov nad izpolnjevanjem tehničnih zahtev izvaja potem, ko je proizvod že dan na trg kot skladen. Dodatne zahteve v zvezi z izvajanjem nadzora pa je prinesla tudi uveljavitev Uredbe (ES) št. 765/2008.

Glede na predpisane načine ugotavljanja in potrjevanja skladnosti ter označevanja proizvodov, preden so ti dani na trg, se je načrtovan in koordiniran nadzor na trgu vršil predvsem v treh smereh:

- ♦ Nadzor prilaganja predpisanih listin in označevanja proizvodov, kar se preverja z metodo t.i. administrativnega nadzora, ki obsega nadzor označevanja proizvodov s predpisanimi znaki skladnosti in drugimi oznakami (npr. označevanje z znakom o obveznem ločenem zbiranju odpadne opreme) ter prilaganja navodil, listin o skladnosti ter drugih predpisanih dokumentov (garancij). V ta nadzor, ki praviloma

poteka na celotnem območju Slovenije istočasno, je vključena širša strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo.

- Nadzor izvedbe predpisanega postopka ugotavljanja skladnosti, izdelave in hranjenja tehnične dokumentacije ter ES izjave o skladnosti v predpisanem obsegu in označevanja proizvodov ter izvajanja in dokumentiranja notranje kontrole proizvodnje, kar se preverja z metodo t.i. administrativnega nadzora. Tudi v ta nadzor je vključena širša strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo.
- Nadzor dejanskega izpolnjevanja varnostnih in drugih predpisanih zahtev iz ustreznih tehničnih predpisov, kar se preverja z metodo vzorčenja, je vključena ožja strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo. Pri tej vrsti nadzora se odvzamejo vzorci proizvodov, ki so bili kot skladni dani na trg, in se predajo na tehnične analize - pregled in preizkus glede izpolnjevanja predpisanih zahtev v usposobljenih preizkuševalnih laboratorijih. Ugotovljene neskladnosti se z zahtevami praviloma razvrščajo v štiri razrede in sicer v:
 - Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti oziroma neskladnosti ne vplivajo na varnost,
 - Razred 1: neskladen proizvod - neskladnosti vplivajo na varnost oziroma administrativna neskladnost,
 - Razred 2: neskladen proizvod - nevaren: neskladnosti ogrožajo varnost oziroma tehnična neskladnost in
 - Razred 3: neskladen proizvod - zelo nevaren: neposredna nevarnost.

Na področju nadzora nad izvajanjem tehničnih predpisov je bilo v t.i. administrativnih nadzorih skupno pregledanih 1735 različnih tipov proizvodov (714 s področja splošne varnosti proizvodov, 319 elektrotehničnih proizvodov, 104 strojev, 295 s področja osebne varovalne opreme, 86 plinskih naprav, 58 gradbenih proizvodov, 9 rekreacijskih plovil, 63 radijskih naprav in 87 proizvodov glede elektromagnetne združljivosti). Največji delež proizvodov z ugotovljenimi nepravilnostmi predstavljajo otroška igrala v uporabi, katerih ustreznost so inšpektorji preverjali z uporabo standardiziranih kalibrov (82% od vseh pregledanih tipov opreme) in stroji (89%). Najmanjši delež neskladnosti je bil ugotovljen na področju otroških oblačil (14% od vseh pregledanih tipov).

Pri jemanju vzorcev usmerjajo tržni inšpektorji pozornost na proizvode, za katere obstoja sum, da so neskladni z zahtevami, saj je cilj ugotoviti čim večji delež neskladnih proizvodov.

Tržni inšpektorat RS je predal na analize 100 proizvodov, od katerih je bilo 37 elektrotehničnih proizvodov, 10 strojev, 17 proizvodov osebne varovalne opreme, 4 plinske naprave, 10 radijskih in terminalskih naprav, 11 aparatov, pri katerih se je preizkušalo izpolnjevanje zahtev glede elektromagnetne združljivosti, 6 z vidika okoljsko primerne zasnove proizvodov in 5 s področja splošne varnosti proizvodov. Neskladnosti z zahtevami so bile ugotovljene v 62 primerih (62% od vseh odvzetih vzorcev). Za primerjavo, v letu 2012 so bile neskladnosti pri analiziranih proizvodih ugotovljene v 43,9% pri skupno 107 odvzetih vzorcih.

V primeru ugotovljenih neskladnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi pooblastili za izdajo odločbe, s katero so zavezancu odredili odpravo ugotovljenih neskladnosti, omejili oziroma prepovedali dajanje v promet, odredili umik neskladnih proizvodov iz prometa, pogojevali nadaljnje trženje proizvoda s predhodno izpolnitvijo pogojev, ki zagotovijo njegovo varnost in v primeru zelo nevarnih proizvodov odredili objavo obvestil o nevarnosti v časnikih oziroma odpoklic. Kršitelja so za storjeni prekršek kaznovali z izrekom globe na kraju storjenega prekrška z izdajo plačilnega naloga ali z izdajo odločbe o prekršku. V primeru prekrška neznatnega pomena so izrekli opozorilo ZP-1.

Na področju administrativnega nadzora tržni inšpektorji še vedno ugotavljajo, da nekaterim proizvodom niso priložena navodila za uporabo, garancije, listine o skladnosti, kjer je to predpisano in da proizvodi niso označeni z opozorili v slovenskem jeziku. Stanje na posameznih področjih se v splošnem izboljšuje, čeprav obstajajo odstopanja. V primeru ponovljenega nadzora iste skupine proizvodov pa se delež proizvodov z ugotovljenimi nepravilnostmi praviloma zmanjša.

Poleg navedenega je Tržni inšpektorat RS opravljal kontrolo prisotnosti proizvodov na trgu na podlagi prejetih obvestil o nevarnih proizvodih iz sistema RAPEX, preko izmenjave informacij o zaščitnih klavzulah in sistema ICSMS ter na podlagi obvestil Carinske uprave RS o zadržanju sprostitev proizvodov v prosti promet.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 od Carinske uprave RS prejel 77 pisnih obvestil o zadržanju sprostitev proizvodov v prost promet, od katerih je bilo v 34 primerih ugotovljeno, da gre za neskladne proizvode in sprostitev ni bila dovoljena, v 43 primerih pa neskladnosti niso bile ugotovljene in je bila izvedena sprostitev proizvodov v prost promet.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS odkril na slovenskem trgu skupno 28 nevarnih proizvodov. V okviru preverjanja prisotnosti priglašeni nevarnih proizvodov v sistem RAPEX na slovenskem trgu, je bilo odkritih 16 nevarnih proizvodov, ostali pa so bili ugotovljeni v okviru izvajanja rednega nadzora.

Podatki o nevarnih proizvodih so objavljeni na spletnih straneh inšpektorata.

Nadzore opravljajo tržni inšpektorji, ki so usposobljeni za tehnični nadzor proizvodov na trgu, pred izvedbo nadzorov pa se organizirajo tudi usposabljanja, katera vodi zaposleni na sedežu inšpektorata, ki je tudi koordinator takšnih skupnih nadzorov. Cilj Tržnega inšpektorata RS je, da so na trgu skladni proizvodi, za kar si tržni inšpektorji s svojim delom nenehno prizadevajo.

4.3.1. Proizvodi, za katera veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov

4.3.1.1. Otroška igrala

Tržni inšpektorat RS že šesto leto nadaljuje s sistematskimi nadzori in preskušanji varnosti otroških igralskih naprav v uporabi in z administrativnimi nadzori pri dobaviteljih. Tržni inšpektorji so v mesecih od maja do septembra 2013 izvedli nadzore varnosti otroških igralskih naprav v uporabi po metodi preskušanja igralskih naprav z merili na mestu vgrajenega igrala ter administrativne nadzore pri dobaviteljih igralskih naprav.

Pravna podlaga za inšpekcijske nadzore je Zakon o splošni varnosti proizvodov in standardi za igrala: SIST EN 1176-1,2,3,4,5,6,7,10:2008 in SIST EN 1177:2008 ter SIST EN 13219:2009 ter SIST EN 14960:2007. Varnost otroških igralskih naprav posredno ureja Zakon o splošni varnosti proizvodov, ki opredeljuje pogoje, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, da so lahko varni dani na trg.

Tržni inšpektorat RS ima pristojnost za izvajanje nadzora in ukrepanja v primeru:

- igralskih naprav in podlag na trgu pri dobaviteljih le-teh (proizvajalci, uvozniki, distributerji) in
- igralskih naprav v uporabi pri gospodarskih subjektih, ki nudijo uporabo igralskih naprav v okviru opravljanja svoje poslovne dejavnosti (gostinski obrati, turistične kmetije, trgovski centri, bencinske črpalke, živalski vrt, in drugi).

Z nadzori po metodi preskušanja z merili so inšpektorji ugotavljali in preverjali varnostne zahteve za otroška igrala, ki lahko privedejo do nevarnosti poškodb uporabnikov - otrok pri uporabi igral in jih določajo standardi, zlasti ujemanje in zatikanje glave in vratu, obleke in prstov, predpisane konstrukcijske dimenzije igral, očitne nevarnosti igrala, zaščitna podlaga pod in ob igralu ter prisotnost za javno in skupinsko uporabo neustreznih »igral« - igrače s CE oznakami.

Administrativni nadzori pri dobaviteljih so bili izvedeni pri 12 zavezancih (3 proizvajalci, 7 distributerjev in 2 uvoznika), pri katerih so tržni inšpektorji preverjali administrativno zagotavljanje dajanja na trg varnih igral. Ugotovljeno je bilo, da vsi dobavitelji zagotavljajo ustrezno dokumentacijo s katero dokazujejo varnost otroških igral in skladnost s standardom (SIST) EN 1176, igralom pa ob prodaji predajo tehnično dokumentacijo (izjavo o skladnosti ali certifikat po EN 1176, navodila za montažo in vzdrževanje, navodila o pregledih).

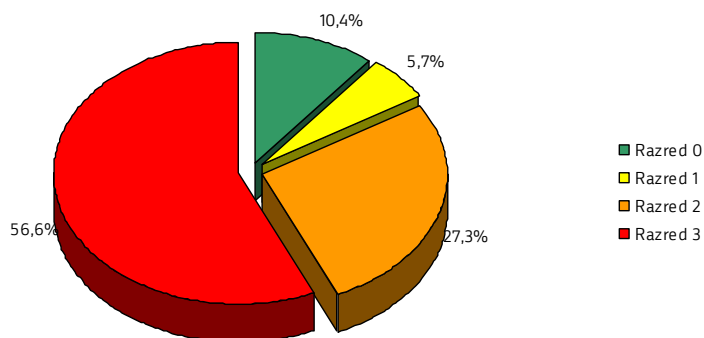
Nadzor s preskušanjem igral v uporabi je bil opravljen pri zavezancih, ki v okviru dopolnitve svoje osnovne dejavnosti omogočajo tudi dostop in uporabo otroških igral in njihova igrala doslej še niso bila predmet nadzora. Izvedeno je bilo 135 inšpekcijskih nadzorov, v okviru katerih je bilo pregledanih in z merili preskušanih 268 otroških igral, od katerih je bilo zaznanih tudi 29 igrač namenjenih le za individualno in domačo uporabo.

Za ugotovljene neskladnosti z varnostnimi zahtevami, ki jih vsebujejo predpisi in tehnični standardi za nadzirana igrala, se nadzirana in z merili preizkušena otroška igrala uvrščajo v naslednje razrede:

- Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti oziroma neskladnosti ne vplivajo na varnost;
- Razred 1: neskladen proizvod - neskladnosti vplivajo na varnost;
- Razred 2: neskladen proizvod - nevaren: neskladnosti ogrožajo varnost;
- Razred 3: neskladen proizvod - zelo nevaren: neposredna nevarnost.

268 nadziranih otroških igral je bilo po preizkušanjih uvrščenih v naslednje razrede:

- Razred 0: 31 igral,
- Razred 1: 17 igral,
- Razred 2: 81 igral,
- Razred 3: 139 igral,
- Razred 3: 29 igrač.

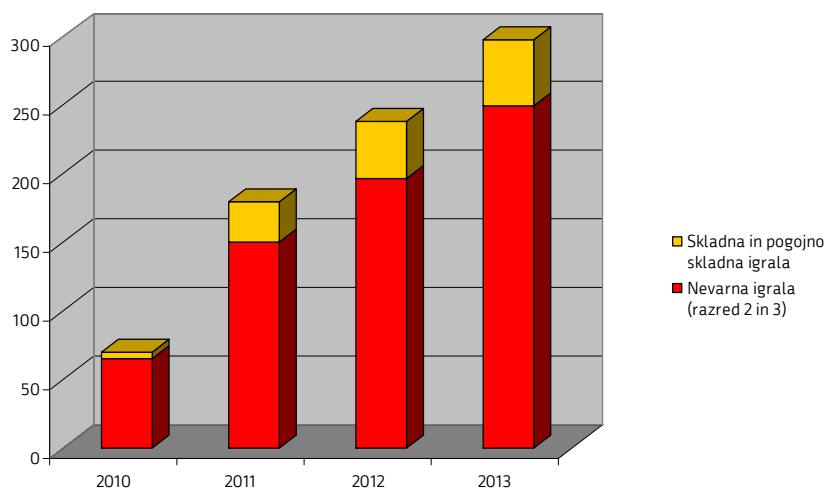

Slika 13: Rezultat preizkušanja varnosti otroških igral v uporabi

Vsi zavezanci so bili zapisniško seznanjeni z ugotovitvami preskušanja igral, varnostnimi zahtevami ter z izpolnjenimi podrobnimi kontrolnimi listi o preskušanju igral pozvani k nadaljnjem sodelovanju na način, da prostovoljno odpravijo ugotovljene nepravilnosti oziroma, da preprečijo dostop in uporabo nevarnih igral. Večina zavezancev je sledila pozivu za odpravo nepravilnosti na način, da so prostovoljno izvedli umik, popravila ali

zamenjavo neustreznih igral in podlog oziroma so preprečili nadaljnje ponujanje neustreznih igral otrokom.

Trem zavezancema je bil z upravo odločbo odrejen umik neskladnih in nevarnih igral, pri čemer so po vročitvi odločb spoštovali izrek izdane odločbe. 35 zavezancem je bilo izrečeno opozorilo ZIN na zapisnik, 18 zavezancem pa je bilo namesto globe, izrečeno prekrškovno opozorilo.

Slika 14: Razmerje med skladnimi in pogojno skladnimi ter nevarnimi igrali v uporabi od leta 2010 do 2013

Še vedno se opozarja na otroška igrala, ki so v lasti občin, šol in lokalnih skupnosti in niso vedno zgledno urejena in niso predmet nadzora Tržnega inšpektorata RS.

Glede na dejstvo, da niso bili pregledani vsi zavezanci, ki ponujajo v okviru svoje osnovne dejavnosti tudi otroška igrala (skupno pri 419 zavezancih nadziranih 881 igral), bo Tržni inšpektorat RS tudi v prihodnje v okviru svojih pristojnosti, nadaljeval s tovrstnimi aktivnostmi za doseg čim večjega števila varnih otroških igral.

4.3.1.2. [Nadzor vrvic in vezalk na otroških oblačilih](#)

Varnost otroških oblačil posredno ureja Zakon o splošni varnosti proizvodov, ki opredeljuje pogoje, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, da so lahko dani na trg, in standard SIST EN 14682:2008: Varnost otroških oblačil - Vrvic in vezalk na otroških oblačilih - Specifikacije. Tržni inšpektorat RS je v prvi polovici leta 2013 izvajal nadzor otroških oblačil in sicer prisotnost vrvic in vezalk na otroških oblačilih.

Pri 156 gospodarskih subjektih, ki tržijo otroška oblačila, so inšpektorji izvedli nadzore, v okviru katerih je bilo pregledanih 409 otroških oblačil.

Na podlagi predpisanih kriterijev, ki so podani v standardu SIST EN 14682:2008, se je z merjenjem ugotavljala skladnost dolžine vrvic in vezalk na otroških oblačilih v predelu glave in vratu, predelu pasu, predelu pod boki ter na rokavih.

Nesreče, ki se lahko zgodijo zaradi neustreznih vrvic in vezalk na otroških oblačilih so zadušitev, v kolikor so prisotne vrvic in vezalke na območju vratu, poškodbe oči ali zob, v kolikor so elastične vrvic nameščene na oblačilu blizu obraza in druge poškodbe, v kolikor so dolge vrvic ali vezalke speljane v predelu pasu, rokavov in gležnjev.

Ugotovljenih je bilo 59 neskladnih otroških oblačil in sicer:

- pri 41 otroških oblačilih so bile ugotovljene neskladnosti v predelu glave in vratu,
- pri 15 otroških oblačilih so bile ugotovljene neskladnosti v predelu pasu,
- pri 2 otroških oblačilih so bile ugotovljene neskladnosti v predelu pod boki,
- pri 1 otroškem oblačilu so bile ugotovljene neskladnosti na rokavih.

Glede na to, da so bila podjetja v večini primerov že ob izvedbi nadzora pripravljena odpraviti ugotovljene nepravilnosti, so inšpektorji ukrepali pretežno z izrekom opozorila, s katerim so podjetju naložili odpravo nepravilnosti in rok za odpravo le-teh. Tako je bilo izvedenih 27 prostovoljnih umikov, v 32 primerih so bile pomanjkljivosti odpravljene. Izrečena sta bila 2 opozorila ZIN in 18 opozoril ZP-1. Prav tako so bile izdane 3 odločbe o prekršku z opominom.

Za 5 otroških oblačil so bile informacije o izvedenih ukrepih in dejanjih priglašene tudi Evropski komisiji preko sistema RAPEX.

Tržni inšpektorat RS bo tudi v prihodnje v okviru svojih pristojnosti nadaljeval s tovrstnimi aktivnostmi.

4.3.1.3. Nadzor plavajočih pripomočkov

Varnost plavajočih pripomočkov posredno urejajo Zakon o splošni varnosti proizvodov, Zakon o varstvu potrošnikov, Pravilnik o osebni varovalni opremi ter zahteve za varnosti plavajočih pripomočkov, ki so opredeljene v slovenskem nacionalnem standardu, ki je pripravljen na podlagi evropskega standarda in sicer:

- SIST EN 13138-1:2008 Plavajoči pripomočki za učenje plavanja - 1. del: Varnostne in preskusne metode za plavajoče pripomočke, ki se oblečejo; med drugim Rokavčki,
- SIST EN 13138-3:2007 Plavajoči pripomočki za učenje plavanja - 3. del: Varnostne in preskusne metode za plavajoče sedeže, ki se oblečejo; Plavajoči sedeži za učenje plavanja,
- SIST EN 15649-1:2010+A1:2012 Plavajoči pripomočki za prosti čas, ki se uporabljajo na vodi in v njej - 1. del: Razvrstitev, materiali, splošne zahteve in preskusne metode,
- SIST EN 15649-2:2010+A1:2012 Plavajoči pripomočki za prosti čas, ki se uporabljajo na vodi in v njej - 2. del: Informacije za potrošnika,
- SIST EN 15649-4:2010+A1:2012 Plavajoči pripomočki za prosti čas, ki se uporabljajo na vodi in v njej - 4. del: Dodatne posebne varnostne zahteve in preskusne metode za pripomočke razreda B; Plavajoči sedeži za prosti čas,
- SIST EN 15649-7:2010 Plavajoči pripomočki za prosti čas, ki se uporabljajo na vodi in v njej - 7. del: Dodatne posebne varnostne zahteve in preskusne metode za pripomočke razreda E; Napihljivi čolni (od dolžine 1,2 m do 2,5 m oziroma vzgona do 1.800 N).

Tržni inšpektorat RS je v mesecu juniju 2013 izvedel 55 inšpekcijskih nadzorov v okviru katerih je bilo pregledanih 109 plavajočih pripomočkov, od tega:

- 11 plavajočih pripomočkov za učenje plavanja (plavajoči sedeži za učenje plavanja),
- 95 plavajočih pripomočkov za učenje plavanja ki se oblečejo (med drugim rokavčki),
- 3 plavajoči pripomočki za prosti čas, ki se uporabljajo na vodi in v njej (napihljivi čolni).

Ugotovljenih je bilo 20 neskladnih pripomočkov in sicer:

- 2 plavajoča pripomočka za učenje plavanja (plavajoča sedeža za učenje plavanja),
- 17 plavajočih pripomočkov za učenje plavanja ki se oblečejo (rokavčki),
- 1 plavajoči pripomoček za prosti čas, ki se uporablja na vodi in v njej (napihljivi čoln).

Neskladnosti proizvodov so se nanašale predvsem na opozorila na proizvodu v slovenskem jeziku in sicer 15 proizvodov ni bilo oziroma so bili pomanjkljivo označeni z opozorili v slovenskem jeziku.

Prav tako so bile ugotovljene neskladnost, ki se nanašajo na ne prisotnost informacij o proizvodu za potrošnika - specifična etiketa. Za 5 proizvodov je bilo ugotovljeno, da specifična etiketa potrošniku ni na voljo v slovenskem jeziku.

Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izvedenih 12 prostovoljnih umikov, izdana je bila 1 upravna odločba s katero se je prepovedala prodaja plavajočih pripomočkov do odprave pomanjkljivosti na podlagi Zakona o varstvu potrošnikov, 1 upravna odločba, s katero se je prepovedala prodaja plavajočih pripomočkov do odprave pomanjkljivosti na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, izrečenih je bilo 8 opozoril ZIN. Prav tako sta bili izdani 2 odločbi o prekršku z izrekom globe, 2 odločbi o prekršku z opominom in 7 opozoril ZP-1.

Tržni inšpektorat RS bo tudi v prihodnje v okviru svojih pristojnosti nadaljeval s tovrstnimi aktivnostmi.

4.3.1.4. Nadzor vžigalnikov

Tržni inšpektorat RS je v času od meseca maja do konca oktobra 2013 v okviru nadzora sejemske prodaje opravil tudi kontrolo prodaje neobičajnih vžigalnikov. Pravno podlago za izvajanje nadzora predstavlja Zakon o splošni varnosti proizvodov (in Uredba o izvajanju odločbe Komisije o zahtevi, da države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se dajo na trg samo vžigalniki, ki so varni za otroke in za prepoved dajanja neobičajnih vžigalnikov na trg, ki je izdana na podlagi drugega odstavka 8. člena Zakona o splošni varnosti proizvodov. Odločba Komisije 2006/502/ES z dne 11. 5. 2006 v drugem odstavku 2. člena določa, da države članice zagotovijo, da se deset mesecev od datuma uradnega obvestila o tej odločbi (to je 11. 3. 2007) prepove dajanje neobičajnih vžigalnikov na trg. Nadalje Odločba Komisije 2007/231/ES z dne 12. 4. 2007 določa, da se v 2. členu Odločbe 2006/502/ES med drugim doda četrti odstavek, ki državam članicam nalaga, da prepovejo dobavo neobičajnih vžigalnikov potrošnikom od 11. 3. 2008 dalje.

Neobičajni vžigalnik je vsak vžigalnik, kot je opredeljen v specifikaciji 3.2 standarda EN 13869:2002 Vžigalniki, varni za otroke. Ta določa, da je neobičajni vžigalnik proizvod, ki proizvaja ogenj, katerega uporabljajo potrošniki za prižiganje cigaret, cigar, pip, ki vključuje kakršnokoli držalo, ki se lahko vgradi kasneje ali kakršenkoli dodatek, ki se lahko pritrdi kasneje in ki spominja na kakršenkoli način na predmet, ki je privlačen za otroke ali je namenjen otrokom, mlajšim od 51 mesecev ali pa ima zabavne avdio efekte ali druge efekte, namenjene zabavi otrok. Neobičajni vžigalnik uporablja kakršnokoli gorivo, ki vključuje butan ali tekoče gorivo. To vključuje, npr. vžigalnike ali držala, ki so nedvomno namenjena držanju vžigalnikov, katerih oblika spominja na junake iz risanih filmov, na igrače, pištole, ure, telefone, glasbene instrumente, vozila, telo človeka ali dele telesa, živali, hrano ali pijačo ali pa oddajajo melodije, ali imajo utripajoče svetlobne signale ali predmete, ki se premikajo ali druge zabavne lastnosti, vendar so mogoče tudi drugačne izvedbe. Izključeni pa so vžigalniki, na katerih so logotipi, nalepke, risbe ali deli, ki se na toploti skrčijo.

Skupno je bilo opravljenih 49 inšpekcijskih pregledov sejemske prodaje, pri katerih se je preverjala tudi prodaja neobičajnih vžigalnikov. Ugotovljeno je bilo, da sta dva prodajalca imela v prodaji neobičajne vžigalnike (skupno 12 modelov), eni so bili umaknjeni iz prodaje, v drugem primeru pa so bili dani na uničenje. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so zavezanci izvedli 1 prostovoljno dejanje umika neskladnih vžigalnikov, inšpektorji pa so izdali 1 poziv za sodelovanje po 13. členu Zakona o splošni varnosti proizvodov, 1 opozorilo ZIN ter 2 opozorila ZP-1. Za odkrite neobičajne vžigalnike je bila podana RAPEX notifikacija, podatki pa so objavljeni tudi na spletni strani inšpektorata.

4.3.1.5. Nadzor opreme za nošenje otrok

Tržni inšpektorat RS je v mesecu septembru in oktobru 2013 vršil administrativni nadzor nad izpolnjevanjem zahtev, ki veljajo za opremo za nošenje otrok. Pravno podlago za izvajanje nadzora predstavlja Zakon o splošni varnosti proizvodov. Podrobneje pa so zahteve za opremo za nošenje dojenčkov (v nadaljevanju oprema) določene v slovenskem tehničnem standardu: SIST EN 13209-1:2005 Izdelki za otroke - Oprema za nošenje dojenčkov - Varnostne zahteve in preskusne metode - 1. del: Nahrbtniki z ogradjem, katerega referenca je na seznamu standardov objavljenem z Odredbo o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti ter standardu SIST EN 13209-2:2006 Izdelki za otroke - Oprema za nošenje dojenčkov - Varnostne zahteve in preskusne metode - 2. del: Oprema za nošenje brez ogrodja. Poleg navedenega obstaja osnutek standardizacijskega dokumenta Izdelki za otroke - Smernice za varnost cul za nošenje otrok (CEN/TC 252 - WG4/n 588) iz l. 2011.

Glede na določbe 33. člena Zakona o varstvu potrošnikov mora proizvajalec blagu priložiti navodilo za uporabo. Vsebina navodila mora biti za potrošnika lahko razumljiva in mu mora omogočati pravilno uporabo izdelka. Navodilo za uporabo je dolžno priložiti tudi podjetje pri prodaji blaga potrošnikom. Glede na navedeno določbo je seznanitev potrošnika s postopkom pravilne in s tem tudi varne uporabe blaga obvezna.

Standard za nahrbtnike z ogradjem poleg zahtev glede označevanja izdelka in vsebine navodila za uporabo ter označevanja embalaže, določa tudi nekatere tehnične zahteve z vidika varovanja pred padci in poškodbami.

Oprema za nošenje brez ogrodja oziroma »mehke nosilke« je oprema, ki je brez ogrodja in je namenjena prenosu otroka, praviloma v pokončnem položaju, medtem ko je pritrjen na telo nosača. Pomembna lastnost je, da ima oprema luknje za otrokove noge.

Cule (ang. slings), poimenovane tudi kengurujčki, so podobni proizvodi, kot oprema za nošenje brez ogrodja in so namenjene nošenju otroka na sprednje delu nosača s to razliko, da nimajo odprtin za noge (okončine) otroka ter so manj kompaktne v njihovi zasnovi kot oprema brez ogrodja.

Nadzor se je opravil tako v prodaji na drobno, kot pri dobaviteljih, med katere spadajo proizvajalci, uvozniki iz tretjih držav in (prvi) distributerji proizvodov na trg Slovenije iz enotnega trga EU. V prodajalni na drobno so bili predmet podrobnejšega pregleda tisti tipi proizvodov, pri kateri je ugotovljeno pomanjkljivo označevanje proizvoda in/ali pomanjkljivo označevanje embalaže z opozorilom in/ali navodila za uporabo niso v slovenskem jeziku. Za kontrolo se je uporabil kontrolni list, v katerem je razdelana tudi vsebina navodil glede na zahteve standarda.

Inšpekcijski nadzor se je opravil pri uvoznikih, prvih distributerjih opreme na trg Slovenije in pri trgovcih na drobno. Skupno je bilo opravljenih 36 inšpekcijskih pregledov.

Pregledanih je bilo 27 prodajaln na drobno in 9 distributerjev. Pri tem je bilo pregledanih 25 modelov opreme.

Administrativne nepravilnosti glede oznak sledljivosti proizvodov so bile ugotovljene pri 4 modelih opreme, glede navodili v slovenskem jeziku pa pri 12 modelih opreme. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so zavezanci izvedli 5 prostovoljnih dejanj za odpravo ugotovljenih nepravilnosti, inšpektorji pa so izdali 8 opozoril ZIN ter 5 opozoril ZP-1, 2 opomina in 1 odločbo o prekrških.

Splošne ugotovitve opravljenega nadzora kažejo, da večjih kršitev ni bilo ugotovljenih. V bodoče se bo nadzor opravljal predvsem na podlagi prijav oziroma drugih informacij, ki bi kazale na neskladnosti opreme za nošenje otrok z zahtevami. Ugotovilo se je tudi, da so nekatere trgovine prenehale s prodajo tovrstnih proizvodov saj so jih zaradi nižjih cen, izločili trgovski centri in specializirani ponudniki.

4.3.1.6. Pregled stanja teleskopskih in zglobnih lestev na trgu

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 pričel z vodenjem novega projekta imenovanega Lestve 2, ki je organiziran v okviru nevladne organizacije PROSAFE v okviru skupne akcije 5 različnih proizvodov (JA 2012). V projektu sodelujejo Češka, Nizozemska, Francija in Slovenija kot članice EU ter Islandija, kot članica skupine Efta. Projekt Lestve 2 je logično nadaljevanje predhodnega projekta Lestve, ki se je v letu 2011 zaključil. Cilj projekta Lestve 2 je ugotoviti kakšno varnost nam zagotavljajo teleskopske in zglobne lestve, ki so kot posebne vrste lestev tudi prisotne v velikem številu na trgu EU.

Projekt Lestve 2 se je formalno pričel v februarju 2013, ko je 21. 2. 2013 potekal uvodni sestanek PROSAFE organizacije v sklopu skupne akcije 2012 (JA 2012). Prvi sestanek udeležencev akcije Lestve 2 pa je bil v mesecu maju (16.05.2013) opravljen uvodni sestanek, kamor smo povabili tudi predstavnike zainteresirane javnosti in direktorata za potrošnike in zdravje v Bruslju. Sestanek je pokazal na upravičenost uvedbe te skupne akcije, saj se na trgih EU nahajajo zelo različne vrste posebnih vrst lestev, kot so to teleskopske in zglobne lestve, zakonodaja na tem področju pa nam ponuja samo standard En 131, ki je še vedno predmet revizije s strani CEN-a in kot dela tega standarda za zglobne lestve 4. del tega standarda, za teleskopske lestve pa v tem času obstoja del 6 tega standarda vendar je še vedno v pripravljalni fazi (se pa pričakuje skorajšnje sprejetje).

Skupina lestve 2 je opravila tudi pregled stanja teleskopskih in zglobnih lestev na trgih posameznih sodelujočih članic in svoje rezultate predstavila na 2. sestanku skupine, ki je bil organiziran v dneh od 3. in 4. 10 2013. Ugotovljeno je bilo, da so predmetne lestve na trgih EU različno zastopane, kar pomeni, da jih na nekaterih trgih v navadnih trgovinah skorajda ni, so pa zelo ponujane preko spletnih trgovin in obratno, v Sloveniji na primer je ugotovljeno, da so tovrstne lestve dostopne predvsem v specializiranih trgovinah in v manjšem številu tudi v velikih blagovnih centrih, so pa občutno dražje navdan lestve. Skupina je na tem sestanku obravnavala tudi posamezne dele standardov in določila kateri testi bodo predpisani v testnem programu, ki bo v nadaljevanju služil kot osnova za testiranje tovrstnih lestev, na podlagi tega bo mogoče ugotoviti skladnost posameznih modelov lestev, ki bodo v nadaljevanju predmet vzorčenja.

V decembru 2013 je bil tako objavljen razpis za testiranje teleskopskih in zglobnih lestev v letu 2014 v skladu s pogodbo te skupne akcije, kjer je predvideno, da se testira 21 modelov tovrstnih lestev. Razpis je bil posredovan 4 različnim laboratorijem, ki so v predhodnem pozivu izkazali pozitivni interes po sodelovanju pri testiranju teleskopskih in zglobnih lestev.

Projekt se tako nadaljuje v leto 2014, ko bo v mesecu decembru tudi predvidoma zaključen.

4.3.1.7. [Vzorčenje otroških previjalnih miz](#)

Tržni inšpektorat RS je opravljal kontrolo varnosti otroške opreme s preskušanjem dejanske varnosti glede na zahteve Zakona o splošni varnosti proizvodov in ustreznih tehničnih standardov. V skladu z letnim planom nadzora se je opravilo vzorčenje otroških previjalnih miz.

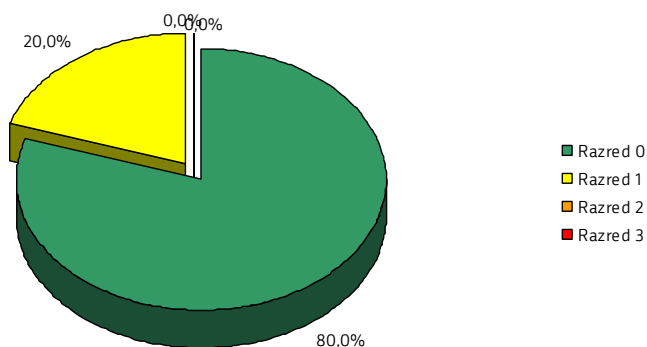
Skupno je bilo vzorčenih in predanih na tehnične analize 5 različnih tipov previjalnih miz. Kot merilo za ugotavljanje mehanske varnosti otroških stolov je bil uporabljen slovenski standard SIST EN 12221-1:2008 Previjalne mize za domačo uporabo - 1. del: Varnostne zahteve in SIST EN 12221-1:2008 Previjalne mize za domačo uporabo - 2. del: Preskusne metode. Pri jemanju vzorcev je bili zajeti različni dobavitelji navedenih proizvodov na trg. Preglede in preskuse otroških previjalnih miz je opravil Inštitut za varilstvo iz Ljubljane. Po končanem preskušanju je laboratorij izdal poročilo z oceno varnosti.

Proizvodi, preskušani glede varnostnih zahtev, ki jih vsebujejo predpisi in tehnični standardi, so glede na rezultate preskušanja razvrščeni v štiri razrede:

- Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti oziroma neskladnosti ne vplivajo na varnost;
- Razred 1: neskladen proizvod - neskladnosti vplivajo na varnost;
- Razred 2: neskladen proizvod - nevaren: neskladnosti ogrožajo varnost;
- Razred 3: neskladen proizvod - zelo nevaren: neposredna nevarnost.

Zaradi ugotovljenih neskladnosti z varnostnimi zahtevami, so bile previjalne mize uvrščene v naslednje razrede:

- Razred 0: 4 previjalne mize;
- Razred 1: 1 previjalna miza;
- Razred 2: ni bil uvrščen noben proizvod;
- Razred 3: ni bil uvrščen noben proizvod.

Slika 15: Rezultat preskušanja varnosti otroških previjalnih miz

Vsi podatki o previjalnih mizah, ki so bile predmet vzorčenja, so vneseni v sistem ICSMS. Z izvedbo analiz, neskladnosti s tehničnimi zahtevami niso bile ugotovljene, je pa bilo s pregledom ugotovljeno pomanjkljivo označevanje proizvoda z napisi in opozorili v slovenskem jeziku ter nezadostno informiranje uporabnika o pravilni uporabi izdelka in tveganjih pri uporabi. Pomanjkljivo je bilo tudi označevanje embalaže, predvsem plastificiranih vrečk. Opozorilo, ki opozarja na nevarnost zadušitve otroka, ni bilo prevedeno v slovenski jezik ali pa ga na plastificirani embalaži sploh ni bilo.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so bila izvedena prostovoljna dejanja za odpravo pomanjkljivosti, tako da v tej zvezi niso bili izdani prisilni ukrepi.

4.3.2. Električna oprema

Od uvedbe evropske zakonodaje v slovenski pravni red izvaja Tržni inšpektorat RS na slovenskem trgu nadzor električne in elektronske opreme, katera zapade pod Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej. Istočasno s preverjanjem administrativnih zahtev glede varnosti proizvodov se je za iste proizvode izvedlo tudi administrativno preverjanje skladnosti po določilih Pravilnika o elektromagnetni združljivosti, da se nadzori pri istih pravnih subjektih ne podvajajo.

Na trg prihajajo vedno novi proizvodi, napajani z električno energijo. To zahteva organiziran nadzor nad prometom in uvozom električnih proizvodov, saj je le na ta način možno zagotoviti, da se na slovenskem tržišču pojavlja čim manj proizvodov, ki so neskladni oziroma ne izpolnjujejo osnovnih varnostnih zahtev iz navedenega pravilnika. Proizvod, ki ne izpolnjuje osnovnih varnostnih zahtev, lahko ob uporabi povzroči električni udar, zaradi prekomernega segrevanja aparata lahko pride do opeklin oziroma požara, lahko pride tudi do fizičnih poškodb uporabnikov, poškodovanja njihovega imetja ali onesnaženja okolja. Takšni proizvodi so nevarni in jih je zato potrebno na trgu čim hitreje zaznati ter izločiti iz prometa. Načina sta vsaj dva: administrativni nadzor na trgu in vzorčenje proizvodov, slednji da oprijemljive rezultate glede tehničnih lastnosti proizvoda. Vsekakor pa je Tržni inšpektorat RS izredno odziven na vsako prijavo potrošnikov ali drugih organizacij v zvezi z zaznavo nevarnega proizvoda na trgu.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 izvajal nadzor slovenskega tržišča na več načinov:

- V mesecu marcu je potekal koordiniran administrativni nadzor električnih svetilk v prodajalnah na drobno, pri prvih distributerjih, uvoznikih in pri proizvajalcih z namenom ugotovitve ustreznosti označevanja proizvodov, ustreznosti prilaganja listin ter ustreznosti izdanih ES izjav o skladnosti ter izdelave ustrezne tehnične dokumentacije.
- V mesecu marcu, aprilu in maju je bil izveden nadzor električne opreme z vzorčenjem proizvodov v prodajalnah z namenom tehničnega preverjanja skladnosti opreme pri pooblaščenih laboratorijih.
- V mesecu juniju in juliju je potekal koordiniran administrativni nadzor gorilnikov na pelete v prodajalnah na drobno, pri prvih distributerjih, uvoznikih in pri proizvajalcih z namenom ugotovitve pravilnosti označevanja proizvodov, ustreznosti prilaganja listin ter ustreznosti izdanih ES izjav o skladnosti ter izdelave ustrezne tehnične dokumentacije.
- V mesecu avgustu in septembru je potekal koordiniran administrativni nadzor namiznih računalnikov v prodaji in pri proizvajalcih, z namenom ugotovitve pravilnosti označevanja proizvodov, ustreznosti prilaganja listin ter ustreznosti izdanih ES izjav o skladnosti ter izdelave ustrezne tehnične dokumentacije.
- Konec leta je bil izveden vsakoletni nadzor glede svetlobnih nizov (novoletna okrasna razsvetljava), ki se je izvajal tako administrativno, s pregledom označevanja proizvodov, ustreznosti prilaganja listin in druge dokumentacije, kot tudi s preverjanjem tehnične skladnosti.
- Preko celega leta se je izvajal nadzor v povezavi s Carinsko upravo RS glede uvoza neskladnih proizvodov.
- Na podlagi prejetih obvestil držav članic Evropske unije - podanih zaščitnih klavzul in RAPEX obvestil - so se preko celega leta izvajali pregledi spletnih strani ter občasno tudi slovenskih prodajaln.

- Tržni inšpektorat RS je prav tako reagiral na vse prejete prijave potrošnikov glede električne opreme.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS s strani Evropske komisije prejel 5 zaščitnih klavzul, za katere je bila izvedena proizvodnja na slovenskem trgu in na slovenskih spletnih straneh, organ nadzora pa je priglasil Komisiji dva nevarna proizvoda v sistem RAPEX, za tri proizvode pa je podal priglasitev v obliki INFO zaščitne klavzule.

4.3.2.1. Administrativni nadzor električnih svetilk

Tržni inšpektorat RS je v mesecu marcu izvedel administrativni nadzor skladnosti električnih svetilk v prodaji na drobno, pri distributerjih pooblaščenih zastopnikih in pri proizvajalcu z namenom, da se ugotovi stanje tovrstnih proizvodov na trgu. Električne svetilke so proizvodi, ki morajo, če so priključene na izmenično napetost višjo od 50 V, izpolnjevati bistvene zahteve glede varnosti, v kolikor pa imajo vgrajene še elektronske sklope ali podsklope, ki bi lahko povzročali elektromagnetne motnje ali bi lahko bilo njihovo delovanje odvisno od tujega magnetnega polja. Predmet nadzora so bile električne svetilke naslednjih skupin: trajno nameščene svetilke za splošno uporabo, vgradne svetilke, prenosne svetilke za splošno uporabo, svetilke z vgrajenimi transformatorji ali pretvorniki za žarnice), ročne svetilke, prenosne svetilke za otroke, svetilke za akvarije, nočne svetilke, priključene na izvode omrežnih vtičnic in talne vgradne svetilke.

V okviru nadzora so inšpektorji preverjali:

- pri proizvajalcu: vsebino tehnične dokumentacije (poseben poudarek na izvedbi postopka preverjanja skladnosti glede varnosti in po potrebi EMC), izvajanje in dokumentiranje notranje kontrole proizvodnje, vsebino ES izjave o skladnosti, označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in po potrebi tudi po Pravilniku o elektromagnetni združljivosti (EMC) ter navodila za uporabo in vzdrževanje (če so bila izdana!),
- pri pooblaščenem zastopniku vsebine v okviru pooblastil proizvajalca,
- pri uvozniku in prvemu distributerju: vsebino ES izjave o skladnosti, označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in po potrebi tudi po Pravilniku o elektromagnetni združljivosti (EMC) ter navodila za uporabo in vzdrževanje (če so bila izdana!),
- pri trgovcu v maloprodaji: označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in po potrebi tudi po Pravilniku o elektromagnetni združljivosti (EMC), navodila za uporabo in vzdrževanje (če so bila izdana!) ter vsebino garancijskega lista, če je bil izdan.

Inšpektorji so opravili nadzor pri 47 pravnih subjektih, od tega pri šestih slovenskih proizvajalcih, enem pooblaščenem zastopniku, enem uvozniku, petnajstih 1. distributerjih ter v štiriindvajsetih prodajalnah na drobno. Skupno so pregledali 139 različnih tipov električnih svetilk. Ugotovili so: da je bila za 27 tipov proizvodov (19,4%) ES izjava o skladnosti neustrezna ali nepopolna ali ta ni obstajala, da je bila na 16 proizvodov (11,5%) oznaka CE nameščena nepravilno ali ni obstajala ali ni bila ustrezna ter pri 22 proizvodih (15,8%) so bile pomanjkljive druge oznake in podatki ali te niso obstajale.

Na podlagi navedenih ugotovitev so inšpektorji izdali v upravnem delu postopka 16 opozoril ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti ter 1 odločbo o omejitve dajanja neskladnih proizvodov na trg do odprave nepravilnosti. Trije zavezanci so izvedli prostovoljni ukrep in proizvod umaknili s

trga. Po Zakonu o prekrških so izdali 8 opozoril ZP-1, 2 plačilna naloga in 1 odločbo z izrekom globe.

4.3.2.2. Administrativni nadzor gorilnikov na pelete

Tržni inšpektorat RS je v mesecu juniju in juliju je potekal koordiniran administrativni nadzor gorilnikov na pelete v prodajalnah na drobno, pri prvih distributerjih, uvoznikih in pri proizvajalcih z namenom ugotovitve pravilnosti označevanja proizvodov, ustreznosti prilaganja listin ter ustreznosti izdanih ES izjav o skladnosti ter izdelave ustrezne tehnične dokumentacije. Pri tem je potrebno poudariti, da se je nadzor vršil le za gorilnike na pelete, ki jih je bilo mogoče na slovenskem kupiti kot samostojni izdelek. Gorilniki na pelete kot samostojna naprava električna oprema, morajo izpolnjevati bistvene zahteve glede varnosti in elektromagnetne združljivosti, torej morajo izpolnjevati zahteve po Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej ter Pravilniku o elektromagnetni združljivosti.

Predmet nadzora so vse vrste električnih gorilnikov na pelete, ki se nahajajo trgu do 500 kW toplotne moči. To so gorilniki, ki se v današnjem času množično vgrajujejo ob zamenjavi vrste goriva (kurilno olje, drva ali plin na sistem s peleti), pri čemer se uporabi obstoječi kotel.

V okviru nadzora so se inšpektorji osredotočali:

- v maloprodaji (predvsem v prodajalnah s toplotno tehniko): na označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in Pravilniku o elektromagnetni združljivosti (EMC), na navodila za uporabo in vzdrževanje in na vsebino garancijskega lista (če je izdan - prostovoljna garancija) ter morebitna navedba servisa;
- pri prvemu distributerju: na vsebino ES izjave o skladnosti, na označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in Pravilniku o elektromagnetni združljivosti (EMC) ter na navodila za uporabo in vzdrževanje;
- pri proizvajalcu: na vsebino tehnične dokumentacije - poseben poudarek na izvedbi postopka preverjanja skladnosti gorilnikov glede Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in Pravilnika o elektromagnetni združljivosti (EMC), na izvajanje in dokumentiranje notranje kontrole proizvodnje, na vsebino ES izjave o skladnosti, na označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in Pravilniku o elektromagnetni združljivosti (EMC) ter na navodila za uporabo in vzdrževanje.

Inšpektorji so opravili nadzor pri 38 pravnih subjektih, od tega pri 6 proizvajalcih, 7 prvih distributerjih ter v 25 prodajalnah na drobno. Pregledali so skupno 12 različnih blagovnih znamk gorilnikov na pelete, oziroma 30 različnih tipov gorilnikov na pelete. Ugotovili so, da je bila za 14 tipov proizvodov (46,5%) ES izjava o skladnosti neustrezna ali nepopolna ali ta ni obstajala, da je bila na 5 proizvodov (16,7%) oznaka CE nameščena neupravičeno ali ni obstajala ali ni bila ustrezna, da so bile pri 5 proizvodih (16,7%) pomanjkljive druge oznake in podatki ali te niso obstajale, da so bili za 19 proizvodov (63,3%) izdani pomanjkljivi ali neustrezni garancijski listi in da so bila k 12 proizvodom (40%) priložena pomanjkljiva navodila za uporabo ali ta niso obstajala.

Na podlagi navedenih ugotovitev so inšpektorji izdali v upravnem delu postopka 15 opozoril ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti ter 1 odločbo o prepovedi dajanja neskladnih proizvodov na trg do odprave ugotovljenih nepravilnosti. Za 12 proizvodov so zavezanci privzeli prostovoljni

ukrep in proizvod umaknili s trga do ureditve. Po zakonu o prekrških so inšpektorji izdali 8 opozoril ZP-1, 2 opomina in 2 odločbi z izrekom globe.

4.3.2.3. Administrativni nadzor namiznih računalnikov

Tržni inšpektorat RS je v mesecu avgustu in septembru izvedel koordiniran administrativni nadzor namiznih računalnikov v prodaji in pri proizvajalcih. V okviru nadzora so se inšpektorji osredotočali na izvedbo postopka ocenjevanja skladnosti z bistvenimi zahtevami, vsebino tehnične dokumentacije, katere sestavni del je poročilo o izvedenih preskušanjih glede varnosti in elektromagnetne združljivosti ter hrambo tehnične dokumentacije v predpisanem obsegu in roku, označevanje proizvodov z oznako skladnosti CE ter ustreznost oznake skladnosti CE, zagotavljanje predpisanih podatkov na proizvodu ali na tablici s podatki, vsebino ES izjave o skladnosti, navodila za uporabo in vzdrževanje ter vsebino garancijskega lista ter oznako za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme.

Inšpektorji so opravili nadzor pri 115 pravnih subjektih; to so subjekti, ki imajo registrirano dejavnost proizvodnje računalnikov, dejansko je bilo 46 takih, kjer je bila zaznana proizvodnja, drugi so dejavnost proizvodnje računalnikov opustili ali pa dobavljajo računalnike za njihove naročnike pri znanih slovenskih proizvajalcih. Pregledali so skupno 57 različnih tipov oziroma konfiguracij računalnikov.

Z nadzorom je bilo ugotovljeno, da je bilo 43 tipov pregledanih računalnikov (75,4%) administrativno neskladnih, da za 40 tipov pregledanih računalnikov (70,2%) tehnična dokumentacija ni obstajala, ali je bila pomanjkljiva, da je bila za 38 tipov računalnikov (66,7%) ES izjava o skladnosti neustrezna ali nepopolna ali ni obstajala, da je bila na 29 tipov računalnikov (50,9%) oznaka CE nameščena nepravilno ali ni obstajala ali ni bila ustrezna, da so bile pri 28 tipih računalnikov (49,1%) pomanjkljive druge oznake in podatki ali te niso obstajale, da so bila k 3 tipom računalnikov (5,3%) priložena pomanjkljiva navodila za uporabo ali ta niso obstajala, da so bili za 21 tipov računalnikov (36,8%) izdani pomanjkljivi ali neustrezni garancijski listi ter da na 16 tipov računalnikov (28,1%) ni bil nameščen znak za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme.

Na podlagi navedenih ugotovitev so inšpektorji v upravnem delu postopka izdali 15 opozoril ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 1 odločbo o prepovedi dajanja neskladnih proizvodov na trg, za 7 proizvodov pa so zavezanci privzeli prostovoljni ukrep in proizvod umaknili s trga. Po zakonu o prekrških so inšpektorji izdali 14 opozoril ZP-1, 2 plačilna naloga in 3 odločbe z izrekom globe.

4.3.2.4. Administrativni nadzor in vzorčenje svetlobnih nizov

Tržni inšpektorat RS že vrsto let sistematično nadzira svetlobne nize, od tega že 8 let z izvedbo vzorčenj in preizkušanj. Pravna podlaga za nadzor je Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, na njegovi podlagi izdana Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in Odredba o seznamu standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej ter Uredba (ES) št. 765/2008 evropskega parlamenta in sveta o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93.

Tržni inšpektorat RS je novembra in decembra 2013 izvedel nadzor glede izpolnjevanja administrativnih in varnostnih zahtev okrasne razsvetljave (svetlobnih nizov) in sicer zaradi ugotovljenih nepravilnosti v preteklih letih ter zaradi nizko cenovnih proizvodov.

Okrasna razsvetljava mora ustrezati tehničnim in varnostnim zahtevam, da se ob pravilni uporabi preprečijo nevarnosti, kot so električni udar, opekline, požar in podobno. Prav tako gre za proizvod, ki je kot nevaren predmet številnih RAPEX notifikacij, katerih proizvajalci, večinoma iz Kitajske, posvečajo premalo pozornosti izpolnjevanju administrativnih in tehničnih zahtev.

Tržni inšpektorji so izvedli administrativni nadzor v prodaji na drobno glede ustreznosti označevanja, prilaganja ustrezne spremne dokumentacije in izpolnjevanje zahtev po Zakonu o varstvu potrošnikov: v prodajalnah na drobno ter na stojnicah (boljši sejmi, tržnice...). Opravljen je bil tudi nadzor s postopki odvzema vzorcev svetlobnih nizov in preizkušanje glede izpolnjevanja bistvenih varnostnih zahtev.

Tržni inšpektorji so pri 58 zavezancih skupaj pregledali 81 tipov svetlobnih nizov in 12 tipov svetlobnih cevi. Ugotovljene so bile naslednje nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti:

- za 28 proizvodov (30,1%) ni bila predložena ES izjava o skladnosti ali je bila le-ta pomanjkljiva ali ni obstajala,
- 1 proizvod (1,1%) je bil brez oznake CE,
- 6 proizvodov (6,5%) ni imelo vseh potrebnih oznak, ki se morajo nahajati na svetlobnem nizu ali na neodstranljivi nalepki, pritrjeni na kabel svetlobnega niza (oznaka CE, naziv proizvajalca/zaščitne znamke/blagovne znamke, nazivna napetost celotnega niza...),
- 23 proizvodov (24,7%) ni imelo ustreznih varnostnih opozoril na embalaži ali pa so bila le-ta v tujem jeziku,
- 29 proizvodov (31,2%) ni imelo priloženih ustreznih varnostnih opozoril in navodil ali pa so bila le-ta v tujem jeziku,
- 12 proizvodov (12,9%) je imelo priključni kabel krajši od 1,5 m,
- 7 proizvodov (7,5%) ni bilo ustrezno zavarovanih pred dotikom delov pod napetostjo.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti je bilo s strani gospodarskih subjektov izvedenih 16 prostovoljnih ukrepov (ureditev, umik), tržni inšpektorji pa so subjektom izrekli oziroma izdali 18 opozoril ZIN, 16 opozoril ZP-1, 7 opominov, 1 plačilni nalog in 1 odločbo o prekršku z izrekom globe.

Istočasno z izvajanjem administrativnega nadzora so tržni inšpektorji preverjali tudi prisotnost svetlobnih nizov iz RAPEX obvestil, katere je Tržni inšpektorat RS prejel od Evropske komisije oziroma kontaktne točke RAPEX za Slovenijo. Poizvedbe so bile opravljene pri 51 subjektih, pri čemer svetlobni nizi iz RAPEX obvestil na slovenskem trgu niso bili najdeni.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS opravljal administrativni nadzor svetlobnih nizov tudi na carini. S strani Carinske uprave RS je tako prejel 3 obvestila o uvozu različnih tipov svetlobnih nizov, od tega sta se 2 uvoza sprostila, 1 pa zavrnil.

Poleg administrativnega nadzora so tržni inšpektorji oddali na preverjanje skladnosti glede izpolnjevanja bistvenih varnostnih zahtev v akreditirani laboratorij tudi 10 različnih tipov svetlobnih nizov, ki so jih odvzeli na trgu v decembru 2012.

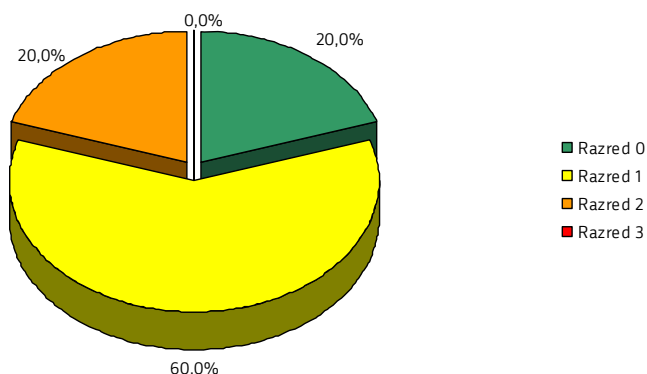
Proizvodi, preizkušeni glede varnostnih zahtev, ki jih narekujejo predpisi in tehnični standardi, se glede na rezultate preizkušanja razvrščajo v štiri razrede:

- Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti oziroma neskladnosti ne vplivajo na varnost,
- Razred 1: neskladen proizvod - neskladnosti vplivajo na varnost,
- Razred 2: neskladen proizvod - nevaren: neskladnosti ogrožajo varnost,

- Razred 3: neskladen proizvod - zelo nevaren: neposredna nevarnost.

Zaradi ugotovljenih neskladnosti z varnostnimi zahtevami so bili vzorčeni svetlobni nizi uvrščeni v naslednje razrede:

- Razred 0: 2 svetlobna niza,
- Razred 1: 6 svetlobnih nizov,
- Razred 2: 2 svetlobna niza,
- Razred 3: ni bil uvrščen noben proizvod.

Slika 16: Rezultati preverjanja skladnosti svetlobnih nizov

V letu 2012 je, glede na leto 2011, ugotovljeno slabše stanje glede prisotnosti neskladnih tovrstnih proizvodov na slovenskem trgu, saj jih je bila več kot polovica administrativno neskladna. Dejansko sta bila v obsegu izvedenih preizkušanj glede izpolnjevanja varnostnih in administrativnih zahtev skladna le 2 proizvoda. Podatke o vzorčenih svetlobnih nizih in rezultate preizkušanj so bili vneseni v mednarodni sistem ICSMS.

Ker gre v primerih svetlobnih nizov za proizvode, ki se množično uporabljajo v gospodinjstvih v prednovoletnem času in ker so posledice zaradi neizpolnjevanja varnostnih zahtev lahko zelo resne z vrsto nevarnosti (električni udar in požar), bo Tržni inšpektorat RS s tovrstnim nadzorom nadaljeval tudi v letu 2014.

4.3.2.5. [Vzorčenje električne opreme](#)

Tržni inšpektorat RS vsako leto nameni določena finančna sredstva za vzorčenje proizvodov, ki se nahajajo na slovenskem trgu. Na tak način se preverja dejansko izpolnjevanje varnostnih zahtev proizvodov, ki se nahajajo na slovenskem tržišču. Tako so bili opravljeni nadzori v prodajalnah po vsej Sloveniji, kjer so inšpektorji na podlagi izkušenj in dodatnih kriterijev odvzemali proizvode ter jih oddali akreditiranim laboratorijem v preizkušanje glede izpolnjevanja varnostnih zahtev.

Tržnim inšpektorjem so pri odločanju, katere proizvode vzorčiti, pomagale večletne izkušnje, kakor tudi naslednji kriteriji oziroma informacije o proizvodih:

- blagovne skupine, za katere se je v preteklih letih ugotovila neskladnost: električni (mali) gospodinjstvi aparati, svetilke, digitalni merilni instrumenti, napajalniki,
- proizvodi, ki so imeli sorazmerno nizko ceno v primerjavi z drugimi istovrstnimi proizvodi,
- proizvodi novih oziroma manj znanih blagovnih znamk,
- proizvodi, za katere ni mogoče ugotoviti porekla, ali pa je poreklo vzorca ocenjeno kot bolj rizično,
- podatki iz mednarodnih sistemov ICSMS in RAPEX ter zaščitnih klavzul.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 za ugotavljanje skladnosti električne opreme z določili veljavnih predpisov predal na analize 27 vzorcev in sicer:

- mali gospodinjiski aparati: 10 vzorcev,
- druga električna oprema: 17 vzorcev.

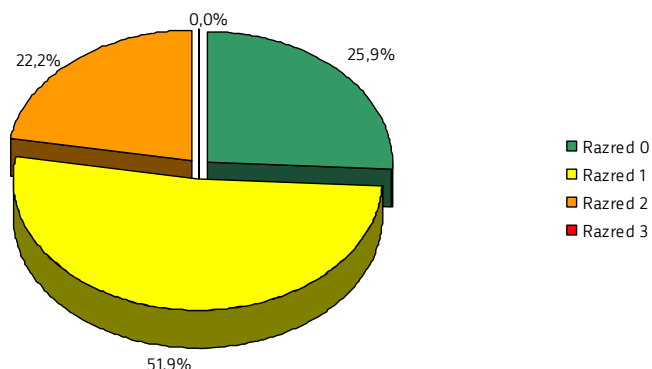
Preizkusi so bili izvedeni v akreditiranem laboratoriju SIQ in na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani.

Proizvodi, preizkušeni glede varnostnih zahtev, ki jih vsebujejo predpisi in tehnični standardi, se glede na rezultate preizkušanja razvrščajo v štiri razrede:

- Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti oziroma neskladnosti ne vplivajo na varnost,
- Razred 1: neskladen proizvod - neskladnosti vplivajo na varnost,
- Razred 2: neskladen proizvod - nevaren: neskladnosti ogrožajo varnost,
- Razred 3: neskladen proizvod - zelo nevaren: neposredna nevarnost.

Rezultati preizkušanj glede na Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej so vzorce uvrstili v naslednje razrede:

- Razred 0: 7 proizvodov: 3x gospodinjiski aparati in 4x druga električna oprema,
- Razred 1: 14 proizvodov: 6x gospodinjiski aparati in 8x druga električna oprema,
- Razred 2: 6 proizvodi: 1x gospodinjiski aparat in 5x druga električna oprema,
- Razred 3: ni bil uvrščen noben proizvod.

Slika 17: Rezultat preizkušanja skladnosti glede električne varnosti proizvodov

Glede na ugotovljene neskladnosti je bilo izvedenih 7 prostovoljnih ukrepov ureditve oziroma odprav ugotovljenih pomanjkljivosti, 14 prostovoljnih umikov proizvodov s slovenskega trga in v 2 primerih prostovoljno uničenje proizvodov. Izrečeni sta bili 2 globi, 6 opominov in 5 opozoril ZP-1.

Ker Tržni inšpektorat RS ni izdal nobenega prisilnega upravnega ukrepa, sta bila dva proizvoda priglášena Evropski komisiji kot INFO zaščitna klavzula. Podatki o vseh preizkušanih proizvodih in njihovi rezultati so bili vneseni v mednarodni sistem ICSMS.

Ne glede na navedeno je v primerjavi s prejšnjimi leti ugotovljen zelo visok delež neskladnih proizvodov, v večini sicer z administrativnimi neskladnostmi. Prav tako pa je bilo na tržišču najdenih 5 relativno nevarnih proizvodov, katerih uporaba bi lahko povzročila nevarnost za uporabnika in okolje. Zato se bo tudi v letu 2014 izvajal administrativni nadzor električnih proizvodov, pri odvzetih vzorcih v prodajalnah pa se bo preverjala njihova skladnost s predpisi.

4.3.3. Elektromagnetna združljivost naprav

Bistvene zahteve, ki jih mora izpolnjevati električna in elektronska oprema glede elektromagnetne združljivosti, so opredeljene v Pravilniku o elektromagnetni združljivosti, izdan pa je na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 izvedel administrativne nadzore po določenih Pravilnika o elektromagnetni združljivosti v sklopu izvedbe administrativnega nadzora svetilk, gorilnikov na pelete, namiznih računalnikov ter svetlobnih nizov. Rezultati administrativnega nadzora so objavljeni skupaj z vidikom varnosti v poglavju 4.3.2.. Električna oprema. Skupno je bilo tudi upravno in prekrškovno ukrepanje.

4.3.3.1. Vzorčenje

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 izvedel redni nadzor glede izpolnjevanja bistvenih zahtev elektromagnetne združljivosti z metodo vzorčenja. Vzorčenih je bilo 11 proizvodov električne in elektronske opreme iz naslednjih skupin:

- detektor CO: 1 vzorec,
- detektor plina: 1 vzorec,
- detektor dima: 1 vzorec,
- vlažilnik zraka: 1 vzorec,
- robotski sesalnik: 1 vzorec,
- električno ročno orodje: 6 vzorcev.

Na vzorcih so bili opravljeni delni preizkusi po zahtevah harmoniziranih standardov pri akreditiranem laboratoriju.

Proizvodi, preizkušeni glede bistvenih zahtev elektromagnetne združljivosti, se glede na rezultate preizkušanja razvrščajo v tri razrede:

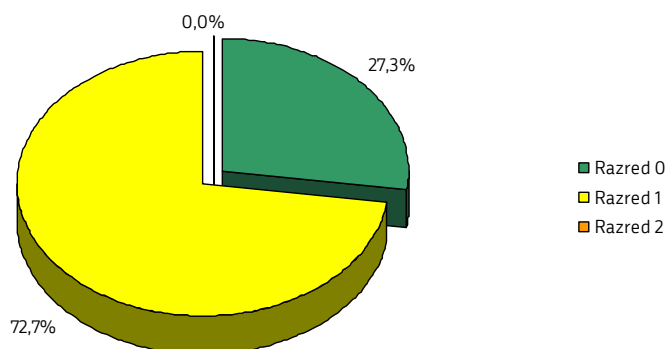
- Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti,
- Razred 1: neskladen proizvod - administrativna neskladnosti,
- Razred 2: neskladen proizvod - tehnična neskladnost.

Razred 2 (tehnično neskladen proizvod) predstavlja tisti preskušanec, katerega izmerjeni parametri (rezultati) presegajo v standardih predpisano mejno vrednost, povečano za 100% merilne negotovosti opreme in metode, uporabljene pri meritvah elektromagnetnih pojavov.

Rezultat preizkušanj odvzetih vzorcev v letu 2013 so dali naslednje rezultate:

- Razred 0: 3 proizvodi: detektor CO in 2 električna ročna orodja,
- Razred 1: 8 proizvodov: detektor plina, detektor dima, vlažilnik zraka, robotski sesalnik in 4 električna ročna orodja,
- Razred 2: ni bil uvrščen noben proizvod.

V letu 2013 na področju elektromagnetne združljivosti oziroma ugotovitev pri vzorčenju ni bilo izdanih ukrepov.

Slika 18: Rezultati preizkušanja vzorčenih proizvodov glede elektromagnetne združljivosti

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS s strani Evropske komisije prejel 3 zaščitne klavzule, za katere je bila izvedena poizvedba na slovenskem trgu in na slovenskih spletnih straneh.

V primerjavi z letom 2012, ko je bilo na tem področju vzorčenih in danih na preizkušanje 5 proizvodov, je ugotovljeno v letu 2013 nekoliko boljše stanje, seveda pa je na podlagi enajstih vzorcev težko govoriti o dejanskem stanju na trgu. K izboljševanju razmer je doprinesel tudi poostren administrativni nadzor, ki ga je Tržni inšpektorat RS izvajal v okviru nadzorov varnosti električne in elektronske opreme na slovenskem trgu. Kljub navedenemu je potrebno z vzorčenjem nadaljevati tudi v bodoče, saj lahko edino s preizkušanjem ugotavljamo tehnično skladnost proizvodov z bistvenimi zahtevami iz predpisov.

4.3.4. Radijska oprema in telekomunikacijska terminalska oprema

Zahteve za radijsko opremo in telekomunikacijsko terminalska opremo so opredeljene v Pravilniku o radijski opremi in telekomunikacijski terminalski opremi, ki prenaša v slovenski pravni red Direktivo 1999/5/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme. Pravilnik je sprejet na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Tržni inšpektorat RS je v novembru 2013 izvedel redni administrativni nadzor osebnih predvajalnikov glasbe. Opravljen je bil nadzor ustreznosti označevanja proizvodov in ustreznost priloženih listin pri prodaji osebnih predvajalnikov glasbe.

Posebna pozornost je bila posvečena skladnosti nadziranih proizvodov na področju varovanja uporabnikov pred nehotenim povečanjem zvočne jakosti preko mejne vrednosti, ki ima lahko škodljive posledice na sluh uporabnika.

Predmet nadzora so bili osebni digitalni predvajalniki glasbe, ki se uporabljajo s slušalkami, in se namestijo neposredno ob ali v ušesa. Nadzorovala se je izvedba ustreznih ukrepov za zaščito pred škodljivim zvočnim tlakom pri poslušanju glasbe.

Osebni predvajalniki glasbe so oprema za osebno rabo, ki omogoča uporabniku poslušanje glasbenih posnetkov ali radiodifuzijskih signalov ali videa in se prvenstveno uporablja s slušalkami, ki se nosijo v ali ob ušesu, ter omogočajo uporabniku uporabo med gibanjem.

Sem spadajo MP3 in MP4 žepni predvajalniki ter mobilni telefoni, tablični računalniki, prenosni DVD predvajalniki in podobne digitalne naprave, ki omogočajo poslušanje glasbe s priklopom slušalk. Za vse te naprave veljajo enake varnostne zahteve glede varovanja pred previsokim zvočnim tlakom.

Nadzor je bil opravljen na podlagi naslednjih pravnih podlag Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju, Pravilnika o radijski opremi in telekomunikacijski terminalski opremi, Zakona o splošni varnosti proizvodov, Zakona o varstvu okolja, Uredbe o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo, Energetskega zakona, Pravilnika o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo, Uredbe Komisije (ES) št. 278/2009 z dne 6. aprila 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovo za porabo električne energije zunanjih napajalnikov v stanju brez obremenitve in njihov povprečni izkoristek pod obremenitvijo, Zakona o varstvu potrošnikov in Pravilnika o blagu, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje.

Administrativni nadzor je zajemal:

- oznake na proizvodih, embalaži in v priloženi dokumentaciji,
- ES izjava o skladnosti,
- navodila za uporabo,
- garancijski list, servis in
- prikaz opozorila za visok zvočni tlak na zaslonu, kjer je bilo to možno.

Opravljenih je bilo 39 inšpekcijskih nadzorov, v katerih je bilo pregledano 63 proizvodov. Izdanih je bilo 10 opozoril ZIN in 2 opozorili ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 8 opozoril ZP-1, 1 opomin in 1 plačilni nalog. Dva izdelka sta bila prostovoljno umaknjena s trga.

Ugotovljene so bile naslednje pomanjkljivosti:

- manjka opozorilo glede nevarnosti visokega zvočnega tlaka (12 primerov),
- izjava o skladnosti ni priložena za radijsko opremo in telekomunikacijsko terminalsko opremo (7 primerov),
- neustrezna izjava glede energijsko primerne zasnove zunanjega napajalnika (2 primera),
- znak za ločeno zbiranje EEO (3 primeri),
- izdelek brez ustreznih oznak glede tipa, serije (3 primeri),
- neustrezna oznaka CE (3 primeri),
- neustrezna garancijska izjava (6 primerov).

Vse ugotovljene nepravilnosti so bile pred ustavitvijo postopka odpravljene.

Trg osebne elektronske opreme je trenutno zelo dinamičen in se poleg uveljavljenih blagovnih znamk pojavlja tudi veliko število novih blagovnih znamk in novih uvoznikov. Zato ne preseneča podatek, da so bile pri 35% izdelkov ugotovljene določene pomanjkljivosti, ki pa so jih zavezanci odpravili. Največ ugotovljenih nepravilnosti se je nanašalo na ustrezne oznake na embalaži in pomanjkljivo spremno dokumentacijo.

Ker se pojavljajo vedno novi uvozniki in prvi dobavitelji tovrstnih proizvodov, ki ne poznajo vseh zadevnih predpisov lahko pričakujemo, da se bo tudi še v prihodnje na trgu pojavljal znaten delež proizvodov s pomanjkljivimi oznakami in spremljajočimi listinami.

Tržni inšpektorat RS se v letu 2013 na področju radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme ni udeleževal sestankov AdCo R&TTE skupine. Je pa sodeloval v kampanji, v katerih se je naredila primerjava obravnav iste zadeve v državah članicah.

Udeleženci so obravnavali primer nadzora ojačevalnikov signala na področju GSM in UMTS radijskih komunikacij.

4.3.4.1. Vzorčenje radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 izvedel redni nadzor radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme glede zakonskih zahtev z metodo vzorčenja:

- igrača na RF upravljanje: 3 vzorci,
- otroške varuške: 3 vzorci,
- brezžični zvonec: 2 vzorca,
- ojačevalnik GSM signala: 2 vzorca.

Vzorci so bili v laboratoriju preskušani glede zahtev koristne uporabe radijskega spektra in so bili glede na rezultate preskušanja razvrščeni v tri razrede. Pri ugotavljanju tehnične neskladnosti je bila upoštevana prekoračitev dobljenih merilnih rezultatov, katera presega v standardih predpisano mejno vrednost povečano za 100% dovoljene negotovosti merilne opreme in metod, uporabljenih pri meritvah.

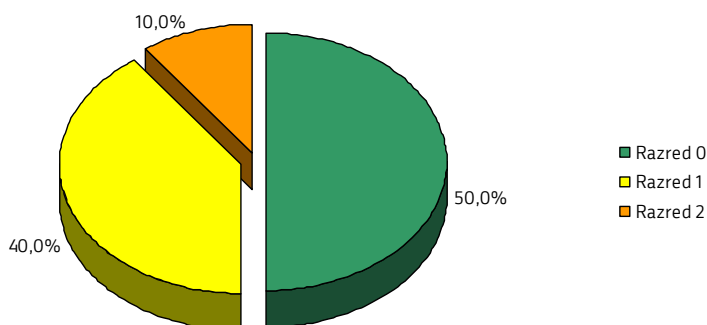
Proizvodi, preskušani glede na bistvene zahteve skladnosti radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme glede izrabe radijskega spektra, so bili glede na rezultate preskušanja razvrščeni v tri razrede:

- Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti,
- Razred 1: neskladen proizvod - administrativna neskladnosti,
- Razred 2: neskladen proizvod - tehnična neskladnost.

Rezultat preskušanj odvzetih vzorcev v letu 2013 je uvrstitev v naslednje razrede:

- Razred 0: 5 proizvodov in sicer: tri otroške varuške, ena igrača na daljinsko upravljanje in en hišni zvonec,
- Razred 1: 4 proizvodi, od tega dva GSM ojačevalnika signala, naprava na daljinsko upravljanje in hišni zvonec,
- Razred 2: 1 proizvod, to je naprava na daljinsko upravljanje.

Neskladnost proizvoda v primeru radijske opreme ne predstavlja neposredne nevarnosti za uporabnika, lahko pa vpliva na delovanje druge radijske opreme.

Slika 19: Rezultat preizkušanja radijske in telekomunikacijske terminalske opreme

V primeru ugotovljene tehnične neskladnosti (Razred 2) je zavezanec proizvod prostovoljno umaknil s trga.

V primeru administrativne neskladnosti so trije zavezanci ugotovljene neskladnosti prostovoljno odpravili, v enem primeru pa zavezanec tega v določenem roku ni izpolnil v celoti, zato je bila izdana odločba o prepovedi prodaje do odprave pomanjkljivosti.

Delež tehnično neskladnih proizvodov med preverjenimi proizvodi s področja radijske in terminalske opreme se bistveno ne spreminja. Na trgu pa je še približno polovica radijske opreme s pomanjkljivo ali manjkajočo dokumentacijo.

4.3.5. Stroj

Na področju strojev je Tržni inšpektorat RS v letu 2013 izvajal nadzor skladnosti na podlagi zakonskih določil Zakona o tehničnih zahtevah in o ugotavljanju skladnosti in na njegovi osnovi sprejetega Pravilnika o varnosti strojev, ki v celoti povzema direktivo ES o strojih št. 2006/42/ES. Tržni inšpektorji so na trgu opravljali nadzor na administrativni podlagi, kar pomeni pregled označevanja strojev in priloženih spremnih listin (ES izjav o skladnosti in navodil za uporabo) in na področju kontrole skladnosti strojev z vzorčenjem strojev in izdelave analiz na podlagi ugotavljanja izpolnjevanja pogojev bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev Priloge 1, Pravilnika o varnosti strojev in uporabljenih harmoniziranih standardov.

V letu 2013 je tako nadzor strojev na administrativnem področju zajel naslednje skupine strojev: motorizirana drsna (dvoriščna) vrata, kotli za gretje z avtomatskim polnjenjem pelet z imensko močjo do 500 kW, kolesa z električnim pomožnim pogonom in snežne freze.

4.3.5.1. Motorizirana drsna (dvoriščna) vrata

Tržni inšpektorat RS je v juliju in avgustu opravil nadzor skladnosti in oglaševanje trženja preko spleta motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat na slovenskem trgu. Nadzor je potekal koordinirano, zajemal pa je proizvajalce motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat na slovenskem trgu, saj so to proizvodi, ki se tržijo izključno na podlagi opravljenih prednaročil potrošnikov ali pravnih oseb.

Pravno podlago za izvedbo nadzora motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat so v času nadzora omogočali naslednji predpisi: Pravno podlago za izvedbo nadzora motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat dajejo Zakon o gradbenih proizvodih, Odredba o seznamu standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti gradbenih proizvodov z zahtevami Zakona o gradbenih proizvodih, Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnik o varnosti strojev, Pravilnik o radijski opremi in telekomunikacijski terminalski opremi, Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o varnosti strojev, Odredba o seznamu standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvodov z zahtevami pravilnika o radijski opremi in telekomunikacijski terminalski opremi, Zakon o varstvu potrošnikov ter Pravilnik o blagu, za katerega se izda garancija za brezhibno delovanje.

Nadzor je bil opravljen pri proizvajalcih motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat, ki tovrstne proizvode ponujajo slovenskim potrošnikom in pravnim osebam preko svetovnega spleta ali s pomočjo drugih načinov oglaševanja (letaki katalogi, oglaševanje preko medijev). Inšpektorji so pri nadzorih uporabljali kontrolne liste, ki so bili sestavljeni tako, da so bile njihovi sestavni deli tudi bistvene zahteve določil ustreznih harmoniziranih standardov po določilih Pravilnika o varnosti strojev in tudi drugih predpisov (Zakona o gradbenih proizvodih, Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Zakona o varstvu potrošnikov), ki so v času nadzora predstavljali pravno podlago za tovrsten nadzor. S pomočjo kontrolnih listov se je tako za preverjalo označevanje, navodila za uporabo, ES izjava o skladnosti in tehnična dokumentacija.

Inšpektorji so v postopku nadzora skladnosti motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat tako preverjali naslednje: količino prodanih motoriziranih drsnih vrat od 1. 10. 2012 naprej, tehnično dokumentacijo, ki je bila predložena pri nadzoru in mora biti v skladu z zahtevami Priloge 7 Pravilnika o varnosti strojev (zajete so bile tudi zahteve po Zakonu o gradbenih proizvodih), označevanje motoriziranih drsnih vrat v skladu z zahtevami Zakona o gradbenih proizvodih in Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (to je bilo možno preveriti le, v primeru, ko je imel proizvajalec v času nadzora na skladišču že izdelana določena vrata, ki so bila namenjena za vgradnjo že znanemu kupcu), pa s pregledom tehnične dokumentacije v delu, ki prikazuje označevanje vrat.

V nadzoru je bilo pregledano skupno 35 gospodarskih subjektov, od tega je bilo ugotovljeno, da 15 gospodarskih subjektov ni proizvajalo motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat, ali pa so bili iz različnih razlogov nedosegljivi, ter pregleda ni bilo mogoče opraviti (bolniški dopust, prenehanje poslovne dejavnosti, ipd). Tako so inšpektorji opravili predvidene preglede pri 20 gospodarskih subjektih pri katerih so pregledali 20 različnih tipov motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat.

Na podlagi opravljenih nadzorov so inšpektorji največkrat ugotovili, da zavezanci nepopolno označujejo motorizirana drsna (dvoriščna) vrata, prav tako prilagajo potrošnikom nepopolno spremeno dokumentacijo (navodila za uporabo, ES izjave o skladnosti, garancijske liste za daljinske upravljavce). Najbolj pogosto pa je bilo ugotovljeno, da zavezanci dajejo na trg motorizirana drsna (dvoriščna) vrata, za katera skladnost ni potrdil priglašeni organ kot je to predvideno v določilih standarda SIST EN 13241-1: 2003+A1: 2011 (Vrata v industrijske in javne prostore ter garažna vrata), katerega uporaba je obvezna po določilih Zakona o gradbenih proizvodih.

Inšpektorji so zaradi ugotovljenih neskladnosti motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat izrekli 14 opozoril ZIN. Na podlagi določil Zakona o prekrških pa je bilo izrečenih 6 opozoril ZP-1 in 1 opomin. Večina pomanjkljivosti, ki so bile podlaga za izrek opozoril ZIN, je bilo odpravljenih, so pa inšpekcijski postopki pri nekaterih zavezancih še v teku, ker so bili zavezancem roki za izpolnitev obveznosti podaljšani iz objektivnih razlogov (pridobivanje testnega poročila v priglašenem laboratoriju).

Nadzor motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat je pokazal, da se na slovenskem trgu ponujajo tovrstni proizvodi v velikem številu, vendar je le malo gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg povsem skladne proizvode. Prav tako je nadzor oglaševanja preko spleta pokazal, da so nekateri subjekti neupravičeno oglaševali prodajo teh proizvodov, saj jih sami dejansko niso proizvajali. V vseh teh primerih so po opravljenih nadzorih subjekti s takšnim oglaševanjem prenehali.

Tržni inšpektorat RS je tako v letu 2013 že drugič zaporedoma preverjal skladnost motoriziranih dvoriščnih vrat. Ugotovljeno je bilo, da so številni proizvajalci teh proizvodov po opravljenih nadzorih tržni inšpektorjev v primernem času uredili tehnično dokumentacijo, opravili predvidene tipske preskuse in motorizirana dvoriščna vrata označili v skladu z veljavnimi predpisi. Tržni inšpektorat RS bo tudi v prihodnje spremljal tovrstno področje in preverjal skladnost motoriziranih drsnih (dvoriščnih) vrat, ter po potrebi opravljal tudi vodene nadzore na tem področju.

4.3.5.2. [Kotli za gretje z avtomatskim polnjenjem pelet z imensko močjo do 500 kW](#)

Tržni inšpektorat RS je v oktobru in novembru opravil nadzor skladnosti kotlov za gretje vode z nazivno močjo do 500 kW, oskrbovanih z avtomatskim polnjenjem lesne bio mase-peletov na slovenskem trgu (v nadaljevanju kotli za gretje vode). Nadzor je zajemal prodajalce, distributerje, uvoznike in slovenske proizvajalce kotlov.

Pravno podlago za izvedbo nadzora kotlov za gretje vode so v času nadzora omogočali naslednji predpisi: Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnik o varnosti strojev, Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o varnosti strojev, Pravilnik o elektromagnetni združljivosti, Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o elektromagnetni združljivosti, Zakon o varstvu potrošnikov,

Predmet nadzora so bili kotli za gretje vode, ki so namenjeni za ogrevanje prostorov s pomočjo centralne kurjave, prenosnik toplote pa je voda in so imeli prigraden peletni gorilnik in dozirni sistem za dovod peletov.

Inšpektorji so v postopku nadzora skladnosti kotlov za gretje vode pri trgovcih na drobno preverjali: navodila za uporabo, vgradnjo in vzdrževanje, ES izjave o skladnosti na podlagi Pravilnika o varnosti strojev (direktive o strojih) in Pravilnika o elektromagnetni združljivosti (EMC), napisne ploščice in oznake na kotlu, prisotnost oznake skladnosti CE, garancijske liste, če bodo le-ti izdani na podlagi prostovoljne garancije.

Pri svojem delu so uporabljali v naprej pripravljene kontrolne liste. V primeru ugotovljenih neskladnosti so se nadzori nadaljevali pri distributerjih ali uvoznikih in slovenskih proizvajalcih, kjer so inšpektorji preverjali tudi tehnično dokumentacijo v skladu s točko A Priloge 7 Pravilnika o varnosti strojev.

V nadzoru je bilo pregledano skupno 35 gospodarskih subjektov, od tega je bilo ugotovljeno, da 7 gospodarskih subjektov v času inšpekcijskega pregleda ni tržilo kotlov za gretje vode. Tako so inšpektorji opravili predvidene preglede pri 28 gospodarskih subjektih, pri katerih so pregledali 29 različnih tipov kotlov za gretje.

Na podlagi opravljenih nadzorov so inšpektorji največkrat ugotovili, da zavezanci tržijo nepopolno označene kotle za gretje, prav tako prilagajo potrošnikom nepopolno spremno dokumentacijo (navodila za uporabo, ES izjave o skladnosti, garancijske liste, ki ne vsebujejo vseh zahtevanih informacij predpisanih v 16. členu Zakona o varstvu potrošnikov).

Pri nadzorih je bilo tudi ugotovljeno, da se na trgu še vedno tržijo tipi kotlov za gretje, ki so bili izdelani še pred uveljavitvijo harmoniziranega standarda SIST EN 303-5:2012 (v letu 2012) in tako v teh primerih takšnim kotlom za gretje niso prepovedovali trženja, so pa prodajalce seznanili z dejstvom, da morajo biti vsi kotli za gretje, ki so izdelani po 01.01.2013 izpolnjevati zahteve o skladnosti v skladu s pravilnikom o varnosti strojev oziroma direktive o strojih, katere pa bodo proizvajalci najlažje izpolnili, če bodo pri sami proizvodnji izpolnili zahteve harmoniziranega standarda SIST EN 303-5:2012, ki je v celoti nadomestil predhodni standard (EN 303-5:1999), na katerega se proizvajalci še vedno sklicujejo.

Tržni inšpektorji so tako skupno pri svojih nadzorih zaradi ugotovljenih neskladnosti kotlov za gretje izrekli 9 opozoril ZIN, izdali 1 upravno odločbo o prepovedi trženja kotla za gretje in podali 3 zahteve po odpravi ugotovljenih neskladnosti v skladu z določili prvega odstavka 16. člena Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti. Na podlagi določil Zakona o prekrških pa je bilo izrečenih 12 opozoril ZP-1.

Tržni inšpektorat RS je nadzor kotlov za gretje vode v letu 2013 opravil prvič. Nadzor skladnosti kotlov za gretje pa je pokazal, da je na trgu večje število neskladnih kotlov za gretje vode, kar je v večini primerov pogojeno z neprimernim poznavanjem zakonodaje proizvajalcev in vseh ostalih subjektov, ki sodelujejo v dobavni verigi do potrošnika. Zato bo tovrstne nadzore v prihodnosti še ponovil.

4.3.5.3. [Kolesa z električnim pomožnim pogonom](#)

Sama motorna in tudi električna kolesa se uvrščajo med motorna vozila, katerih zahteve določa Pravilnik o ES-homologaciji dvo- in trikolesnih motornih vozil. Omenjeni pravilnik v 3. členu določa, da zahteve pravilnika ne veljajo za kolesa s pedali, opremljena s pomožnim električnim motorjem z največjo trajno nazivno močjo 0,25 kW, katerega moč se progresivno zmanjšuje in končno prekine, ko vozilo doseže hitrost 25 km/h ali prej, če voznik preneha poganjati pedala. Zaradi navedenega se koles z električnim pomožnim pogonom (v nadaljevanju: EPAC (electrical power assisted cycles)) prištevajo med stroje, ki morajo izpolnjevati bistvene zahteve iz Pravilnika o varnosti strojev. Zahteve za EPAC kolesa ureja tudi evropski standard EN 15194:2009+A1:2011 (Cycles - Electrical power assisted cycles - EPAC Bicycles, ki ga je Slovenski inštitut za standardizacijo sprejel leta 2012 kot SIST EN 15194:2009+A1:2012. Po točki 1.7.3 Priloge 1 Pravilnika o varnosti strojev mora biti vsak stroj in zato tudi EPAC kolo vidno, čitljivo in neizbrisljivo označen vsaj z oznako stroja, CE oznako, tipom, serijsko številko, če obstoja in letom izdelave, to je leto končanja proizvodnega procesa.

Prav tako morajo biti zapisane tudi informacije, ki so pomembne za EPAC kolesa predvsem z vidika varne uporabe. Po standardu SIST EN 15194 mora biti na vsakem EPAC kolesu navedena največja hitrost, pri kateri se prekine električni pogon, največjo trajna nazivna moč ter da gre za EPAC kolo. Primer napisa informacij:

EPAC 25 km/h 250 W

K EPAC kolesom morajo biti priložena navodila za uporabo, ki morajo biti poleg klasičnih navodil za uporabo običajnega kolesa navedene še specifične zahteve pri uporabi EPAC v zvezi z konceptom in opisom električnega pogona, priporočilo za pranje EPAC koles, kontrola pomembnih delov in nasveti, specifična EPAC priporočila za uporabo, specifična EPAC opozorila in priporočila za polnjenje baterije in tudi uporaba ustreznega polnilca.

V mesecu aprilu in maju so tržni inšpektorji opravili nadzor pri prodajalcih EPAC koles. Skupno je bilo opravljenih 38 pregledov, od tega 21 v prodajalnah, ki so ponujali tudi EPAC kolesa ter 17 pri prodajalcih navadnih koles. Pregledanih je bilo 30 EPAC koles in 57 navadnih koles. Pri 6 EPAC kolesih so bila navodila za uporabo in garancijski listi nepopolni, pri 14 pa nepopolni zahtevani napisi na EPAC kolesih. V 4 primerih so bile izjave o skladnosti pomanjkljive oziroma niso bile prevedene v slovenski jezik, 1 kolo pa jo ni imelo. Inšpektorji so prodajalcem tako izrekli 20 opozoril ZIN ter 15 opozoril ZP-1. V 3 primerih so bili izrečeni opomini. Trije prodajalci so v času inšpekcijskega pregleda EPAC kolesa kot neskladna umaknili iz prodaje in jih vrnili distributerju.

Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da pri prvem nadzoru EPAC električnih koles na slovenskem trgu ni bilo ugotovljenih večjih nepravilnosti. Zaradi ekološke osveščenosti potrošnikov se pričakuje, da se bo ponudba EPAC koles v prihodnje še povečevala, zato bo tudi v prihodnjih letih načrtoval nadzor nad EPAC kolesi.

4.3.5.4. [Snežne freze](#)

Tržni inšpektorat RS je v mesecu novembru in decembru 2013 izvedel administrativni nadzor skladnosti strojev - snežnih frez na slovenskem trgu.

Pravna podlaga za inšpekcijski nadzor je bila v času nadzora prvenstveno v Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in na njegovi osnovi sprejeti predpisi: Pravilniki o varnosti strojev, Pravilnik o emisiji hrupa strojev, ki se uporabljajo na

prostem, Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC), Pravilnik o emisiji plinastih onesnaževal in delcev iz motorjev z notranjim zgorevanjem, namenjenih za vgradnjo v necestne premične stroje. Pri nadzoru v prodaji na drobno so bile upoštevane tudi določbe Zakona o varstvu potrošnikov.

Inšpektorji so nadzor izvedli najprej v prodaji na drobno in pri tem s pomočjo kontrolnega lista pregledovali:

- označevanje stroja glede na določbe vseh relevantnih predpisov, označevanje stroja je bilo kontrolirano tudi v povezavi z določbami ISO 8437;
- zagotavljanje ES izjave o skladnosti v sklopu navodil oziroma kot spremna dokumentacija pri strojih v prometu glede na določila predpisov za stroje, glede Pravilnika o elektromagnetni združljivosti (EMC) in emisije hrupa;
- zagotavljanje navodil glede na določbe pravilnika o varnosti strojev;
- zagotavljanje garancijskih listov v vsebini, kot je določena v 16. členu Zakona o varstvu potrošnikov.

Skupno so inšpektorji v prodaji na drobno izvedli 30 pregledov. V 10 pregledih je bilo ugotovljeno, da pri kontroliranih subjektih snežnih frez ni bilo v ponudbi. V prodaji na drobno je bilo kontroliranih 26 snežnih frez.

Še dodatno je bilo pregledanih 11 frez v 8 pregledih pri distributerjih.

Kar v 7 primerih se je v prodaji na drobno po opozorjenih nepravilnosti proizvede prostovoljno umaknilo iz prodaje. V 6 primerih se je s strani zavezancev prostovoljno odpravilo nepravilnosti.

Najbolj pogosto ugotovljena nepravilnost je bila povezana z določbami 7. člena Pravilnika o emisiji plinastih onesnaževal in delcev iz motorjev z notranjim zgorevanjem, namenjenih za vgradnjo v necestne premične stroje oziroma tozadevne direktive 97/68/ES, spremenjene z: 2002/88/ES, 2004/26/ES, 2010/26/EU, 2012/46/EU. Motorji in s tem stroji niso bili ustrezno (pravilno, vidno, na dostopnem mestu, trajno) označevani. Takšne nepravilnosti so bile že v prodaji na drobno ugotovljene (od 26 kontroliranih frez) v 11 primerih.

Prav tako pogosta nepravilnost je bila v označevanju strojev z opozorili v slovenskem jeziku. Pri tem je Tržni inšpektorat RS v tem nadzoru zavzel stališče, da se razen opozorila na nepravilnost zaradi odstopanja od določb točke 1.7.2 v Prilogi 1 Pravilnika o varnosti strojev v povezavi z določbami 2., 33. in 34. člena Zakona o varstvu potrošnikov ne stopnjuje ukrepanja v vseh primerih, ko so opozorila s piktogrami in tekstom v tujem jeziku ustrezno predstavljena in pojasnjena v slovenskem jeziku v navodilih.

Poleg zgoraj navedenih nepravilnosti so inšpektorji ugotovili še nepravilnosti:

- zaradi neskladnosti v ES izjavah o skladnosti: vsebina ni v celoti v predpisani vsebini (pogoste neskladnosti: odsotnost podatka o osebi za sestavljanje tehnične dokumentacije, odsotnost podatkov o izmerjeni in zajamčeni moči zvočnega tlaka in tozadevnega postopka zagotavljanja skladnosti, identifikacija listine ...),
- zaradi odsotnosti posameznih opozoril na stroju ali v navodilih,
- zaradi nepopolnega navajanja proizvajalca z naslovom, tako v izjavi o skladnosti kot tudi v navodilih,
- zaradi neskladnosti v navajanju in pojasnjevanju označevanja strojev v navodilih,
- zaradi pomanjkljivosti v navajanju podatkov o hrupu in vibracijah v navodilih, ipd.

V posameznih primerih se je vsebina navodil pri distributerjih podrobneje kontrolirala glede na zahteve v ISO 8437 (Varnostna navodila za snežne freze po točkah A.2 do A.4

Priloge A ISO 8437) in inšpektorji pri tem niso ugotovili večjih nepravilnosti. Prav tako so v izbranih primerih inšpektorji vizualno, po metodi pregledovanja na preskok, kontrolirali na stroju tudi splošne zahteve za obvladovanje nadzora stroja (po točki 2.1 ISO 8437) in tudi pri tem niso ugotovili neskladnosti.

Po opravljenih pregledih v prodaji na drobno so inšpektorji svoje ugotovitve zbrali in posredovali inšpektorjem na območne enote tam, kjer imajo sedež subjekti, ki so kot prvi v distribucijski verigi omogočili dostopnost kontroliranih strojev na trgu v Sloveniji.

Tako se je pri takšnih subjektih izvedlo 8 pregledov in še dodatno pregledalo 11 strojev.

Na podlagi navedenih ugotovitev so inšpektorji v upravnem delu postopka nadzora izdali 11 opozoril ZIN v povezavi z določbami Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, v 7 primerih je zavezanec pri pregledu prostovoljno sprejel odločitev o umiku proizvoda iz prodaje, v 10 primerih se je s strani zavezancev prostovoljno pristopilo k odpravljanju nepravilnosti in pomanjkljivosti. Po Zakonu o prekrških so inšpektorji izdali 11 opozoril ZP-1 in 1 opomin.

Zgoraj predstavljene ugotovitve pri nadzoru tovrstnih strojev z motorji z notranjim zgorevanjem bodo analizirane in skupaj z ugotovitvami v nadzoru drugih vrst strojev upoštevane pri načrtovanju in izvajanja nadzora strojev v prihodnje.

4.3.5.5. Vzorčenje strojev

Analize in preizkušanje strojev so bile v letu 2013 izvedene za tri skupine strojev: cepilnike drv za hišno rabo, električno ročno orodje in nahrbtne motorne škropilnice.

Analize so bile opravljene z namenom ugotavljanja varnosti in skladnosti strojev na podlagi določil Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti. Analize za cepilnike drv za hišno rabo, električno ročno orodje in nahrbtne motorne škropilnice je opravil Slovenski institut za kakovost in meroslovje SIQ iz Ljubljane. Po končanih analizah je preizkuševalni laboratorij izdal poročila ter opravil oceno skladnosti strojev.

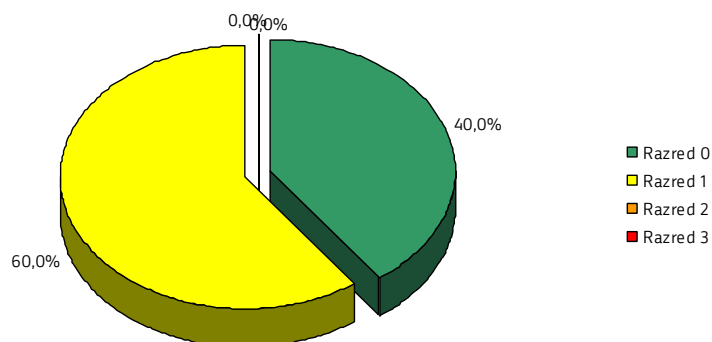
Skupno je bilo tako poslano na analize 10 strojev, od tega 2 cepilnika drv za hišno rabo, 6 električnih orodij in 2 nahrbtni motorni škropilnici.

Proizvodi, preizkušeni glede varnostnih zahtev, ki jih vsebujejo predpisi in tehnični standardi, se glede na rezultate preizkušanja razvrščajo v štiri razrede:

- Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti oziroma neskladnosti ne vplivajo na varnost,
- Razred 1: neskladen proizvod - neskladnosti vplivajo na varnost,
- Razred 2: neskladen proizvod - nevaren: neskladnosti ogrožajo varnost,
- Razred 3: neskladen proizvod - zelo nevaren: neposredna nevarnost.

Rezultati analiz za 10 strojev so razvrščeni v naslednje razrede glede na izdelane ocene tveganja in glede na zahteve Pravilnika o varnosti strojev:

- Razred 0: 4 stroji: skobeljnik, vibracijsko vrtalnik, verižna žaga in udarno kladivo,
- Razred 1: 6 strojev: krožna žaga, kotni brusilnik, 2 cepilnika drv za hišno rabo, 2 nahrbtni motorni škropilnici,
- Razred 2: ni bil uvrščen noben proizvod,
- Razred 3: ni bil uvrščen noben proizvod.

Slika 20: Rezultat preizkušanja skladnosti strojev

Analize strojev v letu 2013 so pokazale, da je še vedno relativno veliko strojev na trgu, ki so administrativno neskladni, kar pomeni, da njihova neskladnost lahko vpliva na varnost uporabnika. Vsi postopki so bili vodeni v skladu z veljavnimi predpisi, kar pomeni, da so v primerih neskladnosti inšpektorji na podlagi Uredbe (ES) 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta obveščali tudi proizvajalce strojev, ki so se primerno odzvali ter sodelovali pri odpravljanju ugotovljenih nepravilnosti. Slovenski distributerji so prostovoljno umaknili neskladne stroje s trga tako, da uporaba ostrejših ukrepov ni bila potrebna. Vsi podatki o vzorčenih strojih so vneseni tudi v mednarodni sistem ICSMS., Za oba vzorčena cepilnika lesa, pa sta bila postopka preko tega sistema odstopljena nemškemu nadzornemu organu, ki bodo pri nemških proizvajalcih teh strojev na podlagi ugotovitev testnih poročil ta postopka tudi zaključili in tako zagotovili skladnost teh strojev na trgih EU ali pa prepovedali nadaljnjo proizvodnjo teh strojev in izvedli ustrezne umike z nemškega trga.

Tržni inšpektorat RS je na področju strojev v letu 2013 skupno izdal 1 upravno odločbo, 57 opozoril ZIN, 44 opozoril ZP-1 in 5 opominov.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS na področju strojev opravil dva planirana in dva neplanirana nadzora strojev. Tako sta bila neplanirano izvedena nadzora kotlov za gretje vode z avtomatskim polnjenjem pelet in snežnih frez. Planiran nadzor zajeralnih žag pa je prenesen v nadzor za leto 2014.

Opravljen je bil tudi planiran nadzor skladnosti strojev na podlagi analiz, katere je izvedel akreditiran laboratorij za področje strojev. Pridobljeni rezultati so pokazali, da se število neskladnih strojev zmanjšuje, vendar so različne konstrukcijske neskladnosti različnih tipov strojev še vedno prisotne, zato je potreben stalen nadzor na tem področju tudi v prihodnje.

Nadzore strojev opravljajo tržni inšpektorji, ki so usposobljeni za tehnični nadzor na trgu. Pred vsakim nadzorom se organizira tudi izpopolnjevanje, ki ga vodi nosilec področja strojev na sedežu inšpektorata in ki je hkrati tudi koordinator takšnih skupnih nadzorov. Cilj Tržnega inšpektorata RS je, da so na trgu skladni stroji, za kar si tržni inšpektorji s svojim delom nenehno prizadevajo.

4.3.6. Osebna varovalna oprema

Tržni inšpektorat RS je skladno s planom dela v letu 2013 izvajal inšpekcijski nadzor zagotavljanja skladnosti osebne varovalne opreme z veljavno tehnično zakonodajo. Z nadzori se je pričelo najprej pri zadnjem distributerju v dobavni verigi po sistemu administrativne oblike inšpekcijskega nadzora in tudi z metodo naključno odvzetih

primerkov proizvodov za potrebe tehničnih preizkusov. Predmet nadzora so bili proizvodi osebne varovalne opreme namenjenim potrošnikom za zaščito pri športnih aktivnostih, pri domačih delovnih opravilih ter pri poklicnih dejavnostih.

Pravna podlaga izvajanja inšpekcijskih nadzorov je Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, ki ureja pogoje dajanja proizvodov na trg, tehnične zahteve za proizvode, postopke ugotavljanja skladnosti ter njihove dostopnosti na trgu Slovenije. Proizvodi osebne varovalne opreme morajo pred dajanjem na trg izpolnjevati predpisane postopke ugotavljanja skladnosti med katere spada usklajenost z ustreznimi osnovnimi varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami, zagotavljanjem tehničnih listin, označevanje z oznako CE in identifikacijskimi oznakami na proizvodu ter zagotavljanja navodil za uporabo v slovenskem jeziku. Pogoje, pod katerimi se lahko daje osebna varovalna oprema v promet in uporabo, določa Pravilnik o osebni varovalni opremi, s katerim je v pravni red Slovenije vključno z njenimi spremembami prenesena Direktiva Sveta 89/686/EGS z dne 21.12.1989 o osebni varovalni opremi.

4.3.6.1. Osebna varovalna oprema za kolesarje in uporabnike roln in kotalk

Planirano administrativno obliko inšpekcijskega nadzora osebne varovalne opreme so tržni inšpektorji izvajali pri opremi namenjeni zaščiti glave, zapestja, dlani, kolena in komolca za kolesarje in za športe na kolesčkih pri zadnjem distributerju v prodajni verigi, to je v prodajalnah na drobno, specializiranih prodajalnah ter tudi pri proizvajalcih in uvoznikih v Sloveniji.

Tržni inšpektorji so izvajali nadzor po določitih Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnika o osebni varovalni opremi in Seznama harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi. Inšpektorji so nadzirali osebno varovalno opremo izdelano po SIST EN 1078:1998 in SIST EN 1078:1998/A1:2006 Čelade za kolesarje in uporabnike roln in kotalk ter po SIST EN 14120:2003+A1:2007 Varovalna obleka - Ščitniki, zapestja, dlani, kolena in komolca za uporabnike opreme za športe na kolesčkih, Zahteve in preskusne metode. Pri nadzoru se je preverjalo ali so na proizvodu zagotovljene ustrezne identifikacijske oznake kot oznaka CE, številka standarda, proizvajalca, uvoznika ali dobavitelja, modela, namembnosti, velikosti, piktograma in simbolov za nego (ščitniki) in opozorila (na čeladi) ter tudi vsebino navodila za uporabo v slovenskem jeziku in identičnosti tega v tujem jeziku, oznake na embalaži. Z nadzorom se je nadaljevali pri prvem distributerju, proizvajalcu oziroma uvozniku in poleg navedenih oznak in listin kontroliralo tudi vsebino ES izjave o skladnosti ter tudi ES certifikat o pregledu tipa.

Tržni inšpektorji so opravili 81 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 188 modelov varovalne opreme od tega 174 čelad za kolesarje in uporabnike roln in kotalk ter 14 modelov ščitnikov zapestja, dlani, kolena in komolca za uporabnike športov na kolesčkih. Pri kontroli identifikacijskih oznak na proizvodih in pripadajočih listinah je bilo največ nepravilnosti ugotovljenih pri zagotavljanju skladnosti navodil v slovenskem jeziku s proizvajalčevim (v tujem jeziku), odsotnost le-tega v slovenskem jeziku (32%) in glede nepopolnih oznak v slovenskem jeziku v notranjosti čelade (20%). Pri vseh pregledanih tipih ščitnikov telesa pa je bilo ugotovljeno, da so le-ta vsebinsko neustrezna oziroma le-teh ni bilo priloženih. Zaradi ugotovljenih neskladnosti so zadnji distributerji v prodajni verigi do odprave neskladnosti izvedli 24 prostovoljnih ukrepov umika neskladnih proizvodov iz prometa.

Tržni inšpektorji so zaradi ugotovljenih kršitev določil Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti kršitelje upravno in prekrškovno ukrepali in izrekli: 1 odločbo o omejitvi prometa po 7. alineji drugega odstavka 15. člena Zakona o tehničnih

zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 3 odločbe po 9. alineji prvega odstavka 72. člena Zakona o varstvu potrošnikov, 35 opozoril ZP-1, 3 opomine in 4 odločbe z izrekom globe.

4.3.6.2. Osebna varovalna oprema za varovanje pred padci z višine

Koordinirano administrativno obliko inšpekcijskega nadzora izpolnjevanja zahtev skladnosti je tržni inšpektorat RS izvajal pri osebni varovalni opremi za zaščito pred padci z višine za uporabo v plezanju, kot so zatiči, pasovi in alpinistične čelade, izdelane po standardih: SIST EN 12270:2000 Gorniška oprema - Zatiči - Varnostne zahteve in preskusne metode; SIST EN 12277:2007 Gorniška oprema - Pasovi - Varnostne zahteve in preskusne metode; SIST EN 12492:2000 Alpinistična oprema - alpinistične čelade - varnostne zahteve in preskusne metode; SIST EN 12492:2012 Alpinistična oprema - Alpinistične čelade - Varnostne zahteve in preskusne metode. Osebna varovalna oprema za zaščito pred padci z višine je uvrščena v III certifikacijsko kategorijo in mora izpolnjevati zahteve skladnosti po določilih Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti ter Pravilnika o osebni varovalni opremi.

Tržni inšpektorji so na nadzoru preverjali ali so na proizvodu zagotovljene ustrezne identifikacijske oznake skladnosti CE, standarda, proizvajalca, uvoznika ali dobavitelja, ustreznosti sile v kN, tip/modela, velikosti, piktogram in oznake proizvodnje in tudi vsebino navodila za uporabo v slovenskem jeziku in identičnosti tega v tujem jeziku ter pri prvem distributerju, proizvajalcu oziroma uvozniku v RS preverjali vsebino ES izjave o skladnosti in ES certifikat o pregledu tipa.

Opravljenih je bilo 34 inšpekcijskih pregledov ter pregledanih 23 modelov alpinističnih čelad, 11 modelov zatičev in 11 modelov varovalnih pasov. Največ neskladnosti je bilo ugotovljeno pri navodilih za uporabo v slovenskem jeziku (v primerjavi s proizvajalčevimi), ki so bila priložena alpinističnim čeladam. Zaradi odsotnosti podatkov sta prva distributerja do odprave neskladnosti izvedla 2 prostovoljna umika.

Tržni inšpektorji so zaradi ugotovljenih kršiteljev upravno in prekrškovno ukrepali in izrekli: 7 opozoril ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 7 opozoril ZP-1 ter izdali 1 odločbo z izrekom globe.

4.3.6.3. Osebna varovalna oprema za zaščito pred utopitvijo

Tržni inšpektorat RS je na podlagi letnega plana dela v mesecu maju in juniju na trgu izvedel administrativno obliko inšpekcijskega nadzora osebnih plavajočih pripomočkov, namenjeni zaščiti pred utopitvami, kot so rešilni jopiči stopnje 100N, 150N in 275N ter vzgonska pomagala stopnje 50N izdelanih po standardih: SIST EN ISO 12402-2:2006 Osebni plavajoči pripomočki - 2. del: Rešilni jopiči, zahteve za stopnjo 275 - Varnostne zahteve(ISO 12402-2:2006), SIST EN ISO 12402-3:2006, Osebni plavajoči pripomočki - 3. del: Rešilni jopiči, zahteve za stopnjo 150 - Varnostne zahteve(ISO 12402-3:2006), SIST EN ISO 12402-3:2006/A1:2010 Dopolnilo A1:2010 k standardu SIST EN ISO 12402-3:2006 (ISO 12402-3:2006/Amd 1:2010), SIST EN ISO 12402-4:2006 Osebni plavajoči pripomočki - 4. del: Rešilni jopiči, zahteve za stopnjo 100 - Varnostne zahteve (ISO 12402-4:2006) in SIST EN ISO 12402-5:2006 Osebni plavajoči pripomočki - 5. del: Vzgonska pomagala (stopnja 50) - Varnostne zahteve (ISO 12402-5:2006).

Inšpektorji so pri na nadzoru preverjali: oznako CE, številko standarda, blagovno znamko, oznako razreda stopnje 50N, 100N, 150N ali 275N, piktogram, opozorilo in navodilo za uporabo v slovenskem jeziku identično s proizvajalčevim v tujem jeziku ter vsebino ES izjave o skladnosti in ES certifikat o pregledu tipa. Opravili so 34 inšpekcijskih pregledov in pregledali 53 modelov osebnih plavajočih pripomočkov, od tega 21 vzgonskih pomagala in

32 rešilnih jopičev. Zaradi odsotnosti listin oziroma oznak v slovenskem jeziku je bilo do odprave neskladnosti izvedenih 5 prostovoljnih ukrepov umika proizvodov iz prometa. V 2 primerih je bila ugotovljena kršitev določil Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami. Inšpektorji so zaradi neskladnosti izrekli 14 opozoril ZIN in 9 opozoril ZP-1.

4.3.6.4. Osebna varovalna oprema za zaščito pri konjeniških aktivnostih

Tržni inšpektorat RS je v juliju in avgustu izvedel administrativno obliko inšpekcijskega nadzora skladnosti osebne varovalne opreme za zaščito pri konjeniških aktivnostih zadnjem distributerju v dobavni verigi in uvozniku v Slovenijo na podlagi Zakona o varstvu potrošnikov, Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnika o osebni varovalni opremi in Seznama harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi. Tržni inšpektorji so preverjali izpolnjevanje zahtev skladnosti, določene v 7. členu Pravilnika o osebni varovalni opremi za zaščito pri konjeniških aktivnostih, izdelano po SIST EN 1384:2012 (EN 1384:2012) Čelade za konjeniške aktivnosti, po SIST EN 13158:2009 (EN 13158:2009) Varovalna obleka - Varovalni jopiči, ščitniki telesa in ramen za uporabo v konjeništvu za jahače, voznike vpreg in vse, ki delajo s konji - Zahteve in preskusne metode izdelane. Opravili so 20 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 31 modelov opreme za konjeniške aktivnosti. Zaradi ugotovljenih odsotnosti opozoril v slovenskem jeziku v notranjosti konjeniških čelad (od tega 1 otroška čelada) ter odsotnosti oziroma pomanjkljivih navodil uporabo v slovenskem jeziku in ES izjave skladnosti (spletna prodaja) je bilo do odprave neskladnosti izvedenih 6 prostovoljnih umikov varovalne opreme. Kršiteljem so tržni inšpektorji izrekli 12 opozoril ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 6 opozoril ZP-1 in 1 opomin.

4.3.6.5. Preskušanje osebne varovalne opreme za zaščito glave in rok

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 izvajal nadzor skladnosti osebne varovalne opreme, kot so čelade za alpske smučarje in deskarje na snegu, čelade za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk ter varovalne rokavice za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi, katere morajo ustrezati zahtevam Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in Pravilnika o osebni varovalni opremi.

Za potrebe preizkušanj so bili pri zadnjem distributerju, to je v prodajalnah na drobno, odvzeti po 6 primerkov čelad za alpske smučarje in deskarje na snegu izdelani po SIST EN 1077:2007 (v nadaljevanju: smučarske čelade), po 6 primerkov čelad za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk po SIST EN 1078:1998, SIST EN 1078:1998/A:2006, (v nadaljevanju: kolesarske čelade) in po 4 primerki parov varovalnih rokavic za zaščito pred mehanskimi tveganji po SIST EN 388:2003 v povezavi s SIST EN 420:2003+A1:2009, (v nadaljevanju: varovalne rokavice). Pri naključno izbranih proizvodih so tržni inšpektorji preverili skladnost identifikacijskih oznak na proizvodu, priložena navodila za uporabo, poreklo, prodajno ceno, dvom o pravilni izdelavi, domnevno slabši vizualni izgled materiala, širina trakov, sponke, nizka cena in trajnost oznak.

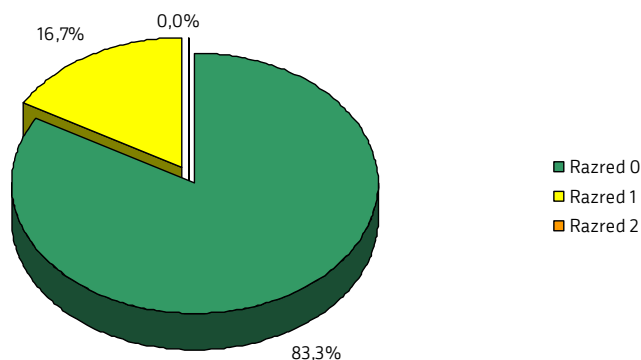
Po izvedbi analiz se je preizkušene opremo uvrstilo v tri razrede in sicer:

- Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti v okviru izvedenih pregledov in preskušanj;
- Razred 1: neskladen proizvod - administrativna neskladnost;
- Razred 2: neskladen proizvod - tehnična neskladnost.

Skupno je bilo opravljenih 16 inšpekcijskih pregledov in odvzetih 16 vzorcev, kjer je bilo ugotovljeno naslednje:

a) Čelade za alpske smučarje in deskarje na snegu:

- Razred 0: 5 čelad,
- Razred 1: 1 čelada,
- Razred 2: ni bil ugotovljen pri nobenem tovrstnem proizvodu.

Slika 21: Rezultat preizkušanja skladnosti čelad za alpske smučarje in deskarje na snegu

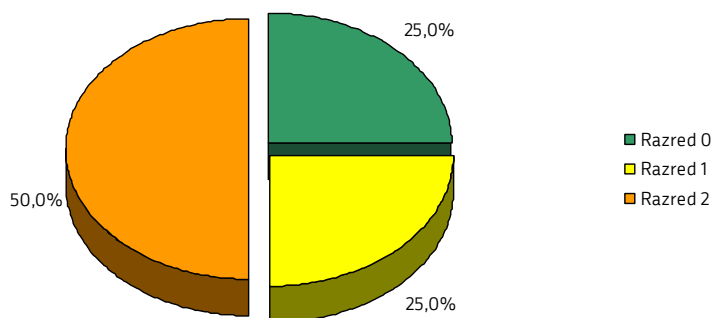
b) Čelade za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk:

- Razred 0: 1 čelada,
- Razred 1: 5 čelad,
- Razred 2: ni bil ugotovljen pri nobenem izmed preizkušenih proizvodih.

Slika 22: Rezultat preizkušanja skladnosti čelad za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk

c) Varovalne rokavice za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi:

- Razred 0: 1 varovalne rokavice,
- Razred 1: 1 varovalne rokavice,
- Razred 2: 2 varovalnih rokavic.

Slika 23: Rezultat preizkušanja skladnosti varovalnih rokavic za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi

Iz ugotovitev preizkušanj izhaja, da pri smučarskih in kolesarskih čeladah največje neskladnosti predstavljajo administrativne neskladnosti, to so odsotnosti oznak na etiketi s podatki v notranjosti čelade v slovenskem jeziku. Pri varovalnih rokavicah pa gre za 50% tehnično neskladnost glede odpornosti na trganje in prebadanje v povezavi z nepravilno označenostjo. Zaradi administrativnih neskladnosti so prvi distributerji po prejemu poročil napake takoj odpravili. Varovalne rokavice z ugotovljenimi tehničnimi neskladnostmi so prvi distributerji prostovoljno umaknili iz prodaje. Distributerja v Sloveniji sta vse

neskladne rokavice po ugotovitvi testiranj vrnila dobavitelju ter o neskladnosti obvestila kupce v svojih poslovalnicah. Zaradi neskladnosti preizkušene osebne varovalne opreme so tržni inšpektorji zoper kršitelje ukrepali in izrekli 8 opozoril ZP-1 in izvedli 11 vnosov podatkov v aplikacijo ICSMS. Objava podatkov o neskladnosti obeh nevarnih varovalnih rokavicah je bila objavljena tudi na spletni strani Tržnega inšpektorata RS.

Tržni inšpektorat RS je na področju planirane administrativne oblike inšpekcijskega nadzora osebne varovalne opreme, s postopki vzorčenj, prejetih prijav v letu 2013 skupno izvedel 185 inšpekcijskih pregledov in preveril 311 pregledov tipov varovalne opreme in ugotovil 22% administrativnih neskladnosti.

Akreditiranemu laboratoriju ZVD d.d. Ljubljana je oddal v preizkus 16 primerkov proizvodov za izvedbo vzorčenj osebne varovalne opreme in pri tem je bila ugotovljena 16% administrativna neskladnost pri smučarskih čeladah, 30% administrativna neskladnost pri kolesarskih čeladah in 50% tehnična neskladnost pri varovalnih rokavicah in celokupno 56% neskladnost s pravilnikom o osebni varovalni opremi.

Tržni inšpektorji so po ugotovljenih administrativnih in tehničnih neskladnostih kontroliranih proizvodov osebne varovalne opreme izdali 4 upravne odločbe, 33 opozoril ZIN, 146 opozoril ZP-1, 4 opomine, 5 odločb z izrekom globe, opravljenih pa je bilo tudi 35 prostovoljnih umikov in vrnitev proizvodov proizvajalcu ter izvedli 11 vnosov v podatkovno bazo ICSMS.

Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da je bila v letu 2013 še vedno ugotovljena prisotnost administrativne neskladnosti proizvodov osebne varovalne opreme, katere lahko vplivajo na varnost in zdravje uporabnika. Z izvedbo preizkusov skladnosti z metodo vzorčenj po sistemu naključno izbranih proizvodov varovalne opreme na trgu se je pri tem dodatno preverilo skladnost izpolnjevanja in zagotavljanja osnovnih varnostnih in zdravstvenih zahtev uporabnikov (odraslih in otrok) pri rekreativnih dejavnostih, domačih aktivnostih, delovnih procesih ipd in je bilo posebej pri varovalnih rokavicah za zaščito pred mehanskimi ugotovljena tehnična neskladnost zaradi katerih lahko pri uporabnikih povzroči poškodbe na delih roke.

Tržni inšpektorat RS tako ugotavlja, da so se v letu 2013 na trgu Slovenije poleg znanih uvoznikov pojavili tudi novi distributerji in uvozniki, ki dobavljajo proizvode s pomanjkljivimi ali odsotnimi identifikacijskimi oznakami in nepopolnimi navodili za uporabo v slovenskem jeziku. Pri izvedenih postopkih vzorčenj se je izkazalo, da višja cena proizvoda ne predstavlja večje skladnosti proizvoda z veljavnimi predpisi.

4.3.7. Plinske naprave

Tržni inšpektorat RS izvaja vsako leto nadzor plinskih naprav, odkar je bil leta 2000 sprejet Pravilnik o plinskih napravah, s katerim se je v slovensko tehnično zakonodajo implementirala takratna evropska direktiva novega pristopa Gas Appliance 90/396 EEC.

4.3.7.1. Nadzor plinskih naprav

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 opravil nadzor plinskih žarov s priklopom na jeklenko ter plinskih naprav na kartušo, ki se uporabljajo pri kampiranju za kuhanje ali razsvetljavo. Za nadzor teh naprav se je pripravilo kontrolne liste na podlagi zahtev standarda SIST EN 498, saj je bilo tudi preskušanje naprave pred izdajo certifikata izvedeno po tem standardu. Tako se je pri posamezni vrsti plinske naprave pregledalo

prisotnost CE oznake in zahtevanih napisov na napravi, opozoril na embalaži in napravi ter vsebino navodil za sestavo, uporabo in vzdrževanje ter ali so plinskim napravam priloženi garancijski listi. V kolikor plinske naprave niso imele CE oznake, navodil ali opozoril ter garancijskih listov v slovenskem jeziku, so inšpektorji omejili dostopnost neskladnih plinskih naprav na trgu do odprave pomanjkljivosti.

Skupno so inšpektorji pri 28 gospodarskih subjektih pregledali 78 plinskih naprav od tega 32 plinskih žarov in 46 plinskih naprav na kartušo. Brez navodila v slovenskem jeziku so bile 3 plinske naprave, 4 navodila pa so bila pomanjkljiva. Pri 16 napravah ni bilo slovenskih opozoril na napravi, v 1 primeru pa ni bilo slovenskih opozoril na embalaži plinske naprave, 3 opozorila pa so bila pomanjkljiva. Štiri naprave so imele neustrezno obliko CE oznake. Pri 2 napravah ni bil priložen garancijski list v slovenskem jeziku, pri 8 pa garancijski list ni imel predpisane vsebine. Dve izjavi o skladnosti nista vsebovali vseh elementov, ki jih določa standard. Zaradi navedenih nepravilnosti so inšpektorji izrekli 20 opozoril ZIN ter 13 opozoril ZP-1. Zaradi kršitev je bil izdan 1 opomin.

4.3.7.2. Nadzor plinskih premičnih peči

Nadzor premičnih plinskih peči je potekal pri zavezancih sočasno s kontrolo peči, ki za gorivo uporabljajo pelete. Podrobnejše zahteve za premične plinske peči določa standard SIST EN 449. Na podlagi zahtev tega standarda se je za nadzor premičnih plinskih peči pripravilo kontrolne liste, ki so olajšali kontrolo izpolnjevanja zahtev pri nadzoru.

Na podlagi izvedenih pregledov se ugotavlja, da je na slovenskem trgu zelo malo premičnih plinskih peči. Skupno so inšpektorji pri 36 gospodarskih subjektih našli in pregledali le 8 premičnih plinskih peči. Ena plinska peč ni imela opozorila na napravi, da se le-te ne sme uporabljati v počitniški prikolici, pri eni peči na embalaži peči ni bilo navedbe kategorije naprave, pri eni plinski peči pa ni bilo slovenskih opozoril na napravi in embalaži.

Zaradi navedenih nepravilnosti so inšpektorji izrekli 3 opozorila ZIN ter 3 opozorila ZP-1. S tem nadzorom peči so se potrdila predvidevanja in ugotovitve iz predhodnih nadzorov, da se na slovenskem trgu trži zelo malo premičnih plinskih peči, ki bi jih občani uporabljali za ogrevanje posameznih prostorov, saj je utekočinjen naftni plin relativno drag.

Število ugotovljenih nepravilnosti pri plinskih napravah se kljub vsakoletnim nadzorom ne zmanjšuje bistveno, zato se bo nadzor plinskih naprav izvajal tudi v prihodnjem letu.

4.3.7.3. Vzorčenje plinskih naprav

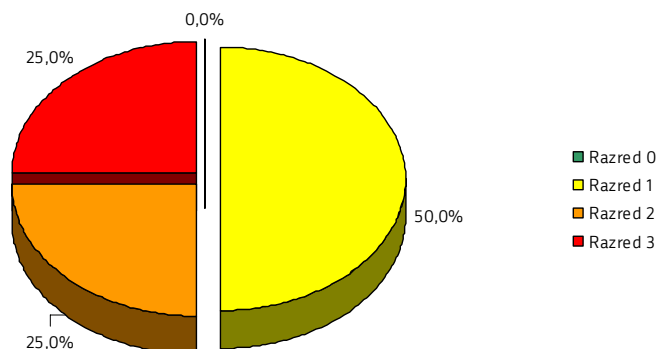
V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS za namen ugotavljanja dejanske skladnosti plinskih naprav vzorčil 4 plinske naprave. Med vzorčenimi proizvodi so bili samo plinski žari za zunanjo uporabo, ki so se v preteklih letih pri vzorčenju pokazali kot najbolj neskladni. Vzorce proizvode je Tržni inšpektorat RS predal v preizkušanje pooblaščenemu laboratoriju.

Proizvodi, preizkušeni glede varnostnih zahtev, ki jih vsebujejo predpisi in tehnični standardi, se glede na rezultate preizkušanja razvrščajo v štiri razrede:

- Razred 0: ni ugotovljenih neskladnosti oziroma neskladnosti ne vplivajo na varnost,
- Razred 1: neskladen proizvod - neskladnosti vplivajo na varnost,
- Razred 2: neskladen proizvod - nevaren: neskladnosti ogrožajo varnost,
- Razred 3: neskladen proizvod - zelo nevaren: neposredna nevarnost.

Plinske naprave so se glede na rezultate preizkušanja razvrstile v naslednje razrede:

- Razred 0: ni bil uvrščen noben proizvod,
- Razred 1: 2 proizvoda,
- Razred 2: 1 proizvod,
- Razred 3: 1 proizvod.

Slika 24: Rezultat preizkušanja skladnosti plinskih naprav

Ugotovitve preizkušanj vzorčenih proizvodov v akreditiranem laboratoriju, kjer se je preverjala in ugotavljala skladnost plinskih naprav s harmoniziranimi standardi, so pokazale, da sta bila 2 odvzeta vzorca neskladna (manjša neskladnost, ki lahko vpliva na varnost - razred 1), pri 1 plinskem žaru je bila ugotovljena neskladnost, ki ogroža varnost (razred 2) saj so manjkala pomembna opozorila na napravi in embalaži ter v navodilih, medtem ko je bil 1 plinski žar spoznan kot nevaren pri uporabi (razred 3), ker se je ročaj pokrova žara preveč segrel in tudi slovenska navodila pri pečenju z zaprtim pokrovom so bila nejasna.

Vsi distributerji, ki so dali plinske žare na slovenski trg, so takoj reagirali s tem, da so odpravili ugotovljene administrativne nepravilnosti, pri tehnični neskladnosti pa so prostovoljno umaknili proizvode s trga. Pri plinskem žaru razreda 3 je distributer izvedel odpoklic iz uporabe.

Glede na ugotovljene neskladnosti pri nadzoru in pri testiranjih plinskih naprav v zadnjih treh letih, bo Tržni inšpektorat RS tudi v letu 2014 izvajal nadzor plinskih naprav ter jih tudi vzorčil.

4.3.8. Gradbeni proizvodi

Tržni inšpektorji so v letu 2013 izvedli planirane in izredne nadzore skladnosti gradbenih proizvodov. Pravna podlaga za izvedbo inšpekcijskih nadzorov gradbenih proizvodov so Zakon o gradbenih proizvodih, Pravilnik o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov, Odredba o seznamu standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti gradbenih proizvodov z zahtevami Zakona o gradbenih proizvodih ter v delu neharmoniziranega področja gradbenih proizvodov tudi zahteve Uredbe (ES) št. 764/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi postopkov za uporabo nekaterih nacionalnih tehničnih pravil za proizvode, ki se zakonito tržijo v drugi državi članici in o razveljavitvi Odločbe št. 3052/95/ES, od dne 1.7.2013 Uredba (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. 3. 2011 o določitvi usklajenih

pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive sveta 89/106/EGS ter od dne 23.10.2013 tudi nov Zakon o gradbenih proizvodih (ZGPro-1).

Tržni inšpektorji so skupno izvedli 169 inšpekcijskih nadzorov na podlagi določil Zakona o gradbenih proizvodih, 11 inšpekcijskih nadzorov na podlagi določil Uredbe (EU) št. 305/2011 in 17 inšpekcijskih nadzorov na podlagi določil Zakona o gradbenih proizvodih.

Tržni inšpektorat RS je reaktivne nadzore izvajal tekom celega leta kot reakcijo na stanje na trgu (informacije s strani carinskih organov, reklamacije, prijave in lastne zaznave inšpektorjev).

Sistematično vodene nadzore so tržni inšpektorji izvajali s planiranimi administrativnimi pregledi skladnosti izbrane družine gradbenih proizvodov - javljalniki oziroma detektorji dima, ogljikovega monoksida in plinov ter z izrednimi inšpekcijskimi nadzori družine gradbenih proizvodov (termoizolacijske EPS plošče).

Pri zavezancih, kjer so bile ugotovljene kršitve določil predpisov za gradbene proizvode, je bilo izdanih 13 upravnih odločb o prepovedi oziroma omejitvi prometa, izrečenih 16 opozoril ZIN in 16 opozoril ZP-1 ter izdanih 18 opominov, 5 prekrškovnih odločb in 1 plačilni nalog.

Iz carinskih uradov je Tržni inšpektorat RS prejel 9 obvestil o zadržanju sprostitve gradbenih proizvodov v prost promet, za katera jim je nato podal 6 zahtev, da se proizvodi ne sprostijo v prosti promet.

4.3.8.1. Javljalnik dima, ogljikovega monoksida (CO) in plina

Tržni inšpektorji so izvedli administrativne nadzore in odvzeli vzorce javljalnikov dima, ogljikovega monoksida (CO), plina za nadaljnja preskušanja po vprašanju zahtev elektromagnetne združljivosti ter detektorjev CO za izvedbo preskušanj v okviru Evropskega projekta PROSAFE (JA 2012).

Za dajanje v promet javljalnikov dima veljajo določila Zakona o gradbenih proizvodih, Pravilnika o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov ter v Odredbi o seznamu standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti gradbenih proizvodov z zahtevami Zakona o gradbenih proizvodih objavljen harmoniziran standard, ki določa obvezne lastnosti, ki jih mora proizvod izpolnjevati, da je pred dajanjem v promet SIST EN 14604:2005: Naprave za javljanje dima. Za dajanje v promet javljalnikov CO in plina veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov, Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti ter Pravilnika o elektromagnetni združljivosti, v primeru kombiniranih pa veljajo zahteve obeh.

Javljalnik mora biti označen tudi z znakom o obveznem ločenem zbiranju odpadne opreme in baterije, kot je to določeno z Zakonom o varstvu okolja in sicer v Uredbi o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo ter v Uredbi o ravnanju z baterijami in akumulatorji ter odpadnimi baterijami in akumulatorji.

Z izvedenimi inšpekcijskimi nadzori v maloprodaji, pri dobaviteljih ter pri internetnih ponudnikih, je bilo izvedeno ugotavljanje administrativne skladnosti proizvoda in sicer s pregledom varnostnih opozoril, napotkov za samo varno uporabo, označevanje s predpisanimi podatki ter pregled dokumentacije: ES certifikat proizvoda (za dimni javljalnik), ES izjava o skladnosti in vsebina predpisanih navodil za varno vgradnjo, vzdrževanje in uporabo.

Inšpekcijski nadzori so bili izvedeni pri 12 distributerjih, 2 uvoznikih in 14 trgovcih v maloprodaji, 4 zavezanci pa javljalnikov niso imeli v ponudbi. Z administrativnimi nadzori

je bilo pri 28 zavezancih skupaj pregledanih 58 tipov proizvodov in sicer 12 tipov javljalnikov dima, 34 tipov javljalnikov CO, 7 tipov javljalnikov plina in 5 kombiniranih javljalnikov, skupno 44 javljalnikov na baterije in 14 javljalnikov, ki delujejo priključeni na električno omrežje 230 V. Za potrebe nadaljnjih preskušanj po vprašanju elektromagnetne kompatibilnosti (EMC vidik po standardu SIST EN 50270) so bili vzeti trije vzorci javljalnikov (1 dima, 1 CO, 1 plina), pri čemer po vprašanju zahtev po Pravilniku o elektromagnetni združljivosti (EMC) ni bilo ugotovljenih neskladnosti.

Za potrebe nadaljnjih preskušanj v okviru Evropskega projekta PROSAFE (JA 2012) so bili odvzeti 4 vzorci CO detektorjev, ki bodo v letu 2014 preskušani v izbranem laboratoriju v Angliji.

Pri 10 zavezancih je bilo zaznanih 14 tipov javljalnikov (3 dima, 8 CO, 2 plina in 1 kombiniran) pri katerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti oziroma neskladnosti. Z nadzori je bila pregledana tudi morebitna prisotnost nevarnih javljalnikov, ki so bili priglašeni v sistem RAPEX, a enakega tipa javljalnikov, kljub včasih enakemu zunanemu izgledu, ni bilo najdenega na slovenskem tržišču.

Pri 44 tipih javljalnikov so bile ugotovljene naslednje nepravilnosti oziroma neskladnosti: 4 javljalniki dima niso imeli pridobljenega ustreznega ES certifikata proizvoda; 3 javljalniki niso imeli predpisanih navodil v slovenskem jeziku; 23 javljalnikov ni bilo opremljenih z navodili s predpisano vsebino; 18 javljalnikov je imelo pomanjkljive ES izjave o skladnosti; 29 javljalnikov ni bilo opremljenih z vsemi predpisanimi oznakami.

Na podlagi ugotovljenih nepravilnosti je 5 zavezancev s prostovoljnimi dejanji za 10 javljalnikov izvedlo odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti oziroma prostovoljno umaknilo neustrezne javljalnike iz ponudbe, tržni inšpektorji pa so v primerih, ko so zavezanci imeli v prometu neskladne proizvode, izrekli oziroma izdali 15 opozoril ZIN, 12 opozoril ZP-1 in 4 opomine.

Kljub temu, da je Tržni inšpektorat RS že tretje leto izvaja tovrstne nadzore, so še vedno prisotni zavezanci, ki dajejo na trg administrativno neustrezne javljalnike. Ker Tržni inšpektorat RS sodeluje v Evropskem projektu v okviru PROSAFE (JA 2012) za nadzor detektorjev dima in CO, ker se bodo v okviru projekta AdCo skupine za gradbene proizvode izvajali skupni nadzori nad detektorji dima, ker je ponudba javljalnikov na trgu vsako leto večja in ker ugotovitve dosedanjih nadzorov kažejo na še vedno prisotne administrativno neskladne javljalnike, bo Tržni inšpektorat RS s tovrstnimi nadzori nadaljeval tudi v prihodnje.

4.3.9. Rekreacijska plovila

Bistvene zahteve za rekreacijska plovila za prosti čas dolžine od 2,5 m do 24 m in za pogonske motorje teh plovil glede emisije dimnih plinov in hrupa določa Pravilnik o rekreacijskih plovilih, ki povzema evropsko direktivo 94/25/EC ter direktivo 2003/44/ES

Bistvene zahteve za plovila in njene pogonske motorje so določene v Prilogi I pravilnika. Tako mora biti vsako rekreacijsko plovilo označeno z identifikacijsko številko (CIN koda - Craft Identification Number) in opremljeno s tablico graditelja, ki vsebuje podatke o proizvajalcu, oznako CE, kategorijo namembnosti čolna v skladu s 1. točko Priloge I A pravilnika, največjo obremenitev in število oseb med plovbo.

CIN koda, ki mora biti nameščena na desni zadnji strani plovila, je sestavljena iz štirinajstih števil oziroma črk (koda države izdelave plovila, proizvajalca, serijska številka, leto izdelave in modelno leto).

K vsakemu plovilu mora biti priloženo navodilo za uporabo, napisano v slovenskem jeziku. Navodilo za uporabo mora zlasti opozarjati na tveganje ob požaru in poplavi ter vsebovati druga pomembna napotila za uporabnika plovila. Tudi pisna ES izjava o skladnosti mora po Prilogi XV pravilnika vedno spremljati rekreacijsko plovilo in pogonske motorje ter biti priložena k navodilom za uporabo in mora biti za plovila, ki se dajejo na slovenski trg, napisana v slovenskem jeziku. S pisno izjavo o skladnosti proizvajalec ali njegov pooblaščen zastopnik v EU potrjuje skladnost plovila oziroma pogonskega motorja z zahtevami pravilnika.

Tržni inšpektorji so opravili nadzore na Sejmu plovil na gospodarskem razstavišču ter na sejmu Bonaca v Portorožu. Skupno je bilo opravljenih 7 pregledov, kjer se je kontroliralo 9 plovil. Na sejmih sta bili brez Izjave o skladnosti v slovenskem jeziku 2 plovili. Pri 2 plovilih so bila originalna navodila in tudi prevod pomanjkljiva, ker niso vsebovala vseh elementov, ki jih določa točka 2.5. Priloge I pravilnika. Dve plovili pa na tablici graditelja nista imeli navedenega proizvajalca plovila. Vse ugotovljene nepravilnosti so razstavljalci plovil pred dajanjem teh plovil na slovenski trg odpravili.

Na podlagi mednarodnih izmenjav informacij je Tržni inšpektorat RS od italijanskega nadzornega organa prejel zaprosilo za nadzor pri slovenskem proizvajalcu plovil, da se ugotovi skladnost izdelave plovila z zahtevami določenih standardov. Tržni inšpektor je najprej opravil nadzor pri slovenskem proizvajalcu v zvezi z zaprosilom ter nato skupaj z ugotovitvami in pojasnili posredoval odgovor nadzornemu organu Italije.

4.3.10. Energijsko označevanje proizvodov

Tržni inšpektorat RS je v februarju in marcu 2013 izvedel administrativni nadzor označevanja gospodinskih hladilnih aparatov, za katere veljajo določbe Energetskega zakona.

Predmet nadzora so bili električni gospodinski hladilni aparati, napajani iz električnega omrežja in s prostornino shranjevalnega prostora med 10 in 1500 litri. Vključeni so bili tako hladilniki, kot tudi zamrzovalniki.

Administrativni nadzor je zajemal:

- nameščenost in ustreznost energijske nalepke,
- zagotavljanje predpisanih podatkov,
- ustreznost energijskega razreda,
- navodila za uporabo,
- garancijski list, servis.

Inšpekcijski nadzor se je opravil pri 96 subjektih. V kar 83 primerih ali 86% vseh nadzorov so bile ugotovljene določene pomanjkljivosti. V štirih primerih je bil izveden prostovoljni korektivni ukrep s strani zavezanca. Izdanih je bilo 73 opozoril ZIN in 6 opozoril ZIN v povezavi s 3. alinejo 108. člena Energetskega zakona. Izdane so bile 3 upravne odločbe, 23 opozoril ZP-1 in ena odločba z izrekom globe.

Na podlagi opravljenega nadzora je bil ugotovljeno, da je med distributerji aparatov bele tehnike še zelo pomanjkljivo poznavanje zahtev, ki jih določajo uredbe Komisije za posamezne vrste proizvodov, tako glede energijskih nalepk, kot tudi energijske učinkovitosti. Pri izpolnjevanju zahtev glede zagotavljanja in namestitve energijskih

nalepk je bilo ugotovljeno, da jih proizvajalci praviloma dobavljajo skupaj s proizvodi, zadnji distributerji pa ne poznajo zahtev glede nameščanja nalepk. Glede zagotavljanja standardnih podatkov je delež odkritih pomanjkljivosti še večji. V večini primerov vsi predpisani podatki niso bili zagotovljeni na enem mestu in v predpisanem vrstnem redu.

Pri nadzoru zagotavljanju predpisanih podatkov pri trženju preko spletnih trgovin skoraj ni bilo spletne trgovine, pri katerih so bili vsi nadzirani proizvodi opremljeni z vsemi predpisanimi podatki.

Velika večina nadziranih subjektov je takoj po seznaitvi o ugotovljenih pomanjkljivostih pristopila k odpravi le teh, zato so inšpektorji izrekli le opozorila.

V prvem nadzoru s področja energijskih nalepk in zahtevanih standardnih podatkov se je izkazalo, da je popolno upoštevanje določb s tega področja še zelo nizka. Tržni inšpektorat RS pričakuje, da se bo stanje po tem nadzoru v klasičnih prodajalnah izboljšalo, kajti inšpektorji so ob nadzoru tudi izobraževali zaposlene, ki bodo tako lažje upoštevali zahteve tudi pri drugih vrstah proizvodov.

Manjše izboljšanje se pričakuje pri manjših spletnih prodajalnah, kjer je bil nadzor opravljen na daljavo. Upravljavci so sicer takoj pristopili k odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti, le manjši delež pa se je lotil sistemske prenove spletnih strani z upoštevanjem določil tudi za druge proizvode.

4.3.11. Okoljsko primerna zasnova proizvodov, povezanih z energijo

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 v zmanjšanem obsegu nadaljeval z nadzorom skladnosti proizvodov na trgu glede zahtev za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo.

Odvzeti so bili 4 vzorci, za katere zahteve za energijsko učinkovitost določa Uredba Komisije (ES) št. 1275/2008 in sicer tiskalnik, radijski sprejemnik, kavni avtomat in priklopna zvočna postaja. Poleg tega sta bila odvzeta še dva vzorca televizorjev, ki sta se preverjala po določbah Uredbe Komisije (ES) št. 642/2009 z dne 22. 7. 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovo televizorjev (sprememba št.

801/2013).

Vzorci so bili predani v preskusni laboratorij, ki je ugotovil 2 neskladna izdelka in sicer priklopno zvočno postajo in kavni avtomat. Za tiskalnik je bilo izdano najprej poročilo z ugotovitvijo tehnične neskladnosti, po dostavi dodatnih navodil v zvezi z nastavitvijo faze pripravljenosti in stanja izključenosti pa je preskusni laboratorij proizvod spoznal kot skladen. Ostali vzorci so bili spoznani kot tehnično skladni in so bili vrnjeni zavezancem.

Preizkušanje vzorcev je potekalo na podlagi Uredbe Komisije št.1275/2008. Preizkuša se poraba električne energije v stanju izključenosti in pripravljenosti.

Vsi postopki preskušanja so se zaradi ekonomičnosti postopka zaključili po preverjanju prve enote vzorca. Le pri enem postopku za kavni avtomat, ki se je pričel v letu 2012, se je v letu 2013 preskusilo še dodatne tri enote vzorca. Rezultati so potrdili ugotovitve iz preskušanja prve enote vzorca.

4.3.12. Odpadna električna in elektronska oprema

Na podlagi Zakona o varstvu okolja je bila sprejeta Uredba o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo, ki določa pravila ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo z namenom preprečevanja nastajanja odpadne opreme in zagotavljanja njene ponovne uporabe, recikliranja in drugih načinov predelave v skladu z Direktivo 2002/96/ES o odpadni električni in elektronski opremi.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 hkrati z administrativnimi nadzori na ostalih področjih, ki so opisani v poglavju 4.3. Nadzor skladnosti proizvodov s tehničnimi predpisi in kjer je bilo to smiselno, izvedel tudi nadzor nameščanja ustreznega znaka za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme v skladu s 5. členom Uredbe o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo. Tekom izvedbe nadzorov glede izpolnjevanja varnostnih zahtev, zahtev glede elektromagnetne združljivosti ter zahtev glede določil radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme, je bilo pregledanih več kot 400 različnih proizvodov električne in elektronske opreme, za katere je predpisano nameščanje tega znaka. Zaznanih je bilo le nekaj kršitev, za kar so bila gospodarskim subjektom izrečena opozorila ZIN, drugo ukrepanje pa ni bilo potrebno, saj so zavezanci prostovoljno pristopili k odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti ter jih odpravili že tekom izvajanja nadzora.

Tudi v letu 2014 se bo, istočasno z drugimi administrativnimi nadzori električne in elektronske opreme, vršila kontrola prisotnosti znaka za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme.

4.3.13. Sodelovanje Carinske uprave Republike Slovenije in Tržnega inšpektorata Republike Slovenije pri nadzoru uvoza proizvodov iz tretjih držav

Po vstopu Slovenije v EU se je na podlagi Uredbe Sveta 339/93/EGS o preverjanju skladnosti s pravili o varnosti proizvodov za izdelke, uvožene iz tretjih držav, okreplil nadzor nad uvozom proizvodov iz tretjih držav. Na podlagi te uredbe sodeluje Tržni inšpektorat RS s Carinsko upravo RS že od leta 2003.

S 1. 1. 2010 se je začela uporabljati Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in sveta z dne 9. 7. 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93, ki ureja sodelovanje med organi za nadzor zunanjih meja in organi za nadzor trga pri nadzoru proizvodov, ki vstopajo na trg EU. Tako je bilo v letu 2013 veliko aktivnosti tržnih inšpektorjev usmerjenih v sodelovanje s Carinsko upravo RS oziroma izvajanje nadzora - presoje skladnosti zadržanih proizvodov na podlagi obvestil Carinske uprave RS.

Za obveščanje Tržnega inšpektorata RS s strani Carinske uprave RS je pomembna določba tretjega odstavka 27. člena Uredbe 765/2008, ki določa, da organi, pristojni za nadzor zunanjih meja, zadržijo sprostitev proizvoda v prosti promet na trgu EU in takoj uradno obvestijo organe za nadzor trga o vsakem takem zadržanju, če se med izvajanjem kontrol iz prvega odstavka ugotovi karkoli od naslednjega:

- proizvod ima značilnosti, ki vzbuja verjetnost, da proizvod, kadar je pravilno vgrajen, vzdrževan in uporabljen, resno ogroža zdravje, varnost, varovanje okolja ali kateri koli drugi javni interes iz 1. člena,
- proizvodu ni priložena pisna ali elektronska dokumentacija, obvezna po ustreznih usklajevalnih zakonodaji Evropske unije, ali pa ni označen v skladu s to zakonodajo,

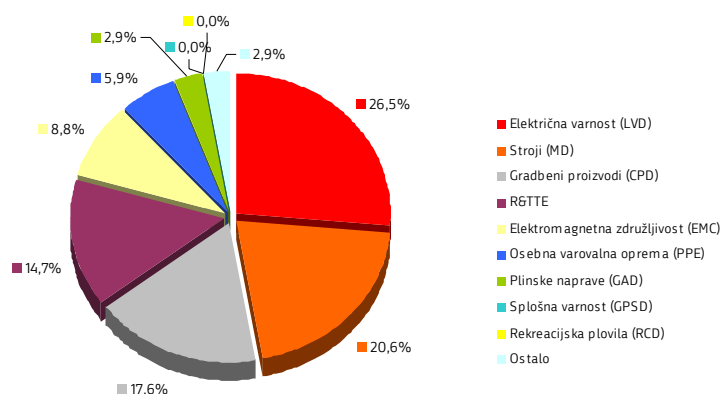
- na proizvod je bila nameščena napačna ali zavajajoča oznaka CE.

Tržni inšpektorat RS v letu 2013 prejel od Carinske uprave RS 77 pisnih obvestil o zadržanju sprostitve proizvodov v prost promet (150 obvestil v letu 2012), od katerih je bilo v 34 primerih (v letu 2012 v 67 primerih) ugotovljeno, da gre za neskladne proizvode in sprostitev ni bila dovoljena, v 43 primerih (v letu 2012 v 83 primerih) pa neskladnosti niso bile ugotovljene in je bila izvedena sprostitev proizvodov v prost promet.

Primerjava podatkov zadnjih let kaže bistven padec obvestil o zadržanju glede na leto 2011, ki je posledica uveljavitve novega Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti. Le-ta je prinesel drugačne opredelitve zavezancev za skladnost proizvodov, to so gospodarski subjekti, in posledično izvajanje nadzora s strani carine. Ta trend se je nadaljeval tudi v letu 2013 in je tudi posledica vstopa Republike Hrvaške v EU s 1. 7. 2013.

Pri tem se bistvena sprememba nanaša na izvajanje kontrol pri uvozu blaga izven okvira gospodarske dejavnosti oziroma pri t.i. nekomercialnem uvozu. Vendar je možno upoštevati nekatere izjeme pri izvajanju kontrol, ki se nanašajo na nekomercialni uvoz, v kolikor bi šlo za uvoz nevarnih proizvodov, saj Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti daje podlago za ukrepanje tudi proti osebam, ki niso gospodarski subjekti.

Poleg naštetega so tržni inšpektorji preko številnih telefonskih razgovorov s carinskimi uradi sproti ugotavljali administrativno skladnost proizvodov z zahtevami in predpisi.

Slika 25: Pregled po direktivah, kjer sprostitev v prosti promet ni bila dovoljena

Tabela v nadaljevanju podaja pregled zadev na podlagi obvestil Carinske uprave RS za zadnjih 10 let:

Leto	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Število obvestil	11	135	151	315	434	601	705	300	150	77
Število prepovedi	8	10	26	35	210	434	494	169	67	34
Število sprostitev	3	125	125	280	224	167	211	131	83	43

Tabela 26: Število zadev na podlagi obvestil Carinske uprave RS

4.4. DELO NA ČRNO

Delo na črno in oglaševanje takšnega dela ureja Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Po tem zakonu se za delo na črno šteje opravljanje dejavnosti oziroma dela v naslednjih primerih:

- če pravna oseba opravlja dejavnost, ki je nima vpisane v sodni register oziroma opravlja dejavnost, ki je nima določene v temeljnem aktu, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane ali v temeljnem aktu določene dejavnosti,
- če podjetnik opravlja dejavnost, katere nima vpisane v ustrezen register, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane dejavnosti,
- če pravna oseba ali podjetnik opravlja dejavnost kljub začasni prepovedi opravljanja dejavnosti,
- če tuje podjetje ne opravlja dejavnosti v Sloveniji prek podružnic ali opravlja dejavnost brez ustreznega dovoljenja,
- če posameznik opravlja dejavnost oziroma delo in ni vpisan ali priglašen, kot to določa ta ali drugi zakoni.

Opravljanje dela na črno je prepovedano in je z zakonom opredeljeno kot prekršek, prav tako je prepovedano oglaševanje dela na črno. Delo na črno in s tem povezana siva ekonomija močno vpliva na dostopnost in ceno storitev, ki se financirajo iz proračuna (zdravstvo, vrtec, šole, pitna voda...). Pri manjšem prilivu denarja v proračun sta tudi kvaliteta in nivo storitev manjša. Vsi, ki se zavestno odločajo, da jim bo delo opravil nekdo, ki za to ni registriran, in jim zato ne bo izdal računa, so - poleg tega, da so lahko kaznovani za sodelovanje pri delu na črno - lahko oškodovani tudi pri varstvu svojih pravic v primeru neustrezne izvedbe del oziroma neustreznega proizvoda.

Tržni inšpektorat RS, kot eden od nadzornih organov na področju dela na črno in izdajanja računov potrošnikom, aktivno sodeluje pri kampanji v boju proti sivi ekonomiji, ki se vodi v skladu z odločitvijo Vlade RS. V zvezi s tem je inšpektorat večkrat izpostavil nujnost sprejema novele Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, saj so z novelo predvidene višje globe za posameznike, ki opravljajo delo na črno, prav tako pa bo v zvezi z nadzorom pridobila pristojnosti tudi Carinska uprava RS, ki je s svojimi mobilnimi enotami na terenu prisotna 24 ur, kar bo vsekakor povečalo učinkovitost izvajanja tega predpisa. Zakon je bil v letu 2013 potrjen na Vladi RS in ga čaka zakonodajni postopek v Državnem zboru RS, tako da bo predvidoma pričel veljati v aprilu 2014.

V letu 2013 je glede na gospodarsko in socialno stanje v državi Tržni inšpektorat RS še poostрил nadzor nad delom na črno tako, da je bilo na podlagi določb Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno opravljenih že 7229 inšpekcijskih pregledov (v letu 2012 skupaj 6058). Inšpektorji so zavezancem izdali 541 upravnih odločb, s katerimi so delo na črno prepovedali, 78 opozoril ZIN, izrekli pa tudi 215 opominov in 629 glob (449 plačilnih nalogov in 180 prekrškovnih odločb) ter vložili 19 obdolžilnih predlogov. Za manjše nepravilnosti, (pravni subjekt ni imel registrirane ali vpisane v temeljni akt ene od dejavnosti) so izrekli 303 opozorila ZP-1.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS prejel 368 prijav zaradi različnih kršitev določb Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

		Upravni ukrepi		Prekrškovni ukrepi				
Leto	Pregledi	Opoz. ZIN	Upravna odločba	Opoz. ZP-1	Opomin	Plačilni nalog	Prekršk. odločba	Obdolž. predlog
2007	3330	29	390	107	89	423	27	40
2008	3282	17	328	84	119	384	47	19
2009	4596	9	424	38	122	422	51	12
2010	4508	7	343	45	165	367	65	10
2011	5215	18	465	156	170	404	157	21
2012	6058	36	519	240	202	406	179	18
2013	7229	78	541	303	215	449	180	19
Skupaj	26989	116	2469	670	867	2406	526	120

Tabela 27 : Pregled opravljenega dela z izrečenimi ukrepi

Delo na črno ni enako zaposlovanju na črno! Delo na črno opravlja npr. upokojenec, ki prebeli stanovanje, čistilka, ki pride občasno počistiti stanovanje, frizerka, ki pride na dom ali dela v svojem stanovanju, varstvo otrok v stanovanju, nakup različnih izdelkov od fizičnih oseb, običajno preko interneta. Tržni inšpektorat RS prejema tudi veliko število prijav, ki se nanašajo na zaposlovanje na črno, za katerega nadzor je pristojen Inšpektorat RS za delo. V letu 2013 je bilo takšnih prijav 331, medtem ko je bilo prijav za delo na črno 368. Vse prijave v zvezi z zaposlovanjem na črno so se odstopile v reševanje pristojni inšpekciji.

4.4.1. Izvajanje dela na črno

Pri nadzoru dela na črno Tržni inšpektorat RS poseben poudarek daje nadzoru posameznikov - šušmarjev, ki se opravlja predvsem na podlagi prijav, prav tako pa so organizirane akcije poostrenega nadzora na posameznih področjih, če se za to pokaže potreba, vendar je v okviru takšnih akcij šušmarje težje odkriti.

Prav tako se veliko nadzorov opravi tudi v pozno popoldanskih urah in zvečer, saj šušmarji praviloma takrat ne pričakujejo nadzora, kar pa v primeru nadzora s strani Tržnega inšpektorata RS ne drži.

Nadzor pri posameznikih, ki opravljajo delo na črno, je še posebej zahteven zaradi dejstva, da se to delo opravlja pogosto v zasebnih stanovanjskih prostorih, kamor inšpektor ne more vstopiti brez dovoljenja lastnika oziroma brez odredbe sodnika, ki izda odredbo le na podlagi vloženega predloga inšpektorja, v katerem mora biti izkazan utemeljen sum, da gre za delo na črno in da bodo v prostoru, ki naj bi ga preiskali, najdeni predmeti in listine, s katerimi je kršitelj storil prekršek.

Posamezniki, ki opravljajo delo na črno, vedo, da se opravljajo nadzori s strani inšpektorjev, zato se je glavnina del, ki se opravlja na črno, preselila iz odprtih prostorov v same prostore, kjer se takšno delo težje opazi. Po drugi strani pa je inšpektorju praktično onemogočen vstop v te prostore, kar otežuje učinkovito ukrepanje inšpektorjev pri preprečevanju takega dela.

V letu 2013 je bilo opravljeno 3326 pregledov pri posameznikih. Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih 382 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti ter izrečenih 563 prekrškovnih ukrepov, od tega 390 plačilnih nalogov, 96 prekrškovnih odločb, 37

opominov in 32 opozoril ZP-1. Na ustrezna sodišča je bilo vloženih tudi 8 obdolžilnih predlogov.

		Upravni ukrepi	Prekrškovni ukrepi			
Leto	Pregledi	Upravna odločba	Opomin	Plačilni nalog	Prekršk. odločba	Obdolž. predlog
2011	2281	256	0	271	83	0
2012	2786	389	0	360	114	10
2013	3326	382	37	390	91	8
Skupaj	8393	1027	37	1021	288	18

Tabela 28 : Pregled opravljenega dela z izrečenimi ukrepi pri posameznikih (šušmarjih)

Prav tako kot prejšnja leta, je Tržni inšpektorat RS tudi v letu 2013 obravnaval tujce, ki v Sloveniji opravljajo delo na črno in največkrat prodajajo različno blago od vrat do vrat. Pri odkrivanju dela na črno tujih fizičnih oseb je težava v tem, da lahko tržni inšpektor ukrepa le v primerih, če dokaže, da se dejavnost dejansko opravlja, ne pa, če je šlo le za ponujanje blaga, do prodaje pa še ni prišlo.

V zvezi z delom na črno s strani posameznikov je bil na območju Novega mesta organizirana poostrena akcija nadzora zbiranja odpadnih kovin, in sicer je bilo opravljenih 15 inšpekcijskih pregledov izključno pri posameznikih, v 4 primerih pa je bilo ugotovljeno, da gre za delo na črno.

Prav tako je v novembru potekala poostrena akcija nadzora trgovanja z lesom in drvimi. Inšpektorji so v okviru te akcije opravili 96 pregledov, pri čemer je bilo ugotovljenih 18 kršitev in sicer je bilo v 6 primerih ugotovljeno, da gre za delo na črno, v 5 primerih oglaševanje dela na črno, v 6 primerih je bila ugotovljeno, da podjetje ni navajalo svoje firme, v 1 primeru pa ni bila označena cena drv. Inšpektorji so v zvezi z ugotovljenimi kršitvami izrekli 21 ukrepov in sicer 2 upravni odločbi, 4 opozorila ZIN, 1 plačilni nalog, 1 prekrškovno odločbo, 4 opomine in 9 opozoril ZP-1. V zvezi z delom na črno je potrebno pojasniti, da je bilo le v 3 primerih ugotovljeno, da je prodajo drv opravljal posameznik (šušmar), v ostalih primerih pa je šlo za prekoračitev dejavnosti, prodajo je torej opravljal podjetje, ki pa za dejavnost, ki jo je opravljal, ni bilo ustrezno registrirano.

Globe za posameznike, ki opravljajo delo na črno, so trenutno prenizke (208,65 EUR) in imajo namesto odvračilnega ravno nasproten učinek, saj se zaradi nizke globe marsikomu bolj splača delati na črno, kot pa preko gospodarske družbe ali druge statusne oblike, kar vpliva tudi na višino odvedenih davkov. Hkrati takšni posamezniki običajno izkoriščajo tudi socialne transferje, kar predstavlja še dodatno škodo državnemu proračunu. Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno bo v letu 2014 predvidoma noveliran in sicer se bodo globe za posameznike zvišale, še pomembnejša novost pa je vključitev Carinske uprave RS v nadzor posameznikov, ki opravljajo delo na črno. Carinska uprava RS je s svojimi mobilnimi enotami na terenu prisotna 24 ur, kar bo vsekakor povečalo učinkovitost izvajanja tega predpisa.

4.4.2. Oglaševanje dela na črno

V letu 2013 je bil nadzor nedovoljenega reklamiranja organiziran skozi celo leto tako, da je posamezna območna enota Tržnega inšpektorata RS opravljala nadzor en mesec v letu. Tržni inšpektorji so nadzorovali ponujanje oziroma reklamiranje dela na črno s strani pravnih oseb, zasebnikov ali posameznikov v različnih medijih. Poudarek je bil, kot že

nekaj let doslej, na oglaševanju prek svetovnega spleta, saj se na spletu na različnih spletnih oglasnikih in forumih pojavlja vedno več oglasov, s katerimi oglaševalci ponujajo v prodajo razno, praviloma tehnično blago, ali pa nudijo storitve. Med temi oglasi so bili izbrani oglasi, ki poleg ponudbe navajajo za kontakt le elektronski naslov ali telefonsko številko. Elektronski naslovi so navadno anonimni, pa tudi telefonske številke velikokrat niso objavljene v imeniku, zato je težko odkriti, kdo je dejansko objavil oglas oziroma kdo je oseba, ki je oglas naročila. Tržni inšpektorji v takih primerih za podatke zaprosijo mobilne operaterje, vendar tudi oni ne razpolagajo z vsemi iskanimi podatki.

Od slovenskih spletnih strani z malimi oglasi izstopa spletni portal www.bolha.com, kjer je dnevno objavljeno več tisoč različnih oglasov. S skrbnikom tega portala Tržni inšpektorat RS že več let zgledno sodeluje, saj skrbnik na podlagi naših obvestil s spletne strani odstranjuje vse sporne oglase.

Vedno večjo težavo predstavljajo spletne strani, ki se nahajajo na tujih strežnikih, ali pa so spletni naslovi registrirani preko tujih registrarjev. V zvezi s takimi stranmi ni mogoče ugotoviti, kdo je lastnik strani, saj so registrirane pod izmišljenimi imeni, pa tudi v primeru, da bi bil subjekt znan, zoper subjekte v tujini tržni inšpektorji ne morejo ukrepati.

V zadnjem letu se je povečalo število prijav zaradi oglaševanja dela na črno preko socialne mreže Facebook, kjer se oglašuje prodaja različnega blaga ali se ponujajo storitve. Tudi v teh primerih je oglaševalce težko odkriti, saj so na Facebook profilu registrirani pod imeni blagovnih znamk ali z imenom storitve, ni navedenih konkretnih kontaktnih podatkov, večinoma je mogoče s ponudniki kontaktirati le preko Facebooka in tudi v teh primerih posamezniki ne razkrivajo natančnejših podatkov.

V zvezi z nedovoljeno reklamo je bilo uvedenih 626 (536 v letu 2012) inšpekcijskih postopkov, izrečenih je bilo tudi 225 prekrškovnih ukrepov: 32 opozoril ZP-1, 75 opominov, 54 plačilnih nalogov in 64 prekrškovnih odločb.

Leto	Pregledi	Prekrškovni ukrepi				
		Opoz. ZP-1	Opomin	Plačilni nalog	Prekršk. odločba	Obdolž. predlog
2012	536	46	48	33	70	2
2013	626	32	75	54	64	0

Tabela 29 : Pregled opravljenega dela na področju oglaševanja dela na črno

Med oglasi prevladujejo ponudniki inštruiranja in lektoriranja, fotografiranja, različnih masaž, čiščenja, varstva otrok, pomoči na domu, oddaje apartmajev, prodaje različnih izdelkov po pošti ali internetu, prodaje drv. Nadzor je potekal skozi celo leto, kar je ustaljena praksa že nekaj let.

Posebej je potrebno izpostaviti problematiko oglaševanja inštrukcij in lektoriranja. Tržni inšpektorat RS že več let zaznava veliko število takih oglasov, ki so objavljeni na različnih spletnih straneh in na oglasnih deskah knjižnic. Večinoma so ob njih navedene le telefonske številke, ki so velikokrat predplačniške in je zato nadzor zelo neučinkovit. Ker gre za občasno delo, s katerim si predvsem študentje in brezposelni želijo izboljšati socialni status, je v preteklosti Tržni inšpektorat RS Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve predlagal, da lektoriranje in inštruiranje uvrsti na seznam del, ki jih je mogoče opravljati kot osebno dopolnilno delo, saj bi se na ta način oglaševanje in delo na črno na tem področju zelo zmanjšalo.

4.5. TRGOVINA

Nadzori nad opravljanjem trgovinske dejavnosti so bili opravljeni na podlagi določil Zakona o trgovini in na njegovi podlagi izdanega Pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih za opravljanje trgovinske dejavnosti.

Nadzor prodajaln se je opravljal sočasno z nadzorom drugih predpisov, kot na primer Zakona o varstvu potrošnikov, Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

Inšpekcijski pregledi so se opravljali v prodajnih objektih in zunaj njih - na tržnicah, sejmi, prireditvah in predstavitvah pri gospodarskih družbah, samostojnih podjetnikih posameznikih in kmetijskih pridelovalcih ter tudi fizičnih osebah, ki so opravljale trgovinsko dejavnost na črno.

Tržni inšpektorji so opravili nadzor izpolnjevanja minimalnih tehničnih in drugih pogojev za opravljanje trgovinske dejavnosti, opravili kontrolo evidentiranja poslovnih dogodkov v zvezi s stanjem blaga, opremljenosti blaga s predpisanimi listinami o skladnosti in spremnimi listinami, deklaracijami blaga v slovenskem jeziku, kjer je to s posebnimi predpisi določeno, ter označenost blaga s cenami. Pri prodaji zunaj prodajaln so preverjali tudi, ali si je prodajalec pridobil pisno soglasje lastnika oziroma upravljavca prostora.

V letu 2013 je bilo na področju opravljanja trgovinske dejavnosti po določilih Zakona o trgovini opravljenih 1525 pregledov. V primeru ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi določili z izdajo upravne odločbe, s katero so kršitelju odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, ali pa mu prepovedali prodajo. Tako je bilo iz naslova nadzora opravljanja trgovinske dejavnosti v letu 2013 gospodarskim subjektom in fizičnim osebam izdanih 67 upravnih odločb. Zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti pri opravljanju trgovinske dejavnosti so tržni inšpektorji v 166 primerih izrekli opozorilo ZIN.

Zaradi ugotovljenih prekrškov po Zakonu o trgovini je bila 56 subjektom izrečena sankcija po Zakonu o prekrških. Tako je bilo izdanih 17 odločb o prekršku, 22 plačilnih nalogov in 37 opominov. Zaradi manjših kršitev je bilo izrečenih 200 opozoril ZP-1.

4.6. GOSTINSTVO

Ena izmed stalnih nalog Tržnega inšpektorata RS je opravljanje nadzora gostinske dejavnosti. Tržni inšpektorji so tako tudi v letu 2013 opravljali nadzor obratovanja gostinskih obratov skozi celo leto v okviru planiranih akcij, po prijavah, v okviru koordiniranih akcij ter po uradni dolžnosti. Tržni inšpektorji so pri osebah, ki opravljajo gostinsko dejavnost, ugotavljali, ali so vpisani za opravljanje gostinske dejavnosti oziroma imajo dejavnost določeno v temeljnem aktu, ali izpolnjujejo vse pogoje po navedenih pravilnikih, ali imajo označene cene gostinskih storitev in ali gostom izdajajo račune za opravljeno storitev.

Opravljanje gostinske dejavnosti je urejeno z Zakonom o gostinstvu, Pravilnikom o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, Pravilnikom o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in

kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost in Pravilnikom o kategorizaciji nastanitvenih obratov.

Tržni inšpektorji nadzirajo gostinske lokale v nočnem času in ugotavljajo kršitve obratovalnega časa skozi celo leto, največkrat na predlog policijskih uprav in na podlagi prijav občanov. Glede na trenutno finančno situacijo in glede na to, da je Policija na terenu prisotna 24 ur na dan in da je tudi pristojna za ugotavljanje kršitev obratovalnega časa gostinskih obratov na podlagi 18. člena Pravilnika o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost, je Tržni inšpektorat RS podal predlog spremembe Zakona o gostinstvu, po katerem bi bila Policija tudi prekrškovni organ v primeru kršitev obratovalnega časa. Po sedaj veljavni zakonodaji namreč Policija, ko odkrije kršitev obratovalnega časa, poda na Tržni inšpektorat RS predlog za uvedbo postopka o prekršku, na podlagi katerega mora nato Tržni inšpektorat RS izvesti celoten postopek ugotavljanja in dokazovanja prekrška. S spremembo zakona bi Policija kršitelja takoj na kraju prekrška kaznovala, s čimer bi se postopki bistveno skrajšali, zmanjšalo pa bi se tudi število kršitev, saj bi se gostinci zavedali, da jih lahko Policija preverja 24 ur na dan.

Ne glede na navedeno, pa je bil v mesecu maju organiziran skupen nadzor z Inšpektoratom RS za notranje zadeve in Inšpektoratom RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in sicer gostinskih obratov, ki nudijo mehansko ali živo glasbo za ples, ki predstavljajo zaradi večjega števila gostov, ki jih takšen obrat sprejme, tudi večje varnostno tveganje.

Tržni inšpektorji so tako skupno na področju gostinstva v letu 2013 opravili 2924 pregledov (2857 pregledov v letu 2012). Ob ugotovljenih kršitvah gostinske zakonodaje so tržni inšpektorji zoper kršitelje upravno in prekrškovno ukrepali in izdali 215 upravnih odločb, s katerimi so gostincem odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in nepravilnosti, v primeru manjših kršitev pa izrekli 581 opozoril ZIN. Zoper gostince so tržni inšpektorji tudi prekrškovno ukrepali z izdajo 224 prekrškovnih odločb z izrekom globe, 73 plačilnih nalogov, 313 opominov in zaradi manjših kršitev izrekom 685 opozoril ZP-1.

4.6.1. Nadzor gostinskih obratov, ki nudijo mehansko ali živo glasbo za ples

Tržni inšpektorat RS na področju gostinstva med drugim nadzira tudi spoštovanje 52. člena Pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, ki poleg pogojev za sam prostor določa tudi, da mora biti v času obratovanja zagotovljeno tekoče spremljanje trenutnega števila obiskovalcev gostinskega obrata, kot tudi na vidnem mestu označeno število obiskovalcev, ki jih obrat lahko hkrati sprejme (kapaciteta). Pravilnik ne določa, na kakšen način naj gostinec to zagotovi, vendar pa mu nalaga, da to mora zagotoviti, zato je to njegova naloga.

Ker gre v takem primeru za večje število obiskovalcev, predstavlja to tudi večje varnostno tveganje. V mesecih, ko so tudi večeri že toplejši in je gibanje iz in v takšne obrate, kot tudi zadrževanje pred njimi še večje, je lahko zagotavljanje tekočega spremljanja trenutnega števila obiskovalcev gostinskega obrata oteženo. V mesecu maju je bil tako organiziran skupen nadzor tovrstnih gostinskih obratov z Inšpektoratom RS za notranje zadeve in Inšpektoratom RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Inšpektoratom RS za delo, Zdravstvenim inšpektoratom in Policijo.

Ob koncih tedna v mesecu maju so tržni inšpektorji iz vseh območnih enot Tržnega inšpektorata RS skupaj z zgoraj navedenimi inšpektorji opravili nadzor nad spoštovanjem določb predpisov, ki veljajo za gostinske obrate, ki nudijo mehansko ali živo glasbo za ples. V mesecu maju so bile namreč v nekaterih mestih po Sloveniji organizirane

maturantske parade, ki so se nekje nadaljevale tudi z »afterpartyji«. Zaradi praznovanj in veseljačenja hitreje pride do nespoštovanja gostinske zakonodaje in posledično tudi do kršitev javnega reda in miru.

Opravljenih je bilo 58 pregledov, pri čemer so bile v 4 primerih ugotovljene nepravilnosti v zvezi z označenostjo kapacitete in zagotavljanjem štetja gostov, v 9 primerih so bile ugotovljene pomanjkljivosti v zvezi s ceniki (neoznačenost oziroma neustrezna označenost), v 1 primeru pa je bila ugotovljena kršitev obratovalnega časa.

V mesecu decembru je pričakovati, da je v tovrstnih gostinskih obratih organiziranih več prireditev kot običajno, na kar se odzovejo tudi obiskovalci, kar pa seveda lahko oteži tekoče spremljanje trenutnega števila obiskovalcev gostinskega obrata. Gostinec mora kljub temu seveda poskrbeti, da lahko v vsakem trenutku z gotovostjo izkaže število gostov, ki se nahajajo v lokalu. Tržni inšpektorji so zato čez cel mesec december skupaj z zdravstvenimi inšpektorji, inšpektorji za notranje zadeve, inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in policisti, opravljali nadzor nad gostinci, ki so imeli živo glasbo ali pa so le-to predvajali mehansko za večje število obiskovalcev. Opravljenih je bilo 33 pregledov, pri čemer so bile v 3 primerih ugotovljene nepravilnosti v zvezi z označenostjo kapacitete in zagotavljanjem štetja gostov, v 2 primerih so bile ugotovljene pomanjkljivosti v zvezi s ceniki (neoznačenost oziroma neustrezna označenost), v 2 primerih pa je bila ugotovljena kršitev obratovalnega časa.

Glede na majhno število kršitev spremljanja števila obiskovalcev je mogoče zaključiti, da gostinci spoštujejo določila v zvezi s samim štetjem gostov, kar je z vidika varnosti v primeru nepredvidenega dogodka seveda nujno, vendar pa je potrebno poudariti, da je hkrati potrebno spoštovati tudi določbe predpisov, ki urejajo samo kapaciteto tovrstnih objektov.

4.6.2. Opravljanje gostinske dejavnosti v glavni turistični sezoni

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 v času glavne turistične sezone izvajal nadzor opravljanja gostinske dejavnosti, urejenosti avtorskih pravic in reklamiranja alkohola in tobačnih izdelkov.

Ponudniki gostinskih storitev pomembno prispevajo k rasti slovenskega turističnega gospodarstva, zato je pomembno, da je področje gostinstva urejeno. Gostinstvo namreč predstavlja pomemben segment turistične ponudbe Slovenije. Tako tuji kot tudi domači gosti si deželo in kraje zapomnijo tudi po gostinski ponudbi in Slovenijo lahko štejemo med kulinarčno bogato in zanimivo destinacijo.

Tržni inšpektorat RS zato redno opravlja nadzor na tem področju. V zgoraj navedenem obdobju so tako tržni inšpektorji opravili poostren nadzor gostinskih obratov in v tem obdobju na območju Slovenije pregledali 719 gostincev. V okviru nadzora gostinske dejavnosti v glavni turistični sezoni se je opravljala tudi kontrola opravljanja gostinske dejavnosti na plovilih, saj so ta plovila običajno opremljena z gostinskim inventarjem, gostinci pa na njih prirejujejo piknike in zabave. V poletnem času se gostinska dejavnost opravlja tudi zunaj gostinskih obratov na raznih prireditvah, kopališčih, mestnih središčih, na stojnicah, kioskih, prireditvenih šotorih itd., zato so inšpektorji preverili tudi to gostinsko dejavnost.

Pri gostincih je bilo ugotovljenih več kot 400 različnih kršitev gostinske zakonodaje, kršitve predpisov s področja urejenosti avtorskih pravic ter nedovoljenega oglaševanja alkohola in tobaka. Kršitve so se nanašale predvsem na minimalne tehnične pogoje, ki jih morajo gostinci izpolnjevati v skladu s Pravilnikom o minimalnih tehničnih pogojih in

minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti. Večino teh kršitev, kot so manjkajoče kljukice v straniščih, manjkajoči koši za smeti, neoznačitev celotne firme, manjkajoče ali nepopolne garderobe za zaposlene, so gostinci takoj odpravili, zaradi česar so bila izrečena opozorila ZP-1 in v nekaterih primerih tudi opozorila ZIN z naložitvijo odprave nepravilnosti. Skupaj je bilo izrečenih 269 opozoril ZP-1 in 217 opozoril ZIN. V primeru večjih kršitev so bile izdane upravne odločbe z naložitvijo odprave nepravilnosti in prekrškovne odločbe in sicer je bilo izrečenih 41 opominov, izdanih 16 odločb s prekrškovno globo in izdanih 28 plačilnih nalogov.

V nadzorih je bilo ugotovljeno sledeče:

- 4 gostinci so opravljali gostinsko dejavnost kot delo na črno,
- v 84 primerih so bile ugotovljene pomanjkljivosti glede minimalnih tehničnih pogojev,
- v 15 primerih so bile ugotovljene nepravilnosti glede objave obratovalnega časa,
- 71 gostincev je neustrezno označilo cene gostinskih storitev,
- 16 gostincev ni izdalo računa za opravljene gostinske storitve,
- 107 gostincev ni imelo urejenih avtorskih pravic (SAZAS, ZAMP),
- v 79 primerih so bile ugotovljene kršitve Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (nedovoljeno oglaševanje tobačnih izdelkov in neizobešena obvestila o prepovedi prodaje tobačnih izdelkov mlajšim od 18 let),
- v 83 primerih so bile ugotovljene kršitve Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (reklamiranje alkohola z manj kot 15% alkohola brez opozorila ministra, oglaševanje žganih pijač).

Zaradi ugotovljenih kršitev so tržni inšpektorji izdali naslednje upravne ukrepe:

- 4 upravne odločbe, s katerimi so prepovedali opravljanje gostinske dejavnosti kot delo na črno,
- 55 upravnih odločb s katerimi so odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in nepravilnosti v gostinskih obratih,
- 55 upravnih odločb, s katerimi so gostincem naložili, da uredijo materialna avtorska razmerja za javno predvajanje glasbe s kolektivno organizacijo SAZAS oziroma ZAMP.

V turistični sezoni 2013 je Slovenija gostila evropsko prvenstvo v košarki, Eurobasket. Že pred začetkom prvenstva, kot tudi med samim prvenstvom, so bile s strani Tržnega inšpektorata RS izvedene preventivne akcije tudi na področju gostinstva. Vse to je seveda pripomoglo k temu, da je bilo samih kršitev v času prvenstva manj, vendar pa je bila glede na pričakovano število obiskovalcev, tako domačih kot tudi tujih, prisotnost inšpektorjev na terenu tudi v času prvenstva neizogibna.

Skupaj je bilo tako opravljenih 287 pregledov na območju cele Slovenije, največ seveda na območju Ljubljane, kjer je bilo zaradi največjega števila tekem tudi večje število obiskovalcev.

Gostinci so si pred prvenstvom pridobili podaljšane obratovalne čase oziroma so za to s svojimi odloki poskrbele posamezne občine, tako da posebnih težav s kršitvami obratovalnega časa ni bilo zaznati. Še največ kršitev se je nanašalo na neoznačenost cen posameznih storitev oziroma odsotnost cenikov na gostinskem vrtu ali pomanjkljivosti v zvezi s samo objavo obratovalnega časa, za kar je bilo skupno izrečenih 23 opozoril.

4.6.3. Opravljanje gostinske dejavnosti na smučiščih in drsališčih

Tržni inšpektorat RS je v januarju in februarju 2013 opravljal nadzor označevanja cen gostinskih storitev in izdajanja računov pri opravljanju gostinske dejavnosti na smučiščih in drsališčih ter v obratih v neposredni bližini le-teh.

Pregledanih je bilo 98 subjektov na območju celotne Slovenije. Inšpektorji so pri nadzoru posebno pozornost namenili označevanju cen gostinskih storitev in izdajanju računov. Pri tem so bili še posebej pozorni na prehrabene gostinske obrate na smučiščih, kot so brunarice, »jurčki« in podobno. V gostinskih obratih so inšpektorji pregledali tudi izpolnjevanje minimalnih tehničnih pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti, kot jih določa Zakon o gostinstvu in na njegovi podlagi sprejeti podzakonski predpisi, urejenost avtorskih pravic pri javnem predvajanju glasbe ter oglaševanje alkohola in tobačnih izdelkov. Hkrati je bilo preverjeno tudi poslovanje subjektov, ki v smučarskih središčih turistom izposojajo smučarsko opremo (smuči, smučarske deske, smučarske čevlje) in drsalke, ter ostala ponudba (npr. vožnja z motornimi sanmi).

Pri 18 subjektih že ob samem nadzoru ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, zato je bil postopek ustavljen na zapisnik. Nepravilnosti, ki pa so se pojavljale, so inšpektorji ustrezno sankcionirali in kjer je bilo mogoče, so zavezanci nepravilnosti tudi takoj odpravili (predvsem označitev cen in označitev imena in vrste obrata ter firme).

Pri nadzoru so bile tako ugotovljene različne kršitve in sicer neizdajanje računov, neoznačitev cen blaga in storitev, neurejen prenos avtorskih pravic, neizpolnjevanje minimalnih tehničnih pogojev, ni bilo označenega imena in vrste obrata in tudi ne firme in sedeža družbe, ni bilo navedenega obratovalnega časa.

Skupno je bilo zaradi navedenih nepravilnosti izdanih 8 odločb o odpravi nepravilnosti in pomanjkljivosti. V primeru manjših nepravilnosti, ki so jih zavezanci takoj odpravili, inšpektorji niso izdali ureditvenih odločb, ampak so izrekli 15 opozoril ZIN. Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji tudi prekrškovno ukrepali in sicer so izdali 5 odločb z izrekom globe, 3 opomine in 28 opozoril ZP-1.

Tržni inšpektorat RS že vrsto opravlja tovrsten nadzor, vendar se kršitve še vedno pojavljajo, zato bo s tovrstnim nadzorom nadaljeval tudi v prihodnje.

4.6.4. Opravljanje dejavnosti turističnih kmetij

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 opravljal nadzor nad izvajanjem gostinske dejavnosti na turističnih kmetijah ter izdajanja računov za gostinske storitve. Poudarek je bil na izdaji računov za opravljene gostinske storitve, obsegu ponudbe in izpolnjevanju minimalnih pogojev za opravljanje te dejavnosti ter kategorizaciji nastanitvenih obratov.

Turistične kmetije oglašujejo svojo dejavnost v lokalnih časopisih, turističnih brošurah in pa tudi na spletnih straneh. Bivanje na turističnih kmetijah je privlačno predvsem zaradi domačega vzdušja, spoznavanja kmečkega okolja in ponudbe domačih pridelkov, ki jih gostje tudi pričakujejo. Med turistične kmetije spadajo kmetije z nastanitvijo, izletniške kmetije, vinotoči in osmice ter planšarije. Na nekaterih območjih v Sloveniji se nahajajo tudi zidanice. Sem lahko spadajo tako izletniške kmetije kot tudi vinotoči in osmice. Nekatere izmed njih kot predstavnice t.i. zidaniškega turizma pomenijo predvsem lokalno pomemben del turistične ponudbe in prepoznavnost krajevnih posebnosti.

Pregledi so se opravljali tudi skupaj s predstavniki drugih nadzornih organov, predvsem s kmetijsko inšpekcijo, ki izvaja nadzor opravljanja dejavnosti na kmetiji in pa tudi Carino ter davčnimi inšpektorji.

Tržni inšpektorji so opravili 93 pregledov pri navedenih zavezancih. Zaradi ugotovljenih kršitev gostinske zakonodaje in kršitev predpisov s področja urejenosti avtorskih pravic je bilo izrečenih 40 opozoril ZIN in 31 opozoril ZP-1, saj je šlo za manjše pomanjkljivosti, k odpravi katerih so zavezanci tudi takoj pristopili. Kršitve so se predvsem nanašale na pomanjkljivo označene cene gostinskih storitev, na prijavo in objavo obratovalnega časa, označitev gostinskega obrata s firmo in sedežem nosilca, neizobešeno kategorizacijsko tablo ter na urejenost avtorskih pravic.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so inšpektorji zoper kršitelje ukrepali in sicer so skupaj izdali 14 odločb o odpravi nepravilnosti in pomanjkljivosti zaradi neizpolnjevanja minimalnih tehničnih pogojev in zaradi neurejenih avtorskih pravic pri javnem predvajanju glasbe. Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji tudi prekrškovno ukrepali in poleg 31 opozoril ZP-1 izdali 3 plačilne naloge, 1 odločbo o prekršku z izrekom globe in 1 opomin. Zaradi neizdajanja računov sta bila izdana 2 plačilna naloga.

4.6.5. Kategorizacija nastanitvenih obratov

Tržni inšpektorat RS je v oktobru 2103 opravljal nadzor nad izvajanjem kategorizacije nastanitvenih obratov v skladu s Pravilnikom o kategorizaciji nastanitvenih obratov, sprejetim na podlagi Zakona o gostinstvu.

Pregledanih je bilo 127 subjektov na območju celotne Slovenije. Tržni inšpektorji so od izvajalca dejavnosti zahtevali, da na vpogled izroči listine, iz katerih je razvidno, da je bila opravljena kategorizacija (evidenčni list, kategorizacijski list, poročilo o samoocenitvi ali poročilo o ocenitvi v primeru ocene s strani ocenjevalca). Preverili so, ali ima nastanitveni obrat na zunanji strani objekta ali v prostoru za sprejemanje gostov na vidnem mestu izobešeno tablo z označbo kategorije, ter če ima vrsto in kategorijo označeno tudi v cenikih in v drugih komunikacijah. Nato so inšpektorji opravili kontrolo kategorizacije. Nadzor je potekal tako, da so na podlagi kategorizacijskega lista in poročila o samoocenitvi ali poročila o ocenitvi po metodi na preskok opravili kontrolo najmanj 10 obveznih ali izbirnih elementov, odvisno od vrste nastanitvenega obrata.

V zvezi z vpisom v register pri Slovenski turistični organizaciji (<http://slovenia.info/registerno/>) je potrebno na tem mestu poudariti, da morajo nastanitveni obrati opraviti kategorizacijo v skladu s Pravilnikom o kategorizaciji nastanitvenih obratov, ki nikjer ne predpisuje zgolj elektronskega postopka, zato je lahko kar nekaj subjektov z opravljeno kategorizacijo, ki so jo izvedli ročno (izpolnjen evidenčni in kategorizacijski list, ter poročilo) in v kolikor Slovenske turistične organizacije o tem niso obvestili, niso zavedeni v navedenem registru, na podlagi katerega so pač lahko bolj razpoznavni, ni pa obvezen. Zato lahko prihaja tudi do odstopanj med oglaševanimi nastanitvenimi obrati in tistimi, ki so vpisani v register, pri čemer torej ni nujno, da tisti, ki niso v registru, niso tudi opravili kategorizacije.

V primeru, da je tržni inšpektor pri nadzoru ugotovil, da obrat ne izpolnjuje pogojev kategorizacije, ker izvajalec dejavnosti obrata ni kategoriziral, ali so ugotovljene večje kršitve, je izdal ureditveno odločbo, s katero je odredil, da je potrebno ugotovljene pomanjkljivosti in nepravilnosti odpraviti ter določil rok za njihovo odpravo. Večina subjektov je v roku nepravilnosti tudi odpravila. Zaradi navedenih ugotovljenih nepravilnosti, je bilo izdanih 24 upravnih odločb.

Inšpektorji so poleg nepravilnosti in pomanjkljivosti v zvezi s samo kategorizacijo (neopravljena kategorizacija, neizpolnjevanje minimalnih tehničnih pogojev) ugotavljali tudi neurejenost v zvezi z avtorskimi pravicami pri javnem predvajanju glasbe. Skupno so bile tako izdane 4 odločbe o odpravi nepravilnosti in pomanjkljivosti.

V primeru manjših nepravilnosti, ki so jih gostinci takoj odpravili, inšpektorji niso izdali ureditvenih odločb, ampak so izrekli 78 opozoril ZIN.

Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji tudi prekrškovno ukrepali in sicer so izdali 12 opominov in 31 opozoril ZP-1.

Kršitve se v večini primerov nanašajo na neizpolnjevanje minimalnih pogojev pri nastanitvenih obratih in sobodajalcih. Največkrat je šlo za pomanjkljivo opremo v sobah (ni nameščenih navodil za ravnanje v primeru nevarnosti, ni cenikov po sobah, ni označena kategorija z zvezdicami, v kopalnicah je premajhno število brisač, ni televizorja, ni dovolj svetilk, ni telefona, ni zadostnega števila obešalnikov), ni izobešene table z označbo kategorije, ni označene firme in sedež gostinca, na cenikih ni označena vrsta in kategorija obrata in podobno. Ugotavlja se tudi, da zavezanci ne izpolnjujejo pogojev za kategorijo, ki jo imajo označeno in za katero so opravili samoocenitev. Predvsem je to v primerih do 3*, ko gostinci opravijo samoocenitev, zato po opravljenih pregledih spremenijo kategorijo v nižjo, za katero izpolnjujejo pogoje.

4.7. OBRT

Obrtna dejavnost in obrti podobne dejavnosti se lahko opravljajo v skladu s pogoji, ki jih določa Obrtni zakon. Zakon je bil v letu 2013 spremenjen, največjo spremembo pa predstavlja uvedba neobveznega članstva v Obrtno podjetniški zbornici, prav tako zakon ne pozna več obrti podobnih dejavnosti, pač pa ureja le še obrtne dejavnosti. Na podlagi spremenjenega zakona je bila sprejeta tudi nova Uredba o obrtnih dejavnostih, s katero so določene obrtne dejavnosti, za opravljanje katerih je potrebna poklicna usposobljenost. Z uredbo so nekatere dejavnosti, ki so se prej uvrščale med obrti podobne in za katere ni bilo potrebno pridobiti obrtnega dovoljenja, uvrščene med

obrtne dejavnosti.

Obrtna dejavnost je pridobitna proizvodna ali storitvena dejavnost, ki se opravlja na podlagi individualnih naročil, ali v majhnih serijah, ki se trajno opravlja s stroji, orodji in tehničnimi napravami, ki so primerne za opravljanje le-te in nimajo značaja tekočih trakov ali avtomatiziranega delovnega procesa.

Prijave v zvezi z obrtno dejavnostjo se največkrat nanašajo na neizdajo računa potrošnikom ali na nepravilno opravljeno storitev, kar inšpektorat nadzira z vidika določil Zakona o varstvu potrošnikov. V inšpekcijskem postopku se navadno tudi izkaže, da račun dejansko ni bil izdan. Prav tako se veliko prijav nanaša na povzročanje prekomernega hrupa ali na obratovanje brez gradbenih in uporabnih dovoljenj, kar pa ni stvar Obrtnega zakona, pač pa so ta vprašanja urejena v Zakonu o graditvi objektov, zato so takšne prijave posredovane Inšpektoratu RS za promet, energetiko in prostor.

Tržni inšpektorji so na podlagi Obrtnega zakona v letu 2013 opravili 562 inšpekcijskih pregledov in zavezancem v zvezi s kršitvami izrekli 13 ukrepov (8 upravnih odločb, 1 opozorilo ZIN, 1 opomin, 1 plačilni nalog in 2 opozorili ZP-1). Število ugotovljenih kršitev je glede na opravljeno število inšpekcijskih pregledov relativno majhno.

Izpostaviti velja akcijo poostrenega nadzora kamnoseške dejavnosti, v okviru katere je bilo pregledanih 168 zavezancev, pri čemer je bilo le v enem primeru ugotovljeno, da si zavezanec ni pridobil obrtnega dovoljenja, v dveh primerih pa je bilo ugotovljeno, da gre za delo na črno brez vseh listin, torej tudi brez registracije.

Prav tako je bila izvedena akcija nadzora wellness storitev, v okviru katere so se nadzorovale tudi kozmetične storitve. V opravljenih 82 inšpekcijskih pregledih je bilo v 3 primerih ugotovljeno, da se dejavnost opravlja brez obrtnega dovoljenja, v 2 primerih pa podjetnik oziroma družba nista več zaposlovala nosilca obrtne dejavnosti.

4.8. VARSTVO KONKURENCE

Tržni inšpektorat RS se s področjem varstva konkurence največkrat sreča v okviru prijav nelojalne konkurence, ki se še vedno presoja po Zakonu o varstvu konkurence. Le-ta je bil sprejet že daljnega leta 1993 in je ob upoštevanju vseh sprememb, ki so se zgodile na tem področju, postal precej nepregleden in nekonsistenten. Je pa Tržni inšpektorat RS s sprejemom Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (v letu 2007) dobil pravno podlago, da primere nelojalne konkurence iz 5. alineje tretjega odstavka 13. člena Zakona o varstvu konkurence, ki govori o kršitvah pri prodaji blaga z navedbo zavajajočih informacij, obravnava tudi po Zakonu o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

Zakon o varstvu konkurence v 13. členu določa, da je dejanje nelojalne konkurence tudi, kadar podjetje nastopa na trgu v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji, s katerim se povzroči ali utegne povzročiti škodo drugim udeležencem na trgu, med drugim tudi z neupravičeno uporabo imena, firme, znamke ali kakšne druge oznake drugega podjetja, ne glede na to, ali je drugo podjetje dalo soglasje, če se s tem ustvari ali utegne ustvariti zmeda na trgu, ali prodaja blago z označbami ali podatki, ki ustvarjajo ali utegnejo ustvariti zmedo glede izvora, načina proizvodnje, kakovosti in drugih lastnosti blaga. Za uvedbo inšpekcijskega postopka zaradi nelojalne konkurence mora podjetje (oškodovanec) na pristojno sodišče predhodno vložiti tožbo zaradi dejanj nelojalne konkurence, zato sama prijava na Tržni inšpektorat RS ne zadostuje. Tržni inšpektor lahko namreč izda upravno odločbo na predlog tožeče stranke, s katero začasno prepove dejanja nelojalne konkurence le, če je na pristojno sodišče vložena tožba zaradi nelojalne konkurence, kot to določa 28. člen Zakona o varstvu konkurence. Zoper kršitelja pa tržni inšpektor lahko ukrepa tudi prekrškovno, kot to določata 30. in 31. člen zakona, vendar le, če so izpolnjeni pogoji, ki so določeni v 50. členu Zakona o prekrških. Za uvedbo prekrškovnega postopka na predlog oškodovanca je potrebno vložiti pisni predlog, ki mora vsebovati podatke o kršitelju, časovni in krajevni opis prekrška z navedbo dejstev in vseh materialnih dokazov, ki kažejo na sum storitve prekrška. Največ prijav iz tega naslova Tržni inšpektorat RS prejme zaradi domnevne prodaje ponarejenih izdelkov.

Se pa tržni inšpektorji v praksi srečujejo še z eno vrsto kršitev in sicer s t.i. premijskimi posli. V 9. alineji tretjega odstavka 13. člena Zakona o varstvu konkurence je kot dejanje nelojalne konkurence opredeljeno ravnanje podjetij, ki pridobivajo kupce blaga ali uporabnike storitev z dajanjem ali obljubljanjem nagrad, ali kakšnih drugih premoženjskih koristi ali ugodnosti, ki po vrednosti občutneje presega vrednost blaga ali storitve, s katero naj kupec pridobi možnost nagrade. Podjetja poskušajo na takšne načine pospešiti prodajo blaga ali storitev, pri tem pa z ravnanjem v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji povzročijo ali utegnejo povzročiti škodo konkurentom.

Tudi v letu 2013 so inšpektorji posvetili precej pozornost različnim nagradnim igram, saj je tovrstnega načina pospeševanja prodaje oziroma promocije vse več. Ob vseh nadzorih so bili ugotovljeni tako klasični premijski posli, kot tudi druge kršitve s področja Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami. Pri premijskih poslih, kjer organizator pogojuje sodelovanje v nagradni igri z nakupom in za to ponuja avto, večdnevno potovanje, skuter, LCD televizor, vrednost nagrade bistveno presega vrednost nakupa, saj se v nagradnih igrah lahko sodeluje že ob manjšem nakupu (tudi za nekaj centov). Tržni inšpektorji so v večini primerov pri ugotovljenih kršitvah Zakona o varstvu konkurence ali Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami ukrepali z izdajo opozorila ZP-1, v kolikor so bile kršitve takoj odpravljene, ali z izdajo prekrškovne odločbe z izrekom opomina, v kolikor so bile kršitve odpravljene tekom trajanja nagradne igre in sicer zato, ker so organizatorji zagotovili tudi drugo možnost brezplačnega sodelovanja.

V letu 2013 je bilo opravljenih 48 inšpekcijskih pregledov na področju varstva konkurence. Zaradi ugotovljenih kršitev so tržni inšpektorji v 4 primerih izrekli upravne in v 21 primerih prekrškovne ukrepe. Tako je bila v 4 primerih podjetju izdana upravna odločba, v okviru prekrškovnih postopkov pa je bil v 5 primerih izrečen opomin, izdanih pa je bilo tudi 13 odločb o prekršku ter 3 opozorila ZP-1.

Tržni inšpektorat RS tudi v letu 2013 opaža, da se vedno več trgovcev odloča za prirejanje različnih nagradnih iger s ciljem povečanja prometa oziroma lastne promocije, kar je verjetno posledica trenutne gospodarske krize pri nas. Različne nagradne igre so namreč eden izmed načinov, da podjetje opozori nase in s tem potrošnike prepriča, da se odločijo za nakup njegovih izdelkov. Ker je pričakovati, da se bo ta trend nadaljeval tudi v prihodnje, bo Tržni inšpektorat RS zato nadaljeval z opravljanjem nadzora nagradnih iger z vidika spoštovanja določb Zakona o varstvu konkurence in Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

4.9. NEPREMIČNINSKO POSREDOVANJE

Dejavnost nepremičninskega posredovanja je urejena z Zakonom o nepremičninskem posredovanju, ki nepremičninskim družbam določa pogoje za opravljanje te dejavnosti. Nepremičninske družbe morajo za opravljanje dejavnosti nepremičninskega posredovanja zavarovati odgovornost pri zavarovalnici za zakonsko določeno vsoto ter zagotoviti, da zanje posle posredovanja opravlja nepremičninski posrednik, ki si je pridobil licenco in je vpisan v imenik nepremičninskih posrednikov pri Ministrstvu za okolje in prostor. Zakon določa tudi druge obveznosti nepremičninskih družb, s katerimi se uporabnikom storitev nepremičninskega posredovanja zagotavlja večja pravna varnost, kot na primer izročitev pogodbe o posredovanju in splošnih pogojev poslovanja, preverjanje pravnega in dejanskega stanja nepremičnine.

Zakon je bil v letu 2011 spremenjen in dopolnjen, predvsem z določili Zakona o storitvah na notranjem trgu in s tem povezanega prostega pretoka storitev, na podlagi katerega imajo pravne osebe in podjetniki iz držav članic EU in EGS možnost prostega opravljanja dejavnosti v Sloveniji. Ker pa je nepremičninski posrednik v Sloveniji reguliran poklic, je lahko Slovenija v zvezi s tem tudi nepremičninskim posrednikom iz držav članic postavila določene pogoje. Največja sprememba v zakonu je prav gotovo ukinitev prostora, ki je bil prej pogoj, da je lahko nepremičninska družba pričela z opravljanjem dejavnosti.

V letu 2013 so tržni inšpektorji na področju nepremičninskega posredovanja opravili 93 (116 v letu 2012) pregledov nepremičninskih agencij, pri katerih je bilo ugotovljenih 17 (21 v

letu 2012) kršitev določil Zakona o nepremičninskem posredovanju, kar je malo manj, kot v letu 2012. Pregledi so bili opravljeni na podlagi prijav in v okviru nadzora določil Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma.

Nepremičninskim družbam in nepremičninskim posrednikom so tržni inšpektorji zaradi kršitve določil Zakona o nepremičninskem posredovanju izdali 2 upravni odločbi. Za ugotovljene prekrške (posle posredovanja opravlja oseba brez licence, nepremičninska družba nima urejenega zavarovanja odgovornosti, družba ne zagotavlja posrednika z licenco, naročitelja ni opozorila o nasprotju interesov), so bile izrečene 3 globe (1 plačilni nalog, 2 prekrškovni odločbi), 3 opomini in 6 opozoril ZP-1.

Že v preteklosti se je pojavljalo veliko težav zaradi dejstva, da so posredovanje opravljale nepremičninske družbe s posredniki brez licenc. V zvezi s tem Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da na področju Ljubljane še vedno posluje nepremičninska družba, ki kljub večkratnim nadzorom in izrečenim ukrepom ponavlja kršitve. Gre za nepremičninsko družbo, ki sicer ima zaposlene posrednike z licenco, ogleda nepremičnin in druge posle posredovanja pa opravljajo osebe brez licence in vpisa v imenik nepremičninskih posrednikov.

Kot v letu poprej, tudi za leto 2013 velja, da se je zaradi splošne gospodarske situacije trgovanje z nepremičninami, razen na območju Ljubljane, praktično ustavilo ali pa se sklepajo v zelo majhnem obsegu, kljub temu, da so cene nepremičnin precej padle. V tej povezavi Tržni inšpektorat RS zaznava tudi težave pri zaračunavanju storitev strankam s strani nepremičninskih družb, saj nepremičninske družbe s posredniško provizijo ne pokrijejo več stroškov poslovanja, zato svojim strankam zaračunavajo tudi dodatne storitve oziroma stroške, ki so jih imeli s posredovanjem, tudi če ni prišlo do sklenitve posla.

4.10. ADMINISTRATIVNO DOLOČENE CENE IZDELKOV IN STORITEV

Tržni inšpektorji so v letu 2013 v okviru organiziranih akcij in na podlagi posameznih prijav potrošnikov opravili nadzor spoštovanja ukrepov kontrole cen določenih z Zakonom o kontroli cen in podzakonskimi predpisi. Tržni inšpektorji so tako opravili nadzor oblikovanja cen komunalnih storitev, kontrolo cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja in kontrolo oblikovanja cen učbenikov.

Poseben poudarek je bil dan novi Uredbi o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, ki je pričela veljati s 1. 1. 2013 in ki na novo ureja način oblikovanja cen za v naslovu uredbe povzete predmetne storitve. Pri tem je potrebno pojasniti, da je bila uredba sprejeta na podlagi Zakona o varstvu okolja in ne Zakona o kontroli cen, kot to velja za podzakonske predpise, ki urejajo cene proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja ter cene učbenikov.

Skupno so tržni inšpektorji opravili 135 pregledov. V primeru ugotovljenih nepravilnosti so ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi določili z izdajo odločbe, s katero so kršiteljem odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti pri oblikovanju cen storitev. Tako je bilo iz naslova nadzora oblikovanja cen v letu 2013 gospodarskim subjektom izdano 1 opozorilo ZIN in 1 opozorilo ZP-1.

Zaradi ugotovljenih prekrškov po Zakonu o kontroli cen so tržni inšpektorji izdali 1 upravno odločbo, 6 opozoril ZP-1 ter 1 odločbo z izrekom denarne globe.

4.10.1. Cene proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja

Pri podjetjih, ki skrbijo za proizvodnjo in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja, je bil v letu 2013 opravljen nadzor po Uredbi o oblikovanju cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja za tarifne odjemalce, ki določa najvišjo izhodiščno ceno, katero pa je mogoče spremeniti le izjemoma po postopku in na način, kot ga določa uredba sama.

Istočasno se je preverjalo tudi spoštovanje določil Zakona o kontroli cen, na podlagi katerega je bila uredba sprejeta, ter določil Zakona o varstvu potrošnikov.

Tržni inšpektorji so v mesecu aprilu opravili inšpekcijske preglede pri 36 zavezancih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja, pri čemer so bile kršitve ugotovljene v 5 primerih, inšpektorji pa so v teh primerih izdali 1 ureditveno odločbo, izrekli 3 opozorila ZIN ter 2 opozorili ZP-1. V 1 primeru je bila izdana odločba z izrekom denarne globe.

V inšpekcijskih postopkih so bile ugotovljene naslednje nepravilnosti:

- da zavezanci v cenikih za paro in toplo vodo cen niso označili z DDV oziroma cene niso vsebovale predmetnega davka, zaradi česar je bilo vsakemu zavezancu izdano opozorilo ZIN in opozorilo ZP-1. Razlog za blago sankcioniranje je bila odprava nepravilnosti še pred zaključkom nadzora;
- da zavezanec cene za proizvodnjo in distribucijo pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja za tarifne odjemalce nima oblikovane s predpisanim mehanizmom in za izhodiščno ceno ni pridobljeno soglasje pristojnega ministrstva;
- v 1 primeru pa se je pri zavezancu nadaljevalo z nadzorom izvršitve že predhodno izdane odločbe, s katero mu je bila naložena izvršitev ukrepa kontrole cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja za tarifne odjemalce in sicer oblikovanje cene v skladu s predpisanim mehanizmom iz uredbe. Pri ponovnem nadzoru se je ugotovilo, da zavezanec še ni izvršil ukrepa kontrole cen iz citirane odločbe, zato je bil izdan sklep o denarni kazni v upravni izvršbi.

Tako kot že v preteklih letih, Tržni inšpektorat RS tudi v letu 2013 ugotavlja, da je odstotek kršitev na zadevnem področju zelo nizek ter da se zavezanci oziroma ponudniki, ki nudijo storitev proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja zavedajo zakonskih obveznosti in jih tudi dosledno izvajajo. Je pa za prihodnje leto vsekakor načrtovan ponoven nadzor, saj se na ta način najučinkoviteje zagotovi spoštovanje zakonodaje na tem področju.

4.10.2. Cene komunalnih storitev

V začetku leta 2013 je pričela veljati nova Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, ki na novo ureja oblikovanje cen za navedene storitve. Pri tem imajo izvajalci obveznih občinskih gospodarskih javnih služb možnost najkasneje do 1. 4. 2014 uskladiti svoje poslovanje skladno z uredbo, je pa potrebno ob tem izpostaviti tudi dejstvo, da je s sprejetjem te uredbe postal trg komunalnih storitev prost, kar pomeni, da lahko sedaj izvajalci skladno

z uredbo sami določijo cene dejanske storitve, edini regulator pa je potrebno soglasje občinskega organa, ki mora s spremembo cen soglašati.

Tržni inšpektorji so v okviru svojih pristojnosti preverjali ali imajo podjetja z občinami morebiti sklenjene koncesijske pogodbe, ali so podjetja zvišala cene komunalnih storitev v letu 2013 in ali imajo za dvig cen soglasje občin, ali so podjetja oblikovala in objavila cenike z novimi cenami ter ali so te objavljene cene tudi spoštovala.

V sklopu nadzora nad izvajalci obveznih gospodarskih javnih služb je bilo opravljenih 68 inšpekcijskih nadzorov, nepravilnosti pa so bile ugotovljene v 2 primerih, in sicer:

- V prvem primeru je bilo ugotovljeno, da podjetje ni na novo oblikovalo in objavilo cenika svojih storitev kljub temu, da je občina zmanjšala subvencijo za postavko omrežnina v računu za oskrbo s pitno vodo podjetja, zaradi česar se je podjetju izreklo opozorilo ZIN. Podjetje je cenik nemudoma popravilo in ga objavilo, zato mu je bilo izdano še opozorilo ZP-1.
- V drugem primeru pa je bilo podjetju izdano opozorilo ZP-1, ker je tržni inšpektor ugotovil, da podjetje ni obvestilo Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo o spremembi cene, kar je bilo skladno z Odredbo o pošiljanju obvestil o spremembi cen v povezavi z Zakonom o kontroli cen, dolžno storiti.

Tržni inšpektorat RS je tudi v letu 2013 ugotovil, da večina zavezancev tudi po sprejeti uredbi, podobno kot prejšnja leta, spoštuje predpise, ki se nanašajo na oblikovanje cen komunalnih storitev. Vendar pa je bilo na podlagi opravljenih pregledov ugotovljeno tudi, da se zaradi nove uredbe v praksi pojavlja nemalo težav pri usklajevanju oblikovanja cen z uredbo, saj so nekatere določbe nejasne, zaradi česar določena podjetja, kljub pridobljenim soglasjem občinskega organa za zvišanje cen, slednje niso izvršila.

Nadzor se bo tudi v letu 2014 vršil intenzivno, saj kot je bilo zapisano že na začetku, imajo izvajalci obveznih občinskih gospodarskih javnih služb čas do 1. 4. 2014, da oblikovanje cen prilagodijo zahtevam Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.

4.10.3. Cene učbenikov

V skladu z letnim načrtom so tržni inšpektorji pred začetkom šolskega leta, v avgustu, vršili nadzor nad oblikovanjem cen učbenikov, ki so edini za posamezne predmete oziroma programe ter istočasno preverjali še označevanje cen ostalega blaga in povišanje cen tistih učbenikov, ki ne zapadejo pod določila Uredbe o oblikovanju cen učbenikov.

Nadzor se je opravljal v knjigarnah in pri založnikih na območju celotne Slovenije, opravljenih pa je bilo 31 pregledov, v okviru katerih niso bile ugotovljene nepravilnosti glede oblikovanja cen učbenikov, ki so edini za posamezne predmete oziroma programe. Prav tako pri nadzoru niso bile zaznane kršitve z vidika označevanja in upoštevanja objavljenih cen učbenikov.

V 3 primerih je bilo ugotovljeno, da ostalo blago pri zavezancih ni bilo ustrezno označeno s prodajno ceno, zato so se kršiteljem izrekla opozorila ZP-1. Nepravilnosti so bile odpravljene v času samega inšpekcijskega pregleda.

Na podlagi navedenih ugotovitev Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da trgovci na drobno spoštujejo cene učbenikov, ki so jim jih določili založniki, nekateri trgovci pa so določili celo nižje cene učbenikov od določenih.

4.11. STORITVE NA NOTRANJEM TRGU

Zakon o storitvah na notranjem trgu je bil sprejet na podlagi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2006/123/ES z dne 12. 12. 2006 o storitvah na notranjem trgu in je določil nova pravila ustanavljanja ter opravljanja storitev v državah članicah EU, EGS ali Švicarske konfederacije. Tako je uvedel načelo svobode ustanavljanja (ponudnikom storitev omogoča, da neprekinjeno in redno izvajajo gospodarsko dejavnost v eni ali več državah članicah brez obveznosti ustanavljanja podružnic v državi opravljanja dejavnosti) in svobode opravljanja storitev oziroma prepoved diskriminatornega obravnavanja tujih ponudnikov storitev (države članice ne smejo uveljavljati lastnih nacionalnih zahtev za gostujoče ponudnike storitev, ki že imajo zakoniti sedež v drugi državi članici in izpolnjujejo pogoje države sedeža in zanje torej veljajo pravila, ki se uporabljajo v tisti državi). Določilo, da ponudnikom storitev iz držav članic EU, EGS ali Švicarske konfederacije ni potrebno več opravljati dejavnosti v Sloveniji preko podružnice, je bilo vneseno tudi v Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

Pri vseh primerih pojavljanja tujih družb s sedežem v drugi državi članici EU se v primeru nadzora najprej zastavlja osnovno vprašanje, ali imajo ti ponudniki urejen status za opravljanje dejavnosti oziroma so vpisani v ustrezen register v državi, iz katere prihajajo.

Največja sprememba na področju prostega opravljanja storitev v letu 2013 je vstop Republike Hrvaške v EU s 1. 7. 2013. S tem vstopom se je sprostila tudi obveznost hrvaških ponudnikov storitev, da na območju Slovenije ni potrebno ustanoviti podružnice.

Vodenje inšpekcijskih postopkov zoper tuje ponudnike kot zavezanca je običajno zelo zahtevno, saj zahteva obveznost zagotavljanja vodenja postopka zoper zavezanca v jeziku, katerega zavezanec razume. Ugotavljamo, da tovrstna zahteva sicer zagotavlja varstvo osnovnih pravic zavezanca, da je ustrezno seznanjen z vsebino postopka in morebitnimi kršitvami, vendar hkrati tudi bistveno oteži vodenje inšpekcijskega postopka s strani inšpektorja, ki mora poznati jezik zavezanca ali poskrbeti, da je zagotovljeno prevajanje. Slednje pa je težko zagotoviti tudi zaradi stroškov, povezanih s takšnim prevajanjem, in seveda krčenja finančnih sredstev Tržnega inšpektorata RS. Prav tako mora inšpektor preverjati verodostojnost predloženih listin (npr. o registraciji družbe, o dovoljenju družbe za opravljanje dejavnosti, o poslovnem sodelovanju...), kar ponovno zahteva znanje tujega jezika ter tudi poznavanje pravne ureditve dejavnosti v drugi državi. Šele tako se lahko ugotovi, ali zavezanec v tej državi resnično opravlja dejavnost zakonito.

V tem delu je potrebno zopet izpostaviti različnost ureditev registracij in priglasitev podjetij v posameznih državah EU. Inšpektor se tako pri preverjanju predloženih listin najprej srečuje z jezikovnimi ovirami (saj je marsikateri register države članice na voljo le v uradnem jeziku članice), nato pa tudi z ugotavljanjem pravne ureditve posamezne vrste dejavnosti v tuji državi. Tovrstne ovire pa povzročijo daljše postopke, kar pa ni v skladu z težnjo po učinkovitih in hitrih inšpekcijskih postopkih. Ravno zaradi vseh potrebnih preverjanj se potencialni kršitelji zaradi narave svojega dela in običajno hitrega prehoda Slovenije lahko izognejo kazni, saj je izvrševanje kazni zopet podvrženo državi sedeža ponudnika storitev.

Na območju Slovenije so se tudi v letu 2013 pojavljali tuji ponudniki storitev, pri čemer se kot najbolj problematične izpostavljajo turistične športne storitve na reki Soči in v bližnjih pritokih (raftanje, soteskanje, itd.), predvsem zaradi množičnosti pojavljanja, neurejenosti plovbe po reki Soči in potrebne stalne prisotnosti inšpektorjev, saj v večini primerov tuji ponudnik storitev v Sloveniji ni stalno navzoč. Kršitev s strani tujih ponudnikov je vsako leto manj, saj je delo Tržnega inšpektorata RS večini ponudnikov že dobro poznana,

seveda pa to ne izključuje posameznih novih primerov ugotovljenih kršitev. Ravno zaradi poznavanja dela Tržnega inšpektorata RS pa je učinkovitost dela v veliki meri tudi oteženo, saj se informacije o izvajanju nadzora običajno hitro razširijo po celotni dolini.

Ker bo podobnih migracij ponudnikov storitev vse več tudi v bodoče, Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da bi bilo potrebno celostno pristopiti k reševanju problematike ugotavljanja morebitnih kršitev takšnih ponudnikov, ki ne izpolnjujejo zahtev svojih držav, hkrati pa inšpektorjem zagotoviti ustrezno jezikovno podporo in drugo pomoč v komunikaciji z drugimi državami članicami EU.

4.12. OSTALE VRSTE NADZORA

4.12.1. Prodaja in reklamiranje tobачnih izdelkov

Področje oglaševanja tobaka in tobачnih izdelkov je urejeno v Zakonu o omejevanju uporabe tobачnih izdelkov, ki prepoveduje vsako sponzoriranje dogodka, dejavnosti ali posameznika ter kakršnokoli neposredno in posredno oglaševanje in promocijo tobaka in tobачnih izdelkov, vključno prek storitev informacijske družbe.

Zakon določa izjeme, ko je oglaševanje tobaka in tobачnih izdelkov dovoljeno, vendar le pod določenimi pogoji. Oglaševanje tobaka in tobачnih izdelkov je dovoljeno v obliki in podobi zaščitene blagovne znamke na priboru za kajenje, v in na poslovnih prostorih gospodarskih družb, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, distribucijo in prodajo tobачnih izdelkov na debelo v skupni površini do 7 m² ter na zunanjih in notranjih izveskih prodajaln tobачnih izdelkov v skupni površini do 7 m². Oglaševanje tobачnih izdelkov je dovoljeno le v obliki znaka, ki je zaščiten in ki ne omenja in ne prikazuje tobачnega izdelka, njegove embalaže ali njegove uporabe.

Dobavitelji tobачnih izdelkov se poslužujejo vedno novih načinov reklamiranja tobaka, da bi zadržali svoj tržni delež. To se je izkazalo pri nadzorih v zadnjih treh letih, ko so proizvajalci in dobavitelji tobaka izjemno agresivno oglaševali te izdelke, predvsem na bencinskih servisih preko raznih pultnih stojal, v katerih so bile v točno določenem terminu izpostavljene cigaretné škatlice točno določenih blagovnih znamk.

V dveh koordiniranih enodnevnih akcijah je bilo na bencinskih servisih in v drugih prodajalnah z mešanim blagom v večjih trgovskih centrih ter v trafikah opravljenih 96 pregledov. Tobak in tobачne izdelke je na nedovoljen način oglaševalo kar 79 trgovcev, kar predstavlja 82% pregledanih trgovcev.

Oglaševanje se še vedno izvaja preko raznih pultnih stojal in osvetljenih kovinskih okvirjev, v katerih so bili izpostavljeni tobачni izdelki le določenih blagovnih znamk. Trgovci se še vedno zagovarjajo, da so pultna stojala prodajna mesta, iz katerih se prodajajo cigaretné škatlice, zaloga pa se dopolnjuje. Vendar ne glede na to, ali se tobачni izdelki iz teh posebej izpostavljenih pultnih stojal in okvirjev prodajajo, ali ne, gre za nedovoljeno oglaševanje, saj že sama postavitev stojala predstavlja oglaševanje tobачnega izdelka. To potrjujejo tudi okrožnice o prodajnih aktivnostih, poslane v prodajalne, iz katerih je razvidno, kateri tobачni izdelki se oglašujejo, v katerem terminu, na kakšen način (kje so postavljena stojala, vitrine, izveski, plakati...). S tem, ko se izdelek, ki se oglašuje, prikazuje na drugačen, poudarjen, skratka izrazitejši način glede na druge, neoglaševane izdelke, se privilegira ravno z namenom točno določenega proizvajalca, da se pospeši njegova prodaja, kar je glavni cilj oglaševanja nasploh.

Pri tokratnih nadzorih je bilo ugotovljenih tudi več primerov oglaševanja tobačnih izdelkov določenih blagovnih znamk (novi okusi, nove oblike, nova imena) z raznimi izveski, plakati in na svetlobnih tablah nameščenih nad prodajnimi policami, za katere se je naknadno ugotovilo, da te blagovne znamke še niso zaščitene oziroma registrirane. Ugotovljeno je bilo, da so bile oglaševane številne blagovne znamke, ki še niso bile registrirane oziroma zaščitene. Trgovci so se zagovarjali, da je vloga za registracijo vložena, vendar pa znamka še ni bila registrirana, postopek registracije je še v teku. Prijavljena blagovna znamka pa še ni zaščitena, saj se pravice iz blagovne znamke pridobijo z dnem vpisa v register (ko je znamka registrirana).

Skupaj je bilo v letu 2013 glede oglaševanja tobačnih izdelkov opravljenih 349 pregledov. Zaradi ugotovljenih kršitev so tržni inšpektorji trgovcem izrekli 44 opozoril ZIN in izdali 88 upravnih odločb na podlagi Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, s katerimi so prepovedali nedovoljeno oglaševanje tobaka in tobačnih izdelkov. Zoper kršitelje je izrečenih 36 opozoril ZP-1 ter izdanih 11 opominov in 65 odločb o prekršku ter 6 plačilnih nalogov.

Zaradi velikega števila ugotovljenih kršitev se je izkazalo, da je bil tudi tokratni nadzor nedovoljenega oglaševanja tobaka in tobačnih izdelkov več kot potreben in ga bodo tržni inšpektorji opravljali tudi v bodoče kot samostojne akcije in vzporedno z nadzorom trgovinske in gostinske dejavnosti.

Ker postaja praksa oglaševanja tobačnih izdelkov vse bolj agresivna in presega zakon, katerega namen je omejiti uporabo tobačnih izdelkov, Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da sedaj dopustno oglaševanje tobačnih izdelkov v prodajalnah, ki prodajajo tobačne izdelke (v delih prodajaln, kjer se nahajajo tobačni izdelki), ni ustrezno, zato je že večkrat na Ministrstvo za zdravje, ki je pripravilo Zakon o omejevanju porabe tobačnih izdelkov, predlagalo spremembo zakona v smislu popolne prepovedi oglaševanja tobačnih izdelkov. Spremembe se pričakujejo v letu 2014, saj so na Ministrstvu za zdrave podali predloge sprememb.

Tržni inšpektorat RS je, zaradi zaščite mladoletnih pred škodljivim vplivom tobaka in tobačnih izdelkov, v letu 2013 izvedel 6 poostrenih akcij nadzora prodaje tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let, prepovedi, da osebe, mlajše od 18 let, prodajajo tobačne izdelke ter objave prepovedi prodaje tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let. Kontrole so bile opravljane v času pred zimskimi šolskimi počitnicami, pred prvomajskimi prazniki, ob koncu šolskega leta, ob začetku šolskega leta, v času martinovanja in božično-novoletnih praznikov. Skupno je bilo opravljenih 1131 inšpekcijskih pregledov.

Nedovoljena prodaja tobačnih izdelkov mladoletnikom je bila ugotovljena v 17 primerih, kar je bistveno več kot leta 2012, ko je bilo ugotovljenih le 5 primerov nedovoljene prodaje. Zoper vse kršitelje so tržni inšpektorji ukrepali prekrškovno z izrečenimi globami. Nekaj kršitev se je nanašalo na neustrezna opozorila o prepovedi prodaje tobačnih izdelkov, ki pa so jih zavezanci po opozorilu inšpektorjev nemudoma popravili.

Splošna ocena je, da so trgovci in gostinci večinoma seznanjeni z zakonskimi določili. Večina, ki prodaja cigarete in ostale tobačne izdelke, imajo na vidnih mestih objavljene napise o prepovedi prodaje tobaka osebam, mlajšim od 18 let. Prodajalci pri prodaji tobačnih izdelkov kontrolirajo starost kupcev in jih mladoletnim ne prodajajo. Nekaj trgovcev je tudi opazilo, da tobačne izdelke (predvsem cigarete) kupujejo polnoletne osebe in jih nato pred prodajalnami izročijo mladoletnim, kar pa ni sankcionirano.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS obravnaval tudi prijave zoper približno 20 ponudnikov elektronskih cigaret, ki so se nanašale na oglaševanje elektronskih cigaret predvsem na spletnih straneh. Sedaj veljavna zakonodaja prodaje elektronski cigaret tako v klasičnih

prodajalnah, kot preko interneta, ne prepoveduje, ni pa dovoljeno oglaševanje elektronskih cigaret. 10. člen Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov v tretjem odstavku določa, da je prepovedano oglaševanje izdelkov, ki ne sodijo med tobak in tobačne izdelke, vendar s svojim videzom in namenom uporabe neposredno vzpodbujajo k potrošnji tobaka in tobačnih izdelkov. Po mnenju Ministrstva za zdravstvo elektronska cigareta, ki ne vsebuje tobaka, ne sodi med tobačne izdelke, vendar je videti in se uporablja na tak način, kot tobačni izdelki, zato je v skladu s tretjim odstavkom 10. člena Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov njeno oglaševanje prepovedano.

4.12.2. Prodaja in reklamiranje alkoholnih pijač

Tako kot dobavitelji tobaka in tobačnih izdelkov, tudi dobavitelji alkoholnih pijač iščejo načine, kako bi čim bolj prikrito in mimo zakonskih določil oglaševali svoje izdelke. Tržni inšpektorji že vsa leta od sprejema Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo, v katerem je urejeno reklamiranje alkoholnih pijač, vzporedno z nadzorom gostinske dejavnosti v gostinskih lokalih in trgovinske dejavnosti v prodajalnah preverjajo tudi oglaševanje alkoholnih pijač.

Kršitve, povezane z nedovoljenim oglaševanjem, so bile ugotovljene v 55 primerih. Največ je bilo pomanjkljivosti, katere so zavezanci takoj odpravili, zato so jim bila izrečena opozorila ZP-1, izdanih pa je bilo tudi 14 opominov, 5 odločb o prekršku z izrekom globe in 1 plačilni nalog.

Poostren nadzor oglaševanja alkohola v preteklih letih je sicer pripomogel k urejenosti trga na tem področju, kljub temu pa Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da bi bilo potrebno spremeniti zakonodajo na področju oglaševanja alkoholnih pijač in le-to v celoti prepovedati, saj so oglasi za alkoholne pijače izdelani na način, da izigravajo zakonska določila in dovolj privlačno, da dosežejo predvsem mlade, ki so zanje najbolj dovzetni in posledično nato nekontrolirano posegajo po alkoholnih pijačah.

Zaradi množičnega in nekontroliranega pitja alkohola, kar je mogoče zaslediti tudi v raznih medijih, ko so v parkih prikazani vinjeni mladostniki, si Tržni inšpektorat RS že vsa leta od sprejema Zakona o omejevanju porabe alkohola, ki ureja prodajo alkoholnih pijač, prizadeva k čim bolj učinkovitemu nadzoru nedovoljene prodaje alkoholnih pijač v prodajalnah. Zato sodeluje v preventivni akciji z naslovom »0,0 šofer«, ki jo je pripravilo Ministrstvo za zdravje. V letu 2013 so tržni inšpektorji tako izvedli 6 akcij nadzora, istočasno z nadzorom prodaje tobaka in tobačnih izdelkov mladoletnim osebam, ki so bili časovno planirani na tista obdobja, ko je zaradi družabne aktivnosti mladih največja verjetnost, da bi prišlo do nedovoljene prodaje alkoholnih pijač mladim in vinjenim (pred zimskimi počitnicami, v času maturantske četvorke, pred zaključkom šolskega leta in v začetku novega šolskega leta, v času martinovanja in božično-novoletnih praznikov). Obenem se je nadzor izvajal tudi izven planiranih akcij. Tako je bilo skupaj pregledanih 1083 trgovcev. Prodaja alkoholnih pijač mladoletni osebi je bila ugotovljena v 9 primerih. Kršiteljem je bilo izdanih 9 plačilnih nalogov.

O svojih aktivnostih v času medijsko odmevnih dogodkov (maturantska parada) je Tržni inšpektorat RS obširno seznanil javnost preko svojih spletnih strani in predlagatelju zakona, Ministrstvu za zdravje, posredoval problemsko poročilo o negativnem trendu porabe alkohola med komaj polnoletnimi mladostniki ter predlagal, da ministrstvo pristopi k spremembam Zakona o omejevanju porabe alkohola, saj postaja problem opijanja mladih ljudi vedno bolj pereč in zaskrbljujoč, saj več kot 1/4 slovenskih 15-letnikov pije alkoholne pijače vsaj enkrat tedensko, kar je nad mednarodnim povprečjem.

Trgovci so sicer dobro seznanjeni z določili zakona, zaposleni v prodajalnah pa pojasnjujejo, da od mlajših kupcev, ki kupujejo alkoholne pijače, zahtevajo osebne dokumente, s katerimi izkazujejo starost, kar jim omogoča 8. člen Zakona o omejevanju porabe alkohola. Vedno pa obstaja možnost, da starejši kupujejo za mlajše z namenom popivanja po parkih, kar je težko dokazljivo. Kljub temu, da je nadzor težje izvedljiv, se tržni inšpektorji trudijo, da s svojo stalno prisotnostjo in obveščanjem trgovcev pripomorejo k uresničevanju cilja zakona, to je zaščititi mladine pred škodljivimi vplivi alkohola. Trgovci pa se tudi zavedajo, da so lahko v vsakem trenutku predmet inšpekcijskega nadzora.

Število ugotovljenih kršitev je glede na število opravljenih pregledov zelo majhno, kar pa ne odraža realne slike. Mladoletniki so tudi vedno bolj izvirni v načinih, kako priti do alkoholnih pijač. Vsled navedenega je Tržni inšpektorat RS že večkrat resornemu ministrstvu predlagal, da pristopi k spremembi Zakona o omejevanju porabe alkohola in tudi predlagal spremembe (dvig starostne meje za nakup alkoholnih pijač na 21 let, uvedba licenc za prodajo alkoholnih pijač, višje kazni za kršitelje...), vendar do premikov še ni prišlo.

4.12.3. Pranje denarja

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v 85. členu med drugim določa kot nadzorni organ tudi Tržni inšpektorat RS. Šesti odstavek 87. člena Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma opredeljuje zavezanca (organizacije), pri katerih Tržni inšpektorat RS opravlja nadzor in sicer zastavljalnice ter pravne in fizične osebe, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo:

- ♦ dajanja kreditov oziroma posojil, ki vključuje tudi potrošniške kredite, hipotekarne kredite, faktoring in financiranje komercialnih poslov, vključno s forfetiranjem,
- ♦ finančnega zakupa (lizing),
- ♦ posredovanja pri sklepanju kreditnih in posojilnih poslov,
- ♦ prometa nepremičnin.

Tržni inšpektorat RS je čez celo leto 2013 opravljal nadzor pri navedenih zavezancih in sicer predvsem na lastno pobudo ter predvsem skupaj s pregledi pri tistih zavezancih, za katere je pristojen na podlagi drugih predpisov (npr. Zakon o potrošniških kreditih, Zakon o nepremičninskem posredovanju). V letih 2010 in 2011, ko je Tržni inšpektorat RS začel z opravljanjem tovrstnih nadzorov, je bilo opravljeno večje število pregledov. Takrat so bili zavezanci torej prvič predmet tovrstnega nadzora in seznanjeni s svojimi obveznostmi, ki so jih tudi ob ugotovljenih pomanjkljivostih odpravili. V letu 2013 je bilo temu primerno tudi število opravljenih pregledov.

Slovenija je glede ukrepov na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ocenjevana s strani Odbora strokovnjakov Sveta Evrope (MONEYVAL). Odbor MONEYVAL je pohvalil delo in angažiranost Tržnega inšpektorata na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Tržni inšpektorji so tako v letu 2013 opravili skupaj 30 pregledov pri navedenih zavezancih. V 7 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, zato je bil postopek s sklepom ustavljen. Zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti, ki so jih zavezanci v večini primerov tudi takoj oziroma v postavljenem roku odpravili, so bila izrečena 3 opozorila ZP-1 in 9 opozoril ZIN, pri čemer je bil v 3 primerih, ko je bilo ugotovljeno, da zavezanec ni izdelal analize tveganja, izrečen opomin.

4.12.4. Vedeževanje

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS prejel večje število prijav zaradi oglasov, v okviru katerih so različna podjetja ter posamezniki oglaševali storitev vedeževanja oziroma napovedovanja prihodnosti. Takšni oglasi so zaradi že dalj časa trajajoče gospodarske krize še posebej zanimivi za potrošnike, ki se nahajajo v finančni stiski, saj ti v tem času iščejo pozitivne informacije, ki jim dajejo upanje na boljši jutri. Zaradi tega in ker se je število ponudnikov predmetne storitve v zadnjih letih povečalo, se je Tržni inšpektorat RS odločil, da omenjenemu področju posveti večjo pozornost. V prvih mesecih leta 2013 se je tako izvajal poostren nadzor nad ponudniki storitev vedeževanja.

Nadzor pri ponudnikih storitev vedeževanja se je opravljal po določilih Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, istočasno pa se je preverjalo tudi spoštovanje določil drugih predpisov, kot na primer Zakona o varstvu potrošnikov, Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno ter Zakona o gospodarskih družbah.

Inšpekcijskim pregledom so bili podvrženi oglasi v vseh medijih, torej v revijah, časopisih, televiziji in na svetovnem spletu. S pregledovanjem novih izdaj različnih revij se je ugotovilo, da se na tem področju pojavljajo vedno novi zavezanci ter da je slednjih, ki ponujajo storitve preko premijskih telefonskih števil različnih operaterjev, ogromno, kar je bilo mogoče ugotoviti iz pregleda cenikov posameznih operaterjev.

Tržni inšpektorji so v prvi polovici leta 2013 v okviru poostrenega nadzora opravili skupaj 51 pregledov v zvezi z oglaševanjem storitve vedeževanja potrošnikom. V največ primerih so bile ugotovljene kršitve določil Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami zaradi pomanjkljivega navajanja informacij glede imena firme in njenega sedeža ter izpuščanja informacij, kot so: podatek, za katera omrežja velja oglaševana cena klica na minuto in dejstvo, da ceno klicev iz drugih omrežij določajo drugi operaterji.

V primeru ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi določili. V vseh primerih so bile ugotovljene manjše nepravilnosti po zgoraj navedenih zakonih, zato so tržni inšpektorji v skoraj vseh primerih kršitelje v skladu z določbami Zakona o prekrških in Zakona o inšpekcijskem nadzoru zgolj opozorili. Zavezanci so namreč takoj pristopili k odpravi nepravilnosti in jih tudi odpravili. Skupno je bilo izrečenih 43 opozoril. V enem primeru pa je bil zavezancu izdan sklep o ustavitvi postopka.

S pregledi so tržni inšpektorji med ostalim ugotovili tudi, da so posamezni zavezanci kršili določila Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno s tem, da so opravljali dejavnost vedeževanja, za katero niso bili registrirani. Posledično pa so se ugotovile kršitve tudi na področju oglaševanja zadevne dejavnosti, katero Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno prepoveduje, v kolikor pravna oseba dela na črno po določbah 3. člena tega zakona.

Preventivno je Tržni inšpektorat RS tudi na svojih spletnih straneh opozarjal slovenske potrošnike, da naj ne nasedajo množični ponudbi samooklicanih vedeževalcev in naj še pred opravljenim telefonskim klicem razmislijo o nujnosti in smotrnosti potrebe po vedeževanju, saj gre za njihovo lastno odločitev, pri čemer Tržni inšpektorat RS ne more presojati verodostojnosti posameznega vedeževalca.

4.12.5. Gorski vodniki

Dejavnost gorskega vodništva je opredeljena v Zakonu o gorskih vodnikih. Spremlstvo gorskega vodnika je obvezno pri vodenju oseb v gorskem svetu po poteh in v brezpotju, pri vodenju oseb na turnih smukih, pri vodenju oseb na plezalnih vzponih in pri vodenju oseb na ledeniških turah. V primeru vodenja oseb v gorskem svetu po poteh in v brezpotju, kjer ni potrebna uporaba vrvne tehnike in pri vodenju oseb na turnih smukih, kjer ni potrebno zavarovanje poti v zimskih razmerah, so primerno usposobljeni tudi poklicni vodniki Planinske zveze Slovenije.

Pridobitno lahko navedeno dejavnosti opravlja gorski vodnik, planinski vodnik pa le, če ima status zasebnega športnega delavca po Zakonu o športu. Brezplačno oziroma zgolj proti povračilu materialnih stroškov v okviru planinskih društev lahko dovoljene oblike vodenja oseb izvajajo tudi ostali planinski vodniki.

Poleg preverjanja, ali se turna smuka in vodenje oseb po gorskem svetu opravlja v spremlstvu gorskega ali planinskega vodnika ali nobenega od njiju, so inšpektorji v okviru nadzora v letu 2013 preverjali, ali imajo gorski vodniki in gorski vodniki-pripravniki ter drugi udeleženci pri izvajanju programov usposabljanja zavarovano svojo odgovornost proti tretjim osebam in ali so nezgodno zavarovani. Nadzor je bil usmerjen v preverjanje če se tovrstno vodenje izvaja na pridobiten način, ali takšno dejavnost izvajajo pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki ali društva v skladu s svojo registrirano oziroma priglašeno dejavnostjo, ter ali vodenje izvajajo ustrezno strokovno usposobljene osebe. Zakon o gorskih vodnikih namreč v 2. členu določa, da vodenje oseb na turnih smukih lahko proti plačilu opravlja le gorski vodnik, ki je vpisan v imenik gorskih vodnikov, ki ga vodi Združenje gorskih vodnikov Slovenije. V kolikor pa ni potrebno zavarovanje poti v zimskih razmerah, pa prisotnost gorskega vodnika ni potrebna. Takšne smuke lahko izvajajo tudi poklicni vodniki Planinske zveze Slovenije, ki so vpisani v razvid zasebnih športnih delavcev pri Ministrstvu za šolstvo in šport. Brezplačno pa lahko na turne smuke vodijo tudi drugi planinski vodniki.

Tržni inšpektorji so tako v letu 2013 opravljali nadzore v dveh terminih in sicer v zimskem času nadzor turne smuke in v poletnem času nadzor vodenja po gorskem svetu.

V zimskem času je bilo opravljenih 8 pregledov različnih ponudnikov storitev, ki so oglaševali svojo dejavnost, med katerimi so bili športna društva, samostojni podjetniki in pravne osebe. Pri vseh pregledanih subjektih kršitev ni bilo ugotovljenih, saj so storitve izvajali v okviru svoje dejavnosti in z gorskimi vodniki oziroma v dveh primerih ni šlo za pridobitno opravljanje dejavnosti.

V času od junija do septembra pa je bil opravljen nadzor vodenja po gorskem svetu in sicer je bilo opravljenih 10 pregledov. Nadzor se je vršil skupaj s predstavniki Posebne policijske enote in sicer na območju Kamniško - Savinjskih Alp, Karavank in Julijskih Alp in sicer na izhodiščih za planinske in gorske vzpone in pa tudi na posameznih gorskih poteh (Peca, Grintovec, Zadnjica, Triglav, Mangart). Pregledi so se opravliali tudi pri planinskih društvih, ki so organizirala zahtevne vodene ture. Opravljenih je bilo 11 nadzorov, vendar ni bilo ugotovljene nobene kršitve.

Po opravljenih nadzorih je mogoče zaključiti, da v gore večinoma hodijo pohodniki posamezniki ali družine, malo je organiziranih skupin, še manj pa takšnih skupin, kjer se vodenje izvaja na pridobitni osnovi.

Kljub temu, da kršitve niso bile ugotovljene, je bil namen nadzora dosežen in sicer seznanitev izvajalcev, pohodnikov in tudi medijev, da se tovrstni nadzor izvaja, da se izvaja

skupaj z gorsko enoto Policije in tudi nadzorniki Triglavskega narodnega parka, s čimer je bilo preventivni funkciji dela inšpektorata v celoti zadoščeno.

4.12.6. Turistično športne dejavnosti

Slovenski ponudniki športnih aktivnosti vse leto ponujajo raznovrstne dejavnosti, ki se odvijajo v naravi. Velikost ponudbe je odvisna od letnega časa, za poletni čas so značilne številne pohodniške in kolesarske poti (predvsem gorsko kolesarjenje) ter vodni športi. Med vodnimi športi so v Sloveniji še zlasti vabljivi tisti, ki dvigujejo raven adrenalina (rafting, hydrospeed, soteskanje-canyoning, kajakaštvo), obstaja pa tudi ponudba mirnejših voženj s kanuji in splavi.

Tržni inšpektorat RS je v letošnjem letu, predvsem v glavni turistični sezoni, opravljal nadzor nad izvajanjem dejavnosti turističnih športnih storitev, za katere veljajo določbe Zakona o spodbujanju razvoja turizma.

Pogoji za opravljanje dejavnosti turističnih športnih storitev kot pridobitne dejavnosti so torej urejeni v 43. členu Zakona o spodbujanju razvoja turizma, za nadzor katerega je na podlagi 44. člena zakona pristojen Tržni inšpektorat RS. Vendar to določilo predpisuje le, da dejavnosti turističnih športnih storitev, ki se opravljajo kot pridobitna dejavnost (kot na primer šole ali tečaji smučanja, jadrnanja, tenisa, jahanja in podobno) ter vodenja turistov pri organiziranih športnih aktivnostih, lahko opravljajo pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki pod pogojem, da usposabljanje in strokovno vodenje izvaja oseba, ki ima v skladu s predpisi s področja šolstva, licenco za opravljanje strokovnega dela, ali oseba, ki je vpisana v razvid zasebnih športnih delavcev pri ministrstvu, pristojnem za šport. Pogoje zasebnega športnega delavca za vpis v razvid pa določa 34. člen Zakona o športu.

Za morebitno ugotovljeno kršitev 43. člena Zakona o spodbujanju razvoja turizma tržni inšpektorji po zakonu nimajo možnosti niti upravnega, niti prekrškovnega ukrepanja, lahko pa ukrepajo z izdajo ureditvene odločbe na podlagi 13. člena Zakona o tržni inšpekciji v povezavi s 43. in 44. členom Zakona o spodbujanju razvoja turizma.

Navedene aktivnosti so po svoji naravi velikokrat adrenalinske, turiste pa lahko preseneti tudi nepredvidljiva narava z nevidnimi pastmi in nevarnostmi. Zato je pomembno, da so udeleženci ustrezno opremljeni (ustrezni športni rekviziti in zaščitna oprema) ter da organizirane turistične športne storitve izvajajo le ustrezno usposobljene osebe, ki imajo znanje in izkušnje za vodenje turistov.

Tržni inšpektorji na terenu še vedno ugotavljajo, da se z organizacijo turističnih športnih storitev v vse večjem številu ukvarjajo tudi tujci, ki prihajajo v Slovenijo pretežno iz drugi držav članic EU (Čehi, Slovaki, Madžari, Italijani, Nizozemci), pri čemer zanje veljajo določila Zakona o storitvah na notranjem trgu. Omenjeni zakon je uvedel načelo prostega čezmejnega opravljanja storitev za ponudnike storitev iz držav EU, EGS in Švicarske konfederacije. Ponudniki storitev so lahko fizične (t.i. samozaposlena oseba) ali pravne osebe, ki ponujajo ali opravljajo storitev v Sloveniji. To pomeni, da lahko tuja fizična ali pravna oseba opravlja pridobitno dejavnost brez vpisa podružnice ali drugega ustreznega dovoljenja.

Ker Zakon o spodbujanju razvoja turizma določa, da tuji ponudnik storitev ne potrebuje drugega ustreznega dovoljenja, v primeru izvajanja športnih storitev tako tudi ne potrebujejo licence Olimpijskega komiteja Slovenije (o ustrezni strokovni usposobljenosti) oziroma biti vpisani v razvid zasebnih športnih delavcev, s čimer bi dokazovali strokovno

usposobljenost za vodenje skupin pri organiziranih športnih aktivnostih, kar pomeni, da jim ni potrebno izpolnjevati pogojev iz 43. člena Zakona o spodbujanju razvoja turizma, zato je ta določba diskriminatorna do domačih ponudnikov.

Nujno potreben je zato sprejem spremembe Zakona o športu in Zakona o spodbujanju razvoja turizma. Velik napredek je Tržni inšpektorat RS dosegel v letu 2012 in sicer s pričetkom aktivnega delovanja Rafting zveze Slovenije in Soteskarske zveze Slovenije, ki sta pripravili programe usposabljanja in tudi dejansko pričeli z usposabljanjem kadra za vodnike in učitelje.

Ne glede na navedeno problematiko so tržni inšpektorji opravili 75 pregledov na področju opravljanja dejavnosti turističnih športnih storitev kot pridobitne dejavnosti in izpolnjevanja pogojev za to dejavnost.

Največji problem predstavlja območje Bovca, kjer se izvajajo vodne aktivnosti, predvsem rafting, hydrospeed, soteskanje-canyoning, kajakaštvo in kjer se pojavlja veliko število tujih izvajalcev. V sezoni 2013 je bilo zaznano, da se kot ponudniki storitev v velikem številu pojavljajo tuja podjetja, ki imajo ali so imela registrirana podjetja tudi v Sloveniji, a so zaradi lažjega usposabljanja in pridobivanja licenc za vodnike raftov in soteskanja, začela opravljanje dejavnosti iz podjetij registriranih v Sloveniji opuščati in pričela opravljati dejavnost preko podjetij, registriranih v matičnih državah. Pomanjkljivosti se še vedno ugotavljajo, vendar v veliko manjšem obsegu kot v preteklih letih. Vsekakor se urejenost področja izvajanja adrenalinskih športnih aktivnosti in s tem tudi varnost koristnikov ponudbe iz leta v leto povečuje tudi na račun kontinuirane prisotnosti inšpekcijskih služb in njihovega nadzora pri izvajanju navedenih dejavnosti.

Pri tem je potrebno poudariti, da se je področje raftinga, ki je bilo v zadnjih letih neurejeno predvsem kar se tiče strokovnega usposabljanja vodnikov in pridobivanja licenc domačih ponudnikov ter zaradi tveganja, ki ga adrenalinski šport predstavlja za varnost ljudi, sedaj pretežno uredilo. V letu 2013 je namreč Rafting zveza Slovenije na podlagi potrjenega programa izvedla usposabljanje, na podlagi katerega so bile nato udeležencem izdane licence s strani Olimpijskega komiteja Slovenije. Odprto pa ostaja področje usposabljanja za vodnika soteskanja in sicer bolj zaradi sporov med Soteskarsko zvezo Slovenije, ki ima potrjen program usposabljanja in Kanjoning zvezo Slovenije, ki pa ji v letošnjem letu Strokovni svet Olimpijskega komiteja Slovenije ni potrdil programa usposabljanja. Podatki o izdanih licencah v posamezni športni panogi so na voljo na spletni strani Olimpijskega komiteja Slovenije www.olympic.si/sportna-kariera/licenciranje/.

V letu 2013 sta bila tako na področju nadzora turističnih športnih dejavnosti izdana 2 sklepa o dovolitvi izvršbe zaradi nespoštovanja izvršljive upravne odločbe, 4 sklepi o izreku denarne kazni v upravni izvršbi, 1 upravna odločba o odpravi nepravilnosti, 1 upravna odločba zaradi opravljanja dela na črno, 2 prekrškovni odločbi z izrekom globe, 3 opozorila ZP-1 in 2 opozorili ZIN.

4.12.7. Športne dejavnosti

V smislu preventivnega delovanja se je Tržni inšpektorat RS v letu 2013 odločil za izvajanje nadzora nad vaditelji skupinskih vadb. Ob koncu leta 2012 in v začetku leta 2013 se je namreč število prejetih prijav iz naslova dela na črno pri vodenju skupinskih vadb znatno povečalo, kar je bil jasen znak, da je potrebno tudi na tem področju izvesti podrobnejši nadzor.

Zakonska podlaga za izvajanje nadzora je Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno v povezavi z Zakonom o športu, ki ureja pogoje za delo strokovnega delavca v športu in pri tem jasno in nedvoumno določa, da mora biti vsak, ki opravlja vzgojno-izobraževalno ali strokovno-organizacijsko delo v športu ustrezno strokovno usposobljen ter imeti licenco, katero izda Olimpijski komite Slovenije. Dodatno pa Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno določa, da se za delo na črno šteje tudi opravljanje dejavnosti, ko pravna oseba ali posameznik opravlja dejavnost, za katero nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev.

Na podlagi navedenega je Tržni inšpektorat RS z mesecem marcem pričel z akcijo na območju celotne države. Primarni subjekti nadzora so bili zlasti vaditelji skupinskih vadb na osnovnih in srednjih šolah, kjer je možnost dela na črno še toliko večja. Ker storitev vodenja skupinskih vadb ponujajo tudi razni fitness centri, se slednjim tržni inšpektorji pri nadzoru seveda niso mogli izogniti, saj bi v tem primeru neenakopravno obravnavali subjekte na trgu.

Tržni inšpektorji so v prvi polovici leta 2013 v okviru poostrenega nadzora opravili skupaj 74 pregledov v zvezi z delom na črno pri vaditeljih skupinskih vadb, vseh opravljenih pregledov (vključujoč tudi preglede na podlagi prijav tekom celotnega leta) pa je bilo 182.

Najpogosteje so bile kršene določbe Zakona o športu, ki delavcem v športu nalaga, da morajo poleg ustrezne usposobljenosti za opravljanje vzgojno-izobraževalnega ali strokovno-organizacijskega dela v športu imeti tudi ustrezno licenco, izdano s strani Olimpijskega komiteja Slovenije, pri čemer se licenca tako smatra za listino, s katero naj bi pravne osebe ali samostojni podjetniki posamezniki razpolagali, v kolikor želijo zadostiti zakonskim določilom Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. V primerih, ko so tržni inšpektorji ugotovili, da vaditelji skupinske vadbe nimajo licence, so zavezancem povečini izdajali ureditvene upravne odločbe po 13. členu Zakona o tržni inšpekciji ter s tem tistim, ki že imajo potrdilo o usposobljenosti za delo v športu, manjka pa jim zgolj licenca Olimpijskega komiteja Slovenije, naložili odpravo nepravilnosti, to je pridobitev licence Olimpijskega komiteja Slovenije v določenem roku. Upravnih odločb bilo tako izdanih 98.

Upravne odločbe, s katerimi so tržni inšpektorji prepovedali opravljanje dejavnosti po 13. členu Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, pa so se izdale le v primerih, ko zavezanec ni izpolnjeval nobenega izmed zakonskih pogojev za opravljanje dejavnosti vodenja skupinskih vadb. Takšnih odločb je bilo izdanih 19, inšpektorji pa so poleg upravnih odločb s tega naslova izdali tudi 19 prekrškovnih odločb z izrekom globe.

4.12.8. Kontrola prometa s pirotehničnimi izdelki

Promet s pirotehničnimi izdelki je urejen v Zakonu o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih, ki določa pogoje za proizvodnjo, promet, uvoz in izvoz eksplozivov in pirotehničnih izdelkov. Zakon je kot nadzorni organ za posamezne člene, poleg Inšpektorata RS za notranje zadeve, Policije in Carinske uprave RS, določil tudi Tržni inšpektorat RS. Ne glede na določila tega zakona pa Tržni inšpektorat RS daje poseben poudarek nadzoru prodaje pirotehnik na črno, torej brez urejenega statusa in brez izpolnjevanja pogojev.

V letu 2013 se je ponovno nekoliko spremenila Uredba o posebnih zahtevah za objekte, v katerih so eksplozivi ali pirotehnični izdelki, vendar spremembe z vidika nadzora niso bistvene (npr. nova višina zabojnika, sistem alarmiranja, itd).

Pred začetkom inšpekcijskih nadzorov je bil na Ministrstvu za notranje zadeve, tako kot že vsa leta doslej, organiziran usklajevalni sestanek državnih organov, pristojnih za področje nadzora prodaje in uporabe pirotehničnih izdelkov.

Pri trgovcih so tržni inšpektorji preverjali, ali so si za opravljanje prometa s pirotehničnimi izdelki pridobili ustrezno dovoljenje in ali izpolnjujejo posamezne varnostne zahteve (ustrezno nakladanje izdelkov, omejitev dostopa, opozorila, gasilni aparati, ipd). Prodajo na črno pa so preverjali na različnih prazničnih sejnih, na parkiriščih večjih trgovskih centrov in v okolici šol, poleg tega so spremljali oglase za prodajo takih izdelkov, v 5 primerih skupaj s Policijo.

Skupaj je bilo na tem področju v decembru 2013 opravljenih 36 pregledov, ugotovljenih pa je bilo 11 kršitev. V 6 primerih je bilo ugotovljeno, da je trgovec potrošnikom omogočal prost dostop do pirotehničnih izdelkov, v 1 primeru je bila presežena maksimalna višina nakladanja pirotehničnih izdelkov, v 1 primeru na prodajnem mestu niso bili zagotovljeni gasilni aparati, v 3 primerih pa cene blaga niso bile ustrezno označene. Inšpektorji so zavezancem izrekli 14 ukrepov od tega 6 opozoril ZIN in 8 opozoril ZP-1. V vseh primerih so bile kršitve odpravljene v postavljenem roku ali pa že tekom inšpekcijskega pregleda.

V zvezi s prodajo pirotehničnih izdelkov na črno tržni inšpektorji niso odkrili nobenega kršitelja, prav tako niso zasledili oglasov, ki bi kazali na prodajo na črno. Na portalu bolha.com sta sicer dva uporabnika poskušala objaviti oglas za prodajo pirotehnike, vendar pa je skrbnik portala objavo onemogočil.

Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da so se trgovci dobro pripravili na prodajo pirotehnike, saj so si pridobili ustrezna dovoljenja in opremili svoja prodajana mesta z opozorili, še največ težav pa jim povzroča onemogočanje prostega dostopa do pirotehničnih izdelkov. Očitno je, da si želijo delati v skladu z zakonom, saj je bilo kršitev ugotovljenih malo, poleg tega je šlo za manjše nepravilnosti, ki so bile odpravljene v naloženih rokih.

4.12.9. Avtorske pravice

Tržni inšpektorji so tudi v letu 2013 na podlagi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah in Zakona o pogojih za opravljanje reproduktivne avdio in video dejavnosti opravljali nadzor nad urejenostjo materialnih avtorskih razmerij na področju javnega predvajanja glasbe v gostinskih in podobnih lokalih ter pri uporabi računalniških programov.

4.12.9.1. [Javno predvajanje glasbe v gostinskih in nastanitvenih obratih](#)

Nadzor urejenosti avtorske in sorodnih pravic pri javnem predvajanju glasbe v gostinskih in nastanitvenih objektih ter turističnih kmetijah se je tudi v letu 2013 izvajal istočasno z nadzorom opravljanja gostinske dejavnosti.

V gostinskih lokalih in nastanitvenih objektih se običajno s pomočjo radijskega ali televizijskega sprejemnika javno predvajajo avtorska dela, za katera morajo imeti uporabniki teh objektov urejene avtorske pravice s pristojnimi kolektivnimi organizacijami glede na določila Zakona o avtorski in sorodnih pravicah. Ti kolektivni organizaciji sta Združenje SAZAS in ZAMP. Pojem male pravice iz Zakona o avtorski in sorodnih pravicah se nanaša na izvajanje neodrskih glasbenih in pisanih avtorskih del. Male avtorske pravice s področja glasbenih del ščitita kolektivni organizaciji SAZAS (glasbena dela) ter ZAMP (pripovedna dela s področja književnosti, znanosti in publicistike ter njihovih prevodov).

Tržni inšpektorji so v letu 2013 opravili 812 inšpekcijskih nadzorov v gostinskih lokalih, nastanitvenih objektih in turističnih kmetijah, kjer se javnosti predvaja glasba. Od nosilcev dejavnosti so zahtevali dovoljenja oziroma pogodbe z ustreznimi kolektivnimi organizacijami, na podlagi katerih lahko le-ti zakonito javno predvajajo avtorsko glasbo ter pripovedna dela.

V 87 primerih se je gostinskim in nastanitvenim objektom z odločbo naložilo, da uredijo materialna avtorska razmerja za javno predvajanje glasbe s pristojno kolektivno organizacijo. Zaradi ugotovljenih kršitev se je tudi prekrškovno ukrepalo in sicer so inšpektorji izdali 77 opominov, 20 plačilnih nalogov ter izrekli 193 opozoril ZP-1.

4.12.9.2. Nadzor programske opreme

Na področju prava intelektualne lastnine imajo računalniški programi vrsto posebnosti: postali so eden poglavitnih dejavnikov tehnološkega razvoja, po merilu investicijskega vlaganja gre za zelo drage in obsežne naložbe, z vidika kreativnosti pa so napredne kreacije, pri katerih so lahko angažirane cele skupine strokovnjakov. So zelo ranljivi, saj jih je preprosto reproducirati, shraniti in prenašati, s tem pa tudi ukrasti (piratstvo).

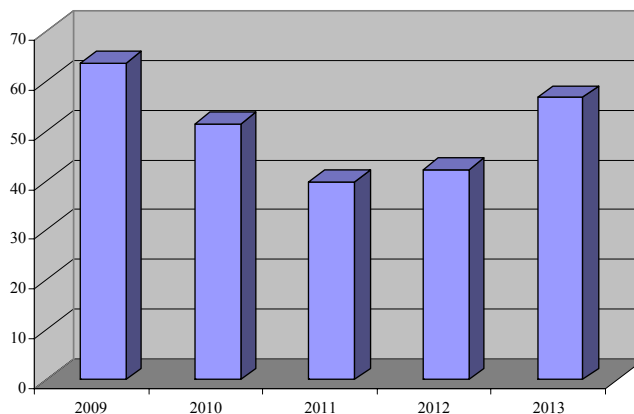
V skladu z določili Zakona o avtorski in sorodnih pravicah veljajo za računalniške programe naslednje avtorske pravice: pravica reproduciranja (avtorju podeljuje izključno pravico, da določi, pod kakšnimi pogoji se lahko računalniški program uporablja), pravica distribuiranja (avtorju podeljuje izključno pravico, da določi, na kakšen način se računalniški program lahko prodaja oziroma prenaša od uporabnika na uporabnika), pravica dajanja v najem (avtorju podeljuje izključno pravico dajanja računalniškega programa v najem) ter pravica dajanja na voljo javnosti (avtorju podeljuje izključno pravico, da se po žici ali brezžično, delo naredi dostopno javnosti na način, ki omogoča posameznikom dostop do njega s kraja in v času, ki ju sami izberejo ali da se delo pošlje posamezniku na podlagi ponudbe, ki je namenjena javnosti).

Zaradi posebnosti inšpekcijskega pregleda v zvezi z računalniškimi programi izvaja ta nadzor posebej usposobljena skupina tržnih inšpektorjev. Vsako leto se opravita najmanj dve posebni akciji nadzora, od katerih je ena ciljno usmerjena (npr. arhitekti, projektna podjetja, časopisne hiše, radijske in televizijske hiše...), v drugi pa se pregledajo subjekti, za katere je Tržni inšpektorat RS prejel prijave ali pa se subjekti nadzora naključno izberejo. V letu 2013 se je opravila ciljno usmerjena akcija pri turističnih agencijah.

Tržni inšpektorji so v letu 2013 opravili 127 inšpekcijskih pregledov, na katerih je bilo pregledanih 1021 računalnikov oziroma več kot 70% vseh računalnikov, ki so jih posamezni subjekti v času nadzora imeli v svojih poslovnih prostorih. Po metodi slučajnega izbora je bilo na računalnikih pregledanih in evidentiranih 3465 računalniških programov, ki so jih uporabniki pri svojem delu uporabljali. Izmed vseh evidentiranih programov posamezni subjekti niso dokazali (niso mogli predložiti ustreznih dokazil) zakonite uporabe za 416 (12,0%) programov.

Od 127 pregledanih subjektov je bila pri 72 subjektih (56,7%) ugotovljena nezakonita uporaba vsaj enega računalniškega programa. V upravnem postopku so tržni inšpektorji 32 subjektom izdali upravno odločbo, s katero so jim naložili, da kršitev odpravijo (da legalizirajo nelegalen program, ali pa ga odstranijo iz računalnika), 10 subjektom je bilo izrečeno opozorilo ZIN, zoper ostalim subjektom pa upravno ukrepanje ni bilo potrebno, ker so že sami v času trajanja inšpekcijskega postopka odpravili ugotovljene nepravilnosti. V prekrškovnih postopkih je bilo izrečeno ali izdano 20 opozoril ZP-1, 29 opominov, 9 plačilnih nalogov in 7 prekrškovnih odločb.

Leta 2013 je Tržni inšpektorat RS sicer odkril več kršiteljev avtorskih pravic na računalniškem področju, kot v letu 2012, je pa odstotek števila vseh odkritih nezakonitih programov še vedno pod 10-letnim povprečjem. Kljub temu je že drugo leto zapored opazen porast kršitev avtorskih pravic na področju računalniških programov, kar je zelo verjetno posledica trenutne ekonomske situacije Slovenije.

Slika 30: Število kršiteljev avtorskih pravic na računalniškem področju

4.12.10. Javna raba slovenskega jezika

Pri uporabi slovenskega jezika v javni rabi se neposredno uporablja Zakon o javni rabi slovenščine, v kolikor raba slovenščine za posamezno področje ni predpisana s področnim zakonom. Področni zakon v tem primeru je Zakon o varstvu potrošnikov, ki v zvezi z uporabo slovenskega jezika določa, da mora podjetje s potrošniki poslovati v slovenskem jeziku, na območjih italijanske in madžarske narodne skupnosti pa tudi v jeziku narodne skupnosti.

Pri oglaševanju in označevanju izdelkov je uporaba jezika vsekakor velikega pomena, če ne celo odločilnega, zato je v Zakonu o varstvu potrošnikov določeno, da mora podjetje pri navedenih aktivnostih uporabljati jezik, ki je potrošnikom na območju Slovenije lahko razumljiv, pri čemer lahko za označevanje izdelkov podjetje uporablja tudi splošno razumljive simbole in slike. Podrobnejših določb o uporabi slovenskega jezika Zakon o varstvu potrošnikov nima, zato se uporabljata tudi Zakon o javni rabi slovenščine ter Pravilnik o uporabi jezikov narodnih skupnosti v procesih poslovanja podjetij s potrošniki na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost.

Zakon o javni rabi slovenščine določa, da so podjetja s strankami na območju Slovenije dolžna poslovati v slovenščini, kadar pa je njihovo poslovanje namenjeno tudi tujcem, se poleg slovenščine lahko uporablja tudi tuji jezik. Javno oglaševanje izdelkov in storitev, predstavitev dejavnosti ter druge oblike obveščanja javnosti na območju Slovenije morajo biti v slovenščini. Če pa je oglaševanje posebej namenjeno tudi tujcem, se lahko uporabljajo tudi tuji jeziki, vendar tujejezične različice ne smejo biti izrazno bolj poudarjene, kakor slovenska.

Nadzor nad spoštovanjem določb Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o javni rabi slovenščine se je vršil na podlagi prijav tekom celega leta in sicer tako na področju oglaševanja na televiziji, pri označevanju izdelkov, poimenovanju gostinskih obratov, prodajaln in drugih poslovnih prostorov.

Pri 748 gospodarskih subjektih so inšpektorji izvedli nadzore, v okviru katerih se je pregledalo 4334 izdelkov. Nadzori so se nanašali na tehnične izdelke v skladu s pristojnostmi Tržnega inšpektorata RS. Pregledalo se je označevanje izdelkov s potrebnimi informacijami v slovenskem jeziku glede značilnosti, uporabe in namembnosti le teh. Ugotovljeno je bilo, da 820 proizvodov ni bilo ustrezno označenih s potrebnimi informacijami v slovenskem jeziku.

Poleg navedenega nadzora pa so se v mesecu aprilu izvajali še poostreni inšpekcijski pregledi nad oglasi na televiziji. Ker so bili zavezanci v okviru obeh izvedenih nadzorov pripravljeni odpraviti ugotovljene kršitve oziroma nepravilnosti že ob sami izvedbi nadzora, so inšpektorji pretežno izrekli opozorila ZIN, s katerim se je podjetju naložilo odpravo nepravilnosti in rok za odpravo le-teh. Če so bile nepravilnosti odpravljene skoraj nemudoma, so inšpektorji izrekli le opozorila ZP-1. Tako je bilo izrečenih 165 opozoril ZIN in 179 opozoril ZP-1, izdani pa sta bili tudi 2 upravni odločbi. V 24 primerih so bile izrečene globe, od tega 14 z izdano odločbo o prekršku in 10 z izdanim plačilnim nalogom. Izdanih je bilo 14 prekrškovnih odločbe z izrekom opomina.

Problematika uporabe tujega jezika na ozemlju Slovenije se vse bolj izpostavlja, saj se trg vse bolj odpira, veliko je tujih ponudnikov storitev, veliko je tudi turistov, katerim je uporaba tujega jezika namenjena, žal pa se ob tem vse prevečkrat pozablja na slovenski jezik. In ker je cilj Tržnega inšpektorata zagotavljati ne samo dosledno rabo slovenskega jezika temveč tudi rabo jezikov narodnih skupnosti, se bo v letu 2014 posebno pozornost namenilo uporabi manjšinskih jezikov na območjih avtohtonih narodnih skupnosti.

4.12.11. Nadzor prodaje samoniklih gliv

Tržni inšpektorji so tudi v letu 2013 od avgusta do novembra opravljali nadzor nad trgovanjem s samoniklimi glivami. Uredba o varstvu samoniklih gliv določa, da posameznik lahko proda le tisto količino gob, ki jo nabere sam ali skupaj z družinskimi člani, s katerimi živi v skupnem gospodinjstvu (2 kg na osebo), mora pa biti za prodajo gob ustrezno priglasičen. Običajno je to priglasičenje osebne dopolnilnega dela - nabiranje in prodaja gozdnih sadežev, pri pristojni upravni enoti. Oseba, ki gobe odkupuje - odkupovalec, pa mora biti za opravljanje te dejavnosti registrirana in mora voditi evidenco o odkupljenih gobah, katero mora ob koncu tekočega leta predložiti na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Nadzor se je tudi tokrat izvajal predvsem na tržnicah, sejmi in drugih javnih mestih, kjer se običajno vrši prodaja, pa tudi pri gostincih, ki nudijo značilne gobe jedi. Tržni inšpektorji so tako preverjali delo na črno (registrirana dejavnost oziroma priglasičenje osebne dopolnilnega dela), količino gob v prodaji, soglasje za prodajo, označenost cen in izdajanje računov.

Na območju celotne Slovenije je bilo opravljenih 60 inšpekcijskih pregledov. Skupaj je bilo ugotovljenih 18 kršitev. V 8 primerih je bilo ugotovljeno delo na črno, ko so posamezniki prodajali gobe brez priglasičenja osebne dopolnilnega dela. V 5 primerih so bile ugotovljene pomanjkljivosti pri označitvi cen, v 2 primerih za prodane gobe ni bil izdan račun, v 3 primerih pa prodajalci za prodajo niso pridobili ustreznega soglasja.

Na podlagi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih 6 upravnih odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti oziroma prodaje gob in 5 opozoril ZIN, s katerimi je bila naložena odprava pomanjkljivosti ter 8 plačilnih nalogov in 7 opozoril ZP-1.

Glede na ugotovitve nadzora v letu 2013., Tržni inšpektorat RS zaključuje, da je vsakoletni nadzor prodaje gob še vedno potreben, saj so bile tokrat nepravilnosti ugotovljene pri skoraj tretjini zavezancev (30%), kar je malenkost več kot v letu 2012 (27%). Tudi tokrat je bilo največ kršitev določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ko posamezniki niso imeli priglasičenega osebnega dopolnilnega dela. Sledi pomanjkljivo označevanje cen in prodaja brez ustreznega soglasja, prodaja brez izdaje računa pa je bila ugotovljena le v dveh primerih. Tudi pri letošnjem nadzoru ni bilo zaznane nobene kršitve Uredbe, da bi zavezanci prodajali večjo količino gob kot je dovoljeno

4.12.12. Nezaželena elektronska pošta (spam)

Dne 15. 1. 2013 je začel veljati nov Zakon o elektronskih komunikacijah, ki je prinesel tudi določene spremembe na področju nezaželene elektronske pošte in sicer glede obravnave prijav komercialnih elektronskih sporočil brez soglasja oziroma t.i. spama. Pošiljanje komercialnih elektronskih sporočil namreč urejajo kar štirje predpisi in sicer Zakon o varstvu potrošnikov, Zakon o elektronskem poslovanju na trgu, Zakon o elektronskih komunikacijah ter delno tudi Zakon o varstvu osebnih podatkov. To posledično pomeni izvajanje nadzora s strani treh različnih organov - Tržnega inšpektorata RS, Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS ter Informacijskega pooblaščenca. V določenih primerih je pri tem prihajalo do kolizije med določbami teh zakonov, na kar je Tržni inšpektorat RS večkrat opozarjal njihove pripravljavce.

Z novim Zakonom o elektronskih komunikacijah je zakonodajalec skušal vsaj malo poenotiti področje pošiljanja komercialnih elektronskih sporočil, tako da sedaj načeloma velja, da se v primerih, ko gre za pošiljanje komercialnih elektronskih sporočil potrošnikom, uporabijo določbe Zakona o elektronskih komunikacijah, nadzor nad katerimi izvaja Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS, v primerih pošiljanja komercialnih sporočil drugim naslovnikom pa se uporabijo določbe Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, nadzor nad katerimi izvaja Tržni inšpektorat RS.

Tako Zakon o elektronskem poslovanju na trgu določa, da lahko ponudnik pošilja komercialna sporočila, če prejemnik vnaprej soglaša s pošiljanjem. V skladu s to določbo je torej tudi za področje pošiljanja komercialnih elektronskih sporočil med podjetji zahtevan t.i. strogi opt-in. Podjetje lahko drugemu podjetju preko elektronskega sporočila ponuja svoje blago in storitve le v primeru, če je s strani naslovljenega podjetja pridobilo predhodno soglasje. Zgolj javna objava elektronskega naslova na spletu ali vpis podjetja v določen poslovni imenik samo po sebi ne predstavlja soglasja za pošiljanje komercialnih elektronskih sporočil na njegov objavljen elektronski naslov. Pošiljatelj pa je tudi tisti, ki mora v primeru dvoma dokazati, da s takšnim soglasjem razpolaga. Z vpisom v nekatere poslovne imenike uporabnik sicer lahko poda tudi soglasje za pošiljanje komercialnih sporočil na njegov elektronski naslov, ni pa to nujno oziroma ga lahko uporabnik kadarkoli prekliče. Določeno omilitev zahteve po predhodnem soglasju omogoča Zakon o elektronskih komunikacijah, ki v drugem odstavku 158. člena določa, da lahko fizična ali pravna oseba, ki od kupca svojih izdelkov ali storitev pridobi njegov elektronski naslov, ta elektronski naslov uporablja za neposredno trženje svojih podobnih izdelkov ali storitev, vendar pod pogojem, da kupcu ponuja jasno in izrecno možnost, da brezplačno in enostavno zavrne takšno uporabo svojega elektronskega naslova takrat, ko so ti podatki za stike pridobljeni in ob vsakem sporočilu (če ni kupec zavrnil takšne uporabe že na začetku).

V letu 2013 je tako Tržni inšpektorat RS izvajal nadzor spama med podjetji in sicer na podlagi prejetih prijav. V 28 primerih so bile ugotovljene kršitve Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, zaradi katerih so tržni inšpektorji izdali 3 opomine ter 25 opozoril ZP-1.

Ker je Tržni inšpektorat RS mnenja, da je trenutna ureditev področja pošiljanja komercialnih elektronskih sporočil med podjetji prestroga ter da po nepotrebnem omejuje podjetja pri ponujanju blaga in storitev drugim podjetjem, je skupaj z Informacijskim pooblašcem in Agencijo za pošto in elektronske komunikacije RS na pripravljalca Zakona o elektronskem poslovanju na trgu - Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, v začetku decembra 2013 posredoval predlog za ustrezno spremembo zakona v tem delu.

4.12.13. Nadzor naključnih subjektov

Tako, kot že nekaj let zapored, je Tržni inšpektorat RS tudi v letu 2013 izvedel poseben nadzor gospodarskih subjektov in sicer nadzor naključno izbranih subjektov ne glede na dejavnost, ki naj bi jo subjekt opravljal. S takšnim načinom nadzora si Tržni inšpektorat RS ustvarja realno sliko, kakšno je stanje v slovenskem gospodarstvu glede spoštovanja zakonskih in podzakonskih predpisov, za katere nadzor je zadolžen.

Gospodarski subjekti, ki so bili predmet nadzora, so bili izbrani na podlagi statistične analize gospodarskih subjektov, ki so bili na dan 1. 3. 2013 vpisani v Poslovni register subjektov pri Agenciji RS za javnopravne evidence in storitve, in sicer po organizacijski obliki ter po kraju sedeža subjekta. Na podlagi tako pridobljenih podatkov se je pripravil seznam 400 gospodarskih subjektov, ki so po organizacijski obliki in kraju sedeža odgovarjali statističnemu povprečju. Izbrano je bilo 189 (47,3%) samostojnih podjetnikov posameznikov, 144 (36,0%) družb z omejeno odgovornostjo, 58 (14,5%) društev, klubov in združenj ter 9 (2,3%) subjektov, registriranih v različnih ostalih organizacijskih oblikah.

V času akcije je bilo pregledanih 389 gospodarskih subjektov:

- 329 (84,6%) jih je opravljal dejavnost,
- 34 (8,7%) jih je bilo v mirovanju (subjekt je sicer bil registriran, vendar dejavnosti ni opravljal),
- 16 (4,1%) jih ni poslovalo, ker je bil subjekt iz registra PRS izbrisan ali pa je bil v postopku izbrisa,
- pri 9 (2,3%) pregled ni bilo možno opraviti, ker na prijavljenem naslovu sedeža subjekta le-tega ni bilo (subjekt selitve sedeža ni prijavil pristojnim organom),
- pri 1 (0,3%) subjektu pa se pregled ni opravil, ker je bil v postopku stečaja in inšpekcijski postopek ne bi bil smiseln.

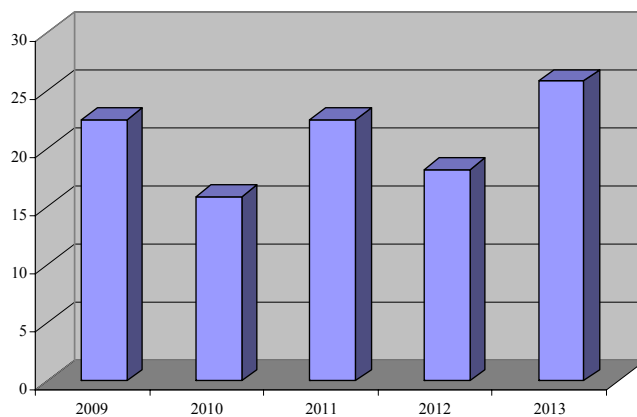
Podrobna kontrola poslovanja gospodarskih subjektov je bila opravljena samo pri 329 subjektih, ki so v času inšpekcijskega nadzora dejavnost tudi opravljali, in sicer po vseh predpisih, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS. Pri teh gospodarskih subjektih je bil nadzor opravljen po 21 različnih zakonih (pri vsakem subjektu je bil pregled v povprečju opravljen po skoraj 3 različnih zakonih) in njihovih ustreznih podzakonskih predpisih:

- pri 274 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno,
- pri 274 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o varstvu potrošnikov,

- pri 107 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o gospodarskih družbah,
- pri 96 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o avtorski in sorodnih pravicah,
- pri 66 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Obrtnim zakonom,
- pri 31 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o javni rabi slovenščine,
- pri 29 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o društvih,
- pri 26 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o gostinstvu,
- pri 23 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o trgovini,
- pri 18 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami,
- pri 9 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov,
- pri 8 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo,
- pri 7 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o elektronskem poslovanju na trgu,
- pri 5 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti,
- pri 2 subjektih se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o pogojih za opravljanje reproduktivne video in avdio dejavnosti,
- pri 1 subjektu se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o gradbenih proizvodih,
- pri 1 subjektu se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o nepremičninskem posredovanju,
- pri 1 subjektu se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o omejevanju porabe alkohola,
- pri 1 subjektu se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o poštnih storitvah,
- pri 1 subjektu se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o spodbujanju razvoja turizma,
- pri 1 subjektu se je preverjalo skladnost poslovanja z Zakonom o splošni varnosti proizvodov.

Od 329 pregledanih subjektov je bila kršitev poslovanja ugotovljena pri 85 (25,8%) subjektih. Zoper te subjekte so tržni inšpektorji ukrepali tako v upravnem postopku v skladu z zakonom, ki ga je subjekt kršil oziroma v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru ali Zakonu o tržni inšpekciji, kot tudi v prekrškovnem postopku v skladu z Zakonom o prekrških. V upravnem postopku so vsem subjektom skupaj tržni inšpektorji izrekli 42 opozoril ZIN in izdali 16 upravnih odločb, zoper 27 subjektov pa upravno ukrepanje ni bilo možno. V prekrškovnem postopku so inšpektorji izrekli 52 opozoril ZP-1, 17 opominov, 1 globo s plačilnim nalogom in 4 globe s prekrškovno odločbo. Upravni in prekrškovni ukrepi so bili izrečeni zaradi kršitev Zakon o društvih, Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, Zakona o gospodarskih družbah, Zakona o gostinstvu, Zakona o javni rabi slovenščine, Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakona o trgovini, Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami in Zakona o varstvu potrošnikov.

Iz rezultatov izhaja, da malo manj kot 75% v Sloveniji registriranih subjektov opravlja gospodarsko dejavnost v skladu s tisto veljavno zakonodajo, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS. Glede na rezultate nadzorov v preteklih letih, ko je bilo ugotovljeno, da samo ena petina subjektov ne opravlja gospodarske dejavnosti v celoti v skladu z zakonodajo, je to kar precejšnje (za 25%) poslabšanje. V spodnjem grafu so prikazani rezultati nadzora naključnih subjektov za zadnjih 5 let.

Slika 31: Pregled števila kršiteljev pri naključnem nadzoru subjektov

Kljub temu, da veliko gospodarskih subjektov v Sloveniji posluje v skladu s predpisi, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS, bo le-ta s takšnim načinom nadzora nadaljeval tudi v bodoče.

5. DRUGE AKTIVNOSTI

5.1. PREDLAGANE SPREMEMBE

5.1.1. Zakon o alternativnem reševanju potrošniških sporov

Tržni inšpektorat RS že zadnjih nekaj let aktivno opozarja na nujnost sprejema predpisa, s katerim bi se uredilo alternativno reševanje potrošniških sporov. Zaradi specifičnosti tovrstnih sporov je namreč tudi za tovrstne spore potrebno zagotoviti učinkovito uveljavljanje potrošnikovih pravic.

Tržni inšpektorat RS vsako leto prejme okoli 1000 prijav oziroma reklamacij potrošnikov, katerih pretežni del je rešen zgolj s posredovanjem tržnega inšpektorja in prisilno ukrepanje sploh ni potrebno. Z ustanovitvijo posebnega organa za alternativno reševanje potrošniških sporov bi se na eni strani razbremenil Tržni inšpektorat RS, ki bi lahko s tem več pozornosti namenil drugim področjem nadzora, kjer se varuje javni interes oziroma interes širše skupnosti, namesto da se rešujejo individualni spori, po drugi strani pa bi se zagotovilo dodatno hitro, učinkovito in ekonomično reševanje potrošniških sporov, s čimer bi se delno razbremenila tudi sodišča.

Da bo potrebno na tem področju resno začeti z delom, bo nenazadnje od Slovenije zahtevala tudi EU. Konec leta 2011 je namreč Evropska komisija predstavila dva zakonodajna predloga, direktivo in uredbo, na podlagi katerih bi lahko vsi potrošniki EU reševali spore s podjetjem brez sodišča, ne glede na vrsto blaga ali storitve in ne glede na to, ali so blago ali storitev kupili doma ali v tujini. Omenjena uredba in direktiva sta bili sprejeti konec leta 2012, tako da bi morali sistemi alternativnega reševanja potrošniških sporov v državah članicah EU dejansko začeti z delom v drugi polovici leta 2014, spletno reševanje potrošniških sporov, ki ga predvideva uredba, pa v prvi polovici leta 2015. Sprejem zakona o alternativnem reševanju potrošniških sporov je vnesen v Normativni program dela Vlade RS za leto 2014, zakon pa naj bi bil dejansko sprejet v letu 2015.

5.1.2. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah

Na podlagi veljavnega Zakona o avtorski in sorodnih pravicah Tržni inšpektorat RS v okviru svojih pristojnosti nadzira tudi določila tega zakona s področja javne priobčitve avtorskih del javnosti, kabelske retransmisije, radiodifuznega oddajanja, sekundarnega radiodifuznega oddajanja, dajanja v najem, fotokopiranja, klipinga, uporabe računalniških programov ipd.

Na podlagi večletnih nadzorov pri uporabnikih avtorskih del se je večkrat izkazalo, da so prijave, ki jih je na Tržni inšpektorat RS vlagala ena izmed kolektivnih organizacij, neupravičene, za sabo pa so takšne prijave potegnile precej veliko količino dela. Zato je Tržni inšpektorat RS že v letu 2010 predlagal, da se Zakon o avtorski in sorodnih pravicah spremeni tako, da se bodo lahko avtorske pravice uveljavljale samo v civilnem postopku - podobno, kot imajo to urejeno vse druge članice EU. Na ta način zakon ne bi delal razlike med kolektivnimi organizacijami, saj morajo po sedaj veljavni ureditvi nekatere med njimi svoje pravice uveljavljati samo v civilnem postopku, druge pa lahko to storijo tudi preko Tržnega inšpektorata RS. Po drugi strani pa bi se s tem sprostile kapacitete Tržnega inšpektorata RS, ki bi jih lahko tako usmeril v zaščito potrošnikovih pravic ali varnost proizvodov. Poslanstvo Tržnega inšpektorata RS je namreč predvsem zaščita

potrošnikovih pravic na različnih področjih ter zagotavljanje varnosti proizvodov, v manjši meri pa reševanje problemov individualnih fizičnih oseb na podlagi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah. Ob koncu leta 2013 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, ki pa predlaganih sprememb s strani Tržnega inšpektorata RS ne upošteva.

5.1.3. Zakon o varstvu konkurence

Zakon o varstvu konkurence je bil sprejet že daljnega leta 1993. V tem času je postala zaradi implementacije zakonodaje EU s sprejetjem drugih zakonov slovenska pravna ureditev nelojalne konkurence nepregledna in nekonsistentna. Na to dejstvo Tržni inšpektorat RS opozarja že vrsto let. Zakon o varstvu konkurence tudi ni sledil spremembam s področja prekrškovnega prava. Vse navedeno nakazuje na potrebo po koreniti reformi predpisov s področja nelojalne konkurence.

Zakon o varstvu konkurence je bil od dneva uveljavitve Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence in Zakona o varstvu potrošnikov deloma razveljavljen ter kot tak ne ustreza več spremenjeni ureditvi prekrškovne zakonodaje. Zato je Tržni inšpektorat RS takratnemu Ministrstvu za gospodarstvo že v letu 2007 predlagal, da se področje varstva konkurence na novo uredi, bodisi z odpravo veljavnih določil Zakona o varstvu konkurence in prenosom pristojnosti nadzora nad navedenim predpisom na Javno agencijo RS za varstvo konkurence, bodisi z ustreznimi spremembami zakona ali prenosa ureditev v področje varstva potrošnikov.

V praksi pa se pojavlja še z en problemom na tem področju in sicer: Tržni inšpektorat RS lahko z upravno odločbo začasno prepove dejanje nelojalne konkurence. Začasna prepoved velja do pravnomočne odločitve pristojnega organa v zvezi s storjenim prekrškom. Zakon pa ne določa, kakšna je po pravnomočnosti odločitve pristojnega organa usoda upravne odločbe. Ali torej preneha začasna prepoved in upravna odločba sploh ne velja več? Tudi na to vprašanje bo potrebno podati ustrezne rešitve.

5.1.4. Energetski zakon

V letu 2013 se je pripravljala popolnoma nov Energetski zakon. Ker tudi v predlogu novega zakona nadzor nad energijskim označevanjem in okoljsko primerno zasnovo proizvodov na trgu ohranja Tržni inšpektorat RS, je le-ta s predlogi za dopolnitev aktivno sodeloval že v samem postopku priprave zakona. Predlogi so se nanašali na bolj natančno opredelitev zahtev, ki jih morajo izpolnjevati zavezanci na tem področju in preoblikovanje ustreznih kazenskih določb.

5.1.5. Zakon o inšpekcijskem nadzoru

Na področju izvajanja inšpekcijskega nadzora ter postopkov dokazovanja opravljanja dela na črno, (ne)izdajanja računov za prodano blago ali opravljene storitve ter pri prometu z nepremičninami so se zaradi pomanjkljive zakonske ureditve postopkovne zakonodaje tržni inšpektorji v praksi srečevali z nekaterimi težavami. Tržni inšpektorat RS je takratnemu Ministrstvu za javno upravo že v letu 2010 predlagal določene spremembe Zakona o inšpekcijskem nadzoru, do katerih pa žal ni prišlo. Že letu 2012 je bila sprememba Zakona o inšpekcijskem nadzoru vključena v

normativni program Vlade RS in po programu bi morala vlada spremembe obravnavati že pred zaključkom leta. Tržni inšpektorat RS se je v pripravo sprememb aktivno vključil in pripravljavcu predpisa predlagal, da v nastajajoči predlog novele Zakona o inšpekcijskem nadzoru vključi določbo o vseh oblikah zbiranja dokazov v inšpekcijskem postopku še pred uvedbo inšpekcijskega postopka, kot je to urejeno v Zakonu o davčni službi in v Zakonu o davčnem postopku v poglavju »Davčna preiskava«.

Na izkušnjah iz prakse temelji tudi ugotovitev, da gre pri opravljanju dela na črno za prekrite oblike dela zlasti na področju storitvene dejavnosti in prodaje nevarnih proizvodov preko spleta, ki brez predhodnega zbiranja dokazov v upravnem in prekrškovnem postopku ostanejo nedokazljiva. Prav tako neizdajanje računov za prodano blago ali opravljeno storitev ni mogoče dokazati brez vnaprejšnjega nakupa blaga ali storitve. Enako velja tudi pri pogodbah, sklenjenih zunaj poslovnih prostorov, pri katerih brez vnaprejšnjega nakupa izdelka ni mogoč nadzor spoštovanja določb Zakona o varstvu potrošnikov, ki potrošnikom omogočajo, da lahko v štirinajstih dneh odstopijo od pogodbe, ne da bi jim bilo potrebno navesti razlog za svojo odločitev.

Takšen nakup izdelka ali naročilo storitve obstoječi Zakon o inšpekcijskem nadzoru ne omogoča.

Zaradi jasnosti pooblastil, vsebovanih v 19. členu Zakona o inšpekcijskem nadzoru, je Tržni inšpektorat RS pristojnemu ministrstvu predlagal, da se ta določba dopolni s pooblastilom, da ima inšpektor pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora pri fizični ali pravni osebi pred uvedbo postopka inšpekcijskega nadzora pravico zbirati dokaze, podatke in informacije, pomembne za uvedbo inšpekcijskega nadzora ter za analiziranje, obdelovanje in shranjevanje tako zbranih podatkov, vključno z vsemi oblikami nakupa blaga in storitev, ki so v skladu z namenom inšpekcijskega nadzora.

Sprememba zakona o inšpekcijskem nadzoru je v tem delu nujen pogoj za učinkovito izvajanje nadzora Tržnega inšpektorata RS in tudi vseh drugih inšpekcij

5.1.6. Zakon o elektronskem poslovanju na trgu

Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS, Informacijski pooblaščenec in Tržni inšpektorat RS so v zadnjih nekaj letih v okviru skupnega sodelovanja že večkrat opozorili na problematiko področja neposrednega trženja oziroma komercialnih elektronskih sporočil, ki ga urejajo štirje predpisi (Zakon o elektronskem poslovanju na trgu, Zakon o elektronskih komunikacijah, Zakon o varstvu osebnih podatkov ter Zakon o varstvu potrošnikov), nadzor pa izvajajo trije organi (Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS, Informacijski pooblaščenec in Tržni inšpektorat RS). Z zadnjo novelo Zakona o elektronskih komunikacijah je sicer zakonodajalec skušal celovito urediti področje pošiljanja komercialnih elektronskih sporočil fizičnim osebam oziroma potrošnikom, s tem da se večina primerov, ko gre za razmerje potrošnik - podjetje sedaj obravnava po tem zakonu in v okviru enega pristojnega organa (Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS).

Pošiljanje komercialnih elektronskih sporočil med podjetji pa na splošno ureja Zakon o elektronskem poslovanju na trgu, ki v prvem odstavku 6. člena med drugim določa, da lahko ponudnik pošilja komercialna sporočila, če prejemnik vnaprej soglaša s pošiljanjem. V skladu s to določbo je torej tudi za področje pošiljanja komercialnih elektronskih sporočil med podjetji zahtevan t.i. strogi opt-in. Podjetje lahko drugemu podjetju preko elektronskega sporočila tako ponuja svoje blago in storitve le v primeru, če je s strani naslovljenega podjetja pred samim pošiljanjem pridobilo soglasje.

Ker so vsi trije organi mnenja, da je trenutna ureditev področja pošiljanja komercialnih elektronskih sporočil med podjetji prestroga in da po nepotrebnem omejuje podjetja pri ponujanju blaga in storitev drugim podjetjem, prav tako pa Direktiva 2000/31/ES o elektronskem poslovanju, ki je bila v Sloveniji povzeta z določili Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, ne postavlja nikakršnih zahtev oziroma na noben način ne omejuje pošiljanja komercialnih elektronskih sporočil med podjetji, je Tržni inšpektorat RS Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport kot pripravljavcu predlagal spremembo Zakona o elektronskem poslovanju na trgu v tem delu. Predlog je bil upoštevan, saj je ustrezno spremenjen zakon že v postopku javne obravnave.

5.1.7. Zakon o gostinstvu

Tržni inšpektorat RS že več let pripravljavcu Zakona o gostinstvu predlaga spremembo tega zakona. Tudi v letu 2013 je aktivno sodeloval pri dajanju pripomb na spremembo Pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, ki je sprejet na podlagi Zakona o gostinstvu.

Pravilnik namreč povzroča nemalo težav, saj se je dostikrat izkazal kot preobsežen in tudi neživljenjski. Tržni inšpektorat RS je tako že večkrat podal pobudo za spremembo le-tega, vse z namenom, da bi pravilnik še vedno zadostno urejal področje in bi ga bilo hkrati lažje nadzirati.

Prav tako so bile podane pobude za spremembo samega Zakona o gostinstvu. Precejšnjo težavo namreč predstavlja 15. člen zakona, ki je bil leta 2007 dopolnjen s tem, da lahko kmet na svoji kmetiji opravlja gostinsko dejavnost kot svojo dopolnilno dejavnost, ali pa na podlagi zakona, ki ureja gospodarske družbe, pod pogoji, ki jih glede obsega in pogojev opravljanja dejavnosti določajo predpisi, ki urejajo opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji. V kolikor se prvi odstavek 15. člena Zakona o gostinstvu ne spremeni, bi bilo potrebno dopolniti 16. člen in sicer tako, da nadzor nad izvajanjem 15. člena opravlja pristojni kmetijski inšpekcijski organ.

Hkrati je bil podan predlog, da se črta tretji odstavek 15. člena, ki sedaj omogoča, da pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti lahko dovoli kmetu, da poleg jedi iz domačega okolja in doma pridelane in predelane pijače, nudi gostom tudi druge domače jedi in kupljeno pijačo. Izjema so seveda kmetije z nastanitvijo. Nemalo vroče krvi med ostalimi gostinci namreč povzroča ponudba npr. kupljene pijače in ostalih kupljenih jedi na turističnih oziroma izletniških kmetijah. Namen turističnih kmetij namreč ni, da ima klasično gostinsko ponudbo, temveč jedi iz domačega okolja in pretežno doma pridelano hrano ter pijačo.

Tržni inšpektorat RS je v preteklosti tudi že predlagal spremembo Zakona o gostinstvu v delu, ki se nanaša na nadzor obratovalnega časa gostinskih obratov. Podana sta bila konkretna predloga spremembe zakona in sicer, da se nadzorstveni del v 16. členu dopolni tako, da bo za nadzor nad spoštovanjem obratovalnega časa gostinskih obratov (kot to določa četrti odstavek 12. člena) pristojna Policija. S tem bi Policija pridobila možnost prekrškovnega ukrepanja za kršitve obratovalnega časa in bi lahko kršiteljem na kraju samem izdajala plačilne naloge. Na ta način bi se učinkovitost nadzora obratovalnega časa bistveno izboljšala, obenem pa Policija s tem, ko bi postala prekrškovni organ za to področje, ne bi bila bolj obremenjena (mogoče celo manj), saj mora že sedaj ugotoviti kršitev obratovalnega časa na kraju samem, o tem sestaviti obdolžilni predlog in ga poslati Tržnemu inšpektoratu RS kot stvarno pristojnemu organu v reševanje. Policija je sedaj zgolj navedena v 18. členu Pravilnika o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost, ki določa, da uresničevanje določb tega pravilnika nadzorujejo pristojni tržni

inšpekcijski organ in policisti, zato bi bilo zaradi ekonomičnosti postopka smiselno, da ob ugotovljenih kršitvah obratovalnega časa Policija kršitelja takoj kaznuje na kraju prekrška.

Tržni inšpektorat RS letno s strani policije prejme povprečno 450 predlogov za uvedbo postopka o prekršku zaradi kršitve obratovalnega časa. V primeru, da bi bila Policija prekrškovni organ, bi lahko takoj na kraju samem izdala plačilni nalog zaradi ugotovljene kršitve. S tako ureditvijo bi se po eni strani prekrškovni postopki bistveno skrajšali, po drugi strani pa gostinci ne bi več tako množično kršili obratovalnega časa, saj so policisti prisotni na terenu 24 ur na dan. Na ta način je omogočen stalen nadzor, ki bi bil veliko bolj učinkovit. Že samo zaradi zavedanja gostincev, da so lahko vsak hip zaloteni pri kršitvi obratovalnega časa, se bo število potencialnih kršiteljev zmanjšalo. Tudi v praksi so v nočnem času policisti tisti, ki so s strani državljanov prvi obveščeni o kršitvi obratovalnega časa oziroma javnega reda in miru in so tudi praviloma prvi na kraju dogodka - prekrška. S tem bi se tudi stroški poslovanja obeh organov precej znižali, saj ne bi bilo več pošiljanja predlogov od organa k organu ter vročanja pozivov o prekršku in odločb o prekršku.

5.1.8. Zakon o spodbujanju razvoja turizma

Tržni inšpektorat RS je bil tudi v letu 2013 aktiven pri dajanju pobud za spremembo Zakona o spodbujanju razvoja turizma. Že v letu 2012 je prejel osnutek zakona, h kateremu je na podlagi lastnih izkušenj podal pripombe in predloge. Zakon v letu 2013 še ni bil spremenjen, Tržni inšpektorat RS pa je pripravljavca zaradi težav, ki jih ima pri nadzoru ob trenutno veljavnem predpisu tudi v letu 2013 opozarjal na nujnost sprememb. Tržni inšpektorat RS lahko s svojimi izkušnjami bistveno pripomore k primerni zakonski rešitvi. Osnutek zakona, ki ga je Tržni inšpektorat RS prejel, je med drugim predvidel črtanje licenc za opravljanje organizacije in prodaje turističnih aranžmajev in vzpostavitev zgolj evidence, s čimer pa se seveda glede na kompleksnost dejavnosti Tržni inšpektorat RS ne more strinjati.

Hkrati se kot razlog ukinitve licenc navaja tudi diskriminacija domačih subjektov glede na subjekte iz drugih držav članic, ki ne predpisujejo licenc in lahko v Sloveniji glede na Zakon o storitvah na notranjem trgu čezmejno opravljajo storitve.

Tržni inšpektorat RS sicer ne nasprotuje ukinitvi licenc, vendar želi zgolj opozoriti na morebitne posledice, hkrati pa predlaga, da se ukinitvev ustrezno nadomesti vsaj z nekakšnim javnim registrom (npr. pri Gospodarski zbornici Slovenije), v katerega se vpisujejo tako organizatorji kot prodajalci, in ki bi ponujal potrošniku zanesljive informacije o ponudniku, hkrati pa služil tudi kot referenca.

Tržni inšpektorat RS je že v preteklosti dajal tudi pobudo za črtanje 43. člena Zakona o spodbujanju razvoja turizma in sicer iz naslednjih razlogov:

Pogoji za opravljanje dejavnosti turističnih športnih storitev kot pridobitne dejavnosti so urejeni v 43. členu Zakona o spodbujanju razvoja turizma, za nadzor katerega je na podlagi 44. člena zakona pristojna tržna inšpekcija. Vendar to določilo predpisuje le dejavnosti turističnih športnih storitev, ki se opravljajo kot pridobitna dejavnost (kot na primer šole ali tečaji smučanja, jadrnanja, tenisa, jahanja in podobno) ter vodenja turistov pri organiziranih športnih aktivnostih. To dejavnost lahko opravljajo pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki pod pogojem, da usposabljanje in strokovno vodenje izvaja oseba, ki ima v skladu s predpisi s področja šolstva, licenco za opravljanje strokovnega dela, ali oseba, ki je vpisana v razvid zasebnih športnih delavcev pri ministrstvu, pristojnem za šport. Pogoje zasebnega športnega delavca za vpis v razvid pa določa 34. člen Zakona o športu.

Za morebitno ugotovljeno kršitev 43. člena Zakona o spodbujanju razvoja turizma Tržni inšpektorat RS po Zakonu o spodbujanju razvoja turizma nima možnosti niti upravnega, niti prekrškovnega ukrepanja, lahko pa ukrepa z izdajo ureditvene odločbe na podlagi 13. člena Zakona o tržni inšpekciji v povezavi s 43. in 44. členom Zakona o spodbujanju razvoja turizma.

Področje izvajanja organiziranih športnih aktivnostih, to je dejavnosti učenja in vodenja športnih storitev, je tako urejeno v Zakonu o spodbujanju razvoja turizma, kot tudi v Zakonu o športu, ki je specialnejši predpis in govori tako o športu na splošno, v tretjem odstavku 2. člena pa določa: »Športna rekreacija po tem zakonu je športna dejavnost odraslih vseh starosti in družin.«, ter v 4. členu: »Naloge v športu lahko opravlja vsaka domača ali tuja fizična ali pravna oseba kot pridobitno ali nepridobitno dejavnost, če zakon ne določa drugače.« Za nadzor nad spoštovanjem Zakona o športu je pristojen Inšpektorat RS za šolstvo in šport.

Tržni inšpektorat RS se strinja, da nadzor nad navedenimi dejavnostmi v celoti prevzame inšpekcija za šport, saj tovrsten nadzor zahteva tudi strokovna znanja, za katera tržni inšpektorji niso usposobljeni in tržnim inšpektorjem poleg neustrezne zakonske rešitve predstavljajo nemalo težav. Vendar pa želi pri tem pripravljavca predpisa opozoriti, da gre pri tovrstnih športnih dejavnostih za večje varnostno tveganje in ne želi, da področje ostane neurejeno in nenadzorovano, zato je potrebno jasno in pravilno opredeliti tako pogoje za opravljanje dejavnosti, kot tudi pristojnost nadzornega organa.

Pomembno je poudariti tudi, da tržni inšpektorji na terenu ugotavljajo, da se z organizacijo turističnih športnih storitev ukvarjajo tudi tujci, ki prihajajo v Slovenijo pretežno iz drugi držav članic EU (Čehi, Slovaki, Madžari, Italijani, Nizozemci), pri čemer zanje veljajo določila Zakona o storitvah na notranjem trgu. Omenjeni zakon je uvedel načelo prostega čezmejnega opravljanja storitev za ponudnike storitev iz držav EU, EGS in Švicarske konfederacije. Ponudniki storitev so lahko fizične (t.i. samozaposlena oseba) ali pravne osebe, ki ponujajo ali opravljajo storitev v Sloveniji. To pomeni, da lahko tuja fizična ali pravna oseba opravlja pridobitno dejavnost brez vpisa podružnice ali drugega ustreznega dovoljenja.

Tržni inšpektorat RS se zaradi neustrezne zakonske rešitve srečuje s težavami pri izvajanju nadzora in učinkovitostjo le-tega, zato bi ustrezna rešitev pripomogla k večji varnosti učinkovitejšemu nadzoru.

5.2. SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

5.2.1. Sodelovanje z drugimi inšpektorati in inšpekcijskimi službami - Inšpekcijski svet

Za medsebojno koordinacijo dela in doseganje večje učinkovitosti 25 različnih inšpekcij je ustanovljen Inšpekcijski svet, katerega po pooblastilu ministra za notranje zadeve od maja 2013 vodi glavna tržna inšpektorica ga. Andrejka Grlič, člani Inšpekcijskega sveta pa so glavni inšpektorji. Naloga Inšpekcijskega sveta je, da usklajuje izvajanje skupnega inšpekcijskega nadzora in skrbi za hitro prenašanje informacij, rešuje vprašanja, vezana za delo posameznih inšpekcij, organizira izobraževanja za potrebe inšpekcijskega nadzora, usklajuje in planira pomoč inšpekcijskim službam pri razvoju in načrtovanju informatike, predvsem pri razvoju skupne aplikacije za vse inšpekcijske službe.

Inšpekcijski svet je pripravil Strateški načrt ukrepov Inšpekcijskega sveta, katerega namen je izboljšati učinkovitost inšpekcijskih služb. Glavne naloge, ki izhajajo iz Strateškega načrta se nanašajo na spremembo zakonodaje v luči poenostavitve inšpekcijskih postopkov, povečanje dostopnosti in prepoznavnosti inšpekcij, povečanje učinkovitosti inšpekcij, okrepitev delovanje regijske koordinacije inšpekcij, uvedba sprememb na področju informacijske tehnologije, spremembe na področju izobraževanja in usposabljanja inšpektorjev, sodelovanje s sodišči ter sodelovanje z zainteresirano javnostjo. Pri pripravi Strateškega načrta Inšpekcijskega sveta je na številnih področjih kot primer dobre prakse upoštevano dosedanje delo in izkušnje Tržnega inšpektorata RS.

Za boljše delovanje inšpekcijskega sveta so bili ustanovljeni različni odbori in sicer:

- Odbor za pravno področje, ki rešuje pravna vprašanja, naslovljena na Inšpekcijski svet, zbira pripombe za pripravo sprememb krovnih predpisov s področja delovanja inšpekcij, nudi pravno pomoč pri težkih operativnih primerih in tolmači predpise, ki se v praksi različno razlagajo. Odbor za pravno področje vodi predstavnik Tržnega inšpektorata RS.
- Odbor za informacijsko podporo skrbi za medsebojno informacijsko povezanost inšpektoratov in standardizacijo aplikacij in podatkov. Odbor je zadolžen za pripravo informacijske podpore za enotno vstopno točko portala inšpekcijskih služb. Vodja tega odbora je tržni inšpektor.
- Odbor za merjenje uspešnosti, učinkovitosti in kakovosti dela inšpekcijskih služb pripravlja predloge in spremlja izvajanje meril in kriterijev za ugotavljanje uspešnosti inšpekcijskih služb in ugotavljanje boljše kvalitete dela inšpekcij. Član tega odbora je prav tako tržni inšpektor.
- Odbor za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje organizira skupna izobraževanja in usposabljanja za vse inšpekcijske službe ter pripravlja gradiva s področij dela, kjer imajo vse inšpekcije skupni interes.

Tržni inšpektorat RS je skupaj z zunanjim izvajalcem za potrebe svojega dela razvil nov informacijski sistem, ki je v celoti plod znanja zaposlenih Tržnega inšpektorata RS. Z uporabo in funkcionalnostjo sistema so zadovoljni vsi zaposleni Tržnega inšpektorata RS, saj so se določeni postopki z njegovo uvedbo bistveno skrajšali in poenostavili. Informacijski sistem je v uporabi že od leta 2009 ter se stalno dopolnjuje in razvija.

Zaradi zadovoljstva zaposlenih Tržnega inšpektorata RS z novim informacijskim sistemom, ga je le-ta pripravljen deliti tudi z ostalimi inšpekcijami, zato ga je v uporabo ponudil tudi njim. Do konca leta 2012 sta k njegovi uporabi pristopili še dve večji inšpekciji, v letu 2013 pa še vse upravne enote (samo v delu, ki se nanaša na vodenje prekrškovnih postopkov). V okviru Inšpekcijskega sveta se je v letu 2013 začel postopek izbire informacijskega sistema, ki bi bil skupen za vse inšpekcije, katerega končna odločitev bo verjetno sprejeta v letu 2014. Informacijski sistem Tržnega inšpektorata RS je na podlagi odločitve večine glavnih inšpektorjev prišel v najožji izbor.

Tržni inšpektorat RS izvaja skupaj z ostalimi inšpektorati, predvsem s Carinsko upravo Slovenije, Policijo, Zdravstvenim inšpektoratom RS in Uradom za meroslovje, koordinirane skupne akcije, v katerih se izvajajo nadzori nad različnimi področji poslovanja.

5.2.2. Sodelovanje v sosvetu inšpektoratov

Za potrebe usklajenega delovanja inšpekcijskih organov pri nadzoru različnih področij so na posameznih teritorialnih območjih Slovenije ustanovljeni t.i. regijski sosveti inšpekcij, katerih delovanje je določeno v poslovniku Inšpekcijskega sveta. V sosvetih sodelujejo vsi inšpektorati v regiji (zastopajo jih vodje območnih enot), po potrebi pa

tudi drugi državni in javni organi ter ostale osebe, ki lahko podajo pojasnila v posamezni zadevi. Na teh sestankih se vodje območnih enot dogovarjajo za usklajen in enoten nadzor na tistih področjih in pri tistih subjektih, za katere ocenijo, da predstavljajo ali bi v bodočnosti utegnili predstavljati nevarnost za zdravje in varnost državljanov, organizacij ali okolja.

Regijski sosvet vodi vodja območne enote ene od inšpekcij. Sosvet se sestaja najmanj enkrat na vsake tri mesece ter o svojem delu poroča predstojniku posameznega inšpektorata ter Inšpekcijskemu svetu.

Tržni inšpektorat RS je imel v letu 2013 dva predsednika sosvetov in sicer na pomurskem in osrednjeslovenskem območju.

5.2.3. Sodelovanje s kontaktno točko v Sloveniji po Uredbi (ES) št. 764/2008

S 13. 5. 2009 se je začela uporabljati Uredba (ES) št. 764/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. 7. 2008 o določitvi postopkov za uporabo nekaterih nacionalnih tehničnih pravil za proizvode, ki se zakonito tržijo v drugi državi članici, in o razveljavitvi Odločbe št. 3052/95/ES, ki uvaja načelo medsebojnega priznavanja med državami članicami in se nanaša na nacionalne predpise o tehničnih zahtevah za proizvode, ki niso usklajeni na ravni EU (t.i. neharmonizirani tehnični predpisi). Uredba med drugim določa pravila in postopke, ki jih morajo pristojni organi držav članic upoštevati, kadar sprejmejo ali nameravajo sprejeti odločbo iz prvega odstavka 2. člena uredbe, ki bi lahko ovirala prost pretok proizvoda iz 28. člena pogodbe, ki se zakonito trži v drugi državi članici.

Pristojni organi držav članic tako od uveljavitve uredbe ne smejo prepovedati prodaje proizvodov na svojem ozemlju, če se ti že zakonito tržijo v drugi državi članici, četudi so bili proizvedeni po tehničnih pravilih, ki so drugačni, kot veljajo za domače proizvode, razen če obstajajo utemeljeni in upravičeni razlogi, temelječi na tehničnih ali znanstvenih dokazih.

V letu 2013 Tržni inšpektorat RS na nacionalno kontaktno točko za proizvode, to je Slovenski inštitut za standardizacijo, posredoval eno zaprosilo za posredovanje informacij.

5.2.4. Odnosi z javnostjo

5.2.4.1. Akcija »Zbudimo se«

Za potrebe osveščanja potrošnikov, kako pomembno je za njih, da za vsak nakup ali opravljeno storitev zahtevajo račun, je Tržni inšpektorat RS tudi v letu 2013 nadaljeval akcijo »Zbudimo se«.

Z akcijo želi spremeniti miselnost potrošnikov, da bodo plačali manj, če se izdaji računa zavestno odpovedo. S tem dejanjem potrošnik v danem trenutku mogoče res privarčuje, vendar, gledano dolgoročno, s tem podpira delo na črno in sivo ekonomijo ter utajo davkov prodajalcev ali izvajalcev storitev, ki zaslužek »pospravijo« v svoj žep. Sami pa so prikrajšani, ker ne morejo uveljaviti nobene svoje pravice, ki jim po slovenski zakonodaji pripada (primeri: vračilo denarja zaradi stvarne napake na izdelku; garancijsko popravilo izdelka ob morebitni okvari; pomoč Tržnega inšpektorata RS ali kakšnega drugega inšpektorata pri reševanju konkretnih problemov s trgovcem ali proizvajalcem izdelka ali izvajalcem storitve).

Z namenom osveščanja in seznanjanja javnosti s problemom sive ekonomije in dela na črno, je Tržni inšpektorat RS dne 11. 6. 2013 organiziral tudi novinarsko konferenco, na kateri je predstavil svoje dosedanje ugotovitve in rezultate dela na tem področju, kot tudi, kakšna je razlika med delom na črno, zaposlovanjem na črno in sivo ekonomijo ter kdo so kršitelji in kdo nadzorni organi v teh primerih.

5.2.4.2. EuroBasket 2013

Od 4. do 22. 9. 2013 se je v Celju, na Jesenicah, v Kopru in Ljubljani odvijal eden večjih športnih dogodkov v zgodovini Slovenije - evropsko košarkarsko prvenstvo EuroBasket 2013.

Na očeh evropske in svetovne javnosti pa ni bilo samo dogajanje na in ob parketu, ampak tudi vse ostalo v Sloveniji - lepa in raznolika narava, prijaznost in ljubeznivost ljudi, okusna in zanimiva kulinarika, urejenost prenočišč in drugih gostinskih objektov, urejenost mest in drugih krajev (pa ne samo tistih, kjer se je EuroBasket neposredno odvijal), hitra in urejena logistika, pa še marsikaj drugega.

Že pred samim dogodkom se je Tržni inšpektorat RS preventivno vključil v »priprave« na dogodek tako, da je gospodarske subjekte preko svojih spletnih strani obveščal, kako naj poslujejo v času EuroBasketa, da ne bodo kršili zakonodaje. Obvestila so se nanašala na področja gostinstva in turizma, prepovedi prodaje alkoholnih pijač mladostnim osebam, izvajanja taksi prevozov in (pre)prodaje vstopnic za ogled tekem. Poleg tega je dne 21. 8. 2013 izvedel tudi odmevno tiskovno konferenco, na kateri je predstavil obveznosti, ki jih morajo v času pred in med EuroBasketom spoštovati gospodarski subjekti in tudi fizične osebe.

Vse to je pripomoglo k temu, da je bilo samih kršitev v času prvenstva manj, vendar pa je bila glede na pričakovano število obiskovalcev, tako domačih kot tudi tujih, prisotnost inšpektorjev na terenu neizogibna. Cilj inšpektorjev ni bil kaznovanje, ampak so z vidika svoje pristojnosti skrbeli za to, da so imeli vsi gospodarski subjekti enake pogoje poslovanja ter da so obiskovalci dobili tisto, kar so pričakovali - skratka, da je bil trg urejen. Ob tovrstnih dogodkih se pričakuje povečano število obiskovalcev in turistov, s tem pa tudi povečan zaslužek, kar lahko pri nekaterih subjektih povzroči, da »pozabijo« na spoštovanje predpisov. Zato so tržni inšpektorji ob ugotovljenih kršitvah v skladu s svojimi inšpekcijskimi pristojnostmi tudi primerno ukrepal.

5.2.4.3. Spletna stran Tržnega inšpektorata RS

Da bi se javnost seznanila z delom, ki ga Tržni inšpektorat RS opravlja, je bila razvita internetna stran www.ti.gov.si, katere vsebina se sproti spreminja in dopolnjuje.

Slika 32: Domača stran Tržnega inšpektorata RS z aktualnimi novicami

Tržni inšpektorat RS daje posebno težo seznanjanju javnosti z opravljenim delom, predvsem preko svoje spletne strani, kjer so rubrike:

- Novice - objavljajo se najnovejše in najaktualnejše informacije glede delovanja Tržnega inšpektorata RS;
- Rotator aktualnih novic - v njem so objavljene novice Tržnega inšpektorata RS, ki so za javnost še posebej zanimive;
- Storitve - s čim se Tržni inšpektorat RS ukvarja, saj se sproti objavljajo poročila o rezultatih zaključenih akcij nadzora;
- Vprašanja in odgovori - za potrošnike in podjetja so objavljene najzanimivejše razlage določil zakonov, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS;
- Nevarni proizvodi - objavljeni so vsi nevarni proizvodi, ki jih je Tržni inšpektorat RS našel na slovenskem trgu;
- Zakonodaja in dokumenti - objavljen je seznam vseh zakonskih in podzakonskih predpisov, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS;
- O inšpektoratu - nahajajo se vse informacije o Tržnem inšpektoratu RS: poslanstvo in vizija, naslovi, kontaktne informacije ter uradne in poslovne ure lokacij, kjer inšpektorat posluje.

Slika 33: Aktualna poročila o opravljenih nadzorih

Slika 34: Rubrika »Pogosta vprašanja«

Slika 35: Nevarni proizvodi

Za bolj transparentno delovanje Tržnega inšpektorata RS je na spletni strani vsako leto objavljeno tudi Poslovno poročilo o delu in ukrepih Tržnega inšpektorata RS.

5.2.4.4. [Dostopnost Tržnega inšpektorata RS](#)

Z namenom preventivnega delovanja je Tržni inšpektorat RS dostopen javnosti ne samo preko spletnih strani, temveč tudi po elektronski pošti, po navadni pošti, po telefonu, lahko se zainteresirane osebe oglasio tudi osebno, ne nazadnje pa tudi preko različnih tiskovnih konferenc in preko sodelovanja v različnih radijskih ali TV oddajah. Nanj se obračajo potrošniki v zvezi z njihovimi vprašanji, problemi, pritožbami in reklamacijami, novinarji z vprašanji glede delovanja inšpektorata oziroma glede točno določenega gospodarskega subjekta ali področja, ki sta medijsko aktualna v danem trenutku, v manjši meri pa druga zainteresirana javnost, ki si želi pridobiti informacije javnega značaja. Gospodarski subjekti pa se nanj obračajo zaradi svojih problemov in vprašanj - kako zakonito rešiti reklamacijo potrošnika, kaj morajo imeti

oziroma storiti, preden se lotijo določene gospodarske dejavnosti, katere papirje, certifikate ali druge uradne dokumente si morajo zagotoviti, preden želijo v Sloveniji prodajati določen izdelek. Včasih pa prvi, drugi ali tretji samo podajo prijavo.

Zaradi večje dostopnosti Tržnega inšpektorata RS po telefonu ali osebnega obiska ima organizirano dežurno službo, kjer je na lokacijah na sedežu inšpektorata ter v krajih Ljubljana, Maribor in Celje dežurni inšpektor na voljo vsak dan od ponedeljka do četrтка med 9. in 15.30 uro, v petek pa med 9. in 14.30 uro, na vseh ostalih lokacijah pa vsak ponedeljek in sredo med 9. in 11. uro. V tem času so tržni inšpektorji v letu 2013 osebno ali po telefonu odgovorili na 1265 vprašanj potrošnikov ali gospodarskih subjektov.

Da so storitve Tržnega inšpektorata RS obiskovalcem lažje dostopne, so na vseh lokacijah Tržnega inšpektorata RS nameščene napotilne table, vsaka pisarna ima tablico z nazivom organa in javnega uslužbenca. Poleg tega so na vsaki lokaciji oglasne deske, na katerih najdejo obiskovalci informacijo o dežurnem inšpektorju, o poslovnem času, kje se nahaja Knjiga pohval in pripomb ter seznam uradnih oseb.

Poleg tega Tržni inšpektorat RS seznanja javnost s svojim delovanjem oziroma izvaja preventivno delovanje tudi preko tiskovnih konferenc ali drugačnih stikov z novinarji (pisni odgovori na zastavljena vprašanja, radijski in televizijski intervjuji, sodelovanje v kontaktnih oddajah). V letu 2013 se je tako Tržni inšpektorat RS v radijskih in televizijskih oddajah posredno ali neposredno pojavil 100-krat, v različnih tiskanih in elektronskih medijih pa 126-krat. Poleg tega so na Tržnem inšpektoratu RS pisno odgovorili še na 270 različnih vprašanj novinarjev in 1106 vprašanj različnih gospodarskih subjektov ali potrošnikov.

5.3. MEDNARODNO SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

5.3.1. Sistem za mednarodno izmenjavo podatkov nevarnih proizvodov (RAPEX)

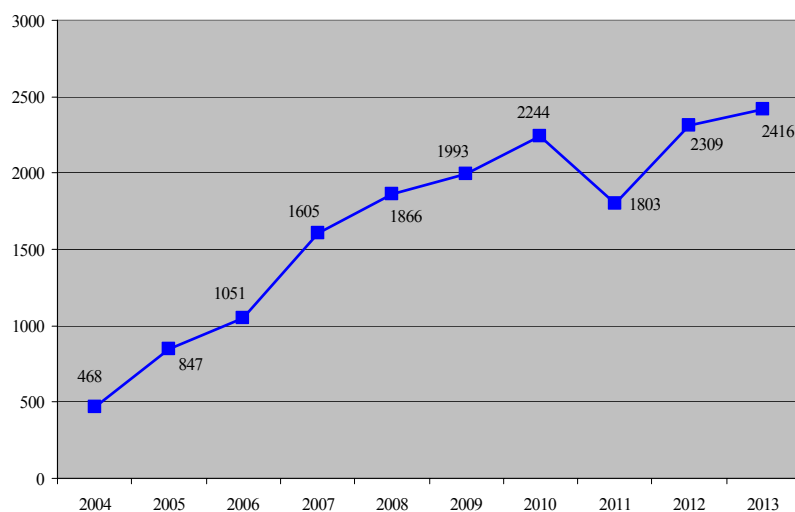
Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi, določa način ukrepanja nadzornih organov v sistemu RAPEX in postopkih zaščitne klavzule.

V ta namen je v državah članicah EU vzpostavljena interna struktura na dveh ravneh, ki jo sestavlja kontaktna točka, katera Evropski komisiji pošilja in od nje prejema vse informacije, ki se izmenjujejo preko RAPEX sistema, in nacionalna mreža, ki vključuje vse organe, odgovorne za varnost proizvodov. V Sloveniji je kontaktna točka Tržni inšpektorat RS, nacionalno mrežo pa sestavljajo Carinska uprava RS, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Prometni inšpektorat RS, Tržni inšpektorat RS, Urad RS za kemikalije in Zdravstveni inšpektorat RS.

Omenjeni organi slovenski kontaktni točki pošiljajo in od nje sprejemajo uradna obvestila in odzive.

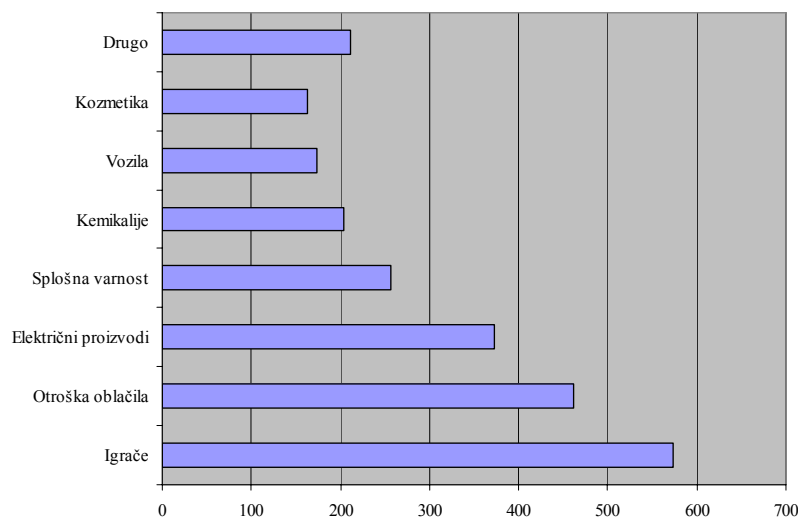
V letu 2013 je kontaktna točka prejela 2416 RAPEX obvestil (4,6% več kot v letu 2012, ko je bilo teh obvestil 2309), od tega 2019 obvestil o proizvodih, za katere so se sprejeli ukrepi, ki preprečujejo, omejujejo ali uveljavljajo posebne pogoje za trženje in uporabo proizvodov za potrošnike, ki predstavljajo resno tveganje za zdravje in varnost potrošnikov. Poleg tega je prejela še 301 obvestilo s pripombo »za informacijo« (to so obvestila predvsem v zvezi s proizvodom za potrošnike, ki resno ogroža zdravje in varnost potrošnikov in ima samo lokalne učinke) in 96 obvestil o proizvodih, za katere so nacionalni organi sprejeli ukrepe

za omejitev dajanja na trg, ki pa ne predstavljajo resnega tveganja za zdravje in varnost potrošnikov.

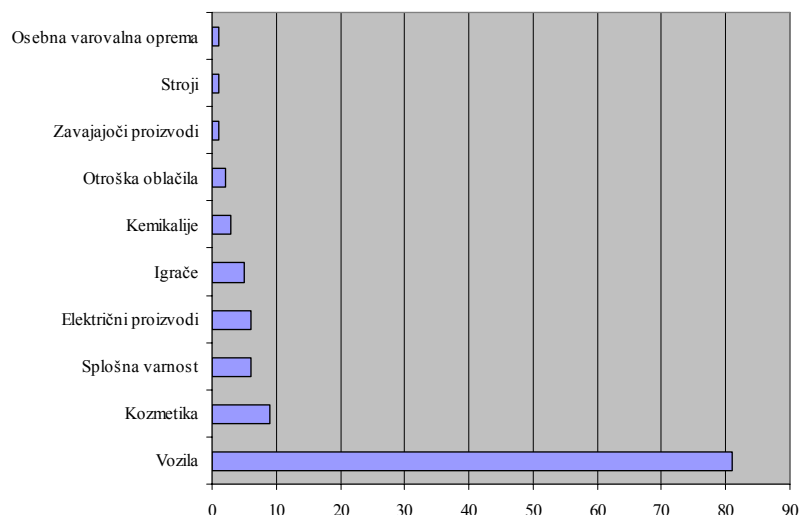
Slika 36: Pregled števila RAPEX obvestil v zadnjih 10 letih

Največ obvestil se je nanašalo na igrače (573) in otroška oblačila (462 - prisotnost vrvic in vezalk), nekaj manj na električne proizvode (373), sledijo proizvodi s področja splošne varnosti (257), proizvodi s kemikalijami, ki ob predvideni uporabi predstavljajo resno nevarnost (204), vozila (173) ter kozmetika (163).

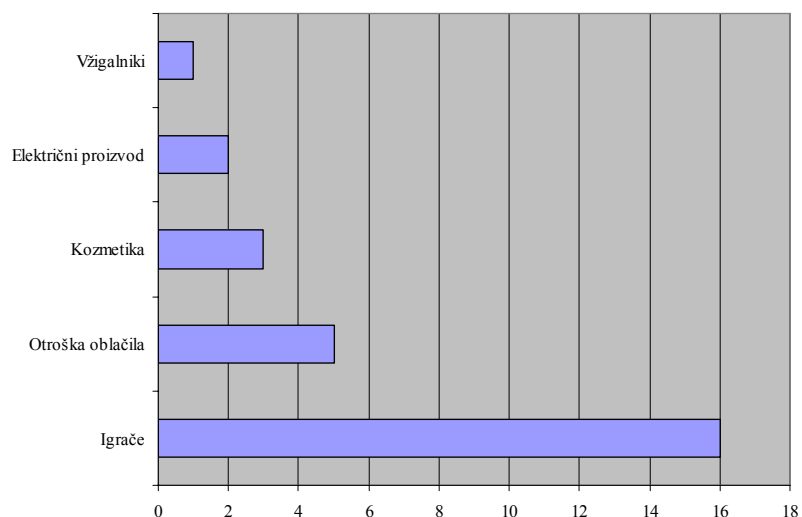
Slika 37: Pregled vrste proizvodov priglašanih v RAPEX

V Sloveniji so pristojne inšpekcije v letu 2013 na podlagi poizvedb na trgu našle 113 proizvodov, ki so se nanašali na RAPEX obvestila. Od tega se je našlo 81 vozil, 9 kozmetičnih proizvodov, 5 igrač, 6 proizvodov iz splošne varnosti, 6 električnih proizvodov, 3 proizvode s prisotnostjo kemikalij, ki ob predvideni uporabi predstavljajo resno nevarnost, 2 otroški oblačili, 1 zavajajoč proizvod, 1 stroj in 1 proizvod osebne varovalne opreme. V vseh primerih so bili s strani proizvajalcev oziroma distributerjev izvedeni prostovoljni ukrepi za preprečevanje tveganja za potrošnike, ki so ga predstavljali proizvodi s tem, ko so bili dani na trg.

Slika 38: Pregled vrste najdenih proizvodov iz sistema RAPEX

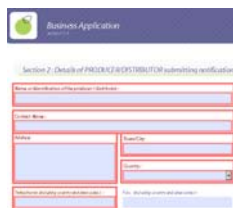
V letu 2013 je Slovenija v sistem RAPEX prijavila 27 obvestil, od tega 8 obvestil Tržni inšpektorat RS. 16 prijavitev se je nanašalo na igrače, 5 na otroška oblačila, 3 na kozmetiko, 2 na električni proizvod in 1 na vžigalnik.

Slika 39: Pregled prijavitev v sistem RAPEX po vrsti proizvodov

Na podlagi prejetih RAPEX obvestil je Tržni inšpektorat RS opravil 499 poizvedb pri gospodarskih družbah, to je nadzor trgovin po vsej Sloveniji. Prav tako so bile opravljene še druge poizvedbe: obveščanje določenih distributerjev z informacijami o proizvodih, ki predstavljajo resno tveganje za zdravje in varnost potrošnika in pregled trga na spletnih straneh.

5.3.2. Obvestila proizvajalcev po 12. členu Zakona s splošni varnosti proizvodov

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS prejel in obravnaval 9 obvestil s strani proizvajalcev in distributerjev glede na določila 12. člena Zakona s splošni varnosti proizvodov, ki določa, da morajo proizvajalci in distributerji takoj obvestiti pristojno inšpekcijo, če kot strokovnjaki na podlagi informacij, s katerimi razpolagajo, ugotovijo, da predstavlja proizvod, ki so ga dali na trg, nevarnosti, ki niso skladne s splošno varnostno zahtevo. Za obveščanje se uporabi obrazec, ki je predpisan v Pravilniku o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu.

Obvestilo o nevarnem proizvodu je mogoče od leta 2009 naprej posredovati tudi z uporabo posebnega prijavnega obrazca (t.i. Business Application), ki ga je pripravila Evropska komisija in je dostopen tudi na spletnih straneh inšpektorata. Preko omenjene aplikacije je inšpektorat prejel še dodatnih 59 obvestil.

5.3.3. Sistem zaščitnih klavzul (SGC)

V primeru, ko pristojni organ izvede ukrep omejevanja ali prepovedi prometa s proizvodi, za katere je bilo ugotovljeno, da bi pri uporabi v skladu s svojim namenom lahko ogrozili varnost ali zdravje uporabnikov ali drugih oseb ali katerikoli drugi upravičen interes, zaščitni s predpisi, oziroma ugotovljenih pomanjkljivosti harmoniziranih standardov, katerih pravilna uporaba ne zagotavlja, da proizvodi, na katere se nanašajo, izpolnjujejo predpisane bistvene zahteve, mora ta preko kontaktne točke o tem obvestiti Evropsko komisijo.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS kot kontaktna točka za zaščitne klavzule prejel 9 obvestil o izvedenih zaščitnih klavzulah s strani Stalnega predstavništva Slovenije pri EU, ki so se nanašale na nizkonapetostno električno opremo (6 obvestil) in elektromagnetno združljivost naprav (3 obvestila). Ob kontroli slovenskega tržišča se priglašeni proizvodi ni našlo v prometu.

Glede na sprejete ukrepe omejevanja trženja proizvodov zaradi neizpolnjevanja predpisanih tehničnih zahtev je Tržni inšpektorat RS v letu 2013, skladno z Uredbo o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi, posredoval Stalnemu predstavništvu Slovenije pri EU 3 zaščitne klavzule, dve s področja nizko napetostne električne opreme in eno s področja okoljsko primerne zasnove proizvodov, ki rabijo energijo.

5.3.4. Mednarodni sistem za izmenjavo podatkov o proizvodih (ICSMS)

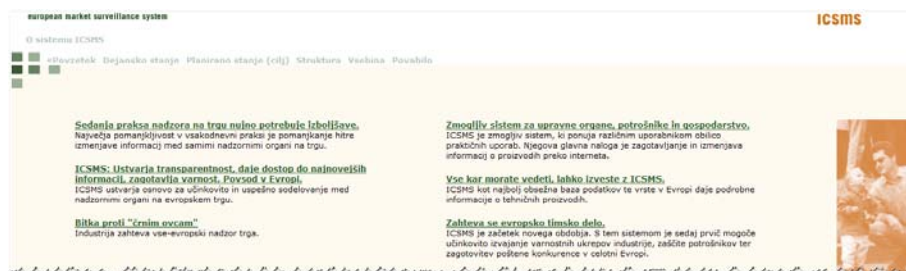

Mednarodni sistem ICSMS (Internet-supported Information and Communication System for pan-European, Cross-border Market Surveillance of Products) je baza podatkov o proizvodih, ki so ali so bili predmet pregledov ali analiz glede izpolnjevanja predpisanih tehničnih zahtev in se uporablja za namene izvajanja 23. člena Uredbe (ES) št. 765/2008.

Mednarodni sistem ICSMS omogoča pretok in izmenjavo informacij med pristojnimi organi za nadzor tehničnih proizvodov. V bazo podatkov se vnašajo tako podatki o proizvodih, pri katerih so bile ugotovljene neskladnosti z zahtevami, kot tudi podatki o vzorčenih proizvodih, za katere je bilo ugotovljeno, da izpolnjujejo zahteve. Sistem je razdeljen v dva

delu in sicer na del, ki je odprt za javnost in na del, ki je na razpolago le nadzornim organom, carinskim organom in Evropski komisiji. Del, ki je odprt za javnost, vsebuje predvsem informacije o proizvodu, ugotovljeni skladnosti in ukrepih ter je dostopen a naslovu <https://webgate.ec.europa.eu/icsms/App/index.jsp>.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS v sistem ICSMS vnesel podatke o 143 proizvodih in podal odstopne za 7 obravnav proizvodov nadzornim organom drugih držav članic. Odstopov s strani drugih nadzornih organov ni prejel.

Slika 42: Spletna stran mednarodnega sistema ICSMS

5.3.5. Sistem za sodelovanje med organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (CPCS)

Tržni inšpektorat RS, Inšpektorat RS za kulturo in medije, Prometni inšpektorat RS, Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS ter Agencija RS za zdravila in medicinske pripomočke so v Sloveniji pristojni organi za izvajanje evropske uredbe 2006/2004/ES, ki ureja sodelovanje med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov. Kot tak je Tržni inšpektorat RS tudi eden izmed uporabnikov sistema za sodelovanje na področju varstva potrošnikov (CPCS – Consumer Protection Cooperation System), preko katerega države članice podajajo zaprosila za informacije in ukrepanje pristojnim organom drugih držav članic. Zaprošeni organi o sprejetih ukrepih in njihovem učinku ter o tem, ali je kršitev prenehala, obvestijo organ države, ki jih je zaprosil, pristojne organe drugih držav članic in Evropsko komisijo. Postopki v posameznih zadevah in njihovo trajanje so tako odvisni predvsem od postopkov v posameznih državah članicah.

V letu 2013 je bilo na ravni celotne EU v sistem CPCS vnesenih 441 obvestil oziroma zaprosil za informacije, od katerih se je 1 nanašala neposredno na Slovenijo. Šlo je za prošnjo za ukrepanje s strani bolgarskega nadzornega organa zoper slovensko podjetje, ki svoje izdelke oglašuje tudi na področju Bolgarije.

Je pa Tržni inšpektorat RS v letu 2013 preko sistema CPCS posredoval 4 zaprosila za informacije in 2 prošnji za ukrepanje pristojnim organom države članice, v kateri ima sedež podjetje, v zvezi s katerim je Tržni inšpektorat RS zaznal večje število prijav, pritožb ali vprašanj potrošnikov oziroma je sam zaznal morebitne možnosti kršitve zakonodaje. Največ zaprosil za informacije se je nanašalo na podjetja, ki se ukvarjajo s potrošniškim kreditiranjem in so svoj sedež prenesla v katero izmed drugih držav članic EU, svoje storitve pa še vedno ponujajo (tudi) slovenskim potrošnikom, ter v zvezi s podjetji, ki preko različnih spletnih strani prodajajo in oglašujejo določene izdelke. Prošnje za ukrepanje pa so se nanašale na podjetja, za katere je Tržni inšpektorat RS ugotovil, da preko spletnih strani zavajajoče oglašujejo in nagovarjajo (tudi) slovenske potrošnike, sedež teh podjetij pa je v drugi državi članici, v kateri Tržni inšpektorat RS zaradi teritorialne (ne)pristojnosti ne more ukrepati.

5.3.6. EU SWEEP 2013

EU Sweep je usklajena akcija, vodena s strani Evropske komisije, nacionalnih organov, pristojnih za izvajanje zakonodaje s področja varstva potrošnikov v državah članicah, na Norveškem in Islandiji. V enem tednu vsako leto se istočasno v vseh državah članicah preveri na stotine spletnih strani na določenem področju z namenom preveriti, ali se spoštujejo potrošnikove pravice oziroma zakonodaja s področja varstva potrošnikov. Če se ugotovi, da konkretne spletne strani ne izpolnjujejo potrošniške zakonodaje EU, pristojni nacionalni organi izvedejo vse ukrepe v skladu s svojimi pristojnostmi, da se zagotovi čim višji nivo varstva potrošnikov v vseh državah članicah EU.

Prvi EU Sweep je bil izveden v letu 2007. Od takrat so bila v okviru te usklajene akcije pregledana naslednja področja: ponujanje letalskih storitev preko spleta, prodaja elektronskih naprav preko spleta, ponujanje zabavnih vsebin za mobilne telefone preko spleta, prodaja vstopnic preko spleta, potrošniško kreditiranje preko spleta, ponujanje iger, e-knjig, videoposnetkov ali glasbe preko spleta ter v letu 2013 ponujanje/prodaja letalskih kart in/ali namestitev preko spleta.

Do sedaj je v vseh akcijah v okviru vsakoletnega EU Sweep kot predstavnik Slovenije sodeloval tudi Tržni inšpektorat RS. Sicer je Tržni inšpektorat RS le eden izmed pristojnih organov za izvajanje evropske uredbe 2006/2004/ES, ki ureja sodelovanje med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov. Ostali so še: Inšpektorat RS za kulturo in medije, Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS, Javna agencija za civilno letalstvo RS, Javna agencija RS za zdravila in medicinske pripomočke in Informacijski pooblaščenec RS.

V okviru evropske akcije Sweep 2013, ki se je kot že navedeno osredotočila na spletne strani, preko katerih se ponujajo in prodajajo letalske karte in/ali namestitev, je bilo pregledanih 13 spletnih strani, s katerimi upravljajo podjetja s sedežem v Sloveniji, in sicer so bili 4 ponudniki pregledani z vidika ponujanja in prodajanja letalskih kart, 8 ponudnikov je bilo pregledanih z vidika ponujanja in prodajanja namestitve, 1 ponudnik pa z vidika ponujanja in prodajanja letalskih kart in namestitve.

Pri nadzoru v enem primeru niso bile ugotovljene nepravilnosti, v vseh ostalih primerih pa so bile ugotovljene določene nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti: odsotnost geografskega naslova in identitete podjetja (firma in sedež), v imenu katerega slovensko podjetje nastopa, odsotnost podatka o načinu obravnavanja pritožb, če ta odstopa od zahtev poklicne skrbnosti, uporaba zgolj tujega jezika v določenem delu postopka rezervacije/nakupa ter posredovanje pogodbenih pogojev v tujem jeziku, torej jeziku, ki ni lahko razumljiv slovenskemu potrošniku. V šestih primerih so podjetja po opozorilu na nepravilnosti le-te takoj odpravila, zato nadaljnje ukrepanje ni bilo potrebno. Šest primerov, v okviru katerih je bila izpostavljena raba slovenskega jezika, pa še ni zaključenih zaradi skupne akcije držav članic EU, s pomočjo katere Tržni inšpektorat RS poleg zaključka teh šestih primerov pričakuje tudi enotno in celovito ureditev tega področja v Sloveniji.

5.3.7. Mednarodno sodelovanje z inštitucijami Evropske unije in tretjih držav

Za enotno izvajanje nadzora nad uporabo evropskih predpisov (direktiv, uredb), ki urejajo usklajene pogoje za dajanje proizvodov na trg, so ustanovljene t.i. AdCo skupine. Nadzorni organi držav članic

administrativno sodelujejo v okviru ustanovljenih AdCo skupin. Člani AdCo skupin so tako pristojni nadzorni organi - inšpektorati.

5.3.7.1. AdCo za Eco design in AdCo Labeling

Tržni inšpektor se je udeležil sestanka AdCo skupin za Eco design in Labeling. Sestanka si običajno sledita drug za drugim, saj so v vseh sodelujočih državah isti zastopniki in se s tem prihrani na stroških.

Glavni namen sestanka je usklajevanje praks nadzora na področju energijskega označevanja in primerne zasnove proizvodov povezanih z energijo. Zaradi širjenja področja nadzora zaradi novih uredb se v vseh državah pri nadzoru srečujejo s praktičnimi problemi in nejasnostjo predpisov. Skupina je k sodelovanju povabila tudi predstavnike združenj proizvajalcev. Skupaj z njimi se je obravnavala aktualna problematika s tega področja.

Na podlagi prejetih poročil o dejavnosti posameznih držav, kjer je sodelovala tudi Slovenija, je predsedstvo ADCO pripravilo pregled stanja na področju energijskega označevanja. V statistiko je bil zajet nadzor 20.000 izdelkov. Opravljenih je bilo 1500 nadzorov, izrečenih 700 glob in izvedenih 1000 prostovoljnih korektivnih ukrepov. Nepravilnosti so bile ugotovljene pri 53% nadzorov klasičnih trgovin in 63% pri nadzoru spletnih trgovin.

ADCO načrtuje izvedbo skupnih akcij vseh držav članic. Oblikovana je bila delovna skupina, ki bo do naslednjega sestanka pripravila predlog programa za prvo skupno akcijo.

5.3.7.2. AdCo za EMC

Tržni inšpektorat RS se je udeležil sestanka AdCo EMC (področje elektromagnetne združljivosti), ki je potekal v Dublinu na Irskem.

Namen tovrstnih sestankov predstavnikov nadzornih organov držav članic je usklajevanje oziroma poenotenje postopkov nadzora v državah članicah EU, izmenjava primerov dobrih praks ter sodelovanje v skupnih projektih. Poudarek na tem sestanku je bil dan na predstavitvi rezultatov 5. skupne akcije EMC, ki se je odvijala v letu 2012/13, in je zajemala nadzor zunanjih napajalnikov za prenosne računalnike in podobne naprave. V okviru skupne akcije je bilo administrativno pregledanih 136 proizvodov, od tega je bilo 42 skladnih (30,9%), glede oznake CE je bilo skladnih 119 (87,5%) proizvodov, glede ES izjave o skladnosti je bilo skladnih 60 (49,6%) proizvodov, glede tehnične dokumentacije je bilo pregledanih 47 proizvodov, od tega jih je bilo ustreznih 19 (40,4%). Tehnično gledano pa je bilo glede izpolnjevanja bistvenih zahtev glede sevalnih motenj skladnih le 56,0% preverjenih proizvodov.

V letu 2014 AdCo EMC načrtuje izvedbo 6. skupne akcije, v kateri je predviden administrativni nadzor in vzorčenje razsmernikov. Laboratorijsko naj bi se preverjalo izpolnjevanje bistvenih zahtev glede sevalnih motenj in odpornosti.

5.3.7.3. AdCo za gradbene proizvode

Tržni inšpektorat RS se je oktobra udeležila sestanka AdCo za CPR (področje gradbenih proizvodov), ki je potekal v Utrechtu na Nizozemskem.

Namen sestanka je usklajevanje praks in poenotenje nadzora v državah članicah EU, uskladiti tekoča vprašanja, ki se pojavljajo ob začetku uporabe nove Uredbe za gradbene proizvode ter sodelovanje v skupnih projektih. Poudarek na tem sestanku so bila odprta

vprašanja poenotenega tolmačenja nekaterih določb Uredbe (npr. 5. člen, 37. člen) in kako implementirati pravila. Dogovorjen je bil tudi skupen projekt v letih 2013 in 2014 za nadzor detektorjev dima.

5.3.7.4. AdCo za stroje

Tržni inšpektorat RS se je v letu 2013 udeležil dveh dvodnevni sestanek skupine AdCo stroji, ki združuje nadzorne organe v EU na področju strojev. Delo skupine temelji na implementaciji evropske direktive o strojih št. 2006/42/ES. V letu 2013 je skupini predsedovala Francija, ki je oba sestanka tudi organizirala in vodila. Glavni namen sestankov skupine AdCo stroji je obravnavati zanimivih primerov raznih neskladnih strojev, ki se tržijo ali uporabljajo na trgih EU. Tako pridobljene informacije lahko drugi udeleženci koristijo pri svojem nadaljnjem delu, je pa na samih sestankih dana možnost vsem udeležencem, da predstavijo svoj pogled na določene probleme. Tovrstnih sestankov se vedno udeležujejo tudi predstavniki direktorata za industrijo in podjetništvo (DG Enterprise and Industry), ki deluje v sklopu Evropske komisije v Bruslju.

Na sestankih se obravnavajo stroji, ki zajemajo vsa področja uporabe in namembnosti, kar pomeni, da so tako pridobljene informacije izjemno koristne za vse udeležence teh sestankov, saj se pri nadaljnjem delu nadzornega organa koristno uporabijo in jih kot takšne ni mogoče pridobiti nikjer drugje, zato se mora Tržni inšpektorat RS tovrstnih sestankov udeleževati tudi v prihodnje.

5.3.7.5. AdCo za plinske naprave

V novembru 2013 je bil organiziran sestanek AdCo skupine za področje plinskih naprav, ki združuje nadzorne organe EU na področju plinskih naprav, katerih zahteve določa direktiva 2009/142/ES. Namen teh sestankov o plinskih napravah je obravnavati primerov plinskih naprav, kjer so posamezne države s preskušanjem ali na drug način ugotovile problematično skladnost skupine ali posamezne plinske naprave z direktivo. Predstavnik Danske je predstavil nadzor premičnih plinskih peči v severnih evropskih državah (Danska, Norveška, Finska in Švedska), kjer so ugotovili, da so se peči kitajskega proizvajalca pod različnimi blagovnimi znamkami tržile v teh državah in so dopuščale uporabniku direktni kontakt do delov pod električno napetostjo 230V. Naslednji primer so bili prenosni plinski štedilniki, kjer so bile problematične izmerjene temperature nad 500°C v prostoru štedilnika, kjer je nameščena plinska kartuša; pri kuhanju v ponvi se lahko pojavijo višje temperature, kot pa to dovoljujejo proizvajalci kartuš, napolnjene z plinom, kjer je običajno najvišja dovoljena temperatura 500°C na kartuši. Naslednji primer razprave pa je bil plinski gorilnik, ki potrebuje dobro minuto, da na vrhu sladice karamelizira sladkor. Osnovno vprašanje je bilo, ali se lahko tak gorilnik prišteva med plinske naprave, ali ne (glede na osnovno definicijo direktive). Polovica sodelujočih na sestanku je bila mnenja, da je ta gorilnik plinska naprava, ostali pa so bili mnenja, da to ni plinska naprava, saj plinski gorilnik ne kuha hrane. Isti gorilnik se lahko uporablja tudi za spajkanje kovin.

Tako pridobljene informacije so lahko zelo koristne za vse udeležence teh sestankov, saj se jih lahko uporabi pri nadaljnjem delu nadzornega organa, omogočajo pa tudi neposredni kontakt z nadzornimi organi posameznih držav.

5.3.7.6. AdCo za osebno varovalno opremo

Tržni inšpektorat RS v letu 2013 zaradi varčevalnih ukrepov Vlade RS s prisotnostjo predstavnika na sestankih skupine AdCo PPE za osebno varovalno opremo ni aktivno sodeloval. Delovno skupino AdCo PPE sestavljajo predstavniki nadzornih organov držav članic EU s posameznega področja. Sodelovanje s člani skupine AdCo je s strani Tržnega inšpektorata RS potekalo le preko spletne strani te skupine.

5.3.8. Mednarodno sodelovanje z inštitucijami Evropske unije in tretjih držav

5.3.8.1. Mednarodno sodelovanje v projektu PROSAFE JA 2012 lestve

Tržni inšpektorat RS je v okviru skupne akcije JA 2012, ki jo koordinira nevladna organizacija PROSAFE, pričel z vodenjem novega projekta, imenovanega Lestve 2. V projektu sodelujejo Češka, Nizozemska, Francija in Slovenija kot članice EU, ter Islandija kot članica skupine Efta. Projekt Lestve 2 je logično nadaljevanje predhodnega projekta Lestve, ki se je v letu 2011 zaključil. Cilj projekta Lestve 2 je ugotoviti, kakšno varnost zagotavljajo teleskopske in zglobne lestve, ki so kot posebne vrste lestev tudi prisotne v velikem številu na trgu EU.

Projekt Lestve 2 se je formalno pričel v februarju 2013, ko je potekal uvodni sestanek PROSAFE organizacije v sklopu skupne akcije JA 2012. Uvodni sestanek udeležencev akcije Lestve 2 je bil v mesecu maju, kamor so bili povabljeni tudi predstavniki zainteresirane javnosti in direktorata za potrošnike in zdravje v Bruslju. Sestanek je pokazal na upravičenost uvedbe te skupne akcije, saj se na trgih EU nahajajo zelo različne vrste posebnih vrst lestev, kot so to teleskopske in zglobne lestve, zakonodaja na tem področju pa ponuja samo standard EN 131, ki je še vedno predmet revizije s strani CEN.

Skupina Lestve 2 je opravila tudi pregled stanja teleskopskih in zglobnih lestev na trgih posameznih sodelujočih članic in svoje rezultate predstavila na 2. sestanku skupine, ki je bil organiziran v oktobru. Ugotovljeno je bilo, da so lestve na trgih EU različno zastopane, kar pomeni, da jih na nekaterih trgih v navadnih trgovinah skorajda ni, se pa tržijo preko spletnih trgovin. V Sloveniji je ugotovljeno, da so tovrstne lestve dostopne predvsem v specializiranih trgovinah in v manjšem številu tudi v velikih blagovnih centrih. Skupina je obravnavala tudi posamezne dele standardov in določila, kateri testi bodo izvedeni v testnem programu, ki bo služil kot osnova za testiranje lestev, na podlagi česar bo mogoče ugotoviti skladnost posameznih modelov lestev, ki bodo v nadaljevanju predmet odvzemov vzorcev.

V decembru 2013 je bil objavljen razpis za testiranje teleskopskih in zglobnih lestev za leto 2014 v skladu s pogodbo te skupne akcije, kjer je predvideno, da se testira več modelov lestev. Projekt se tako nadaljuje v letu 2014, ko bo v mesecu decembru tudi predvidoma zaključen.

5.3.8.2. Delovna skupina za varnost lestev (WG Ladders)

Tržni inšpektorat RS se je v letu 2013 priključil delu skupine za varnost lestev (WG Ladders), ustanovljene na pobudo direktorata za zdravje in potrošnike v Bruslju (DG SANCO).

Delo skupine za varnost lestev je organizirano tako, da njeno delo vodi predsednica, ki je zaposlena v DG SANCO, člani delovne skupine pa so strokovnjaki, ki so jih za delo v tej skupini predlagale posamezne države članice EU, ki so izkazale interes za sodelovanje v skupini. Tako je število članov delovne skupine skupaj s predsednico 11.

Osnovna naloga skupine, ki se je v letu 2012 in 2013 razširila še na dodatne člane, je izdelava priporočil s področja varnosti lestev, namenjenih za prodajo potrošnikom (izvzete so lestve, ki so izključno namenjene prodaji za poklicno rabo), ki bodo pripomogle k sprejetju novega standarda za lestve EN 131-2, katerega sprejem se odlaga že zadnjih 14 let. Predvideno je, da se bodo priporočila objavila v uradnem listu EU in bodo tako pri sprejemanju novega standarda pomenila tudi večji pritisk na Evropsko organizacijo za standardizacijo (CEN), kateri je Evropska Komisija podelila mandat za sprejem novega evropskega standarda. Sedaj veljavni standard je med vsemi znanimi standardi v svetu

najmanj varen in dopušča velika odstopanja pri izvedbi varnostnih testov za posamezne kategorije lestev, posledično pa se ocenjuje, da je tudi veliko število nesreč z lestvami v EU vezano na nizko varnost, ki jo tak standard določa.

V letu 2013 je skupina za varnost lestev imela 3 sestanke, na katerih so se vseskozi usklajevala priporočila, katera bodo objavljena v uradnem listu EU. Prav tako se je pripravljala spisek testov, ki bodo uporabljeni v predvidenem testiranju lestev pri laboratoriju, ki bo po objavi razpisa izbran s strani DG SANCO. Delo skupine se nadaljuje v letu 2014, predvideva pa se tudi, da bi naj bila ta naloga v letu 2014 zaključena.

5.3.8.3. Mednarodno sodelovanje v projektu PROSAFE JA 2012- Detektorji

Tržni inšpektorat RS se je v Bruslju aktivno udeležil treh sestankov v sklopu projekta CO in dimni detektorji, vodenega v okviru organizacije PROSAFE. V projektu poleg Slovenije sodeluje še 7 držav (Avstrija, Irska, Litva, Nizozemska, Nemčija, Portugalska in Turčija).

Sodelujoče države so in bodo v okviru terminskega plana opravile administrativne nadzore dimnih in CO detektorjev ter odvzele vzorce CO detektorjev za nadaljnja preskušanja. V okviru projekta je bil izbran laboratorij BSI, Anglija, ki bo v letu 2014 opravil preskuse odvzetih detektorjev CO. V okviru projekta so bili izdelani kontrolni listi (ob upoštevanju predloga Tržnega inšpektorata RS, ki je že imel izdelane kontrolne liste) za koordinirano in enotno izvedbo nadzorov, izvedena bo analiza rezultatov in ocena tveganja, okrepljeno bo sodelovanje s carinskimi organi. Projekt se bo s končnim poročilom zaključil januarja 2015.

5.3.8.4. Projekt Baterijski polnilniki

V sklopu projekta skupne akcije 2011 - baterijski polnilniki, vodene pod okriljem organizacije PROSAFE, je Tržni inšpektorat RS v letu 2013 nadaljeval s sodelovanjem pri nadzoru baterijskih polnilnikov na trgu EU. V projektu sodelujejo naslednje države: Bolgarija, Češka, Malta, Norveška, Nizozemska, Portugalska, Slovenija, Švedska in dodatno še Luksemburg.

V okviru tega projekta je bil opravljen administrativni nadzor preko 200 baterijskih napajalnikov, 70 pa jih je bilo predanih laboratoriju v preskušanje skladnosti po izbranih poglavjih ustreznih standardov.

Na podlagi poročil testnega laboratorija bo skupina opravila analizo rezultatov in pripravila končno poročilo v začetku leta 2014.

6. SPLOŠNO

6.1. IZVAJANJE PRORAČUNA ZA LETO 2012

Za izvajanje svojih nalog je imel Tržni inšpektorat RS za leto 2013 veljavni proračun v višini 4.947.257,59 EUR. Realiziral ga je v višini 4.728.915,63 EUR oziroma 97,6% glede na veljavni proračun oziroma 95,6% glede na sprejeti rebalans za leto 2013.

Poraba sredstev za delo Tržnega inšpektorata RS se evidentira preko proračunskih postavk:

- 176310 Materialni stroški,
- 177510 Analize vzorcev,
- 157110 Investicije,
- 187110 Plače,
- 892010 Prevozna sredstva - sredstva odškodnine,
- 936510 Stvarno premoženje - sredstva kupnin od prodaje stvarnega premoženja,
- 956800 Izmenjava uradnikov.

Delež porabe sredstev v letu 2013 po posameznih postavkah je naslednji:

- 445.387,34 EUR ali 9,4% na postavki 176310 Materialni stroški,
- 108.407,51 EUR ali 2,3% na postavki 177510 Analize vzorcev,
- 71.276,18 EUR ali 1,6% na postavki 157110 Investicije,
- 4.096.426,60 EUR ali 86,6% na postavki 187110 Plače,
- 3.198,00 EUR ali 0,1% na postavki 892010 Prevozna sredstva - odškodnine,
- 3.289,90 EUR ali 0,1% na postavki 936510 Stvarno premoženje - sredstva kupnin.

6.1.1. Materialni stroški

Materialni stroški, evidentirani na PP 176310, zagotavljajo sredstva za poslovanje sedeža Tržnega inšpektorata RS, 8 območnih enot in 6 inšpekcijskih pisarn po vsej Sloveniji. V letu 2013 sta bili zaprti 2 inšpekcijski pisarni (Ptuj, Domžale), odpovedani sta še inšpekcijski pisarni v Kočevju in Idriji, za selitev pisarne iz Radovljice v Kranj pa se še išče ustrezne prostore. V letu 2013 se je izvedla selitev OE Ljubljana iz lokacije na Vilharjevi 33 na lokacijo Parmova 33. Zaradi problematike v zvezi z varnostjo poslovne stavbe Parmova 33 (previsoka koncentracija radona, neustrezna statika in požarna varnost) se bo v letu 2014 izvedla praznitev stavbe in selitev sedeža Tržnega inšpektorata RS in OE Ljubljana na novo lokacijo, ki še ni znana.

Poraba sredstev za materialne stroške je bila v letu 2013 v višini 445.387,34 EUR oziroma 85,8% glede na veljavni proračun. Na podlagi v prvi polovici septembra 2013 sprejetega Pravilnika o zaključku izvrševanja državnega in občinskih proračunov za leto 2013 je bilo prevzemanje obveznosti na integralnih postavkah tipa 1 omejeno na 93% sprejetega obsega pravic porabe določenega v Rebalansu Republike Slovenije za leto 2013. Ker so bile prevzete pravice na drugih postavkah (investicije, analize vzorcev) že v višini 99% je bilo potrebno strogo varčevanje na postavki za materialne stroške in znižanje že predobremenjenih pravic.

V primerjavi z letom 2012 je bila poraba sredstev za materialne stroške višja za 11.485,85 EUR oziroma 2,7% kljub sprejetem rebalansu in izvedenim strogim varčevalnim ukrepom na vseh področjih, zlasti pri pisarniškem materialu, vzdrževanju prostorov, in sicer zaradi

stroškov selitve OE Ljubljana in plačila obratovalnih stroškov na podlagi sporazuma o uporabi stvarnega premoženja na lokaciji Parmova 33, Ljubljana, za katerega Tržni inšpektorat RS do leta 2013 ni plačeval obratovalnih stroškov.

Materialni stroški so namenjeni pokrivanju tekočih izdatkov po skupinah namenov, kot jih določajo proračunski predpisi, in sicer za:

- ♦ pisarniški in splošni material in storitve,
- ♦ posebni material in storitve,
- ♦ energijo, vodo, komunalne storitve in komunikacije,
- ♦ prevozne stroške in storitve,
- ♦ izdatke za službena potovanja,
- ♦ tekoče vzdrževanje,
- ♦ najemnine parkirnih prostorov, drugih objektov in nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča,
- ♦ druge operative odhodke (za stroške seminarjev, plačila avtorskih honorarjev, za storitve odvetnikov...).

Tržni inšpektorat RS je iz naslova refundacij potnih stroškov, odtegljajev GSM, vračil cestnine in vračila preveč obračunane poštnine prejel na postavko materialnih stroškov v letu 2013 sredstva v višini 6.992,57 EUR.

6.1.2. Analize vzorcev

Poraba sredstev za analize vzorcev in preizkuse skladnosti proizvodov se evidentira na PP 177510. V letu 2013 so bila porabljena sredstva za storitve analiz v višini 108.407,51 EUR oziroma 97,8% glede na veljavni proračun.

Poraba sredstev za analize vzorcev v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 je višja za 19.791,93 EUR oziroma za 22,3%. Sredstva za analize vzorcev so bila celoti namenjena za projekt Vzorčenja 2013, v okviru katerega je Tržni inšpektorat RS vzorčil in predal na analizo proizvode iz naslova:

- ♦ preverjanja svetlobnih nizov z varnostnimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- ♦ preverjanja izpolnjevanja zahtev čelad za alpske smučarje in deskarje na snegu, čelad za kolesarje in uporabnike roln in kotalk ter varovalnih rokavic za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi glede na določbe Pravilnika o osebni varovalni opremi,
- ♦ preverjanja nahrbtnih škropilnic z pogonskim motorjem z notranjim zgorevanjem z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- ♦ preverjanja električnega ročnega orodja (udarni vrtalniki, kotni brusilniki, krožne žage, udarna kladiva, verižne žage in skobeljniki) z bistvenimi varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev in Pravilnika o elektromagnetni združljivosti (EMC),
- ♦ preverjanja cepilnikov lesa s klinom z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- ♦ preverjanja skladnosti električne opreme z varnostnimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- ♦ preverjanja električne opreme (malih gospodinskih aparatov) z varnostnimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- ♦ preverjanja izpolnjevanja varnostnih zahtev za previjalne mize glede na določila veljavnih predpisov;

- preverjanja plinskih naprav z varnostnimi zahtevami glede na določila veljavnih predpisov o plinskih napravah;
- preverjanja in opravljanja preizkusov za ugotavljanje skladnosti radijske in telekomunikacijske terminalne opreme,
- preverjanja skladnosti električne opreme z veljavnimi predpisi glede elektromagnetne združljivosti naprav,
- preverjanje izpolnjevanja zahtev za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo,
- preverjanje skladnosti proizvoda SUVPR Inverter (pretvornik-inverter-razsmernik-75W-12V).

6.1.3. Investicije

Investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirano na PP 157110. V letu 2013 so bila porabljen sredstva za investicije v višini 71.276,18 EUR oziroma 98,5% glede na veljavni proračun. V primerjavi z letom 2012 je bil proračun za investicije višji za 61.289,91 EUR, saj je bil v letu 2012 proračun skoraj v celoti črtan in je bila poraba sredstev samo v višini 9.986,27 EUR.

Sredstva so bila porabljen za nakup 2 službenih vozil v višini 20.400,00 EUR (eno novo in eno letnik 2011), 17.396,82 EUR je bilo porabljenih za nakup strojne računalniške opreme (21 prenosnikov, port replikatorjev in UPS), 15.360,00 EUR za nakup strežnika in diskovnih polj, 3.479,11 EUR za nakup opreme za tiskanje (multifunkcijska naprava in 6 tiskalnikov) 10.941,25 EUR za nakup licenčne programske opreme (Windows, MS Office, licence za arhiviranje in licence za strežnike) in 3.699,00 EUR za nakup aktivne in pasivne mrežne in komunikacijske opreme ter telekomunikacijske opreme.

6.1.4. Plače zaposlenih

Poraba sredstev za plače zaposlenih se evidentira na PP 187110. Poraba sredstev za plače zaposlenih je bila v letu 2013 realizirana v višini 4.096.426,60 EUR oziroma 99,9% glede na veljavni proračun za leto 2013. V primerjavi z letom 2012 je bila poraba sredstev nižja za 481.116,61 EUR oziroma 10,5%. Nižja poraba je posledica manjšega števila zaposlenih in neizvajanja nadomestnih zaposlitev za tiste delavce, ki so odšli v pokoj.

Iz te proračunske postavke so sredstva namenjena za:

- osnovne plače in dodatke ter prispevke,
- regres za letni dopust zaposlenih,
- povračila stroškov prehrane med delom,
- povračila prevoza na delo in z dela,
- delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela,
- nadurno delo,
- druge izdatke zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine in solidarnostne pomoči),
- premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 iz naslova refundacij bolezni in invalidnin ter iz naslova vračila stroškov prevoza prejel sredstva na postavko za plače v višini 49.974,92 EUR. Na PP 7608 Tekoča proračunska rezerva je bilo na predlog Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo prerazporejeno 111.170,60 EUR.

6.1.5. Nadzor skladnosti svetlobnih nizov

Na PP 932410 Nadzor skladnosti svetlobnih nizov v letu 2013 ni bilo porabe. Sklenjena je bila pogodba za nadzor v letu 2013 in 2014, na podlagi katere se bodo sredstva namenske postavke, ki jih je konec leta 2011 Tržni inšpektorat RS prejel od Evropske komisije v višini 19.098,77 EUR, porabila v januarju leta 2014 in v januarju 2015.

6.1.6. Izmenjava uradnikov

Na podlagi sklenjenih pogodb o mednarodni izmenjavi uradnih oseb št. 2012-87-08, 2012-87-35, 2012-87-36 in 2012-87-37 je Evropska komisija nakazala 80% akontacije stroškov za štiri enotedenske obiske v letu 2012 (enega pri francoski organizaciji v Parizu in tri pri nizozemski organizaciji v Utrechtu) inšpektorjev Tržnega inšpektorata RS.

Na podlagi prejetih akontacij sredstev je bila ponovno odprta namenska postavka PP 956800 Izmenjava uradnikov. V letu 2012 so bila prejeta sredstva na podlagi pogodb o mednarodni izmenjavi uradnih oseb v višini 5.642,78 EUR. V letu 2013 so bila porabljena sredstva v višini 930,10 EUR, Evropski komisiji je bilo vrnjenih 1.417,00 EUR, preostanek sredstev bo porabljen v letu 2014 za kritje potnih stroškov.

6.1.7. Odškodnine

Sredstva od odškodnin se evidentirajo na PP 892010. Sredstva za to postavko so pridobljena s strani zavarovalnic in sicer gre za odškodnine v primeru poškodb avtomobilov pri prometnih nesrečah. Sredstva so namenska in se koristijo izključno za vzdrževanje, popravila in nadomestna vozila. V letu 2013 je bila evidentirana poraba sredstev v višini 3.198,00 EUR.

Sredstva PP Odškodnine se ne planirajo, saj so pridobljena s strani zavarovalnice. Realizacija sredstev odškodnin v primerjavi z veljavnim proračunom je bila 39,0%. Ker gre za namenska sredstva, se bo ostanek sredstev v višini 4.998,56 EUR prenesel v proračun za leto 2014.

6.1.8. Stvarno premoženje

Skladno z letnim načrtom razpolaganja s stvarnim premoženjem države je Tržni inšpektorat RS v začetku leta 2013 realiziral prodajo sedmih starih osebnih vozil v skupnem znesku 3.801,00 EUR. Vsa vozila so bila zaradi starosti dotrajana. Na podlagi sklenjenih pogodb so bila pridobljena sredstva na postavki PP 936510 in ker gre za namensko postavko, se bo ostanek sredstev v višini 4.786,10 EUR prenesel v proračun za leto 2014.

6.2. TEHNIČNA OPREMLJENOST

Zaradi ekonomskih razmer je moral Tržni inšpektorat RS v zadnjih letih večino sredstev za investicije vrniti v Proračun RS. Tako je bilo tudi leta 2013, zaradi česar Tržni inšpektorat RS ni mogel v celoti izvesti zamenjave stare osebne računalniške opreme z novo. Po prvotnem načrtu naj bi Tržni inšpektorat RS v letih 2011 - 2014 zamenjal 93 prenosnih in 44 stacionarnih računalnikov. Zaradi zmanjšanja sredstev je bilo možno kupiti le 64 novih prenosnih računalnikov. Nuja po

nakupu novih računalnikov je velika, saj se obstoječa oprema že kvari in ni več zanesljiva. Tako se v letu 2014 planira nakup 17 računalnikov.

Konec leta 2013 je imel Tržni inšpektorat RS za dobro polovico starejših računalnikov, na katerih je nameščen še operacijski sistem Windows XP. Omenjenemu operacijskemu sistemu bo proizvajalec Microsoft v aprilu leta 2014 ukinil podporo, kar pomeni, da ne bo več izdajal programskih in varnostnih popravkov, ki izboljšujejo delovanje in zanesljivost sistema Windows.

Tudi v letu 2013 se je nadaljevala racionalizacija tiskanja s tem, da so se tiskalniki, ki jih je uporabljal samo en zaposleni, zamenjali s 6 mrežnimi tiskalniki. Zamenjava je bila narejena na vseh večjih lokacijah. Nabavljena je bila tudi ena multifunkcijska naprava, ki je istočasno mrežni tiskalnik, telefaks in kopirni stroj.

V letu 2013 je Tržni inšpektorat RS pričel z optimizacijo strežniške infrastrukture. Uspešno je bil izpeljan projekt virtualizacije strežniškega okolja. Za potrebe virtualnega okolja je bilo nabavljeno diskovno polje in en dodatni strežnik. Sedaj ima Tržni inšpektorat RS 90% strežniškega okolja virtualiziranega, deluje pa v Microsoft Windows strežniškem operacijskem okolju. Namen virtualizacije je konsolidacija strežnikov oziroma boljša izraba strežniške infrastrukture ter povečanje učinkovitosti in prilagodljivosti informacijskega sistema ob hkratnem znižanju stroškov delovanja in vzdrževanja.

6.3. OPREMLJENOST S PREVOZNIMI SREDSTVI

Delo tržnih inšpektorjev je neločljivo povezano z delom na terenu, zaradi katerega je potreben ustrezen in dovolj velik vozni park. S tem se zagotovi zadostna mobilnost in varnost inšpektorjev ter hkrati tudi uspešno, hitro in kvalitetno opravljanje dela. Povprečna starost vseh vozil Tržnega inšpektorata RS je slabih 10 let. Zaradi starosti in dotrajanosti vozil je ogrožena varnost inšpektorjev, ki svoje delo opravljajo na območju celotne Slovenije. Zaradi starosti vozil so stroški njihovega vzdrževanja zelo visoki in se bodo vsako leto še povečevali. V nekaterih primerih stroški vzdrževanja že presegajo vrednost posameznega avtomobila.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2013 kupil rabljeno vozilo Renault Laguna 2,0DCI letnik 2011 in novo vozilo Renault Clio 1,2. V zadnji četrtletju leta 2013 je odprodal 7 najbolj dotrajanih službenih vozil, 2 vozili pa odjavil iz prometa in čakata na odprodajo. Ob koncu leta je tako razpolagal s 45 službenimi vozili.

Pri proračunu za leto 2011 in 2012 je Tržni inšpektorat RS planiral v naslednjih štirih letih nakup 30 novih vozil, s katerimi bi se stara službena vozila nadomestila. Zaradi sprejetega rebalansa v letu 2012 in zmanjšanja pravic porabe proračunskih sredstev je bil primoran spremeniti plan nakupa novih vozil. Tako planira, da bo do leta 2016 zamenjal vozila letnik 1999 z novejšimi. V letu 2014 Tržni inšpektorat RS planira zamenjati 2 vozili.

V spodnjih tabelah je prikazano število vozil po letnikih in njihovo povprečno število prevoženih kilometrov, kot tudi posamezni stroški, vezani na službena vozila.

Strošek	Znesek
Goriva in maziva	35.791 EUR
Vzdrževanja in popravila	24.567 EUR
Pristojbine za registracijo	5.466 EUR
Zavarovalne premije	15.052 EUR
Stroški nakupa vinjet in urbane	5.827 EUR

Strošek	Znesek
Najem vozil in selitveni stroški	7.854 EUR
SKUPAJ prevozni stroški in storitve	94.557 EUR

Tabela 43: Prevozni stroški in storitve

7. KAKO NAPREJ

Zahteve trga

Zastavljena usmeritev

Strategija in plan

Trdo delo

Vztrajnost in poštenost

Veseli bomo vsake vaše ideje, pripombe ali predloga,
ki bi pripomogli k nadaljevanju našega dela
v skladu z zahtevami trga, usmeritvijo,
strategijo ter planom dela.

Še naprej bomo delali dobro v dobro vseh nas!

PRILOGA 1: Seznam zakonov in podzakonskih predpisov

Seznam zakonskih in podzakonskih predpisov, katerih nadzor sodi, v celoti ali samo delno, v pristojnost Tržnega inšpektorata RS:

- 📖 Energetski zakon (EZ, Uradni list RS, št. 27/2007-UPB2, 70/2008, 22/2010, 10/2012, 94/2012)
- Pravilnik za energijsko označevanje gospodinjskih pralno-sušilnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006)
 - Odredba za energijsko označevanje žarnic in sijalk za uporabo v gospodinjstvu (Uradni list RS, št. 104/2001)
 - Pravilnik o energetskem označevanju gospodinjskih električnih pečic (Uradni list RS, št. 89/2003)
 - Uredba o navajanju porabe energije in drugih virov z energijskimi nalepkami in standardiziranimi podatki za proizvode, povezane z energijo (Uradni list RS, št. 50/2012)
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 1059/2010 z dne 28. septembra 2010 o dopolnitvi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2010/30/EU glede zahtev za energijsko označevanje gospodinjskih pomivalnih strojev
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 1060/2010 z dne 28. septembra 2010 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem gospodinjskih hladilnih aparatov
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 1061/2010 z dne 28. septembra 2010 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem gospodinjskih pralnih strojev
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 1062/2010 z dne 28. septembra 2010 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za energijsko označevanje televizijskih sprejemnikov
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 626/2011 z dne 4. maja 2011 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem klimatskih naprav
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 392/2012 z dne 1. marca 2012 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem gospodinjskih sušilnih strojev (Popravek št. 392/2012)
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 874/2012 z dne 12. julija 2012 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z označevanjem električnih sijalk in svetilk z energijskimi nalepkami
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 665/2013 z dne 3. maja 2013 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z označevanjem sesalnikov z energijskimi nalepkami
 - Pravilnik o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo (Uradni list RS, št. 50/2012, 69/2013)
 - Uredba Komisije (ES) št. 1275/2008 z dne 17. decembra 2008 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovo za porabo energije pri električni in elektronski gospodinjski ter pisarniški opreми v stanju pripravljenosti in izključenosti (sprememba št. 801/2013)
 - Uredba Komisije (ES) št. 107/2009 z dne 4. februarja 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovo enostavnih TV-komunikatorjev
 - Uredba Komisije (ES) št. 244/2009 z dne 18. marca 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovo neusmerjenih svetil v gospodinjstvu

- Uredba Komisije (ES) št. 245/2009 z dne 18. marca 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano fluorescenčnih sijalk brez vdelanih predstikalnih naprav, visokointenzivnostnih sijalk in predstikalnih naprav in svetilk za delovanje teh sijalk ter o razveljavitvi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/55/ES (sprememba št. 347/2010)
- Uredba Komisije (ES) št. 278/2009 z dne 6. aprila 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano za porabo električne energije zunanjih napajalnikov v stanju brez obremenitve in njihov povprečni izkoristek pod obremenitvijo
- Uredba Komisije (ES) št. 640/2009 z dne 22. julija 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano elektromotorjev
- Uredba Komisije (ES) št. 641/2009 z dne 22. julija 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano samostojnih obtočnih črpalk in obtočnih črpalk, namenjenih vgradnji v izdelke
- Uredba Komisije (ES) št. 642/2009 z dne 22. julija 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano televizorjev (sprememba št. 801/2013)
- Uredba Komisije (ES) št. 643/2009 z dne 22. julija 2009 o izvajanju Direktive 2005/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano gospodinjskih hladilnih aparatov
- Uredba Komisije (ES) št. 859/2009 z dne 18. septembra 2009 o spremembi Uredbe (ES) št. 244/2009 v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano glede ultravijoličnega sevanja neusmerjenih svetil v gospodinjstvu
- Uredba Komisije (ES) št. 1015/2010 z dne 10. novembra 2010 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2009/125/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano gospodinjskih pralnih strojev (popravek št. 1015/2010)
- Uredba Komisije (ES) št. 1016/2010 z dne 10. novembra 2010 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano gospodinjskih pomivalnih strojev
- Uredba Komisije (ES) št. 327/2011 z dne 30. marca 2011 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano ventilatorjev, ki jih poganjajo motorji z električno vhodno močjo med 125 W in 500 kW
- Uredba Komisije (ES) št. 206/2012 z dne 6. marca 2012 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano klimatskih naprav in komfortnih ventilatorjev
- Uredba Komisije (ES) št. 547/2012 z dne 25. junija 2012 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano vodnih črpalk
- Uredba Komisije (EU) št. 617/2013 z dne 26. junija 2013 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano računalnikov in računalniških strežnikov
- Uredba Komisije (EU) št. 666/2013 z dne 8. julija 2013 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano sesalnikov
- Uredba Komisije (EU) št. 813/2013 z dne 2. avgusta 2013 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano grelnikov prostorov in kombiniranih grelnikov
- Uredba Komisije (EU) št. 814/2013 z dne 2. avgusta 2013 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano grelnikov vode in hranilnikov tople vode

- Pravilnik za energijsko označevanje gospodinjskih električnih sušilnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006) - ne velja več, uporablja se do 28. 5. 2013
 - Pravilnik o energijskem označevanju gospodinjskih klimatskih naprav (Uradni list RS, št. 5/2004) - ne velja več, uporablja se do 1. 1. 2013
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti klimatske naprave s Pravilnikom o energijskem označevanju gospodinjskih klimatskih naprav (Uradni list RS, št. 60/2005) - ne velja več, uporablja se do 1. 1. 2013
- Obrtni zakon (ObrZ, Uradni list RS, št. 40/2004-UPB1, 117/2006, 102/2007, 30/2013, 36/2013-popr.)
- Uredba o obrtnih dejavnostih (Uradni list RS, št. 63/2013)
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP, Uradni list RS, št. 16/2007-UPB3, 68/2008, 110/2013)
- Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 103/2006)
 - Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del (Uradni list RS, št. 29/1998)
 - Pravilnik o honorarjih za uporabo avtorskih del iz repertoarja združenja ZAMP, prečiščeno besedilo (Uradni list RS, št. 111/2000)
 - Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja v organizaciji motorističnih društev (Uradni list RS, št. 106/2010)
 - Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe, ki jih organizirajo in izvedejo godbe in big bendi (Uradni list RS, št. 106/2010)
 - Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja, ki jih organizirajo mladinski centri (Uradni list RS, št. 4/2011)
 - Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe na turističnih prireditvah (Uradni list RS, št. 63/2011)
 - Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za javno priobčitev fonogramov na prireditvah razvedrilne narave, na katerih javna priobčitev fonogramov ni ključnega pomena (Uradni list RS, št. 51/2012)
 - Začasna tarifa za dajanje zaščitene repertoarja Združenja SAZAS na voljo javnosti v okviru funkcij časovnega zamika programa in osebnega omrežnega snemalnika (Uradni list RS, št. 68/2013)
 - Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji motorističnih društev (Uradni list RS, št. 105/2013, 111/2013 popr.)
 - Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji študentske organizacije Slovenije in študentskih klubov oziroma zavodov (Uradni list RS, št. 107/2013)
 - Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji mladinskih centrov (Uradni list RS, št. 110/2013)
- Zakon o bančništvu (ZBan-1, Uradni list RS, št. 99/2010-UPB5, 35/2011, 52/2011-popr. UPB5p, 59/2011, 85/2011, 48/2011, 105/2012, 56/2013, 96/2013)
- Zakon o blagovnih rezervah (ZBR, Uradni list RS, št. 96/2009-UPB2, 83/2012)

- Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozi (ZDCOPMD, Uradni list RS, št. 64/2007-UPB2, 97/2010, 77/2011, 110/2013)
- Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih (ZDOCTE, Uradni list RS, št. 101/2005)
 - Pravilnik o načinu dvojnega označevanja cen blaga in storitev v tolarjih in evrih pri posameznih vrstah in načinih ponujanja blaga in storitev (Uradni list RS, št. 20/2006)
- Zakon o društvih (ZDru-1, Uradni list RS, št. 64/2011-UPB2)
 - Pravilnik o registru društev, registru podružnic tujih društev in evidenci društev v javnem interesu (Uradni list RS, št. 5/2007, 56/2008, 64/2011)
- Zakon o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih (ZEPI, Uradni list RS, št. 35/2008)
 - Uredba o posebnih zahtevah za objekte, v katerih so eksplozivi ali pirotehnični izdelki (Uradni list RS, št. 124/2008, 70/2012, 90/2012)
- Zakon o elektronskem poslovanju na trgu (ZEPT, Uradni list RS, št. 96/2009-UPB2)
- Zakon o gorskih vodnikih (ZGV, Uradni list RS, št. 99/2004-UPB1, 59/2010)
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1, Uradni list RS, št. 65/2009-UPB3, 33/2011, 91/2011, 100/2011 Skl. US, 32/2012, 57/2012, 44/2013-Odl. US, 82/2013)
- Zakon o gostinstvu (ZGos, Uradni list RS, št. 93/2007-UPB2)
 - Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti (Uradni list RS, št. 88/2000, 114/2004, 52/2008)
 - Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost (Uradni list RS, št. 78/1999, 107/2000, 30/2006, 93/2007)
 - Pravilnik o načinu vpisa sobodajalcev v Poslovni register Slovenije (Uradni list RS, št. 112/2007)
 - Pravilnik o kategorizaciji nastanitvenih obratov (Uradni list RS, št. 62/2008, 115/2008, 72/2009)
- Zakon o gradbenih proizvodih (ZGPro, Uradni list RS, št. 52/2000, 110/2002) - velja do 23. 10. 2013
 - Odredba o seznamu standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti gradbenih proizvodov z zahtevami Zakona o gradbenih proizvodih (Uradni list RS, št. 32/2013) - velja do 23. 10. 2013
 - Pravilnik o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov (Uradni list RS, št. 54/2001) - velja do 23. 10. 2013
 - Pravilnik o bistvenih zahtevah za gradbene objekte, ki jih je treba upoštevati pri določitvi lastnosti gradbenih proizvodov (Uradni list RS, št. 9/2001) - velja do 23. 10. 2013
 - Odredba o prenehanju uporabe odredbe o obveznem certificiranju cementa in seznam standardov (Uradni list RS, št. 53/2001)
 - Pravilnik o požarni klasifikaciji gradbenih proizvodov (Uradni list RS, št. 77/2003)
 - Seznam smernic za evropska tehnična soglasja za gradbene proizvode (Uradni list RS, št. 67/2004)
 - Pravilnik o prenehanju veljavnosti Seznama smernic za evropska tehnična soglasja za gradbene proizvode (Uradni list RS, št. 109/2007)

- Zakon o gradbenih proizvodih (ZGPro-1, Uradni list RS, št. 82/2013) - velja od 23. 10. 2013
- Zakon o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi (ZGZH, Uradni list RS, št. 67/1994)
- Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI, Uradni list RS, št. 94/2010 -UPB1)
- Zakon o javni rabi slovenščine (ZJRS, Uradni list RS, št. 86/2004, 8/2010)
- Zakon o kontroli cen (ZKC, Uradni list RS, št. 51/2006-UPB1)
 - Odredba o pošiljanju obvestil o spremembi cen (Uradni list RS, št. 94/2013)
 - Uredba o listi blaga in storitev, za katere se uporabljajo ukrepi kontrole cen (Uradni list RS, št. 80/2000, 17/2004)
 - Uredba o določitvi najvišjih cen prevoza potnikov po železnici v notranjem potniškem prometu (Uradni list RS, št. 56/2012)
 - Uredba o oblikovanju cen učbenikov (Uradni list RS, št. 36/2013)
 - Uredba o oblikovanju cen naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 81/2013)
 - Uredba o oblikovanju cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja za tarifne odjemalce (Uradni list RS, št. 33/2013)
- Zakon o medicinskih pripomočkih (ZMedPri, Uradni list RS, št. 98/2009)
- Zakon o nepremičninskem posredovanju (ZNPosr, Uradni list RS, št. 72/2006-UPB1, 49/2011)
- Zakon o odvetništvu (ZOdv, Uradni list RS, št. 18/1993, 24/1996, 24/2001, 111/2005, 54/2008, 35/2009)
- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA, Uradni list RS, št. 15/2003)
- Zakon o omejevanju uporabe tobaknih izdelkov (ZOUTI, Uradni list RS, št. 93/2007-UPB3)
- Zakon o pogojih za opravljanje reproduktivne video in avdio dejavnosti (ZPORVAD, Uradni list RS, št. 42/1994, 50/1994, 1/1995, 69/2006)
- Zakon o pojavnem dostopu do zaščitene elektronske storitve (ZPDZES, Uradni list RS, št. 43/2004)
- Zakon o poštnih storitvah (ZPSto-2, Uradni list RS, št. 51/2009, 77/2010)
- Zakon o potrošniških kreditih (ZPotK-1, Uradni list RS, št. 59/2010, 77/2011, 30/2013)
 - Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kreditni posrednik (Uradni list RS, št. 63/2013)
 - Pravilnik o poročanju dajalcev kreditov o sklenjenih kreditnih pogodbah (Uradni list RS, št. 13/2011, 109/2011)
 - Pravilnik o pogojih za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja (Uradni list RS, št. 102/2010, 109/2011)
 - Sklep o pogojih, ki jih mora izpolnjevati bančni kreditni posrednik (Uradni list RS, št. 72/2010)
 - Pravilnik o vsebini predhodnih informacij in obrazcih za predhodne informacije o potrošniških kreditih (Uradni list RS, št. 104/2010)
 - Povprečne efektivne obrestne mere potrošniških kreditov bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 66/2004, 5/2005, 67/2005, 5/2006, 73/2006, 6/2007, 63/2007, 5/2008,

64/2008, 126/2008, 47/2009, 113/2009, 51/2010, 11/2010, 50/2011, 109/2011, 50/2012, 106/2012, 55/2013)

 Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC, Uradni list RS, št. 12/2007-UPB1, 29/2010, 57/2012)

- Pravilnik o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, ter o postopku priglasitve teh del (Uradni list RS, št. 30/2002)

 Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT, Uradni list RS, št. 60/2007, 19/2010, 77/2011)

- Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS, št. 90/2011)
- Pravilnik o načinu sporočanja podatkov odvetnika, odvetniške družbe ali notarja Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS, št. 10/2008)
- Pravilnik o določitvi pogojev, pod katerimi za nekatere stranke ni treba sporočiti podatkov o gotovinskih transakcijah (Uradni list RS, št. 10/2008)
- Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS, št. 10/2008)
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati oseba, da lahko nastopa v vlogi tretje osebe (Uradni list RS, št. 10/2008)
- Pravilnik o določitvi pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila stranke (Uradni list RS, št. 10/2008)
- Pravilnik o določitvi seznama enakovrednih tretjih držav (Uradni list RS, št. 10/2008, 84/2012)
- Pravilnik o določitvi pogojev za obravnavo osebe kot stranke z neznatnim tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma (Uradni list RS, št. 10/2008)

 Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1, Uradni list RS, št. 57/2012)

- Pravilnik o rokih, vsebini, obliki in načinu izmenjave podatkov, ki so potrebni za postopek izvzema obveznosti iz sistema obveznega večstranskega pobota (Uradni list RS, št. 28/2011) - velja do izdaje ustreznih predpisov po ZPreZP-1

 Zakon o prevozi v cestnem prometu (ZPCP-2, Uradni list RS, št. 131/2006, 5/2007-popr., 123/2008, 28/2010, 49/2011, 57/2012, 39/2013)

 Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1, Uradni list RS, št. 96/2005, 109/2005, 105/2006)

 Zakon o Rdečem križu Slovenije (ZRKS, Uradni list RS, št. 7/1993)

 Zakon o socialnem podjetništvu (ZSocP, Uradni list RS, št. 20/2011)

- Uredba o določitvi dejavnosti socialnega podjetništva (Uradni list RS, št. 54/2012)

 Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1, Uradni list RS, št. 101/2003)

- Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi (Uradni list RS, št. 79/2011)
- Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov (Uradni list RS, št. 94/2013)
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu (Uradni list RS, št. 33/2005)
- Uredba o izvajanju Odločbe Komisije o zahtevi, da države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se dajo na trg samo vžigalniki, ki so varni za otroke, in za

prepoved dajanja neobičajnih vžigalnikov na trg (Uradni list RS, št. 98/2006, 56/2007, 57/2008, 36/2009, 37/2010, 34/2011, 35/2012, 40/2013)

- Uredba o prepovedi dajanja rezalnih priključkov s cepci za prenosne ročne obrezovalnike grmičevja na trg (Uradni list RS, št. 42/2012)

 Zakon o spodbujanju razvoja turizma (ZSRT, Uradni list RS, št. 2/2004, 57/2012)

 Zakon o storitvah na notranjem trgu (ZSNT, Uradni list RS, št. 21/2010)

- Pravilnik o zagotavljanju informacij prejemnikom storitev (Uradni list RS, št. 10/2011)

 Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS-1, Uradni list RS, št. 17/2011)

- Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (Uradni list RS, št. 27/2004, 71/2011)
 - Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
- Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC) (Uradni list RS, št. 132/2006)
 - Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o elektromagnetni združljivosti (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
- Pravilnik o radijski opremi in telekomunikacijski terminalski opremi (Uradni list RS, št. 17/2009, 54/2012)
 - Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o radijski opremi in telekomunikacijski terminalski opremi (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
- Pravilnik o varnosti strojev (Uradni list RS, št. 75/2008, 66/2010, 74/2011)
 - Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o varnosti strojev (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
- Pravilnik o osebni varovalni opremi (Uradni list RS, št. 29/2005, 23/2006, 76/2011)
 - Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
- Pravilnik o plinskih napravah (Uradni list RS, št. 105/2000, 28/2002, 60/2003)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o plinskih napravah (Uradni list RS, št. 50/2009)
- Odločba o priznanju veljavnosti certifikatom o skladnosti plinskih naprav (Uradni list RS, št. 76/2001)
- Pravilnik o aerosolnih razpršilnikih (Uradni list RS, št. 96/2009)
- Pravilnik o emisiji hrupa gospodinjskih strojev (Uradni list RS, št. 13/2001, 43/2005)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti s pravilnikom o emisiji hrupa gospodinjskih strojev (Uradni list RS, št. 13/2001)
- Pravilnik o emisiji hrupa strojev, ki se uporabljajo na prostem (Uradni list RS, št. 106/2002, 50/2005, 49/2006)
- Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom (Uradni list RS, št. 26/2000, 96/2003, 21/2004, 55/2009)
- Pravilnik o proizvodih iz kristalnega stekla (Uradni list RS, št. 110/2007)
- Pravilnik o rekreacijskih plovilih (Uradni list RS, št. 42/2005, 50/2012)

- Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o rekreacijskih plovilih (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
- Pravilnik o pomorski opremi (Uradni list RS, št. 24/2007, 23/2009, 78/2009, 98/2013)
- Pravilnik o emisiji plinastih onesnaževal in delcev iz motorjev z notranjim zgorevanjem, namenjenih za vgradnjo v necestne premične stroje (Uradni list RS, št. 54/2011)

 Zakon o trgovini (ZT-1, Uradni list RS, št. 24/2008)

- Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih za opravljanje trgovinske dejavnosti (Uradni list RS, št. 37/2009)
- Pravilnik o minimalni stopnji izobrazbe za opravljanje trgovinske dejavnosti (Uradni list RS, št. 4/2010)

 Zakon o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1, Uradni list RS, št. 52/2010)

 Zakon o trošarinah (ZTro, Uradni list RS, št. 97/2010-UPB8)

 Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja (ZUNEO, Uradni list RS, št. 93/2007-UPB1)

 Zakon o uvedbi eura (ZUE, Uradni list RS, št. 114/2006)

 Zakon o varstvu konkurence (ZVK, Uradni list RS, št. 18/1993, 56/1999, 110/2002)

 Zakon o varstvu okolja (ZVO-1, Uradni list RS, št. 39/2006-UPB1, 70/2008, 108/2009, 48/2012, 57/2012, 92/2013)

- Uredba o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo (Uradni list RS, št. 107/2006, 100/2010)
- Uredba o ravnanju z baterijami in akumulatorji ter odpadnimi baterijami in akumulatorji (Uradni list RS, št. 3/2010, 64/2012, 93/2012)
- Uredba o odpadnih oljih (Uradni list RS, št. 24/2012)
- Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki in zelenim vrtnim odpadom (Uradni list RS, št. 39/2010)
- Uredba o informacijah o varčni porabi goriva in emisijah CO₂, ki so na voljo potrošnikom ob nakupu novih osebnih vozil (Uradni list RS, št. 81/2010)
- Uredba o obdelavi biološko razgradljivih odpadkov (Uradni list RS, št. 62/2008)
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/1998)
- Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, št. 129/2004, 57/2006, 105/2007, 102/2008, 94/2013)
- Sklep o ceniku dimnikarskih storitev (Uradni list RS, št. 57/2010)
- Uredba o prevzemanju odpadnih azbestcementnih gradbenih izdelkov na odlagališčih komunalnih odpadkov in o določitvi najvišje cene njihovega odlaganja (Uradni list RS, št. 97/2006)
- Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 103/2011)
- Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/2012, 109/2012)
- Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/2013)

- Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot, Uradni list RS, št. 98/2004-UPB2, 126/2007, 86/2009, 78/2011)
 - Pravilnik o načinu označevanja cen blaga in storitev (Uradni list RS, št. 63/1999, 27/2001, 65/2003)
 - Pravilnik o blagu, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje (Uradni list RS, št. 14/2012)
 - Pravilnik o uporabi jezikov narodnih skupnosti v procesih poslovanja podjetij s potrošniki na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost (Uradni list RS, št. 78/2008)
 - Pravilnik o obrazcih za informacije o pogodbah o časovnem zakupu, o dolgoročnem počitniškem proizvodu, o nadaljnji prodaji in o zamenjavi ter o obrazcu za odstop od pogodb (Uradni list RS, št. 100/2011)
 - Pravilnik o načinu vpisa in pogojih za vpis potrošniških organizacij v register (Uradni list RS, št. 8/2012)
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (ZVPNPP, Uradni list RS, št. 53/2007)
- Zakon o zadrugah (ZZad, Uradni list RS, št. 97/2009-UPB2)
- Zakon o zdravilih (ZZdr-1, Uradni list RS, št. 31/2006)
- Zakon o zdravilstvu (ZZdrav, Uradni list RS, št. 94/2007, 87/2011)
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo (ZZUZIS, Uradni list RS, št. 52/2000, 42/2002, 47/2004)

Podzakonski predpisi, ki so sprejeti na podlagi drugih zakonov:

- Uredba o izvajanju Uredbe (EU) o imenih tekstilnih vlaken (Uradni list RS, št. 54/2012)
- Uredba (EU) št. 1007/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o imenih tekstilnih vlaken in s tem povezanim etiketiranjem in označevanjem surovinske sestave tekstilnih izdelkov ter razveljavitvi Direktive Sveta 73/44/EGS in direktiv 96/73/ES in 2008/121/ES Evropskega parlamenta in Sveta
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 118/2005, 28/2012)
- Uredba o cestninskih cestah in cestnini (Uradni list RS, št. 109/2009, 51/2010, 71/2011, 76/2013)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 96/2008, 36/2009, 102/2011)

Seznam EU predpisov, ki se neposredno uporabljajo v Sloveniji pri nadzoru Tržnega inšpektorata RS

- Uredba (ES) št. 764/2008 (določitev postopkov za uporabo nekaterih nacionalnih tehničnih pravil za proizvode, ki se zakonito tržijo v drugi državi članici, in o razveljavitvi Odločbe št. 3052/95/ES)
- Uredba (ES) št. 765/2008 (določitev zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitve Uredbe (EGS) št. 339/93)
- Uredba (EU) št. 305/2011 (določitev usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov ter razveljavitve Direktive Sveta 89/106/EGS)

Seznam zakonskih in podzakonskih predpisov, ki urejajo delovanje Tržnega inšpektorata RS oziroma določajo pristojnosti tržnih inšpektorjev

- Zakon o državni upravi (ZDU-1, Uradni list RS, št. 113/2005-UPB4, 48/2009, 21/2012)
 - Uredba o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/2003, 45/2004, 86/2004, 52/2005, 82/2005, 138/2004, 17/2006, 76/2006, 17/2012, 23/2012, 109/2012)
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN, Uradni list RS, št. 43/2007-UPB1)
 - Pravilnik o strokovnem izpitu za inšpektorja (Uradni list RS, št. 111/2007)
 - Pravilnik o posebnem delu izpita za tržnega inšpektorja, rudarskega inšpektorja, energetskega inšpektorja, inšpektorja za elektronske komunikacije, elektronski podpis in pošto, pooblaščen osebe Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije in inšpektorja organov lokalnih skupnosti na področju turistične takse (Uradni list RS, št. 62/2006)
- Zakon o prekrških (ZP-1, Uradni list RS, št. 29/2011-UPB8, 21/2013, 111/2013)
 - Uredba o vrsti izobrazbe, strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku (Uradni list RS, št. 75/2013)
 - Pravilnik o stroških postopka o prekršku (Uradni list RS, št. 89/2008)
 - Pravilnik o obliki in vsebini vpisnikov in pomožnih knjig pri prekrškovnih organih (Uradni list RS, št. 33/2011, 69/2013)
 - Pravilnik o kazenski evidenci (Uradni list RS, št. 34/2004, 127/2006)
 - Pravilnik o izvrševanju dela v splošno korist (Uradni list RS, št. 109/2008)
- Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP, Uradni list RS, št. 24/2006-UPB2, 126/2007, 65/2008, 8/2010, 82/2013)
 - Pravilnik o potrjevanju dokončnosti in pravnomočnosti upravnih aktov (Uradni list RS, št. 43/2005, 94/2007)
 - Pravilnik o stroških v upravnem postopku (Uradni list RS, št. 86/2005)
 - Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 20/2005, 106/2005, 30/2006, 86/2006, 32/2007, 63/2007, 115/2007, (122/2007 popr.), 31/2008, 101/2010)
 - Pravilnik o izvrševanju uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 75/2005, 47/2008)
 - Pravilnik o celostni podobi organov državne uprave (Uradni list RS, št. 46/2008, 97/2008, 122/2008, 48/2009, 50/2010) - uporablja se do 31. 12. 2010
 - Uredba o celostni grafični podobi Vlade Republike Slovenije in drugih organov državne uprave (Uradni list RS, št. 58/2010, 57/2011)

- Pravilnik o vodenju evidence o upravnem postopku (Uradni list RS, št. 18/2003, 7/2006)

 Zakon o tržni inšpekciji (ZTI, Uradni list RS, št. 20/1997, 52/2002)

 Zakon o upravnih taksah (ZUT, Uradni list RS, št. 106/2010-UPB5)

 Zakon o sodnih taksah (ZST-1, Uradni list RS, št. 37/2008, 97/2010, 63/2013, 89/2013-odl. US)

 Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ, Uradni list RS, št. 51/2006-UPB2, 117/2006)

- Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/2005, 119/2007, 95/2011)
- Uredba o delovnem času v organih državne uprave (Uradni list RS, št. 115/2007, 122/2007 popr.)

 Kazenski zakonik (KZ-1, Uradni list RS, št. 50/2012-UPB2)

PRILOGA 2: Primerjava števila pregledov in ukrepov Tržnega inšpektorata Republike Slovenije v letih 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pregledi	20179	17950	18204	17248	18305	19980	20749	19282	20129	21593
Opozorila po 33. členu ZIN	2039	1782	1390	1219	1588	1754	1682	1493	2595	2662
Upravne odločbe	3992	3071	2199	1880	2144	2023	1759	1506	1394	1382
Prostovoljni ukrepi	-	-	-	-	-	-	134	138	149	139
Predlogi sodnikom za prekrške	3555	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opozorila po 241.a členu ZP	3612	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kazni, izrečene na kraju storitve prekrška	976	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opozorila po 53. členu ZP-1	-	2019	2235	2641	2252	2792	2579	2441	3656	3559
Opomini po 21. členu ZP-1	-	1532	1514	834	948	954	998	927	1059	1004
Plačilni nalogi	-	1211	1332	1059	1222	1147	938	880	777	931
Odločbe o prekršku	-	463	485	277	460	546	529	741	752	808
Obdolžilni predlogi	-	166	69	61	17	13	12	27	18	10
Ovadbе (naznanilo) za kazniva dejanja	63	2	3	1	5	6	3	0	0	10

Legenda:

ZIN: Zakon o inšpekcijskem nadzoru

ZP: Zakon o prekrških v veljavi do 31. 12. 2004

ZP-1: Zakon o prekrških v veljavi od 1. 1. 2005

- : še ni veljajo ali ne velja več

OPOMBE (prostor za opombe bralca)

Gradivo so pripravili:

Pri pripravi prispevkov in oblikovanju poročila so sodelovali vsi zaposleni Tržnega inšpektorata Republike Slovenije.

Naslov:

Poslovno poročilo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2013

Izdal:

Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Parmova 33, Ljubljana

Odgovorna oseba:

Glavna tržna inšpektorica Andrejka Grlić

*© Uporaba in objava podatkov dovoljeni le z navedbo vira.
Vse uporabljene slike so simbolične.*